



Джеймс Уайт

Галактическа болница

## Глава първа Лечителят

### I

Извънземното същество, доведено в спалното помещение на О'Мара, тежеше около половин тон, имаше шест къси, дебели израстъка, които му служеха за ръце и крака, и кожа като гъвкава броня. Тъй като произхождаше от Хъдлър, планета с гравитация четири  $g$  – четирикратно по-голяма от земната, и налягане равно на седем земни атмосфери, то подобно масивно телосложение трябваше да се приеме за нормално. Но въпреки огромната му сила О'Мара знаеше, че съществото е безпомощно – едва на шест месеца, то току-що бе видяло родителите си да загиват при строителна злополука и мозъкът му бе достатъчно развит, за да се изплаши силно от гледката.

– До-до-доведох малкото – каза Уеринг, един от операторите на лъчеви влекачи. Той не без основание мразеше О'Мара, но сега се стараше да не злорадствува. – Как-Как-Какстън ме изпрати. Каза, че с този крак не те бива за работа, така че можеш да се грижиш за малкото, докато пристигне някой от родната му планета. Сигурно са тръгнали вече насам...

Уеринг се отдалечи с провлачени стъпки. Залови се да проверява клапаните и закопчалките на космическия си костюм, като очевидно бързаше да се измъкне, преди О'Мара да спомене за злополуката.

– Донесох и малко от храната му – завърши той припряно. – Оставих я в херметическата камера.

О'Мара кимна мълчешком. Той бе млад човек с великолепна физика, която му осигуряваше победа във всяка битка. Лицето му бе квадратно, сякаш изсечено, и подхождаше на едрото мускулесто тяло. Той знаеше, че ако си позволи да покаже колко много го е засегнала злополуката, Уеринг ще си помисли, че просто разиграва театър. О'Мара бе открил много отдавна, че на хората, надарени с неговата сила, не се разрешаваше да изразяват каквито и да било по-нежни чувства.

Веднага щом Уеринг си тръгна, той отиде до херметическата камера за бояджийската пръскачка, с която хранеха жителите на Хъдлър, когато бяха далеч от родната си планета. Докато проверяваше уреда и

резервните контейнери за храна, той се опита да преповтори историята, която щеше да разкаже на началник-сектора Какстън, щом той дойдеше. Взирайки се мрачно навън през илюминатора на херметическата камера към триъгълничетата и квадратчетата на гигантската игра-мозайка, разпръснати из пространство от петдесет кубически мили, той се опита да събере мислите си. Те обаче заобикаляха злополуката и се насочваха към истории и случки от далечното минало или бъдеще.

Огромната конструкция, която бавно издигаше снага в Дванадесетия сектор от пръстена на Галактиката, по средата на пътя към гъсто населените системи от Големия Магеланов облак, щеше да бъде болница – болница, която да засенчи всички останали. Стотици видове условия за живот, необходими за пациентите и персонала, щяха да бъдат възпроизведени тук точно с крайните граници на горещина, мраз, атмосферно налягане, гравитация и радиация. Такава гигантска и сложна структура далеч надхвърляше възможностите на всяка отделна планета, затова стотици светове изработваха своите секции и ги транспортираха тук, до мястото за монтажа им.

Всеки един от световите участници имаше свое копие от генералния план. Въпреки това възникваха грешки – вероятно поради обстоятелството, че планът трябваше да се превежда на толкова много различни езици и да се превръща в толкова много измервателни системи. Твърде често секции, които би следвало да паснат точно, трябваше да се видоизменят, за да се сглобят правилно, а това налагаше да се разместват многократно с помощта на цял куп лъчеви влекачи и преси. Тези затруднения усложняваха много работата на лъчевите оператори, защото докато в открития космос теглото на секциите бе равно на нула, масата и инерцията им бяха огромни. А всеки, който имаше нещастieto да попадне между съединяващите се повърхнини на две секции, докато ги пасваха, се превръщаше в почти идеално изображение на двуизмерно тяло.

Загиналите при злополуката същества принадлежаха към много издръжлив вид – по-точно към биологичната класификация ЕСОВ. Възрастните екземпляри тежаха някъде около два земни тона, притежаваха изключително плътна, но еластична обвивка, която освен че ги предпазваше от нормалното налягане на тяхната собствена планета, им позволяваше да живеят и работят удобно във всяка атмосфера с по-ниско налягане, включително в безвъздушно пространство. В допълнение те имаха възможно най-висока поносимост към радиация и това ги правеше безценни помощници при монтаж на ядрени реактори.

Загубата на две такива полезни същества в неговия монтажен сектор сигурно щеше да накара Какстън да побеснее. О'Мара въздъхна тежко, реши, че нервната му система се нуждае от по-пълно разтоварване, и изруга. После взе пръскачката и се върна в спалнята.

Обикновено хъдлърите поглъщаха храна през кожата си направо от гъстата, подобна на супа атмосфера на своята планета, ала когато се намираха в някой друг свят или в космоса, на определени интервали върху плътната им обвивка трябваше да се впръсква концентрирана хранителна смес. По кожата на малкото се виждаха широки, голи ивици, а на места впръснатият отпреди хранителен слой бе съвсем излиял. Несъмнено, помисли си О'Мара, то трябваше да бъде нахранено. Той се приближи на безопасно разстояние и започна внимателно да впръсква храната.

Процесът на обливане с храна очевидно допадна на малкото. То престана да трепери в ъгъла и започна да препуска неудържимо из тясната спалня. За О'Мара храненето се превърна в мъчителни усилия да улучи бързо движещ се предмет, като същевременно той самият трябваше да предприема отчаяни ловки маневри, от които нараненият му крак го заболя нетърпимо. Пострадаха и мебелите му.

Накрая, когато Какстън пристигна, не само притихналият вече невръстен хъдлърит бе изцяло покрит с храна, но и всичко в спалното помещение лепнеше от силно миризливата хранителна смес.

– Какво става? – попита началник-секторът.

Космическите строители като категория хора бяха обикновени скромни личности, чиито реакции можеха лесно да се предусещат. Какстън обаче бе човек, който винаги питаше какво става, дори и в случаи като този, когато всичко му е ясно. Той най-вече обичаше да задава подобни ненужни въпроси, когато те просто целяха да уязвят някого. При нормални обстоятелства началник-секторът бе сигурно съвсем приличен човек, помисли си О'Мара, но те с Какстън все още не бяха се срещали при такива обстоятелства.

Подтискайки обзелия го гняв, О'Мара отговори на въпроса и завърши с думите:

– После смятам да изкарам малкото в космоса и да го храня там...

– Да не си посмял! – срязва го Какстън. – През цялото време ще го държиш тук, при теб. Но за това по-късно! Сега искам да чуя за злополуката. За твоето участие в нея, ясно ли е?

Изражението на Какстън показваше, че е готов да го изслуша, но че предварително се съмнява във всяка негова дума.

– Преди да продължиш по-нататък – прекъсна го Какстън, след като О'Мара бе казал едва две изречения, – искам да ти напомня, че този Проект е под ръководството на Мониторния корпус. Обикновено Мониторите ни оставят да уреждаме по наше собствено усмотрение възникналите неприятности, но в този случай има намесени извънземни жители и Мониторите ще трябва да се заемат с него. Ще има следствие. – Той потупа плоската кутийка, окачена на гърдите му. – Ще бъде справедливо да те предупредя, че записвам всяка твоя дума.

О'Мара кимна и с тих, равен глас започна своя разказ за злополука-та. Той знаеше, че историята е неубедителна и че ако наблегнеше на някой отделен епизод, който да говори в негова полза, това само би я направило да звучи още по-неправдоподобно. На няколко пъти Какстън отваряше уста да заговори, но се отказваше от това си намерение. Накрая той попита:

– Някой да те е видял да вършиш тези неща? Или поне да е видял как двете същества се движат из опасната зона, въпреки че са били включени предупредителните светлини? Твоята скалъпена историйка обяснява проявеното от тях лекомислие, а теб самия едва ли не те изкарва герой. А не е ли могло да си пуснал предупредителните светлини след злополуката и именно това ти нехайство да е причината за случилото се? И всичките тези измишльотини за заблуденото малко сираче не са ли само куп лъжи, които трябва да те измъкнат от едно много сериозно обвинение...?

– Уеринг ме видя – прекъсна го О'Мара. Какстън втренчи поглед в него. Сега в очите му се четеше не само съдържан гняв, а и пълно отвращение и презрение. О'Мара усети как лицето му пламна.

– Уеринг, така ли? – запита глухо началник-секторът. – Изпирана работа, няма що. На всички ни е добре известно, че непрекъснато се подиграваш на Уеринг, че издевателствуваш над него и му се присмиваш заради дефекта му така злобно, че той сигурно те мрази като отрова. Дори и да те е видял, съдиите ще очакват, че той ще си премълчи за това. А ако не те е видял, ще приемат, че те е видял, но нарочно си премълчава. О'Мара, повдига ми се от теб.

Какстън се завъртя и тръгна към херметическата камера. Прекрачил е един крак вътрешния люк, той отново се обърна.

– Теб, О'Мара, те бива само да създаваш неприятности – каза той ядосано. – Ти си една заядлива камера от кости и мускули, но си достатъчно кадърен, за да те търпим. Да не мислиш, че получи самостоятелна квартира, защото си много способен? Нищо подобно – теб те бива, но не

чак толкова! Истината е, че никой в моя сектор не желае да ти стане съквартирант...

Ръката на началник-сектора посегна да изключи копчето за запис. Гласът му постепенно се сниши и придоби зловеща нотка:

– И чувай, О'Мара, ако само допуснеш да се случи нещо лошо на малкото, ако изобщо нещо му се случи, Мониторите дори няма да си губят времето да те съдят.

Скритият в тези последни думи намек бе ясен, помисли си с раздразнение О'Мара, когато началник-секторът си отиде – той бе осъден да съжителствува с този жив половинтонен танк за период от време, който, колкото и къс да беше, щеше да изглежда цяла вечност. Всеки знаеше, че да оставиш хълдърит в космоса бе все едно да изкараш навън някое куче за през нощта – нищо лошо не можеше да му се случи. Но това, което хората знаеха, и това, което чувствуваха, бяха две съвсем различни неща, а тук О'Мара имаше работа с най-обикновени, скромни, свръхсантиментални и много сърдити строители.

Когато преди шест месеца дойде на строежа, О'Мара откри, че отново е обречен да върши работа, която макар и важна сама по себе си, не го задоволяваше и бе далеч под способностите му. Откакто бе завършил училище, животът му представляваше низ от подобни препятствия. Завеждащите личен състав не можеха да повярват, че един млад човек с подобни ъгловати черти и толкова огромни рамене, та сгушената между тях глава изглеждаше малка като на умствено недоразвит, бе способен да се интересува от такива изтънчени науки като психология и електроника. Бе заминал за космоса с надеждата, че там нещата ще бъдат различни, но остана разочарован. Независимо от упоритите му усилия по време на конкурсите да направи впечатление със солидните си познания, членовете на комисиите биваха дотолкова смайвани от силата на мускулите му, че дори не го изслушваха и молбите му неизменно се резолираха: „Годен за тежък физически труд.“

Като постъпи на този строеж, той реши да оползотвори по-пълноценно перспективата за поредната си досадна и неприятна работа – реши да стане ненавиждана личност. Сега обаче му се искаше усилията му да се превърне в ненавиждана личност да бяха имали по-скромен успех.

Сега повече от всякога той се нуждаеше от приятели, а нямаше нито един.

Острият, проникващ навсякъде мирис на хълдъритската смес върна мислите му от безрадостното минало към още по-неприятното настояще. Нещо трябваше да се направи, и то спешно. О'Мара бързешком се

напъха в лекия си космически костюм и излезе през външния люк на камерата.

## II

Квартирата му се намиреше в малък монтажен блок, който един ден щеше да образува операционната зала, хирургическото отделение и съответните складови помещения на болничния сектор с ниска гравитация за пациенти МТХК. Две малки стаи, свързани с коридор, бяха осигурени с постоянно атмосферно налягане и снабдени с гравитационни решетки, за да могат да бъдат ползувани от О'Мара, а останалата част от блока си оставаше безвъздушна и безтегловна. Той бродеше из къси недовършени коридори, чиито краища зееха към космоса, и се взираше в голите ъглови помещения, покрай които минаваше. Навсякъде из тях се виждаха положени тръбни системи и полусглобени машиналии, за чието предназначение човек трудно можеше да се досети, без да вземе Информационна касета МТХК. Ала всичките помещения, които огледа, бяха или твърде малки, за да поберат хъдлърита, или пък едната им страна бе открита към космоса. О'Мара изруга съдържано, но от душа, спусна се към един от назъбените краища на малкото си владение и се огледа наоколо.

Отгоре, отдолу и навсякъде встрани от него, на разстояние от десет мили се носеха плавно части от болницата, които се виждаха само благодарение на ярките сини светлини, кацнали отгоре им като предупреждение за корабния трафик в тази зона. Картината донякъде напомняше ядрото на кълбовиден звезден рой, помисли си О'Мара, и бе твърде красива, ако човек имаше настроение да ѝ се наслаждава. Той нямаше, защото на всеки един от тези монтажни блокове имаше дежурни лъчеви оператори, поставени там, за да отклоняват секциите, които заплашваха да се сблъскат. Ако О'Мара изведеше малкото навън дори само за да го нахрани, те щяха да видят и да докладват на Какстън.

Поел обратния път, той си помисли с отвращение, че единственото решение оставаха запушалките за нос.

Вътре в камерата О'Мара бе приветствуван от гръмогласен рев. Той се разнасяше на протяжни нестройни приливи, с малък интервал помежду им, достатъчен, за да накара човек да изтръпне от ужас в очакване на следващия. Огледът установи оголени ивици от кожа, прозиращи през нанесения хранителен слой – следователно невръстното съкровище бе отново гладно. О'Мара отиде за пръскачката.



Бе успял да покрие около три квадратни ярда, когато се наложи да спре работата си. Пристигна д-р Пелинг.

Лекарят на строежа свали само шлема и ръкавиците си, раздвижи вдървените си пръсти и изръмжа:

– Чух, че сте наранили крака си. Я покажете.

Пелинг бе невероятно внимателен, докато преглеждаше ранения крак на О'Мара, ала неговата любезност бе чисто професионална, а не някакъв израз на приятелство. Гласът му прозвуча сдържано, когато каза:

– Силно натъртване и разтегляне на няколко сухожилия – това е всичко. Имали сте късмет. Почивайте. Ще ви дам едно лекарство да го мажете. Вие да не лепите нови тапети?

– Какво?... – започна О'Мара, но като проследи погледа на доктора, обясни: – Това е хранителна смес. Малкото зверче непрекъснато обикаляше, докато го пръсках с нея. Но като стана дума за малкото, можете ли да ми кажете...

– Не, не мога – прекъсна го лекарят, – Мозъкът ми е достатъчно затормозен с болестите и лекарствата на моя собствен човешки род, за да се опитвам да го обременявам и с Информационните физиологични касети ЕСОВ. Освен това тези същества са издръжливи – нищо не може да им се случи! – той подуши шумно въздуха и сбърчи нос. – Защо не го държите навън?

– Има хора твърде жалостиви – в отговора на О'Мара се долавяше горчивина. – Те се ужасяват от такива очевидни жестокости, като например да вдигнеш котенце, хващайки го с два пръста за врата...

– Хм – изсумтя почти съчувствено лекарят. – Но това си е ваша грижа. Ще се видим след една-две седмици.

– Почакайте! – извика настоятелно О'Мара, куцукайки след доктора. – Ами ако наистина нещо се случи? Би трябвало да има някакви правила по отглеждането и храненето на тези същества, най-обикновени правила. Не можете да ме зарежете така...

– Разбирам какво искате да кажете – отвърна Пелинг. Той поразмисли малко и продължи: – У дома се търкала някъде една книга, нещо като наръчник по даване на първа помощ на хъдлърити. Само че тя е напечатана на универсален език...

– Аз чета универсален език – рече О'Мара.

– Юнак! Добре, ще ви я изпратя. – Той кимна рязко и си отиде.

О'Мара затвори вратата на спалнята с надежда, че от това нетърпимият мирис на храната може да понамалее, после се излегна внимателно

на дивана във всекидневната, като реши в себе си, че напълно заслужава тази почивка. Нагласи крака си така, че да го боли поне поносимо, и се залови да си самовнушава, че трябва да се примири с положението.

Но той бе така изтощен, че и най-малкото вълнение би му дошло премного. Клепачите му се затвориха и някаква топла отмала се разля по крайниците му. О'Мара въздъхна, намести се удобно и се приготви да спи...

Звукът, който го изхвърли от дивана, притежаваше пронизващата повелителна настойчивост на всички сирени за тревога и сила, която заплашваше да изкърти вратата на спалнята. О'Мара посегна инстинктивно към космическия си костюм, но като разбра каква е работата, го захвърли с проклетие и отиде за пръскачката.

Бебето бе отново гладно...!

През следващите осемнадесет часа на О'Мара му стана ясно колко малко знае за невръстните хъдлърити. Той бе разговарял много пъти с родителите на малкото посредством транслятора, бебето бе често споменавано, но те някак си не бяха говорили за най-важните неща. За спането например.

Съдейки от последните си наблюдения и опит, малките ЕСОВ изобщо не спяха. По време на съвсем кратките промеждутъци в храненето те вилнееха из спалнята, мачкайки мебелите, които не бяха метални или пък закрепени с болтове за пода, независимо от тяхното предназначение или полезност. По-късно се свиваха в някой ъгъл и започваха да сплитат и разплитат израстъците си. Вероятно тази гледка, наподобяваща играта на едно бебе с пръстите си, би предизвикала блажено гукане у възрастния хъдлърит – тя обаче направо подлуди О'Мара и го направи разноглед.

На всеки два часа с толеранс от няколко минути той трябваше да храни малкото. Ако имаше късмет, то лежеше спокойно, но по-често му се налагаше да го преследва с пръскачката. Обикновено на тази възраст съществата ЕСОВ бяха твърде немощни, за да бягат, но това се отнасяше за условията на смазващата гравитация и налягане на Хъдлър. При тукашните условия, които за него бяха едва една четвърт g, малкото можеше да се движи най-спокойно. И то се забавляваше.

На О'Мара не му бе до забавления: усещаше тялото си като дебел, натежал и напоен с умора сюнгер. След всяко хранене той рухваше на дивана и оставяше изтерзаното си до краен предел тяло да се гмурне слепешком в небитието. Чувствуваше се така изнемоощял, че след всяко пръскане се опасяваше, че ако заспи по-дълбоко, нямаше да може да чуе

кога отново ще го призове малкият хъдлърит. Но всеки път нестройният рев на същата гръмогласна тръба го изстрелваше полусънен от дивана и го изпращаше, олюлявайки се като пияна марионетка, да грабне пръскачката, за да сложи край на тази ужасна, умопобъркваща врява.

След почти тридесет такива часа О'Мара разбра, че повече едва ли може да издържи. Дали щяха да вземат малкото след два дни, или след два месеца, резултатът, поне доколкото го засягаше него, щеше да бъде един и същ – той щеше да бъде буйствуващ луд. Освен ако в моментна слабост не предприемеше разходка навън без космическия си костюм. О'Мара знаеше, че Пелинг никога не би разрешил да бъде подложен той на подобно наказание, но докторът бе невежа по отношение на биологичния вид ЕСОВ. А Какстън, макар и не по-просветен по този въпрос, бе онзи глупак, който изпитваше удоволствие от подобни жестоки дебелашки шеги, особено пък ако бе убеден, че жертвата си ги заслужава.

Ами ако началник-секторът бе по-непочтен човек, отколкото О'Мара подозираше? Ако на него му бе съвършено ясно на какво точно го обрича, като оставя на неговите грижи малкия хъдлърит? О'Мара изруга уморено, но тъй като вършеше това непрекъснато през последните десет-дванадесет часа, пиперливите думи бяха престанали да изпълняват ролята на емоционален отдушник. Той разтърси гневно глава в напразен опит да разпръсне умората, която забулваше мозъка му.

Какстън нямаше да се измъкне безнаказано.

О'Мара знаеше, че е най-якият мъж на целия строеж и запасите му от сила би трябвало да са значителни. Цялата тази умора и нервно напрежение бяха само в главата му, повтаряше си той упорито, а няколко дни безсъние не значеха нищо за неговата невероятна физика – въпреки сътресението, което бе получил при злополуката. И в края на краищата сегашното положение с малкото не можеше да стане по-лошо, така че скоро трябваше да започне да се подобрява. Въпреки всичко ще ги победи, закле се той. Какстън няма да успее да го изпрати в лудницата, нито да го принуди да моли за помощ.

Това бе предизвикателство, настояваше той с уморена решителност. Винаги се бе оплаквал, че нито една работа не използва напълно възможностите му. А ето сега тази задача щеше да постави на безпощадно изпитание неговата физическа издръжливост, и умствени способности. Едно невръстно същество бе оставено на негова отговорност и той бе решен да се грижи за него независимо дали то щеше да остане тук две седмици, или два месеца. Дори нещо повече – когато пристигнеха новите му родители, той щеше да покаже, че за него е било чест да се

грижи за малкото...

Бе изминал четиридесет и осмият час в компанията на невръстния ЕСОВ и петдесет и седмият, откакто бе спал като хората – подобни непоследователни и донякъде сантиментални мисли сега изобщо не му изглеждаха странни.

И тогава най-неочаквано настъпи промяна в онова, което О'Мара бе приел за нормален ход на нещата. Малкият ЕСОВ бе надал своя рев, той го бе нахранил, ала бебето бе отказало да млъкне!

Първоначалната реакция на О'Мара бе оскърбено учудване – та това беше против правилата! Обикновено бебетата плачат, нахранваш ги и те престават да плачат – поне за известно време. Това сега бе толкова несправедливо, че от изненада и безпомощност той не успя да реагира.

Какофонията с вариации бе истинска лудница. Заляха го протяжни, нестройни звуци. Те ту варираха налудничаво произволно по височина и сила, ту се превръщаха в стържещо стакато, като че ли малкото имаше натрошени стъкла в гласните си струни. Настъпваха и паузи от порядъка на две секунди до половин минута, през което време О'Мара се свиваше в очакване на следващия взрив. Той изтърпя, доколкото му бе по силите – не повече от десет минути, – след което отново свлече от дивана на натежалото си като олово тяло.

– Какво по дяволите те прихваща? – изкрещя О'Мара, за да надвика врявата. Бебето ЕСОВ бе надлежно покрито с хранителна смес, така че не можеше да бъде гладно.

Когато малкото го видя, силата и настойчивостта на писъците му се увеличиха. Външната, подобна на мях издутината от мускули на гърба на хъдлърита, която му служеше само за възпроизвеждане на звукови сигнали (съществата ЕСОВ изобщо не дишаха), продължи да се подува и спада рязко. О'Мара притисна с длани ушите си, ала това изобщо не помогна и изкрещя:

– Млъкни!

Той знаеше, че осиротелият неотдавна ЕСОВ сигурно все още се чувства объркан и уплашен и че само процесът на хранене не може да задоволи всички негови емоционални потребности – той разбираше всичко това и силно му дожеля за малкото. Но тези му размишления кръжаха в един спокоен, здравомислещ и облагороден кът от съзнанието му и бяха откъснати от цялата болка, умора и ужасяващи изблици на вой, които непрестанно терзаеха тялото му. В действителност у него съжителствуваха двама души – и докато единият от тях разбираше причината за врявата и я приемаше, другият – чисто физическият О'Мара –

реагираше инстинктивно и яростно, за да я смаже.

– Млъкни! МЛЪКНИ! – изкрещя О'Мара и пусна в действие юмруци и ритници.

Като по чудо десетина минути по-късно малкото престана да реве.

Треперейки, О'Мара се върна при дивана. През тези десет минути той бе обладан от убийствена необузdana ярост. Бе удрял с юмруци и ритал свирепо, докато болката в ръцете и ранения крак го принуди да спре да си служи с тези три крайника, ала той продължи да рита и да сипе ругатни с единствените оръжия, които му бяха останали – здравия крак и езика му. Явната жестокост на стореното го потресе и отврати.

Безполезно беше да се успокоява с това, че малкото е издръжливо и едва ли е почувствувало ударите – то бе спряло да реве, значи някак си се бе справило. Известно бе, че хълдъритите са яки и издръжливи, но това все пак беше бебе, а бебетата имат някои слаби места. Човешките бебета например имаха много нежно място на темето си...

Когато напълно изтощеното тяло на О'Мара се отдаде на съня, последната му ясна мисъл бе, че той е най-мръсната и долна гадина, която някога се е раждала.

Шестнадесет часа по-късно той се събуди. Това бе бавен естествен процес, който мъчително го възвърна към съзнание. Испита мимолетно учудване от факта, че малкото не бе виновно за събуждането му, и отново потъна в сън. Събуди се след пет часа, и то от шума, вдигнат от Уеринг при влизането му през херметическата камера.

– Д-р Пе-Пе-Пелинг ме помоли да ти донеса това – каза той, подхвърляйки на О'Мара една книжка. – И да не мислиш, че го правя заради теб – донесох я, защото той ми каза, че е за доброто на малкото. Как е то?

– Спи – отвърна О'Мара.

Уеринг облиза устни.

– Трябва да на-на-направя проверка. Как-Как-Какстън ми нареди.

– Как-Как-Какстън ли ти нареди? – попита О'Мара, като му подражаваше.

Той наблюдаваше мълчешком как лицето на Уеринг силно почервения. Уеринг бе слабават млад човек, чувствителен и не много силен, но създаден от онази материя, от която правят героите. При пристигането си О'Мара бе засипан с разкази за този оператор на лъчев влекач. По време на монтажа на един ядрен реактор става авария и Уеринг попада в капан в една от секциите, която не била добре защитена от радиация. Той обаче не изгубва присъствие на духа и като следва инструкциите,

предавани му отвън по радиото от някакъв инженер, успява да предотврати една ядрена експлозия, която в крайна сметка е щяла да отнеме живота на всички в тази секция. Той извършва това, макар че през цялото време съзнава ясно, че степента на радиацията, при която работи, ще причини неминуемо само за няколко часа неговата собствена смърт. Но защитата се оказала по-надеждна, отколкото се е предполагало, и Уеринг оцелява. Злополуката обаче, доколкото О'Мара бе дочул, бе оставила следи у него. Той губеше съзнание, заекваше, нервната му система, казваха, силно пострадала, а имаше и други неща, които О'Мара сам забелязваше, но бе принуден да пренебрегва. Защото Уеринг бе спасил живота на другарите си и поради това той заслужаваше специално отношение. Ето защо, където и да отидеше, му правеха път, оставяха го да печели всички битки, спорове и игри, за които се изискваше умение или късмет, и изобщо от умиление не даваха и прах да падне върху него.

От това Уеринг бе станал разглезен, нетърпим и превзет пикльо.

Като наблюдаваше побелелите му устни и стиснати юмруци, О'Мара се усмихна. Никога не бе се оставял Уеринг да го победи в нещо, ако сам той можеше да бъде победителят и още първата битка, която лъчевият оператор поведе срещу него, се оказа и последнал. Не че го бе обидил с нещо, но той бе достатъчно костелив орех, за да покаже, че да се сражаваш с О'Мара не бе най-блестящото хрумване.

– Влез и виж! – каза накрая О'Мара. – Направи, както Как-Как-Какън ти е наредил.

Те влязоха вътре, огледаха набързо леко потрепващото бебе и излязоха навън. Заеквайки, Уеринг каза, че трябва да си тръгва, и се отправи към херметическата камера. О'Мара знаеше, че напоследък той не заекваше така често – може би се бе уплашил, че въпросът със злополуката ще бъде повдигнат.

– Почакай малко! – рече О'Мара. – Хранителната смес е на привършване. Ще донесеш ли...

– До-донеси си сам!

О'Мара втренчи поглед в него, докато Уеринг гледеше встрани и каза тихичко:

– Какън не може да ме разиграва, както му отърва. Ако за малко трябва да се полагат толкова усърдни грижи, че дори да не ми се разрешава да го храня или държа в безвъздушното пространство, ще бъде престъпление от моя страна да изляза и да го оставя за няколко часа, за да набавя храна. Сигурно разбираш това. Един бог знае каква беда може да се случи на малкото, ако го оставя само. След като ме натовариха с

отговорността за живота и здравето на бебето, аз настоявам...

– Си-си-сигурно няма да...

– Това не би отнело повече от час от почивката ти веднъж на два-три дни – срязва го О'Мара. – Стига си мърморил! И престани да заекваш – достатъчно голям мъж си, за да говориш като хората.

Уеринг из скърца със зъби. Той си пое дъх на пресекулки и го изпусна бавно през едно стиснатите си челюсти. Получи се звук като от спукан клапан.

– Това... ще... ми... отнеме... цялата... почивка днес и утре. Помещенията... където държат храната на ЕСОВ... ще бъдат монтирани към главния корпус вдругиден. Хранителната смес трябва да се докара преди това.

– Виждаш ли как гладко се получава, като се напрегнеш малко – ухили се О'Мара. – В началото малко ти лепнеше релето, но аз ти разбихах всичко. Напредваш. Между другото, като подреждаш навън контейнерите с храната, ще имаш ли добрината да не вдигаш много шум, за да не събудиш бебето?

През следващите две минути Уеринг окичи О'Мара с най-мръсните имена, без да заекне нито веднъж.

– Нали ти казах, че напредваш – кимна одобрително О'Мара. – Не е нужно да ми се фукаш.

### III

След като Уеринг си отиде, О'Мара се замисли за демонтирането на секцията на хълдъритите. С гравитационни решетки, нагласени на 4 g, и малкото други удобства, необходими за ЕСОВ, те живееха в една от възловите болнични секции. Щом тя бъдеше монтирана към главния корпус, до завършването на строителството на болницата оставаха не повече от пет-шест седмици. Той знаеше, че последните етапи щяха да бъдат вълнуващи. От своите пултове за дистанционно управление лъчевите оператори щяха да придвижват из небето хиляди тонове конструкции и внимателно да ги доближават, докато монтажниците щяха да проверяват нивелацията или да пасват бавно приближаваните секции. Въпреки предупредителните светлини над насочваните за стиковка повърхнини монтажниците щяха да останат до последния миг, поемайки най-невероятни рискове, от които може да ти настърхне косата, само и само да спестят време и да не се наложи повтаряне на операцията.

Как му се искаше на О'Мара да участвува в завършването на монтажа вместо да кисне тук като бавачка!

Мисълта за малкото му напомни за опасенията, които бе скрил от Уеринг. Никога досега то не бе спало толкова дълго – трябваше да има поне двадесет часа, откакто бе заспало, или по-точно откакто го бе сри-тал, за да заспи. Хъдлъритите бяха безспорно издръжливи, но не беше ли възможно малкото да не е просто заспало, а да е в безсъзнание от сътресение на мозъка...?

О'Мара взе изпратената му от Пелинг книга и започна да чете.

Четенето вървеше мудро и мъчително, ала в края на втория час О'Мара вече знаеше нещичко за отглеждането на хъдлъритските бебета и новите му познания го изпълниха едновременно с облекчение и отчаяние.

Стана ясно, че избухването му и последвалите ритници се бяха ока-зали полезни – бебетата ЕСОВ непрекъснато се нуждаят от милувки и едно скоростно изчисление на количеството сила, влагано от възрастни-те хъдлърити, за да дарят с нежна милувка своето потомство, показа, че ожесточената атака на О'Мара е била всъщност само слабо потупване. Книгата обаче предупреждаваше за опасност от прекомерно хранене, а в това отношение О'Мара имаше определена вина. Както изглеждаше, най-правилно бе малкото да се храни на всеки пет-шест часа по време на будния му период и да се прилагат физически методи като потупване например, ако то продължава да е неспокойно или още гладно. Освен това на умерено чести интервали невръстните ЕСОВ се нуждаят и от баня.

На родната си планета те просто вземат душ от силна пясъчна струя, но според О'Мара това се дължеше най-вероятно на тамошното налягане и лепкава атмосфера. Другият проблем, който той трябваше да разрешава, бе осигуряването на мощна и достатъчно успокояваща ми-лувка. Той сериозно се съмняваше дали би могъл да избухва всеки път, когато бебето се нуждае от поредната си порция нежност.

Сега поне щеше да има достатъчно време да измисли нещо, защото едно от откритията му за тях бе, че хъдлъритите будуват цели два дни без прекъсване и спят цели пет.

През първия петдневен период на сън О'Мара успя да избрети ме-тоди за милване и къпане на своя питомник и дори му остана малко сво-бодно време да почине и събере сили за двата дни непосилен труд, кои-то му предстояха, щом малкото се събудеше. Тази работа би се оказала убийствена за човек с обикновена физическа сила, но О'Мара откри, че



след първите две седмици той свикна и физически, и умствено с нея. А след четири седмици, когато болката и сковаността на крака му попреминаха, той вече нямаше никакви затруднения с малкото.

Навън монтажните работи бяха към своя край. Огромният мозаечен ребус в три измерения бе вече подреден – оставаха само няколко незначителни петна по краищата. От Мониторния корпус бе пристигнал следовател и задаваше въпроси на всички освен, разбира се, на О'Мара.

Измъчваше го въпросът дали Уеринг е вече разпитан и ако е, какво ли бе казал лъчевият оператор. За разлика от обикновените инженери Монитори, които бяха на строежа, следователят бе психолог и по всяка вероятност не бе глупак. О'Мара си помисли, че и той самият не е глупак. Той бе изчислил нещата и по правило не трябваше да се безпокои за изхода от разследването на Монитора. О'Мара бе преценил случая и хората, замесени в него, и би могъл да предскаже реакциите на всеки един от тях. Всичко обаче зависеше от това какво Уеринг ще каже на този Монитор.

Хваща те шубето! – помисли си ядно О'Мара, изпълнен с отвращение към себе си. – Сега, когато любимите ти теорийки се поставят на изпитание, ти се изплаши, глупако, че ще се окажат несъстоятелни. Май ти се прииска да легнеш по корем пред Уеринг и да му ближеш подметките!

О'Мара знаеше, че поведението на Уеринг може да обърне всичко с краката нагоре дори в едно, така да се каже, изчислено положение и почти сигурно да изпрати всичко по дяволите. И все пак – изкушението бе голямо.

Беше в началото на шестата седмица от наложеното му принудително опекунство над малкото. Той тъкмо четеше за някои съдбоносни и необикновени заболявания, към които бяха предразположени бебетата ЕСОВ, когато сигналният апарат в херметическата му камера съобщи, че има посетител. Бързо скочи от дивана и като застана с лице към отварящия се люк, се помъчи да си придаде вид на човек, чийто работи са напълно в ред. Посетителят се оказа не друг, а Какстън.

– Очаквах, че ще е Монитора – каза О'Мара.

Какстън изсумтя:

– Още ли не те е викал? Може да е преценил, че само ще си загуби времето. След всичко, което му казахме, той вероятно смята, че случаят е изяснен и приключен. Тук той ще дойде направо с белезници.

О'Мара само го изгледа. Изкушаваше се да попита Какстън дали представителят на Корпуса е разпитал вече Уеринг, но се овладя.

– Причината за идването ми тук – започна Какстън с дрезгав глас – е да разбере какво става с водата. От „Снабдяване“ се обадиха, че си дал заявка за тройно по-голямо количество от това, което нормално изразходваш. Да не би да си направил аквариум или друга някоя глупост?

О'Мара нарочно не му даде пряк отговор. Задоволи се да каже:

– Време е да къпя бебето – ще искате ли да погледате?

Той се наведе, отмахна ловко една ивица от подовата настилка и бръкна в отвора.

– Какво правиш? – избухна Какстън. – Та това са гравитационните решетки, ти нямаш право да пипаш...

Изведнъж подът се наклони с тридесет градуса. Проклинайки, Какстън се облегна на една стена. О'Мара се изправи, отвори вътрешния люк на херметическата камера и тръгна нагоре към спалнята по образувалия се стръмен наклон. Като повтаряше гръмогласно, че О'Мара няма нито право, нито ценз да пипа инсталацията за изкуствена гравитация, Какстън го последва. Вътре О'Мара каза:

– Това е резервната пръскачка за храна, чиято дюза е пригодена да изхвърля водна струя под силно налягане.

Той взе инструмента и започна да показва нагледно действието му, като насочи струята към един малък участък от кожата на малкото. Обектът на тази демонстрация усърдно блъскаше останките от един стол, като старателно му придаваше още по-причудливи форми и не обръщаше никакво внимание на двамата мъже.

– Можете да видите – продължи О'Мара – местата по кожата, където се е втвърдила хранителната смес. Те трябва да се измиват периодически, защото иначе се задръства поглъщателният механизъм на малкото в тези участъци и това затруднява всмукването на храната. А от това невръстният хъдлърит става тъжен, и, хм, шумен...

О'Мара замълча. Той видя, че Какстън не гледа към малкото, а наблюдава водата, която отскачаше от кожата му и се стичаше през стръмно наклонената врата на спалнята, прекосяваше всекидневната и се събираше в херметическата камера. Това бе добре дошло за него, тъй като пръскачката му бе разкрила едно петно върху кожата на ЕСОВ с вид и цвят, каквито той никога не бе виждал преди. Може би нямаше основание за тревога, но по-добре, че Какстън не го забеляза и не започна да задава въпроси.

– Какво е онова там горе? – попита Какстън, сочейки към тавана на спалнята.

С цел да осигури на малкото полагаемите му се ласки, О'Мара бе

изработил набързо една система от макари и балансирани тежести и бе повесил от тавана цялото това примитивно съоръжение. Той ужасно се гордееше с уреда, който му даваше възможност да положи някоя и друга хубава солидна милувка – с удар, който би убил моментално всяко човешко същество – на всяко местенце по това половинтонно чудовище. Ала той се съмняваше, че Какстън ще хареса уреда. Вероятно началник-секторът щеше да се закълне, че той изтезава бебето, и щеше да забрани употребата му.

Като излизаше от спалнята, О'Мара отговори през рамо:

– Обикновен повдигащ механизъм.

Той избърса мокрите петна от пода с един парцал, който захвърли в понапълнилата се с вода херметическа камера. Сандалите и работният му комбинезон бяха мокри, ето защо той ги свали и ги хвърли и тях там, после затвори вътрешния люк и отвори външния. Докато водата възвираше и се изпаряваше навън в космическото пространство, той нагласи отново гравитационните решетки, така че подът стана пак хоризонтален, а стените вертикални, и прибра сандалите, комбинезона и парцала, които бяха вече съвсем сухи.

– Струва ми се, че всичко е добре организирано – неохотно отбеляза Какстън, като затягаше шлема си. – Поне за малкото се грижиш по-добре, отколкото се грижеше за родителите му. Гледай да поддържаш темпото. Мониторът ще те посети утре в девет часа – добави той и си отиде.

О'Мара се върна бързо в спалнята, за да прегледа по-внимателно странното петно. То имаше бледосинкавосив цвят и на това място гладката, твърда като стомана повърхност на кожата бе хванала напукана кора. О'Мара разтри леко петното. Бебето ЕСОВ се разшава и нададе рев.

– И двамата не ни бива за нищо – каза разсеяно О'Мара. Не можеше да си спомни дали е срещал в книгата нещо подобно, но той все още не беше я прочел докрая. Колкото по-скоро я свършеше, толкова по-добре.

Главният начин за общуване между две същества от различни видове бе посредством транслятора, който електронно отделяше и подреждаше всички разумни звуци и ги възпроизвеждаше на родния език на приемания. Друг начин, ползван при предаването на обемисти количества точни сведения от по-описателно естество, бе Информационната касетъчна система. Тя изпращаше чрез внушение всички сетивни възприятия, познания и черти от характера на едно същество в ума на друго. Далеч зад тях, на трето място по популярност и точност се нареждаше

писменият език, на който бе дадено екстравагантното име Универсален.

Универсалната писменост можеше да се ползва само от същества, чийто мозък бе свързан с оптически рецептори, способни да извличат информация от писмени знаци, изобразени върху плоскост – накратко от печатна страница. Докато много от съществуващите видове притежаваха тази способност, то начините, по които те възприемаха цветовете, много рядко съвпадаха. Това, което за О'Мара бе синкавосиво петно, можеше спокойно да изглежда от жълтосиво до мръсно мораво на някое друго същество, а бедата бе там, че именно това същество можеше да се окаже авторът на книгата. В едно от приложенията бе дадена сравнителна таблица за цветовете, но да сверява по нея би било досадно занимание, което само щеше да отнеме много време, а и познанията му по Универсалния език не бяха дотам свършени.

Пет часа по-късно той не бе постигнал никакъв напредък в установяването на диагнозата на бебето ЕСОВ, а единичното синкавосиво петно върху кожата му стана двойно по-голямо и към него се прибавиха още три. Докато хранеше малкото, той се питаше загрижено дали в такива случаи обливането с храна не е вредно, а след това бързо се залови отново с четенето.

Според наръчника съществуваха буквално стотици леки, краткотрайни заболявания, на които бе изложен малкият хъдлърит. Неговият питомник ги бе избягнал само защото бе приемал хранителна смес от контейнери и така се бе спасил от зараждащите се във въздуха бактерии, които изобилствуваха на родната му планета. Вероятно тази болест бе нещо като най-обикновена шарка за хъдлъритите, утешаваше семислено О'Мара, но тя имаше вид на тежко заболяване. При следващото хранене броят на петната достигна седем, като новите бяха по-възпалени и по-наситено сини. Освен това бебето непрекъснато се дращеше с израстъците си. Очевидно петната зловещо го сърбяха. Въоръжен с тези нови сведения, О'Мара се залови отново с книгата.

И изведнъж откри това, което търсеше. Симптомите бяха описани като поява на груби цветни петна върху кожата, придружени от остър сърбеж и причинени от неувоени хранителни частички. Лечението се състоеше в почистване на възпалените петна след всяко хранене, за да се успокои сърбежът, и изчакване природата сама да се погрижи за останалото. Заболяването се срещаше напоследък твърде рядко на Хъдлър, симптомите се появяваха съвсем ненадейно, но се развиваха и изчезваха с не по-малка бързина. При полагане на необходимите грижи за пациента, съобщаваше книгата, заболяването не бе опасно.

О'Мара се залови да привежда цифрите от книгата към своята собствена таблица за време и мащаби. След възможно най-точните изчисления, които успя да направи, се оказа, че преди да започнат да изчезват цветните петна, трябваше да нараснат до около осемнадесет инча в диаметър и можеше да се очаква да достигнат до дванадесет на брой. Това щеше да настъпи, изчислявайки времето от появата на първото петно, след около шест часа.

Той нямаше основание да се тревожи.

## IV

В края на следващото хранене О'Мара внимателно почисти сините петна, но малкият ЕСОВ продължаваше все така ожесточено да се дращи и трмаво да трепери. „Като коленичил слон, размахал гневно шест хобота“, помисли си той. О'Мара хвърли още веднъж поглед в книгата, но тя все така упорито твърдеше, че при нормални условия болестта протича в лека форма и е краткотрайна и че единственото успокояващо лечение бе почивка и постоянно почистване на засегнатите участъци.

„Децата“, мислеше си О'Мара, „са дяволски голяма грижа...“!

Здравият разум му подсказваше, че това треперене и драшене изглеждат обезпокоителни. Вероятно малкото се чешеше просто по силата на навика, макар че яростта, с която го правеше, поставяше под съмнение това предположение, но ако отвлечеше вниманието му по някакъв начин, то може би щеше да се успокои. О'Мара бързо избра една тежест от петдесет фунта и с помощта на повдигачия механизъм я провесил от тавана. Той започна да я вдига и спуска ритмично над един участък от около два фута зад твърдата прозрачна ципа, която предпазваше очите на ЕСОВ, и откри, че това доставя огромно удоволствие на малкото. Петдесет фунта, падащи от осем фута височина, бяха чудесна нежна ласка за всеки хъдлърит.

Под въздействието на милувката движенията на бебето ЕСОВ престанаха да бъдат така войнствени и резки. Ала веднага, щом О'Мара спря механизма, малкото се разяри до такава степен, че се втурна с всичка сила срещу стените и нападна жалките останки от мебелировката. По време на една отчаяна атака то едва не се намъкна във всекидневната – попречи му единствено наедриялото му тяло, което не можа да се провере през вратата. До този момент О'Мара не си бе дал сметка колко много е надало малкото за пет седмици.

Накрая умората принуди О'Мара да се предаде. Той остави хъдлърита да вършее и се блъска из спалнята и проснат върху дивана отвън, се помъчи да събере мислите си.

Според книгата бе вече време сините петна да започват да изчезват. Но те не изчезваха, бяха достигнали максималния си брой – дванадесет – и вместо осемнадесет инча в диаметър бяха почти двойно по-големи. Те бяха толкова огромни, че при следващото хранене поглъщателната повърхност на малкото щеше да намалее наполовина, което означаваше, че то щеше да продължава да губи сили поради недостиг на храна. А освен това петната не трябваше да се дращят, за да не плъзнат по цялото тяло и положението да стане още по-сериозно...

Продран тръбен зов прекъсна мислите му. О'Мара бе натрупал достатъчно опит, за да разбере, че малкото бе много уплашено, а по относително намалялата сила на звука – че то бе вече и изтощено.

О'Мара имаше огромна нужда от помощ, но се съмняваше дали изобщо някой може да стори това. Да каже на Какстън, ще е безполезно – началник-секторът щеше само да повика Пелинг, а Пелинг знаеше много по-малко за хъдлъритските бебета и от О'Мара, който се бе специализирал в тази насока през последните пет седмици. Това щеше да бъде само загуба на време и нямаше изобщо да помогне на малкото. Освен това имаше голяма вероятност – независимо от присъствието на Монитора-следовател – Какстън да се погрижи да отмъсти жестоко на О'Мара за това, че е допуснал малкото да се разболее, защото началник-секторът щеше да погледне на случилото се именно така.

Какстън не обичаше О'Мара. Никой не обичаше О'Мара.

Ако се бе държал по-мило към хората, никому и през ум нямаше да мине да го обвини за заболяването на малкото или така набързо и еднородушно да приемат всички, че той е човекът, отговорен за смъртта на неговите родители. Той обаче бе решил да докаже, че е твърде противна личност, и бе успял да постигне това дяволски добре.

А може би той наистина бе неприятен човек и по тази причина ролята, която си бе избрал, му се удаваше с лекота. Вероятно вечното безсилие да получи възможност да използва истински мозъка си, скрит в могъщото тяло, постепенно го беше озлобило и ролята, която мислеше, че играе, беше всъщност на истинския О'Мара.

Да не беше се занимавал поне с този Уеринг. Това съвсем ги бе озлобило срещу него.

Разсъждаваше ли по този начин, нямаше да стигне до никъде. Решението на собствените му проблеми се състоеше – поне в известна

степен – да покаже, че има чувство на отговорност, че е търпелив и грижовен и че притежава различни други качества, на които колегите му по принцип гледат с уважение. За целта той първо трябваше да докаже, че е достоен да му бъде поверена грижата за едно бебе.

Изведнъж се замисли дали не би могъл да помогне Мониторът. Не лично – един психолог, офицер от Мониторния корпус, едва ли би могъл да знае за някакви неизвестни заболявания на хъдлъритските бебета, – а чрез организацията си. В качеството си на галактическа полиция, момчета за всичко и носители на върховна власт, хората от Мониторния корпус бяха в състояние да осигурят незабавно специалист, който да знае необходимите отговори. Но, разбира се, такъв специалист можеше да се намери единствено на планетата Хъдлър, а властите там вече знаеха за положението на осиротялото ЕСОВ и вероятно помощта бе тръгнала отпреди няколко седмици. Тя сигурно щеше да пристигне скоро и без намесата на Мониторите. Помощта може би щеше да дойде навреме, за да спаси малкото. Но можеше и да не дойде.

Отговорността продължаваше да лежи изцяло върху О'Мара.

Нищо повече от най-обикновена шарка! Но понякога шарката може да се окаже и много сериозна болест за човешкото бебе, ако то се държи в студено помещение или в някаква среда, която макар и не смъртоносна сама по себе си, може да се окаже фатална за организъм, чиято съпротива е отслабнала от заболяването или от недостиг на храна. Наръчникът предписваше покой, почистване и само толкова. Ами ако в него имаше допуснатата грешка? Това твърдение можеше да има и някакъв съществен, но добре прикрит смисъл. Причината бе, че описаният в книгата пациент боледува на родната си планета. При нормалните за там условия болестта вероятно протича леко и бързо.

Условията в спалнята на О'Мара обаче бяха далеч от нормалните за едно заболяло хъдлъритско бебе.

С тази мисъл дойде и отговорът, ако не беше твърде късно да го приложи. О'Мара скочи стремително от дивана и забърза към шкафчето с космическия си костюм. Той тъкмо се напъхваше в тежкия работен костюм, когато комуникаторът избръмча.

– О'Мара – достигна до него гласът на Какстън, – Мониторът иска да разговаря с теб. Това не се очакваше да стане по-рано от утре, но...

– Благодаря ви, мистър Какстън – намеси се един спокоен, по-плътен глас. Последва кратка пауза: – Казвам се Крейторн, мистър О'Мара. Както знаете, бях запланувал да се срещна с вас утре, но успях да си свърша другата работа и ми остана време за един предварителен

разговор...

„По дяволите! – избухна мислено О'Мара. – Само какво неудобно време е избрал!“ Бе вече облякъл костюма, но не си сложи ръкавиците и шлема. Той се втурна към командното табло за притока на въздух.

– ...Да си призная – продължи спокойният глас на Монитора, – вашият случай попадна случайно в обсега на моята основна работа. Аз се занимавам с всичко, свързано с настаняването на различните същества, които наскоро ще пристигнат, за да попълнят щата на болницата, и отговарям за предотвратяването на недоразуменията, които могат да възникнат помежду им след тяхното пристигане. Трябва да се грижа и за безброй дреболии, но в момента съм свободен. За мен вашият случай е много любопитен. Бих искал да ви задам няколко въпроса.

„Ето един отличен оператор“ – помисли си едната половина от мозъка на О'Мара. Другата половина отбеляза, че положението на лостовете, регулиращи притока на въздух, отговаря на условията, набелязани от него. Той остави командното табло и започна да измъква едната от подовите секции, за да се добере до намиращите се под нея гравитационни решетки. Малко разсеяно той каза:

– Ще трябва да ме извините, но докато разговаряме, ще си върша работата. Кактън ще ви обясни...

– Аз му разказах за малкото – прекъсна го Кактън – и ако мислиш, че ще го измамиш, като му пробутваш пиесата за изтерзаното майчино сърце...

– Всичко ми е ясно – рече Мониторът. – Бих искал да ви кажа също, че принудителното ви съжителство с невръстния ЕСОВ, когато това съвсем не е било необходимо, може да се определи като жестоко и необичайно наказание и че за това, което сте изтърпели през последните пет седмици, ще трябва да се намалят най-малко десет години от присъдата ви, ако, разбира се, докажем, че сте виновен. Извинете ме, но винаги съм си мислил, че е по-добре човек да вижда на кого говори. Може ли да получим картина, моля?

Рязкото превключване на решетките от едно на две g завари О'Мара неподготвен. Ръцете му изпукаха под тежестта на тялото и гърдите опряха о пода. Заплашителният рев на пациента от съседната стая успя да заглуши шума от падането, тъй като Мониторът не спомена нищо. С върховни усилия той се надигна на колене.

С мъка си наложи да не изпъшка.

– Съжалявам, но видеопредавателят ми не е в исправност – рече той.



Мониторът направи пауза, достатъчно продължителна, за да покаже на О'Мара, че е разбрал лъжата, но че за момента е склонен да не я взема под внимание. Най-сетне каза:

– Тогава поне вие ще можете да ме виждате. – И видеоекранът на О'Мара светна.

Показа се млад мъж с високо подстригана коса. Очите му изглеждаха двадесет години по-стари от лицето. Пагоните му на майор се виждаха върху спретнатата тъмнозелена униформа, а на гърдите му отляво стоеше хермесов жезъл<sup>1</sup>. О'Мара си помисли, че при други обстоятелства сигурно би харесал този човек.

– Трябва да свърша една работа в другата стая – излъга отново О'Мара. – Ще се върна след малко.

Той започна да наглася антигравитационния колан на костюма си на отблъскване две g което щеше напълно да противодействува на сегашното притегляне на пода и щеше да му позволи да го увеличи на четири g, без това да му причини силно сътресение. После щеше да нагласи колана на три g и това щеше да му възвърне нормалното притегляне на едно g.

Или поне така трябваше да се получи.

Но вместо това коланът или подовите решетки, или и двете едновременно започнаха да произвеждат полугравитационни колебания и стаята полудя. Имаше чувството, че се намира в експресен елеватор, който непрекъснато спира и тръгва. Честотата на вълните нарасна рязко и О'Мара се затресе така силно, че зъбите му затракаха. И преди да успее да реагира, възникна ново, още по-страшно усложнение. Подовите решетки не само показваха колебания по сила, но те спряха да действуват под прав ъгъл към своите повърхности и започнаха да се отклоняват своеволно от десет до тридесет градуса от отвесната ос. Едва ли някой подхвърлян от бурята кораб се е клатушкарал и накланял толкова яростно. О'Мара се олюля, направи отчаян опит да се хване за дивана, не успя и бе захвърлен с трясък към стената. Когато следващата вълна го подметна към отсрещната стена, той успя да изключи колана си.

Стаята отново се успокои с постоянното притегляне от две g.

– Още много ли ще се бавите? – запита внезапно Мониторът.

През последните трескави секунди О'Мара почти бе забравил за майора. Докато отговаряше, той се постара гласът му да прозвучи не само естествено, но и да създаде впечатлението, че идва от другата стая.

---

1. Символ на медицинската професия. Б.пр.

– Може и да се забавя. Бихте ли ме потърсили малко по-късно?

– Предпочитам да изчакам – отговори Мониторът. През следващите няколко минути О'Мара се опита да забрави за контузията, която бе получил въпреки защитата на тежкия космически костюм, и съсредоточи мислите си как да се измъкне от получената се бъркотия. Той започваше да се досеща какво се бе случило.

Когато два антигравитационни генератора с еднаква сила и честота работят един до друг, попадат в интерференция, която нарушава тяхната устойчивост. Антигравитационните решетки в жилището на О'Мара бяха инсталирани временно в пода и се захранваха от генератор, подобен на този, вграден в костюма. Беше осигурена разлика в честотите, за да се избегне възникването на неустойчивост. Обаче О'Мара бърникаше в решетъчните инсталации непрекъснато през последните пет седмици – всеки път, когато малкото се нуждаеше от баня, ако трябва да бъдем точни, – така че той сигурно бе променил несъзнателно честотата.

Нямаше представа какво точно е повредил, но дори и да знаеше, нямаше достатъчно време да се опита да го поправи. С раздразнение О'Мара включи отново своя антигравитационен колан и бавно започна да увеличава силата му. Коланът отбеляза три четвърти g, когато се появиха първите признаци на неустойчивост.

Четири g без три четвърти правеше малко повече от три g, Изглежда, помисли си О'Мара мрачно, се налагаше да осъществи плана си по най-трудния начин...

## V

О'Мара затвори бързо шлема, после прекара кабел от микрофона на костюма до комуникатора, така че да може да разговаря, без Какън или Мониторът да разберат, че е затворен вътре в костюма си. Ако имаше късмет да завърши лечението успешно, те не трябваше да заподозрат, че е имало нещо нередно. Последва окончателната настройка на регулатора за въздушно налягане и на гравитационните решетки.

Само за две минути атмосферното налягане в двете стаи се увеличи шест пъти, а притеглянето бе четири g – всъщност най-близкото, което О'Мара можеше да отнесе към „нормалните условия“ за хлъдърита. С опнати от усилието мишци – тъй като сега коланът намаляваше съвсем слабо притеглянето в стаята – той издърпа от тясната пролука над решетките невероятно тромавия и натезжал израстък, в който се бе

превърнала ръката му, и се търколи тежко възнак.

Изпита чувството, че бебето е седнало върху гърдите му, и огромни черни петна заиграха пред очите му. През тях той съзираше част от тавана и под някакъв лудешки ъгъл видеоекрана. Лицето от екрана изразяваше вече нетърпение.

– Върнах се, майоре – произнесе задъхано О'Мара. Той се помъчи да овладее дишането си, така че да не изстрелва и предъвква думите. – Предполагам, че искате да чуете моята версия за злополуката.

– Не – отвърна Мониторът. – Аз прослушах записа, направен от Какстън. Това, което съм любопитен да чуя, е нещо за самия вас до идването ви тук. Направих нужните справки, но открих, че има някакво несъответствие.

Прогърмя оглушителен рев, който прекъсна разговора им. И макар че от високото налягане звукът кълтеше по-силно, О'Мара се досети за какво беше сигналът: бебето бе сърдито и гладно.

С огромно усилие О'Мара се претърколи на едната си страна и се надигна на лакти. Постоя малко в тази поза, събирайки сили да се опрے на колене и длани. Но когато накрая успя да направи това, откри, че ръцете и краката му бяха започнали да се подуват и като че ли заплашваха да се пръснат под напора на стеклата се в тях кръв. Като изпъшка, той се простря по очи. Кръвта мигновено нахлу в предната част на тялото и пред очите му започна да се прояснява.

Той не можеше да пълзи, опирайки се на ръцете и коленете си, нито пък можеше да се влачи по корем. Беше съвсем сигурно, че при действащите три гравитации той не можеше и да се изправи да върви. Какви ли изпитания още го очакваха?

С мъчително усилие О'Мара легна отново на едната си страна и се претърколи по гръб, но този път успя да се надигне на лакти. Твърдата яка на костюма му служеше като подпора за главата, но отвътре ръкавите бяха много тънко подплатени и лактите го боляха. А от усилието да задържи изправена дори една част от трикратно по-тежкото си тяло, сърцето му биеше до пръсване. Най-лошото от всичко бе, че отново започваше да му притъмнява.

Сигурно имаше някакъв начин да уравни или поне да разпредели тежестта на тялото си така, че да не губи съзнание и да може да се движи. О'Мара се опита да си представи какво положение заема човек в креслата за ускорение, използвани в космическите кораби преди настъпването на изкуствената гравитация. Гърдите и главата бяха леко повдигнати, спомни си внезапно той, а коленете бяха свити към тялото...

Като се опираше на лакти, гръб и крака, извивайки се като змия, О'Мара бавно напредваше към спалнята. Сега неговите яки мускули му бяха явно от полза – при такива условия всеки човек с обикновена физическа сила щеше да бъде прикован безпомощно към пода. Дори на него отиването до спалнята за пръскачката му отне петнадесет минути и през цялото това време бебето продължаваше да надава оглушителния си вой. От повишеното налягане звуците бяха станали така невероятно силни и звънки, че едва ли не всяка костичка от тялото на О'Мара вибрираше от тях.

– Трябва да поговаря с вас – извика Мониторът по време на едно затишие. – Не можете ли да накарате това дяволско бебе да млъкне?

– То е гладно – каза О'Мара. – Ще се успокои едва когато го нахраня, но...

Пръскачката за храна бе монтирана върху една количка и О'Мара бе приспособил към нея педален механизъм, така че да могат и двете му ръце да остават свободни за насочване на струята. Сега, когато бебето бе притиснато към пода, не бе необходимо да си служи и с ръцете. Той успя да насочи количката с рамене и натисна педала с лакът. Поради повишената гравитация мощната струя непрекъснато се насочваше надолу към пода, но въпреки това той успя да покрие малкото с храна. Ала да почисти засегнатите места от хранителната смес бе още по-непосилна задача. Водната струя, която насочваше с много труд от легналото си положение, почти не попадеше в целта. Той успя да измие само широка-та яркосиня ивица, образувана от три отделни, слели се в едно петна, която покриваше почти една четвърт от цялото тяло на малкото.

Като свърши, О'Мара изпъна крака и долепи внимателно гръба си о пода. Независимо от трите гравитации, които му оказваха въздействие, напрежението при поддържането на това полулегнало положение през последния половин час го бе почти успокоило.

Бебето бе спряло да плаче.

– Това, което се канех да кажа – продължи мрачно Мониторът, когато му се стори, че настъпилата тишина бе продължила достатъчно дълго, – бе, че във вашето досие оценките от предишните места, където сте работили, не съвпадат с това, което намирам тук. Преди вие пак сте били такъв неспокоен и размирен дух, но сте се ползували неотменно със симпатията на колегите си и в по-малка степен на началниците си, тъй като началниците ви понякога са допускали грешки, а вие никога не сте...

– Никога не съм бил по-глулав от тях – рече уморено О'Мара. – И

често съм го доказвал. Но никога не ми е личало, че съм интелигентен. Моята недодяланост винаги е била изписана на челото ми!

Странно, мислеше си О'Мара, но имаше чувството, че сега собствените му неприятности почти не го интересуваха. Той не можеше да снее поглед от възпалената синя ивица върху кожата на малкото. Цветът ѝ бе станал по-наситен, а освен това изглеждаше подута в централната си част. Като че ли свръхтвърдата броня бе поомекнала и огромното вътрешно налягане на малкото ЕСОВ бе избило в подутина. Увеличаването на гравитацията и налягането до обичайните хълдъритски норми би трябвало според него да задържи своеволното нарастване на петната – освен ако то не беше симптом на някакво друго заболяване.

О'Мара си бе наумил да отиде още по-далеч в осъществяването на идеята си и да впръска хранителна смес във въздуха около малкото. На Хълдър храната на местните същества се състоеше от микроорганизми, които обитаваха свръхплътната ѝ атмосфера, ала наръчникът заявяваше категорично, че хранителните частички трябва да се отстраняват от увредените места по кожата, така че засега трябваше да се задоволи само с повишената гравитация и налягането...

– Въпреки това – чу той да казва Мониторът, – ако подобна злополука бе станала на някое от предишните ви работни места, колегите ви щяха да повярват на вашата версия. И дори грешката да беше ваша, те пак щяха да се сплотят и да ви защитят от външни хора като мен. Каква е причината да се превърнете от общителен и обичлив човек в такъв...?

– Беше ми дошло до гуша – отвърна кратко О'Мара. От малкото все още не се чуваше никакъв шум, но той бе видял характерните движения на израстъците му, които подсказваха че до поредния взрив остава още много малко време. И наистина. За разговор през следващите десет минути не можеше да става и дума.

О'Мара се обърна на едната си страна и се търкулна върху ожулените си и кървящи лакти. Той знаеше какво не бе наред: за малкото не бяха положени обичайните след храна грижи. О'Мара мъчително и бавно се отправи към двете възета на уреда, който бе изобретил за милване на бебето, и се приготви да поправи пропуската.

Краищата на възетата обаче висяха на четири фута от пода.

Като лежеше подпрян на единия си лакът и се напрягаше да повдигне натежалата си друга ръка, О'Мара си мислеше, че със същия успех възето би могло да се намира и на четири мили от него. От неимоверното усилие по лицето и тялото му се стичаше пот. Бавно, като трепереше и се олюляваше така силно, че първия път облечената в

специална ръкавица ръка мина покрай края на въжето, той се протегна и го сграбчи. Вкопчи се здраво в него и се отпусна внимателно назад, уличайки със себе си и въжето.

Устройството представляваше система от противотежести, ето защо не беше необходимо да се дърпат много силно контролните въжета. Една огромна тежест се стовари точно върху гърба на малкото, като го дари с успокоителна милувка. О'Мара си почина няколко минути, след което с големи усилия се залови да повтори същата процедура и с другото въже, спъването на което щеше да издърпа нагоре и първата тежест и да я приготви отново за действие.

Някъде след осмата милувка той откри, че не вижда края на въжето, към което протяга ръка, макар че все пак успя да го хване. Бе държал много дълго главата си твърде високо над останалата част на тялото и сега се намираще непрекъснато на границата на припадъка. Намалелият приток на кръв към мозъка му имаше и други последствия...

– ... Хайде, хайде – чу О'Мара собствения си глас, в който определено се долавяше съзлива нотка. – Вече си добре, татко ще се погрижи за теб. Хайде, стига толкова...

Най-смешното бе, че той наистина изпитваше чувство на отговорност и някакво отчаяно безпокойство за малкото. За какво го беше спасявал вече веднъж, за да му се случи това ли? Може би трите гравитации, които го притискаха към пода и превръщаха всяко негово дишане в цяла вечност, а най-незначителното движение в операция, поглъщаща всичките му запаси от сила, събудиха у него спомена за друг един кошмар – бавното, неумолимо доближаване на две чудовищни, безжизнени и безмилостни грамади от метал.

Злополуката.

Като главен механик на онази злополучна смяна О'Мара тъкмо бе включил предупредителните светлини, когато видя двамата възрастни хъдърити да преследват детето си по една от конструкциите, която щяха да монтират. Повика ги чрез транслятора, като ги подкани да се отдръпнат на безопасно място и да оставят него да догони малкото. Той бе далеч по-дребен от тях и можеше да остане по-дълго време между бавно съединяващите се лица, а именно през тези няколко допълнителни минути О'Мара можеше да изведе малкото в безопасност. Но или техните трансзатори бяха изключени, или пък не бяха склонни да поверят сигурността на детето си на някакъв дребосък от човешки произход. Каквато и да бе причината, те останаха между лицата, докато стана вече твърде късно. О'Мара трябваше да наблюдава безпомощно как те бяха хванати

в капан и смазани от съединяващите се конструкции.

Видът на малкото, което поради малкия си обем все така невредимо се луташе между телата на покойните си родители, подтикна О'Мара към закъсняло действие. Той се хвърли, успя да го измъкне от опасността, преди секциите да се съединят и го приклепят, и едва успя сам да се измъкне. В тези няколко ужасни мига О'Мара бе помислил, че ще трябва да се прости с единия си крак.

Това в никакъв случай не беше място за деца, помисли си той гневно, като погледна потреперващото, раздирано от спазми тяло, покрито с яркосини грапави петна. Не трябваше да се разрешава на възрастните същества да водят тук децата си, дори ако те са издръжливи като хъдлърите.

Но ето че майор Крейторн заговори отново:

– ...Съдейки по това, което чувам сега – започна хапливо Мониторът, – вие се грижите много добре за своя питомник. Старанието ви да запазите малкото бодро и здраво ще бъде несъмнено точка във ваша полза...

„Бодро и здраво“, помисли си О'Мара, като отново посегна за въжето. „Здраво...“!

– ...Но има и други съображения – продължи спокойният глас. – Може би вината ви се състои в това, че от небрежност не сте включили предупредителните светлини, а сте сторили това, както се твърди, едва след възникването на злополуката. И въпреки доброто ви досие тук вие сте се представили като недодялан и сприхав грубиян, и особено вашето отношение към Уеринг!...

Мониторът направи пауза, намръщи се леко осъдително и продължи:

– Преди няколко минути казахте, че сте направили всичко това, защото ви било дошло до гуша. Моля да обясните.

– Минутка само, майоре – намеси се в разговора Какстън и лицето му се появи внезапно на екрана зад това на Крейторн. – Той шикалкави нещо, сигурен съм в това. Всички тези прекъсвания, този задъхан говор и това гальовно гукане трябва само да покажат каква великолепна малка бавачка е той. Мисля, че трябва да прескоча дотам и да ви го доведе тук, да отговаря на въпросите ви лице в лице...

– Това няма да е необходимо – изрече бързо О'Мара. – Още сега съм готов да отговоря на всички ваши въпроси.

Той си представи ужасната картина – реакцията на Какстън, ако само видеше малкото в сегашното му състояние – гледка, от която на

самия О'Мара му се повдигаше, макар и вече да бе свикнал с нея. Какътен би се главоболлил с разсъждения, не би чакал обяснения, нито пък би си задавал въпроса, дали е било правилно да се повери едно невръстно извънземно същество на човек, който е напълно невеж по отношение на неговата физиология. Той просто щеше да се развихри. Ожесточено.

А колкото до Монитора...

О'Мара смяташе, че дори ако се измъкне от историята със злополуката, но допусне малкото да умре в ръцете му, за него нямаше да има вече никаква надежда. Бебето ЕСОВ прекарваше в лека форма някакво рядко срещано заболяване, което още преди няколко дни трябваше да се повлияе от лечението, но вместо това състоянието му прогресивно се влошаваше и то сигурно щеше да умре, ако последният, отчаян опит на О'Мара да възпроизведе условията на родната му планета не успееше. Сега той се нуждаеше само от време. Според книгата не повече от четири до шест часа.

Изведнъж го поразил цялата безнадеждност на положението. Състоянието на малкото не бе се подобрило – то се гърчеше и трепереше и изобщо имаше вид на най-отчаяно болното и окаяно същество в цялата Галактика. О'Мара изруга безпомощно. Това, което се мъчеше да направи сега, би трябвало да го направи още преди няколко дни, сега бебето бе кажи-речи вече умряло, а ако лечението продължеше още пет или шест часа, това сигурно щеше или да умори О'Мара, или да го направи инвалид за цял живот. И така му се падаше?

## VI

Израстниците на малкото се извиха по начина, който за О'Мара беше сигнал, че то ще зареве отново, и той мрачно, облягайки се на лакти, се отправи за поредната серия от милувки. Това бе най-малкото, което можеше да направи. И макар да бе убеден, че е безсмислено да продължава да върши всичко това, той трябваше да даде последна възможност на бебето. Беше му необходимо да завърши лечението без прекъсвания и да се погрижи да отговори на въпросите на Монитора изчерпателно и точно. Ако малкото заплачеше отново, той нямаше да може да стори това.

– ...за вашето любезно сътрудничество – продължаваше сухо Мониторът. – Преди всичко искам обяснение за внезапната промяна, настъпила в характера ви.



– Всичко ми беше омръзнало – каза О'Мара. – Работата не ме задоволяваше. А може би вината да се превърна в такъв неудачник да е донякъде моя. Но главната причина да си насадя този гаден характер бе, че тук имаше една работа, която можеше да се свърши само от противен човек. Учил съм твърде много и мисля, че съм добър и опитен психолог...

Нещастие то дойде внезапно. Лакътят, на който се бе опрял, докато се пресягаше за въжето, се подхлъзна и той се сгромоляса на пода от височина два и половина фута. При три g това бе равно на падане от седем фута. За щастие той бе с тежкия си работен костюм и с подплатен шлем, ето защо не загуби съзнание. Той обаче извика силно и докато падаше, инстинктивно се вкопчи във въжето.

Това беше и грешката му.

Едната тежест се спусна надолу, а другата се стрелна високо нагоре. Тя се удари с трясък в тавана и разклати скобата, която подпираше леката метална напречна греда на уреда. Цялото устройство се откърти и увисна, след което, увлечено от четирите гравитации, се изтръгна внезапно и рухна надолу право върху малкото. Както бе зашеметен, О'Мара не успя да изчисли количеството сила, стоварила се върху бебето – дали тя бе повече от необходимата за обичайната милувка, равна на силно пошляпване по задните части, или нещо далеч по-сериозно. Малкото изведнъж съвсем притихна и това разтревожи О'Мара.

– ...за трети път – крещеше Мониторът. – Какво, по дяволите, става там при вас?

О'Мара смотолевя нещо несвързано. Тогава се намеси Какстън.

– Там става нещо подозрително и се обзалагам, че в тази работа е замесено малкото! Отивам да проверя...

– Почакай! – извика отчаяно О'Мара. – Дайте ми шест часа...

– Ще бъда при теб – прекъсна го Какстън – след десет минути.

– Какстън? – изкрещя О'Мара. – Ако влезеш през херметическата камера, ще ме погубиш! Отворил съм до края вътрешния люк, а ако ти отвориш външния, ще опразниш помещението. Тогава майорът ще загуби затворника си.

Настъпи внезапна тишина, сред която прозвуча спокойният глас на Монитора.

– За какво ви се необходими тези шест часа?

О'Мара се помъчи да разтърси глава, за да проясни мозъка си, но сега, когато тя тежеше три пъти повече от нормалното, той само контузи врата си. За какво ли наистина му трябваша тези шест часа? Той се

огледа наоколо и с учудване видя, че и пръскачката за храна, и свързаният към нея контейнер с вода бяха разбити от падналото от тавана устройство. Той не можеше нито да храни и къпе, нито дори да види пациента си от нападалите отломъци, така че през тези шест часа можеше само да седи и да чака да се случи някакво чудо.

– Аз тръгвам – каза Какстън упорито.

– В никакъв случай! – гласът на Монитора звучеше все така любезно, но в него се долавяха нотки, които не търпяха възражение. – Искам да разровя до дъното тази история. Ще почакате навън, докато поговоря с О'Мара насаме. А сега, О'Мара, какво... става... там?

Легнал отново по гръб, О'Мара се помъчи да поеме достатъчно въздух, за да проведе един по-продължителен разговор. Бе решил, че най-добре ще е да разкаже на Монитора цялата истина, а след това да го помоли да изпълни молбата му – да го оставят на мира за шест часа. Това бе единственият възможен начин за спасяването на малкото. Докато говореше, О'Мара се чувствуваше много отпаднал, а зрението му бе така отслабнало, че понякога не можеше да разбере дали клепачите му са вдигнати, или спуснати. Той видя как някакъв човек подаде на майора бележка, но Крейторн не я прочете, докато О'Мара не завърши разказа си.

– Загазили сте здравата – каза Крейторн накрая. В гласа му дори се прокрадна съчувствие, но после той бързо възвърна хладния си тон. – Служебно съм принуден да приема предложението ви и да ви дам тези шест часа. В края на краищата книгата е у вас и следователно най-добре знаете какво трябва да се направи. Но през последните няколко минути положението се промени. Току-що ми известиха, че са пристигнали двама хъдлърити и че единият от тях е лекар. Най-добре ще е да се оттеглим, О'Мара. Вие доста се потрудихте, но оставете сега по-опитните да спасят каквото могат от положението. – Той помълча и добави: – За доброто на малкото.

Изминаха три часа. Какстън, Уеринг и О'Мара седяха до бюрото на Монитора с лице към майора. Крейторн току-що бе влязъл.

– През следващите няколко дни ще бъда зает – отривисто започна той, – ето защо трябва спешно да решим въпроса. Първо злополуката. О'Мара, вашето положение зависи изцяло от това, дали Уеринг ще потвърди версията ви. Зная, че по този въпрос имахте някакви догадки. Аз вече изслушах показанията на Уеринг, но за да задоволя собственото си любопитство, искам да чуя какво мислите, че е казал той?

– Той е подкрепил моя разказ – каза с пресипнал глас О'Мара. –

Просто не е имал друг избор.

Той сведе очи към ръцете си, продължавайки да си мисли за безнадеждно болното бебе, което бе оставил в квартирата си. За кой ли път си повтори мислено, че не е виновен за случилото се. Дълбоко в себе си обаче бе убеден, че ако бе разсъждавал по-гъвкаво и бе започнал лечението под налягане по-рано, малкото щеше да е вече добре. Резултатът от разследването на злополуката, изглежда, не го вълнуваше, нито пък имаше значение какво бе казал Уеринг.

– Защо мислите, че не е имал друг избор? – запита го рязко Мониторът.

Какътен зяпна от учудване. Уеринг отбягваше да срещне погледа на О'Мара и започна да се изчервява.

– Когато пристигнах тук – започна вяло О'Мара, – си потърсих някаква допълнителна работа, за да запълвам свободното си време, и така започнах безмилостно да преследвам Уеринг. Той е причината да се превърна в омразен тип, защото това бе единственият начин да мога да му въздействам. Но за да разберете това, трябва да се върнем малко назад. Поради злополуката с ядрения реактор – продължи О'Мара – всички от неговия сектор бяха твърде много задължени на Уеринг – сигурно вече сте научили тези подробности. Самият Уеринг бе напълно объркан. Физически той не бе на висота – трябваше да му бъдат инжекции, които да поддържат нормална кръвната му картина, едва намираше сили да се справя с уредите, и, честно казано, тънеше в самосъжаление. От психологическа гледна точка той бе развалина. Въпреки всички уверения на Пелинг, че инжекциите ще му са необходими само още два месеца, той бе убеден, че има злокачествена анемия. Освен това, пак въпреки всичко казано му от лекаря, той вярваше, че е станал стерилен, и това му убеждение го караше да се държи и разговаря по начин, от който всеки нормален човек би се отвратил. Подобен начин на мислене е патологичен, а в действителност той си беше съвсем в ред. Когато разбрах как стоят нещата, аз започнах да му се присмивам при всеки удобен случай. Издевателствувах безмилостно над него. Така че, ако питате мен, той не е имал никакъв друг избор, освен да подкрепи моя разказ. Най-обикновената благодарност го изисква.

– Започвам да разбирам – каза майорът. – Продължавайте.

– Хората, които го заобикаляха, му бяха твърде много задължени – продължи О'Мара. – Но вместо да му сложат спирачка или да го нарежат здравата, те го засипваха със съчувствие. Оставяха го да побеждава във всички схватки, игри на карти и тем подобни и обикновено се

отнасяха с него като към малко „губернаторче“. Аз правех тъкмо обратното. Когато той фъфлеше или заекваше, или не го биваше за нещо – продължи О'Мара – било поради някой от самовтълпените му умствени недъзи, или поради физически недостатък, който той наистина не можеше да преодолее, аз го яхвах и пришпорвах здравата. Може би понякога съм бил твърде жесток, но спомнете си, че аз бях сам и трябваше да поправам вредата, нанесена от петдесет човека. Естествено, той ме мразеше до смърт, но пък винаги знаеше какви точно са ни отношенията. Аз обаче никога не съм прекалявал с нападките си. В малкото случаи, когато е успявал да ми надвие, той знаеше, че е спечелил въпреки всичките ми усилия да му попреча – за разлика от неговите приятели, които го оставяха да ги побеждава във всичко и по този начин правеха победата му безсмислена. Именно от този лек се нуждаеше той за болката си – някой да се държи с него като с равен и изобщо да не проявява снизхождение. И когато започнаха тези неприятности – завърши О'Мара, – аз бях напълно сигурен, че той ще започне – съзнателно или несъзнателно – да разбира какво съм правел за него и че най-обикновената благодарност, както и фактът, че той е почтен човек, не ще му позволят да откаже да даде показания, които да ме оневинят. Прав ли съм?

– Да, прав сте – потвърди Мониторът. Той замълча, за да успокои Какстън, който бе скочил на крака от възмущение, и след това продължи: – А сега по въпроса с ЕСОВ. По всичко личи, че вашето бебе е хванало едно от онези редки заболявания, които могат да бъдат лекувани успешно само на родната му планета – продължи Крейторн. Внезапно той се усмихна. – Поне така се смяташе допреди няколко часа. Сега нашите хъдлъритски приятели заявяват, че вие сте започнали необходимото лечение и те сега ще трябва само да изчакат няколко дни, след което малкото ще бъде отново здраво и читаво. Но те са ви много сърдити, О'Мара – продължи Мониторът. – Казват, че сте направили специално устройство за милване и успокояване на бебето и че сте го ползвали много по-често, отколкото е желателно. Смятат, че бебето е било прехранено и безобразно разглезено, и то в такава степен, че понастоящем предпочита човешки същества пред представителите на собствения си биологичен род...

Неочаквано Какстън удари по бюрото:

– Няма да го оставите да се измъкне толкова лесно! – изкрещя той с пламнало лице. – Уеринг понякога не съзнава какво говори...

– Мистър Какстън – срязя го Мониторът, – всички налични показания доказват, че О'Мара е невинен както по време на злополуката, така

и по-късно, когато се е грижил за малкото. Аз обаче все още не съм привършил с него. Надявам се, че вие двамата ще имате добрината да ни оставите сами...

Кактън си излезе побеснял, последван от Уеринг, който не бързаше толкова. На вратата лъчевият оператор се спря, отправи една прилична и три неприлични думи към О'Мара, най-неочаквано се усмихна и си излезе. Майорът въздъхна.

– О'Мара – започна строго той. – Вие отново сте без работа. По принцип аз не давам съвети, без да са ме помолили за това, но бих искал да ви припомня няколко факта. След две-три седмици персоналът и инженерите по поддържането на Болницата ще започнат да пристигат. На практика те ще бъдат представители на всички биологични видове в Галактиката. Моята работа е да им помогна да се настанят и да не позволявам помежду им да възникват дразги, така че да могат да се сработят като болничен екип. Все още няма издаден учебник с правила по този въпрос, но преди да ме изпратят тук, моите началници решиха, че за тази работа е необходим добър и опитен психолог, който да не се страхува да поема разумни рискове. Мисля, че е ясно и без да го казвам, че ще е дори по-добре да има двама такива психолози...

О'Мара го слушаше привидно, защото си мислеше за усмивката, която бе получил от Уеринг. Той знаеше, че сега и малкото, и Уеринг щяха да бъдат вече добре, и при това щастливо разположение на духа той не можеше да откаже никому нищо. Но очевидно майорът бе взел неговата разсеяност за нещо друго.

– Дявол да го вземе, та аз ви предлагам работа! Вашето място е тук, не разбирате ли това? Та това е Болница, човече, а вие вече излекувахте нашия пръв пациент...!

## Глава втора Болницата

### I

Светлините на Галактическата болница в Дванадесети сектор сияеха върху прибуления звезден екран като сребристи украшения по разклонена коледна елха. Жълти и червенооранжеви, меки, бистро зелени и тъмновиолетовосини, те струяха от илюминаторите. Тук-там се съзираха и тъмни петна. Отвъд непроницаемата метална обшивка имаше сектори, в които жичките на осветителните тела бяха дотолкова нажежени, че се налагаше да се вземат предпазни мерки за очите на пилотите на пристигащите космически кораби. В същото време имаше и помещения, които бяха толкова тъмни и студени, че дори звездната светлина, която се процеждаше в тях, не трябваше да достига до обитателите им.

За екипажа на кораба от Телфи, който се измъкна от хиперпространството и застана на около двадесет мили от огромната болнична конструкция, светлинната радиация на този ослепителен парад бе твърде бледа, за да я забележат без помощта на уреди. Жителите на Телфи се хранеха с енергия. Корпусът на кораба им излъчваше синьо радиоактивно сияние, а помещенията вътре бяха залети от мощна радиация, което за тях бе нещо напълно нормално. Само в носовата част на малкия кораб условията не бяха нормални. Тук активното ядро на един реактор лежеше разхвърляно на малки, небрежно отрупани купчинки, осеяли цялото машинно отделение. В него бе твърде горещо дори за един телф.

Съществува с групов мозък, включващо Капитана и целия екипаж на космическия кораб от Телфи, пусна своя комуникатор с малък радиус на действие и заговори на онзи език, изпълнен с отривисти щракащи и бръмчащи звуци, използван при общуване с невежите същества, неспособни да се приобщат към даден телфски гесталт<sup>2</sup>.

– Говори телфски гесталт от сто единици – каза то бавно и отчетливо. – Имаме пострадали и се нуждаем от помощ. Нашата групова класификация е ХУЧМ, повтарям – ХУЧМ...

– Подробности, моля, и степен на спешност – прекъсна го енергично един глас тъкмо когато телфът се канеше да повтори съобщението

---

2. От немски – структура. Б.пр.

си. Молбата бе преведена на същия език, употребен от Капитана.

Телфът съобщи бързо подробностите и зачака. Около и вътре в него се намираха стоте специализирани единици, които образуваха както мозъка, така и многочисленото му тяло. Някои от тях се бяха превърнали в слепи, глухи, а може би дори и в мъртви клетки, които изобщо не получаваха и не регистрираха никакви сетивни възприятия, но имаше и други, които излъчваха вълни от такова неподправено непоносимо страдание, че груповият мозък се измъчваше и гърчеше от безмълвно съчувствие. Нямаше ли най-сетне гласът да отговори, тръпнеха те, и ако отговореше, щяха ли да получат помощ...?

– Не ви се разрешава да се приближавате на повече от пет мили до Болницата – внезапно се обади гласът. – В противен случай ще възникне опасност за незащитения корабен трафик в този район и за намиращите се в Болницата същества с ниска поносимост към радиация.

– Разбрано – каза телфът.

– Много добре – рече гласът. – Освен това трябва да разберете, че телфите са твърде „горещи“ за нас и не можем да осъществим с вас директен контакт. Дистанционноуправляемите механизми са вече на път към вас и работата по снемането на пострадалите ще се опрости, ако ги поставите до самия главен корабен люк. Ако не успеете да сторите това – не се тревожете. Ние разполагаме с механизми, които са в състояние да влязат във вашия кораб и да изнесат пациентите.

Гласът завърши, като каза, че макар и да се надяват, че ще успеят да помогнат на пациентите, в настоящия момент не могат да се направят никакви точни прогнози за изхода от лечението им.

Гесталтът от Телфи мислено се утеши, че скоро страданието, което измъчваше ума и широко разпространеното му многочислено тяло, щеше да изчезне, ала заедно с него щеше да изчезне и почти една четвърт от самото тяло...

Конуей крачеше бодро към своите отделения с онова щастливо усещане на човек, който има зад гърба си осемчасов сън, вътре в стомаха си солидна закуска, а пред себе си увлекателна работа. Всъщност тези отделения не бяха „негови“ – ако нещо по-сериозно се случеше в някое от тях, в най-добрия случай той можеше да нададе вик за помощ. Но тъй като работеше тук едва от два месеца, това не го тревожеше много и бе убеден, че ще измине още дълго време, преди да му поверят случаи, за които се изискваха не само механични, а и други методи на лечение.

Пълни познания за всяка извънземна физиология можеха да се получат от Информационната касета само за няколко минути, но умението да се използват тези познания – особено в хирургията – се придобиваше единствено с време. Конуей гледаше напред в бъдещето с осъзнатата гордост, че ще посвети живота си на усвояването на това умение.

На една пресечка в коридора Конуей видя свой познат ЕЖЛИ – ординатор от Тралтън, който придвижваше слоноподобното си тяло върху шест порести крака. Сега късите му крака изглеждаха дори по-гъвкави от обикновено, а малкото ОУТЪ, което живееше в симбиоза с него, бе изпаднало в летаргичен унес. Конуей поздрави ведро с „добро утро“ и получи по трансатора – а по тази причина и напълно бездушен отговор – „да пукнеш дано“. Конуей се засмя.

Предишната нощ в Приемно отделение и около него бе имало значително оживление. Конуей не бе викан, но тралтът, изглежда, е бил лишен не само от почивката си, но и от цялостното си свободно време. Малко по-нататък той срещна друг тралт, който вървеше редом с един дребничък ГБГЖ, приличаш на самия Конуей. Но не изцяло – ГБГЖ бе само код на групова класификация, който даваше сведения за по-едрите физически атрибути, броя на ръцете, главите, краката и тяхното разположение. Обстоятелството, че съществото имаше на ръцете си седем пръста, бе високо само четири фута и приличаше на много мило мече-играчка, едва ли бе от голямо значение, освен ако класификацията не се разделеше на две или три групи. Конуей бе забравил точния произход на това същество, но му бяха казали, че произхожда от една планета, която внезапно се покрила с ледници. В резултат на това у най-висшата форма на живот се развил разум и дебело червено кожухче. ГБГЖ бе кръстосало ръце отзад на гърба си и бе забило отсъстващия си поглед към земята. Тромавият му спътник изглеждаше не по-малко съсредоточен, но поради различното разположение на зрителните органи погледът му се рееше по тавана. И двамата носеха професионалните си отличия – златиста лента на ръкава, което означаваше, че не са какви да е, а почетни Диагностици. Като минаваше покрай тях, Конуей не само че се въздържа да ги поздрави, но и се постара да стъпва тихо.

Възможно бе да са потънали в дълбока размисъл по някой медицински проблем, помисли си Конуей, или твърде вероятно бе току-що да са се спречкали и нарочно да не си обръщат никакво внимание. Диагностиците бяха чудаци. Веднага трябва да се поясни, че те не бяха луди, но поради естеството на работата си понякога се държаха много странно.



На всеки ъгъл стенните говорители сипеха непрестанно чужда реч, от която той пътем долавяше по нещо, но когато говорещият внезапно премина на земен английски и Конуей чу да съобщават неговото собствено име, от изненада едва не умря на място.

– ...незабавно при Дванадесети входен люк – повтаряше монотонно гласът. – Класификация ХУЧМ-23. Доктор Конуей, моля, явете се незабавно при Дванадесети входен люк. Класификация ХУЧМ-23...

Първата мисъл на Конуей бе, че това не се отнася за него. Съобщението обещаваще възлагане на клиничен случай – и то значителен, защото цифрата 23 след кода на класификацията означаваше броя на пациентите, които трябваше да се лекуват. Класификацията ХУЧМ му бе напълно непозната. Конуей естествено знаеше какво означават буквите, но никога не бе и помислял, че те могат да съществуват в подобна комбинация. Това, което можеше да каже на първо време, бе, че пациентите са някаква форма на телепатичен биологичен вид – буквата Х в началото показваше, че телепатичната способност е най-важното им качество, а чисто физическите им дадености са второстепенни, че консумират пряко превърнатата лъчева енергия и че съществуват обикновено в тясно взаимодействаща група – казано накратко, в гесталт. Докато все още размишляваше слисано дали е готов да се справи с подобен случай, краката му поеха в обратна посока и го понесоха към Дванадесети входен люк.

Пациентите вече го очакваха при люка, в малка метална кутия, обкована с оловни блокчета, поставена на самоходна количка за носилки. Дежурният му съобщи накратко, че съществата са се нарекли телфи, че предварителната диагноза е наложила ползването на Радиационната зала, която вече е приготвена, и че поради малкия обем на пациентите той може да спести време, като се отбие с тях до Информационната зала и ги остави навън, докато възприеме телфската Информационна касета.

Конуей кимна с благодарност, скочи в количката и включи двигателя, като се стараеше да създаде впечатлението, че върши подобни неща всеки ден.

В приятния, но напрегнат живот на Конуей в това изключително и необикновено място, каквото бе Галактическата болница, имаше само едно нещо, което го огорчаваше, и той отново се сблъска с него, щом влезе в Информационната зала: там имаше дежурен Монитор. Конуей не понасяше Мониторите. Присъствието на някой от тях му действуваше като близък допир с носител на заразна болест. И докато Конуей се гордееше с факта, че като разумно, цивилизовано и етично същество

никога не би могъл да мрази истински някого или нещо, той с всички сила ненавиждаше Мониторите. Беше му известно, разбира се, че има хора, които понякога излизат от правия път, и че трябва да има някой, който да предприема действия, необходими за опазването на обществения ред. Но със своето отвращение към насилието във всяка негова проява Конуей не можеше да харесва хората, които предприемаха, тези действия.

И каква ли работа имаха Мониторите в една болница?

Облечената в спретнат тъмнозелен работен гащеризон фигура, седнала пред контролния пулт на Информатора, се обърна рязко при влизането на Конуей и той получи още един шок. Освен майорските пагони Мониторът носеше и лекарската емблема с жезъла и змиите!

– Казвам се О'Мара – рече Мониторът с приятен глас. – Аз съм Главният психолог на тази лудница. Вие, доколкото разбирам, сте д-р Конуей.

Той се усмихна. Конуей застави себе си да се усмихне в отговор, но съзнаваше, че усмивката му е престорена и че другият също разбра това.

– Искате телфската касета, нали? – продължи О'Мара вече не толкова сърдечно. – Е, докторе, с този случай ви се падна наистина необикновен късмет. Погрижете се да изличите информацията веднага след свършването на работата – повярвайте, това не е касета, която ще искате да съхраните в паметта си. Поставете отпечатъка от палеца си ето тук и седнете отсреща.

Докато поставяха запаметяващата лента и електродите върху главата му, Конуей се стараеше да запази изражението си невъзмутимо, както и да не потръпне от допира на силните, опитни ръце на майора. Високо подстриганата коса на О'Мара бе металносива на цвят, а и очите му притежаваха пронизващата острота на метала. Конуей знаеше, че тези очи бяха наблюдавали неговите реакции и сега пъргавият и проникателен ум си правеше съответните изводи.

– Е, това е всичко – каза О'Мара, когато приключиха. – Но преди да си тръгнете, докторе, мисля, че ние с вас трябва да проведем един малък разговор, нека го наречем преориентирувъчен. Не, не сега – сега вие имате работа, – но в най-скоро време.

На излизане Конуей почувствува как погледът на Монитора се заби като свредел в гърба му,

Той трябваше да се постарее да опразни мозъка си, така както му бяха наредили, за да могат току-що внушените му познания да се насложат правилно, ала през цялото време умът на Конуей бе зает с една-

единствена мисъл: как бе възможно един Монитор да е висш член на постоянния болничен персонал и да е лекар на всичко отгоре! Как можеха взаимно да се търпят тези две професии? Конуей си помисли за лентата, която носеше на ръката си, и за изобразените на нея Двувътен кръг на Тралтън, Пламтящо слънце на Иленса и Жезъл със змиите на Земята – всичките почтени символи на медицината на трите главни раси на Галактическият съюз. А тук се мъдреше този д-р О'Мара, чийто знак на петлицата показваше, че е медик, но чиито пагони на раменете съобщаваха, че се занимава и с други, не съвсем почтени неща.

Едно бе сигурно: Конуей никога нямаше да се успокои истински, докато не открие защо Главният психолог на болницата е Монитор.

## II

За пръв път Конуей използваше чуждопланетна Информационна касета и с интерес отбеляза постепенно засилващото се раздвояване на съзнанието си – сигурен знак, че касетата е „възприета“. Докато стигне до Радиационната зала, той почувствува, че у него съжителствуват две личности: земно човешко същество, наречено Конуей, и огромен, изграден от петстотин единици телфски гесталт, създаден, за да направи мисловен запис на всичко известно за физиологията на своята раса. Това раздвояване бе единственият недостатък – ако, разбира се, можеше да се нарече недостатък – на Информационната касетъчна система. На подложения на „обучение“ мозък се внушаваха не само познания, но се предаваше и личността на съществата, които са притежавали тези познания. Нищо чудно тогава, че Диагностичите, които понякога съхраняваха в паметта си най-малко десет различни касети, изглеждаха леко смахнати.

Диагностичите вършеха най-важната работа в Болницата, мислеше си Конуей, докато надяваше противорадиационното си облекло и приготвяше за предварителен преглед пациентите. Понякога, в прилив на самонадеяност, той самият бе мислил да стане Диагностик. Тяхната основна задача бе да извършват творчески изследвания в областта на чуждопланетната терапия и хирургия, като използват за изходна база претърпаните си с касети умове, и да се събират на консилиуми, когато пристигнеше случай, за който нямаше Информационна касета, за да му поставят диагноза и му назначат лечение.

Те не се занимаваха с обикновените незначителни наранявания и заболявания. За да удостои Диагностикът един пациент с внимание,

този пациент трябваше да бъде или уникален, или безнадежно болен, или почти умрял. Когато обаче някой от тях поемеше отговорност за даден случай, пациентът вече можеше да се смята за излекуван – те с еднообразна последователност вършеха чудеса.

Конуей знаеше, че лекарите от по-низш ранг винаги се съблазняваха от изкушението да съхранят съдържанието на касетата, вместо да го изличат, с надеждата да направят някое гениално откритие, което да ги покрие със слава. За уравновесените, здравомислещи като самия него хора това оставаше само едно изкушение и нищо повече.

Конуей не видя своите микроскопични пациенти, макар и да прегледа всеки един от тях. Той и не можеше да стори това, без да прибегне до ненужни усложнения, като използването на защитни екрани и огледала. Той обаче знаеше как изглеждат те не само вътрешно, но и външно, защото в действителност касетата го бе направила един от тях. Това, заедно с резултатите от прегледа и историята на заболяването, дадоха на Конуей всичко необходимо, за да започне лечението.

Пациентите му бяха част от телфски гесталт, зает с управлението на междузвезден кръстосвач, на който бе аварирал един от ядрените реактори. Малките, подобни на буболечки – и взети поотделно, – твърде глуповати същества, бяха консуматори на енергия, но дори за тях тази експлозия се бе оказала твърде силна. Заболяването им би могло да се определи като изключително тежък случай на преяждане, усложнен от продължително затормозяване на сетивните им органи – най-вече на центровете за болка. Ако той просто ги поставеше в защитен контейнер и ги подложеше на радиоактивен глад – а провеждането на подобен курс на лечение бе немислимо на техния високорадиоактивен кораб, – можеше да се очаква, че само за няколко часа около седемдесет процента от тях ще оздравеят. Те щяха да са щастливците и Конуей можеше отсега да каже кои спадаха към тази категория. За онези, които оставаха извън нея, последствията щяха да са трагични, защото, макар че нямаше да умрат физически, съдбата им щеше да е още по-страшна: те щяха да изгубят способността си да се приобщават към груповия мозък, а това за един телф означаваше да се превърне в безнадежен инвалид.

Само онзи, който може да се приобщава към начина на мислене, личността и инстинктите на един телфски гесталт, бе в състояние да разбере тази трагедия.

Всичко това бе много тъжно, още повече че историята на заболяването сочеше, че най-тежко пострадали са именно онези индивиди, които са се помъчили да се приспособят и да запазят своята работоспособност

по време на внезапната експлозия през онези няколко секунди, необходими да се разглоби генераторът, а с това и да се спаси корабът от гибел. Обмяната на веществата им сега бе установила твърде опасно равновесие, изградено на основата на три пъти по-висока от нормалната за телфа консумация на енергия. Ако притокът на енергия се прекъснеше за по-дълъг период от време, да речем за няколко часа, от това щяха да пострадат съобщителните им мозъчни центрове. Те щяха да отпаднат покосени, но щеше да им остане достатъчно разум, за да разберат, че са изключени от гесталта. От друга страна, продължеше ли завишената им консумация на енергия, те щяха буквално да изгорят за една седмица.

Но този беше курсът на лечение, даден за тези нещастници, на практика единственият. Докато Конуей подготвяше спомагателната апаратура за работата, която му предстоеше, той почувствува, че този курс е твърде незадоволителен – сбор от пресметнати рискове и бездушна клинична статистика, в който той нищо не можеше да промени. Почувствува се ни повече, ни по-малко от обикновен механик.

Като се залови бързо за работа, той установи, че шестнадесет от пациентите му страдат от това, което на Телфи би означавало остро стомашно разстройство. Тези пациенти той отдели в защитени, поглъщащи радиация бутилки, така че излъчването на радиоактивност от техните все още „горещи“ тела да не забави процеса на „гладуване“. Постави бутилките в малка атомна пещ, регулирана да излъчва нормалната за Телфи радиация, и постави във всяка от тях детектор, който да снее защитата им веднага, щом изчезне излишната радиоактивност. Останалите седем се нуждаеха от по-специално лечение. Той ги постави в друг реактор и тъкмо когато настройваше контролните прибори, за да възпроизведат колкото може по-точно условията, получили се по време на аварията, близкият комуникатор избръмча. Конуей приключи работата си, провери направеното и едва тогава отговори:

– Да, моля?

– Обаждаме се от служба „Информация“, д-р Конуей. Получихме запитване от телфския кораб относно пострадалите. Имате ли вече някакви новини от тях?

Конуей знаеше, че новините му не са чак толкова лоши, но много му се искаше да са по-добри. Разпадането или видоизменянето на вече образуван телфски гесталт бе равно на смъртна травма за пострадалите единици. Сега, при духовното и умствено сродство, настъпило у него след внушаването на Информационната им касета, Конуей изпита състрадание към тях. Като обмисляше внимателно всяка своя дума, той каза:

– Шестнадесет от тях ще бъдат здрави и читави след около четири часа. Опасявам се, че за петдесет процента от останалите седем изходът ще бъде фатален, но за кои точно, ще можем да разберем едва след няколко дни. В момента ги изпичам в един реактор, където са подложени на двойно по-висока радиоактивност, която постепенно ще бъде снижена до нормалната. Половината от тях ще оцелеят. Разбрахте ли добре?

– Ясно.

След няколко минути гласът отново заговори:

– От телфския кораб се обадиха, че резултатите са много добри, и ви благодарят. Край.

Вместо да се радва, че се справи успешно с първия си случай, Конуей се почувствува някак си подтиснат. Сега, когато всичко бе свършило, той беше странно объркан. Продължаваше да си мисли, че петдесет процента от седем прави три и половина и какво ли щеше да стане с тази нечетна половина телф? Той се надяваше да се измъкнат четирима вместо трима и че тези четирима няма да се превърнат в душевни инвалиди. Мислеше си, че сигурно е чудесно да си телф, да поглъщаш непрекъснато радиация и да се радваш на богатите и разнообразни преживявания на груповото тяло, наброяващо вероятно стотици индивиди. От тези мисли собственото му тяло се почувствува безжизнено и самотно. С усилие се измъкна от топлината на Радиационната зала.

Отвън той се качи на самоходната количка и я върна до входния люк. Сега по правило трябваше да се яви в Информационната зала, за да му изличат телфската касета – всъщност така и му бе наредено да направи. Той обаче не искаше да отиде там – мисълта, че ще се срещне отново с О'Мара, определено го гнетеше, дори го караше мъничко да се страхува. Конуей знаеше, че се притеснява от всички Монитори, но с този бе съвсем различно. Всичко идваше от отношението на О'Мара и онзи малък разговор, за който бе споменал. Конуей се бе почувствувал нищожен, като че ли Мониторът го превъзхождаше по някакъв начин, и за нищо на света не можеше да разбере как е възможно да се чувствува нищожен пред един противен Монитор!

Силата на чувствата му го поразя – като разумно същество, което може да се владее, той би трябвало да не разрешава да го спохождат подобни мисли. Чувствата му граничеха с истинска омраза. Изплашен този път от себе си, Конуей успя донякъде да обуздае мислите си. Той реши да заобиколи въпроса и да не се яви в Информационната зала, докато не направи визитация в отделенията си. Това би било основателно извинение, ако О'Мара поиска обяснение за закъснението му, а дотогава

Главният психолог можеше да излезе или да бъде повикан някъде. Поне на Конуей му се искаше да стане така.

Първото му посещение бе при един АФЖЛ от Чалдърскол II – единствения обитател на отделението, определено за този биологичен вид. Конуей нахлузи съответното защитно облекло – в този случай обикновен водолазен костюм – и влезе през люка в басейна със зеленикава възтопла вода, който възпроизвеждаше жизнената среда на съществото. Той взе инструментите от подводния шкаф и отчетливо сигнализира за присъствието си. Ако чалдърът бе наистина заспал някъде на дъното и той го изплашеше, последствията можеха да бъдат твърде сериозни. Само едно случайно замахване на опашката му и в отделението щеше да има двама вместо един пациент.

Чалдърът бе покрит със здрава броня от дебели люспи и приличаше на крокодил, дълъг четиридесет фута, с тази разлика, че вместо крака имаше безразборно подредени щръкнали перки и пояс от лентовидни пипала, който го опасваше по средата. Съществото се носеше сънливо близо до дъното на просторния басейн и единственият признак, че е живо, бе периодичното потъмняване на водата около хрилете му. Конуей го прегледа на бърза ръка – той и без това бе закъснял заради случая Телфи – и му зададе обичайните въпроси. Отговорът преодоля водното пространство, премина през транслатора на Конуей и прозвуча в слушалките му като забавена глуха реч:

– Много съм болен – промълви чалдърът. – Страдам.

"Лъжеш! – каза си мислено Конуей. – „Лъжеш с всичките си шест реда зъби!“ Д-р Листър, Главният лекар на Болницата и нашумял Диагностик, бе буквално разглюбил на части този чалдър и му бе поставил диагноза ипохондрия. Той бе заявил също, че признаците на нервно напрежение в някои области на бронираната кожа на пациента и болките, които чувствава в тях, се дължат чисто и просто на мързела и лакомията на този дебел негодяй. Общеизвестна истина бе, че екзоскелеталните форми на живот не могат да затлъстяват по друг начин освен вътрешно. На Диагностичите обаче никой не им държеше сметка за подхода им към болните.

Чалдърът се разболяваше истински само когато го заплашваше изписване или връщане у дома, така че Болницата се беше сдобила с един вечен пациент. Но това не беше беда. Лекарите и психолозите от Болницата продължаваха да го посещават и да го преглеждат внимателно, а така също и всички ординатори и медицински сестри от многобройните раси, представени в болничния персонал. Редовно и най-вече често той

биваше изследван, оглеждан отвсякъде и безжалостно мачкан от студенти на практика, чиито понятия за нежност бяха от най-различно естество, но чалдърът обожаваше всичко това. И той, и Болницата бяха доволни от уреждането на въпроса. Никой вече не споменаваше и дума за изписване.

### III

Докато плуваше към повърхността на огромния басейн, Конуей се поспря за миг – бе се почувствувал някак си особено. Следващото му посещение трябваше да бъде при две същества в метановото отделение с ниска температура, но той разбра, че няма никакво желание да отиде там. Въпреки че водата бе топла, а и той се бе загреял от плуването около обемистия си пациент, Конуей почувствува, че му става студено и че би дал всичко, за да има край себе си група студенти да цапат из водата и да му правят компания. Обикновено не понасяше компаниите, най-малко тези на студенти на практика, но сега се почувствува отритнат, самотен и нещастен. Това усещане бе така осезателно, че той се изплаши. Явно се нуждаеше от разговор с психолог, макар и не обезателно с О'Мара.

Конструкцията на Болницата в този сектор наподобяваше купчина спагети – дълги, натрупани и неопикуемо навити спагети. Така например всеки коридор с атмосфера от земен тип отгоре, отдолу и от двете си страни се пресичаше на чести интервали от други успоредни и напречни коридори с различна атмосфера, налягане и температура, които бяха смъртоносни за човека. Това бе направено с цел да се улесни придвижването на лекарите в случай на спешност, защото да се обиколи от край до край Болницата в защитен костюм бе не само неудобно, но и бавно. Установи се, че е много по-практично лекарите да се преобличат в необходимия за всеки отделен случай защитен костюм отвън, пред самия вход на отделението, така както бе направил Конуей.

Като си припомни разположението на коридорите в сектора, Конуей се сети, че има и пряк път, който водеше до студенокръвните му пациенти – ако минеше по пълния с вода коридор, който излизаше при чалдърската операционна зала, оттам през люка на хлорното отделение на иленсите ПХТЙ и се изкачеше още две нива нагоре, той щеше да се озове в метановото отделение. Ако минеше по този път, щеше да постои в топлата вода още малко, а на него определено му беше студено.



В хлорното отделение един почти оздравял ПХТЙ прошумоля край него върху покритите си с игли ципести израстъци и на Конуей ужасно му се прииска да си побъбри с него. С мъка си наложи да продължи нататък.

Защитният костюм за един ГБГЖ като самия него при посещение в метановото отделение представляваше всъщност малък подвижен танк. Отвътре той бе снабден с радиатори, за да не умре лекарят от студ, а отвън с охладителна система, за да не може излъчващата се топлина да обгори мигновено пациентите, за които и най-слабата доза радиация или дори светлинно излъчване бяха смъртоносни. Конуей нямаше представа на какъв принцип работи сканиращото устройство, което използваше при прегледите си – това знаеха единствено онези смахнати същества с инженерните ленти, – нов едно бе сигурен – то не работеше с инфрачервени лъчи. Дори те бяха твърде горещи за пациентите.

Докато работеше, Конуей включи радиаторите и макар че започна да се облива в пот, все така му беше студено. Изведнъж го обхвана страх. Ами ако се беше заразил от някаква болест? Когато се озова отново навън, на чист въздух, той огледа миникомпютъра, имплантиран отвътре над китката му. Пулсът, дишането и хормоналният му обмен бяха нормални с изключение на незначителните отклонения, предизвикани от уплахата, а и в кръвта му нямаше никакви чужди тела. Какво ли все пак ставаше с него?

Конуей привърши по възможно най-бързия начин визитациите си. Отново се почувствува объркан. Ако собственото му съзнание си правеше с него лоши шеги, той щеше да вземе необходимите мерки и да оправи работата. Очевидно това имаше някаква връзка с внушената му телфска касета. О'Мара бе споменал нещо за нея, но в момента Конуей не можеше да си спомни точно какво. Той трябваше да отиде незабавно в Информационната зала, без значение дали О'Мара е там или не.

Насреща му се зададоха двама въоръжени Монитори. Конуей съзнаваше, че трябва да изпита към тях обичайната си враждебност и освен това да бъде потресен от факта, че ходят въоръжени из Болницата, и той не скри тези си чувства. Но същевременно изпита и желанието да ги потупа по гърба и дори да ги притисне в обятията си: толкова много му се искаше да е сред хора, да разговаря с тях, да обменя мисли и впечатления, само и само да не се чувства така ужасно самотен. Когато се изравниха с него, Конуей с мъка успя да смотолеви едно колебливо „Здравейте“. Никога през живота си той не бе заговарял пръв на Монитор.

Единият от Мониторите леко се усмихна, другият кимна. И двамата

го изгледаха учудено през рамо, като го задминаха, защото зъбите му тракаха неимоверно силно.

Намерението му да отиде до Информационната зала бе вече ясно оформено в съзнанието му, но сега то не му се струваше толкова привлекателно като идея. Там бе студено и мрачно с всичките онези машинарии, мъждукащото осветление и тъжната компания на О'Мара. Конуей мечтаеше да се изгуби в тълпа, и то колкото по-голяма, толкова по-добре. Той си спомни за близката трапезария и се насочи към нея. На една пресечка видя табела с надпис: „Диетична кухня, Отделения от 52 до 68, Биологични видове ГБГЖ, ГБЛЕ и ЕЖЛИ“. Това го накара да си припомни колко му е студено...

Диетиците бяха много заети, за да му обърнат внимание. Конуей си избра една нажежена до червено фурна и легна пред нея, като се остави да го къпят антисептичните ултравиолетови лъчи, които изпълваха помещението, и пренебрегна мириса на изгоряло, който се разнесе от лекия му костюм. Сега му стана по-топло, мъничко по-топло, но ужасното чувство на безутешна и пълна самота не го напускате. Той бе отритнат, необичан от никого и никому ненужен. По-добре никога да не беше се раждал...

Когато един Монитор – единият от двамата, които бе срещнал малко преди това и чието любопитство бе възбудено от странното поведение на Конуей, – облечен в набързо взет назаем от един Диетик противоплинен костюм, дойде при него няколко минути по-късно, по страните на Конуей бавно се стичаха сълзи...

– Вие – каза един добре познат глас – сте много глупав младеж, роден с късмет.

Конуей отвори очи и видя, че лежи на кушетката за изличаване на Информационни касети и че О'Мара и един друг Монитор се бяха надвесили над него. Усещаше гърба си като полуопечен бифтек, а цялото си тяло като опърлено от слънчево изгаряне. О'Мара го изгледа гневно и продължи:

– С късмет, защото не сте сериозно обгорен или ослепен, и глупав, защото забравихте да ме уведомите за нещо много важно, а именно, че пръв път работите с Информационна касета.

Тук в гласа на О'Мара се прокрадна макар и съвсем слаба нотка на самообвинение. Той продължи, че ако е знаел предварително това, е щял да приложи на Конуей хипнотерапия, която да му даде възможност

да разграничи своите собствени желания от тези на временно заселилия се в мозъка му телф. Разбрал, че Конуей е новак, едва когато прибирал в картотеката отпечатак от палеца му и как, по дяволите, можел да запомни кой в тази огромна Болница е нов и кой не е. Ако Конуей обаче бе мислел повече за работата си и по-малко за факта, че един Монитор му внушава касетата, това никога нямало да се случи.

Конуей, продължи О'Мара язвително, се оказал един самодоволен фанатик, който дори не си правел труда да прикрие чувството си на оскъrbено достойнство, породено от общуването с такъв груб невежа като Монитора. О'Мара не можел да проумее как човек, достатъчно умен, за да получи назначение в тази Болница, можел да таи подобни чувства.

Конуей усети как лицето му пламва. Беше наистина глупаво от негова страна да не предупреди психолога, че това му е за пръв път. Сега О'Мара лесно би могъл да предяви обвинение срещу него за пренебрегване на личната безопасност – обвинение, което в такава многовидова Болница бе не по-малко сериозно от небрежно отношение към пациент – и Конуей щяха просто да го изхвърлят. Но макар и ужасяваща, тази възможност не го плашеше в момента толкова. Това, което го вбеси, бе фактът, че го ругаеше Монитор, и то в присъствието на друг Монитор!

В кафявите очи на втория Монитор, този, който сигурно го бе донесъл тук, проблясваше закачливо пламъче. За Конуей това бе по-обидно, отколкото ругатните на О'Мара. Как се осмеляваше един Монитор да го съжалява!

– А ако все още се чудите какво е станало – продължи О'Мара с леден глас, – вие сте допуснали, предполагам от неопитност, личността на телфа, която се съдържа в касетата, да вземе временно надмощие над вашата собствена личност. Неговата нужда от мощна радиация, силно топлинно и светлинно излъчване и на всичко отгоре от духовно приобщаване към груповия мозък е станала и ваша потребност – естествено, изразена в съответните човешки чувства. За кратко време сте заживели като отделен телфски индивид, а самотният телф – лишен от духовно общуване с останалите от групата си – е наистина нещастно същество.

Докато обясняваше всичко това, гневът на О'Мара постепенно утихна. Гласът му зазвуча почти безпристрастно:

– Състоянието ви сега е малко по-тежко от силно слънчево изгаряне. След известно време болките в гърба ще преминат в сърбеж. Така ви се пада. А сега изчезвайте. Не искам изобщо да ви виждам до девет часа вдругиден. Постарайте се да бъдете свободен тогава. Това е заповед. Спомнете си, че трябваше да проведем с вас един малък разговор, нали?

Отвън в коридора Конуей бе завладян от две силно противоречиви чувства – от една страна, той осъзнаваше, че е напълно сломен, но, от друга страна, това усещане бе примесено с гняв, който заплашваше да се разрази в буря. През целия си двадесет и три годишен живот той не си спомняше да е бил подлаган на подобно унижение. Бяха го накарали да се почувствува като хлапак – противен, некадърен хлапак. Конуей винаги е бил много възпитано и порядъчно момче. Болеше го от обидата.

Той не беше забелязал, че спасителят му все още стои до него, и му обърна внимание едва когато другият заговори:

– Не му се сърдете – каза Мониторът със съчувствие. – Той е наистина свестен човек и когато отново го срещнете, сам ще се убедите в това. Сега е просто уморен и малко ядосан. Току-що пристигнаха три роти Монитори и се очакват да дойдат още. Но при сегашното си състояние те едва ли ще ни бъдат от голяма полза – повечето от тях са крайно изтощени от участие в продължителни боеве. Майор О'Мара и подчинените му ще трябва първо да ги подложат на известна психообработка, преди да...

– Крайно изтощени, така ли? – каза Конуей с най-оскърбителния тон, на който бе способен. Беше му наистина дошло до гуша от хора, стоящи по-долу от него в умствено и духовно отношение, които или му държахависокопарни речи, или му съчувстваха. – Вероятно искате да кажете – добави той, – че са се уморили да убиват?

Той видя как състареното преждевременно лице на Монитора се удължи и някаква смесица от болка и гняв проблесна в очите му. Мониторът млъкна. Той отвори уста да го залее с порой от ругатни в стил „О'Мара“, но размисли и каза съдържано:

– За човек, който вече е прекарал два месеца тук, вие имате, меко казано, твърде лошо мнение за хората от Мониторния корпус. Не мога да разбера защо. Да не би някой от хората, с които общувате, да ви е оказал давление по този въпрос?

– Не – отвърна невъзмутимо Конуей, – с тях ние не разговаряме за хора от вашия ранг – предпочитаме по-приятни теми за разговор.

– Надявам се – каза Мониторът, – че поне вашите приятели, ако изобщо имате такива, не мислят като вас.

Той се обърна и се отдалечи. Конуей потръпна неволно само при мисълта, че дори и перушинка може да се допре до обгорелия му палец гръб. Той обаче си мислеше и за това, което бе казал Мониторът. Та значи мнението му за Мониторите било лошо? Да не би тогава да им се

искаше той да ги извини за насилието и убийствата и да се отнася приятелски към онези, които ги бяха превърнали в своя професия? Той бе споменал и за пристигането на няколко роти Монитори. Защо? С каква цел? Тревожно съмнение загриза непоклатимата му самоувереност. Сигурно имаше нещо много важно, което му се изплъзваше.

Когато Конуей пристигна за пръв път в Болницата, съществото, което му даде първоначалните инструкции и задачи, проведе с него и един кратък насърчителен разговор. То каза, че за да получи назначение в Болницата, д-р Конуей е преминал през изключително много изпитания и че като го приветствува с добре дошъл, болничната управа се надява, че той ще хареса достатъчно работата си, за да пожелае да остане завинаги тук. Изпитателният период бе вече минал и отсега нататък никой, дори и да се опиташе, не можеше да го помръдне и с пръст. Но ако по някаква причина – било дразги с представителите на неговата собствена или друга някоя раса, било появата на някаква чуждопланетна психоза – той се почувствуваше толкова затормозен, че да не може да остане повече на тази работа, тогава, макар и с голяма неохота, щяха да му разрешат да напусне.

Освен това съществото го бе посъветвало да общува с колкото може повече същества от различни биологични видове и ако не спечели дружбата им, то поне да се постарее да постигне с тях взаимно разбираемост. Накрая му бе казало, че ако поради незнание или друга някаква причина изпадне в беда, в зависимост от нейното естество той би могъл да се обърне към едно от двете човешки същества – О'Мара или Брайсън, макар че всеки компетентен представител на който и да било биологичен вид с готовност ще му окаже помощ, щом го помоли за това.

Веднага след това той се запозна с Главния хирург на отделенията, към които бе назначен – много способен човек на име Манън. Д-р Манън все още не бе станал Диагностик, макар и да се стремеше упорито към това, и по тази причина се държеше напълно човешки.

Беше горд собственик на малко кученце, което неотлъчно го следваше по петите, и това караше посещаващите ги извънземни същества да съзират в тази привързаност някаква симбиозна връзка. Конуей харесваше много д-р Манън, но едва сега започваше да разбира, че неговият началник е единственото човешко същество, към което той изпитва някакво приятелско чувство.

Този извод, разбира се, бе донякъде тъжен. Той накара Конуей да се замисли за себе си.

След насърчителния оптимистичен разговор Конуей си бе

помислил, че вече е навлязъл в новата обстановка, особено като откри колко лесно бе да се сприятели човек с извънземните членове на персонала. Той не бе обикнал колегите си от човешки произход – освен един – поради тяхната склонност да се отнасят пренебрежително и дори цинично към твърде отговорната и достойна работа на лекаря. Но дори мисълта за възникване на дразги помежду им бе смешна.

Така обаче вървяха нещата до днес, когато О'Мара го накара да се почувствува нищожен и глупав, обвини го във фанатизъм и направи неговото „аз“ на пух и прах. Това не беше ли пораждаше на дразги? Конуей знаеше, че ако Мониторите продължаваха да се държат по този начин, той щеше да бъде принуден да напусне. Той бе разумно и етично човешко същество – защо тогава Мониторите имаха власт да го ругаят? Конуей изобщо не можеше да проумее това. Две неща обаче му бяха ясни: той искаше да остане в Болницата, но за да остане, някой трябваше да му помогне.

## IV

Името Брайсън изплува внезапно в съзнанието му – единият от двамата, към когото можеше да се обърне, ако изпаднеше в беда. Другият, О'Мара, отпаднаше, но може би този Брайсън...

Конуей никога не бе срещал човек с такова име, но един минаващ тралт му обясни как да го намери. Той не отиде по-далеч от вратата. „Капитан Брайсън – свещеник към Мониторния корпус“ – прочете на табелата и гневно отвърна поглед. Още един Монитор! Сега оставаше само един човек, който можеше да му помогне: д-р Манън. Как не се бе сетил по-рано за него!

Когато Конуей го потърси, началникът му бе зает в операционната зала ЛТХО, където асистираше на един тралтски хирург Диагностик в много сложна операция. Той премина в стаята с екрани за наблюдаване, за да изчака, докато Манън се освободи.

Биологичният вид ЛТХО произхождаше от планета с плътна атмосфера и незначителна гравитация. Беше крилата и изключително крехка форма на живот и това налагаше гравитацията в залата да бъде около нулата, а хирурзите да се вържат с колани към местата си около операционната маса. Дребното създание ОУТБ, което живееше в симбиоза със слоноподобния тралт, не бе завързано с ремък, но едно от спомагателните пипала на неговия гостоприемник го придържаше здраво над

операционното поле. Конуей знаеше, че ако съществата ОУТБ прекъснат за повече от няколко минути физическата си връзка с организма, който ги храни, те неминуемо получават остро умствено увреждане. Въпреки личните му неприятности операцията събуди у него любопитство и той започна да се съсредоточава върху това, което се вършеше в залата.

Един отрязък от храносмилателния канал на пациента бе разкрит и находката се оказа прилепнал към стената на канала порест синкав тумор. Без Информационна касета ЛТХО Конуей не би могъл да каже дали положението на пациента е сериозно или не, но от техническа гледна точка операцията несъмнено бе тежка. Той разбираше това от начина, по който Манън се бе привел над масата, и по здраво навитите пипала на тралтския хирург, които временно бездействаха. Както обикновено малкото ОУТБ със своите многобройни, тънки като жички пипалца, чито връхчета представляваха зрителни и смукателни органи, вършеше деликатната изследователска работа – то изпращаше на огромния тралт изключително подробна информация от операционното поле и въз основа на нея получаваше указания. Тралтът и д-р Манън вършеха относително по-грубата работа – поставяха щипки, пристягаха, връзваха и тампонираха.

Поради отредената му незначителна роля в операцията д-р Манън се задоволяваше само да наблюдава как свръхчувствителните пипалца на паразита ОУТБ се направляваха умело от тралта, но Конуей знаеше, че неговият колега се гордее дори с възможността да прави това. Тралтите в комбинация с паразитите ОУТБ бяха най-великите хирурзи за всички времена в Галактиката. И всички хирурзи щяха да бъдат само тралти, ако огромните им размери и, операционни процедури не им пречеха да лекуват някои форми на живот.

Конуей все още чакаше, когато излязоха от залата. Едно от пипалата на тралта се протегна и рязко потупа д-р Манън по главата – жест, който изразяваше най-висока похвала, но най-неочаквано иззад шкафа в ъгъла изхвъркна едно кълбо от козина и зъби и се стрелна право върху огромното същество, което очевидно нападнаше господаря му. Конуей често бе наблюдавал тази сцена и всеки път я намираще ужасно комична. И докато кучето на Манън лаеше яростно по тралта, извисил се високо над него и над господаря му, и го предизвикваше на смъртен двубой, тромавият хирург отстъпи назад и като се преструваше на силно уплашен, извика:

– Няма ли кой да ме спаси от този страшен звяр!

Като продължаваше да лае ожесточено, кучето го обиколи и понечи да ухапе бронята, която покриваше шестте набити крака на тралта. Хирургът отстъпваше бързо и докато викаше силно за помощ, внимаваше къде стъпва, за да не би микроскопичният му нападател да остане сплескан под някой от еленските му крака. Постепенно глъчката на битката затихна надолу по коридора.

Когато шумът утихна напълно, Конуей започна:

– Докторе, дали бихте ми помогнали? Нужен ми е съвет. Ала въпросът е твърде деликатен...

Конуей видя как веждите на д-р Манън се повдигнаха нагоре, а по устните му заигра усмивка.

– На драго сърце ще ви помогна, разбира се – отвърна той. – Само се опасявам, че ако тъкмо сега ви дам някакъв съвет, той няма да е особено ценен. – Той изсумтя възмутено и размаха ръце нагоре и надолу. – Намирам се все още под въздействието на касетата ЛТХО. Имате представа какво означава това, нали? Едната половина от мозъка ми мисли, че съм птица, а другата е леко объркана от този факт. Та от какъв съвет имате нужда? – запита той, като закачливо вирна глава на една страна досущ като птица. – Ако се отнася за онази специфична форма на лудост, наречена младежка любов, или за друго някакво психосмущение, бих ви посъветвал да се обърнете към О'Мара.

Конуей решително тръсна глава – всеки друг, но не и О'Мара.

– Не – каза той. – Въпросът е по-скоро от философско или може би от етично естество...

– И това е всичко! – възкликна Манън. Той тъкмо се канеше да добави нещо, когато лицето му придоби съсредоточения израз на човек, заслушан в нещо. Той повелително посочи с палец близкия стенин говорител.

– Решаването на вашите сериозни проблеми – рече тихо – ще трябва да почакаат – търсят ви.

– ... Д-р Конуей – повтаряше припряно говорителят, – моля, явете се в стая 87 за поставяне на тонизиращи инжекции...

– Но 87 стая дори не е в нашия сектор! – започна да се възмущава Конуей. – Какво става тук...?

Лицето на д-р Манън внезапно помръкна.

– Струва ми се, че се досещам каква е работата – каза той, – и ви съветвам да запазите няколко от тези инжекции лично за себе си, защото сигурно ще ви потрябват.

Той се обърна рязко и бързо се отдалечи, като си мърмореше нещо



за незабавното извличане на касетата, преди да са повикали и него.

Стая 87 бе стаята за отдых на персонала от спешния сектор. Когато Конуей пристигна там, той завари налягали по масите, столовете и дори по пода облечени в зелена униформа Монитори, някои от които дори нямаха сила да повдигнат глава при влизането му. С неимоверно усилие една фигура се надигна от стола си и с неуверени крачки се запъти към него. Това също бе Монитор, който носеше пагони на майор и емблемата на лекар.

– Дозата трябва да бъде максимална – промълви той. – Започнете с мен!

Майорът посегна да смъкне дрехата си. Конуей се огледа из стаята. Мониторите сигурно бяха не по-малко от стотина и от землистия цвят на лицата им личеше, че всички се намират в състояние на крайно изтощение. Той продължаваше да изпитва неприязън към Мониторите, но тези тук бяха пациенти и той трябваше да изпълни дълга си.

– Като лекар възразявам най-категорично! – заяви мрачно Конуей. – По всичко личи, че са ви били вече не малко тонизиращи инжекции. Сега се нуждаете само от един здрав сън...

– Сън ли? – обади се отнякъде глас. – Това пък какво е?

– Спокойно, Тирън – каза уморено майорът. – И на мен като на лекар са ми известни рисковете. Предлагам да не губим повече време.

С бърза и опитна ръка Конуей се залови да поставя инжекциите. Пред него заставаха в редица напълно грохнали от умора мъже с безжизнен поглед, но пет минути по-късно напускаха стаята с бодра стъпка и светнали от живителния серум очи. Той тъкмо завършваше, когато отново чу името си по стенния говорител – нареждаха му да отиде при Шести входен люк и там да чака за указания. Конуей знаеше, че Шести люк бе един от помощните входове на спешния сектор.

Докато бързаше за натам, той изведнъж осъзна, че е уморен и гладен, но сега нямаше време дори да мисли за това. Стенните говорители призоваваха всички младши ординатори да се явят в спешния сектор и нареждаха на съседните отделения при възможност да се евакуират в други помещения. Чуждоземна бърза и неясна реч разпръскваше тези съобщения до всички биологични видове в Болницата.

Очевидно спешният сектор се разширяваше. Но защо? И откъде идваха всички тези пострадали? Мислите на Конуей се бяха оплели в една объркана и твърде уморена въпросителна.

## V

При Шести входен люк един Диагностик от Тралтън водеше задълбочен разговор с двама Монитори. Конуей се почувствува оскърбен от тази гледка – как дръзваха тези нищожества да се държат така фамилиарно с един Диагностик! – но след това с известна горчивина си помисли, че тук вече нищо не може да го изненада. Други двама Монитора стояха до илюминатора на люка.

– Здравейте, докторе – поздрави любезно единият от тях и кимна по посока на илюминатора. – Разговарват при Осми, Девети и Единадесети люк. Очакваме нашият контингент да пристигне всяка минута.

От илюминатора се разкриваше величествена гледка: Конуей никога не бе виждал толкова много кораби, събрани на едно място. Повече от тридесет лъскави сребристи игли – от десетместните яхти за развлечение до гигантските транспорти на Мониторния корпус – кръжаха и сновяха във всички посоки, като че ли бродираха сложен гоблен, в очакване на разрешение да пристанат до някой люк и се освободят от товара си.

– Сложна работа е тази – заяви Мониторът, докато наблюдаваше.

Конуей мислено се съгласи с него. Полетата на отблъскване, които предпазваха корабите от сблъскване с различните форми на космически детрит<sup>3</sup>, изискваха обширни пространства. За да отклоняват успешно различните по големина небесни тела, метеоритните заслони трябваше да бъдат поставени най-малко на пет мили около кораба и на още по-голямо разстояние, ако се касаеше за защитата на по-голям кораб. Сега обаче корабите навън се намираха буквално на няколкостотин ярда един от друг и единствената им защита срещу падащите метеори бе умението на техните пилоти. А на пилотите им беше сигурно дяволски трудно.

Конуей нямаше много време за гледане – след няколко минути пристигнаха трима земни ординатори. Последваха ги бързо двама ГБГЖ с червена козина и един подобен на гъсеница ГБЛЕ. Всички носеха медицински отличителни знаци. Разнесе се силен звук от триене на метал в метал. Светлините на сигналната уредба над люка от червени станаха зелени: знак, че отвън е пристигнал и швартовал кораб, и не след дълго пациентите заприиждаха.

Носени на носилки от Монитори, пострадалите бяха само от два вида: ГБГЖ от човешки тип и гъсеници ГБЛЕ. Задачата на Конуей, а и на

---

3. Остатъци от разпаднали се тъкани. Б.пр.

останалите лекари бе да ги преглеждат и насочват за лечение към съответното отделение на спешния сектор. Той се залови за работа – асистираше му един Монитор, който притежаваше всички качества на опитна медицинска сестра освен отличителните ѝ знаци. Каза, че се нарича Уилямсън.

Видът на първия пациент потреса Конуей не защото положението му бе много сериозно, а защото раните му бяха твърде необикновени. Третият го накара да прекъсне работата си.

– Що за злополука е била тази? – избухна Конуей... – Прободни рани с обгорени краища! По всичко личи, че са причинени от някаква експлозия. Как...?

– Пазехме всичко в тайна – прекъсна го Мониторът, – но предполагам, че поне тук сте научили за това. – Той присви устни и в очите му проблесна онази решителност, която според Конуей бе характерна за всички Монитори. – Решили да си поиграят на война – продължи той, като кимна към пациентите наоколо. – Страхувам се, че когато пристигнахме, те се бяха доста поувлекли.

„Война...“ – помисли си с отвращение Конуей. Човешки същества от Земята или от някоя колонизирана от Земята планета да убиват представители на биологичен вид, с който ги свързват толкова много общи неща. Той бе чувал, че от време на време стават подобни работи, но все не му се вярваше, че има разумни същества, които могат да отидат толкова далеч в безумието си. Колко много ранени...

И въпреки че бе погълнат от мислите си, породени от ненавист и възмущение, той успя да забележи един много странен факт – лицето на Монитора имаше същото изражение като неговото! Ако Уилямсън изпитваше същите чувства към войната, каквито изпитва и той, тогава Конуей трябва да побърза да ревизира изцяло мнението си за хората от Мониторния корпус.

Внезапно настъпилата наблизко суматоха привлече вниманието на Конуей. Ругаейки неприлично, един от земните пациенти се противеше ожесточено на ординатора ГБЛЕ, който искаше да го прегледа. Ординаторът бе явно засегнат от обидата, но въпреки това се опитваше да успокои пациента, който очевидно не се досещаше колко ужасна е постъпката му.

Уилямсън бързо се намеси и оправи работата. Той се обърна към възмущаващия се на висок глас пациент, наведе се над него, докато лицата им се доближиха почти на една педя, и макар че заговори с тих, спокоен глас, по гърба на Конуей ползиха тръпки.

– Слушай, приятелю – рече Мониторът, – да не би да те е страх, че една от тези гадни гъсеници е решила да те убие само защото иска да те позакърпи, а? Хубаво си набий в главата това, което ще ти кажа – тук тази гъсеница е лекар. Освен това в тази Болница няма войни. Сега всички се числите към една и съща армия и униформата ви е болничен халат. Ето защо лежи си спокойно, затваряй си устата и се дръж прилично. Ако ли не – ще ти цапна един.

Конуей се залови отново с работата си, изпълнен с убеждението, че трябва да ревизира мнението си за Мониторите. Докато потокът от разкъсани, смазани и обгорени същества минаваше през ръцете му, мислите му витаеха някъде надалеч. През цялото време той с изненада следеше променящото се изражение на Уилямсън, което като че ли опровергаваше някои от нещата, казани му за Мониторите. Нима бе възможно този неуморен мълчалив човек с твърди като стомана ръце да е убиец или безнравствен садист с бедни умствени способности? Едва ли... Докато наблюдаваше крадешком как Мониторът снове между пациентите, у Конуей постепенно назря едно решение. Щеше да му е много трудно да го изпълни. Ако не внимаваше, можеха и да го цапардосат.

Той не се осмеляваше да се обърне с такъв въпрос към О'Мара, ни то пък към Брайсън или Манън, но може би Уилямсън...

– Ъ-ъ-ъ, Уилямсън – започна Конуей колебливо, но продължи по-смело. – Вие някога убивали ли сте?

Мониторът се изправи рязко – устните му се превърнаха в тъничка безкръвна резка. Той каза глухо.

– Вие сам по-добре трябва да знаете това, вместо да задавате на един Монитор подобен въпрос. Нали така? – Той се поколеба, но любопитството му, породено от обърканите чувства, които изразяваше лицето на Конуей, надви набъбващия у него гняв и той попита мрачно: – Какво ви измъчва, докторе?

Сега на Конуей ужасно му се искаше да не бе задавал този въпрос, но за отстъпление бе твърде късно. Заеквайки, той започна да говори за своите представи за медицинско обслужване и за тревогата и объркването си, породени от откритието, че в Болницата – заведение, което олицетворяваше всички негови идеали – за Главен психолог бе назначен Монитор, а сигурно и други членове на корпуса заемаха отговорни постове. Конуей вече знаеше, че в корпуса има и добри хора, особено при сегашното критично положение, когато бяха изпратили на помощ части от медицинската си дивизия. Но въпреки това Мониторите!

– Ще ви нанесе още един удар – каза Уилямсън иронично, – като ви

разкрива една общоизвестна тайна. Д-р Листър, Главният лекар, също принадлежи към Мониторния корпус. Той естествено не носи униформа – добави бързо Мониторът, – защото Диагностичите са разсеяни или небрежни към такива дребни неща. Корпусът обаче държи на спретнатия вид дори когато това се отнася за един генерал-лейтенант.

Листър – Монитор!

– Как е възможно! – избухна неволно Конуей. – Кой ви е дал тази власт? Всеки знае какво представлявате!...

– Очевидно не всеки – прекъсна го Уилямсън. – Ето вие например не знаете.

## VI

Когато свършиха с поредния пациент и се заловиха със следващия, Конуей разбра, че Мониторът вече не му се сърди. Дори нещо повече – изразът на лицето му бе като на баща, който се кани да разкрие на невръстното си дете някои горчиви житейски истини.

– Вашата беда се състои в това – започна Уилямсън, като свалваше внимателно полевата превръзка на един ранен ГБЛЕ, – че вие и цялата ви социална група сте покровителствувани индивиди.

– Какво? – възкликна Конуей.

– Покровителствувани индивиди – повтори той, – закриляни от жестокостите на съвременния живот. Причината за това е, че от вашата социална прослойка – не само на Земята, но и в другите светове на Съюза – произлизат всички велики художници, музиканти и специалисти. Често вие завършвате дните си, без дори да подозирате, че сте покровителствувани, че още от детството си сте предпазени от грубата действителност на нашата междузвездна цивилизация и че вашите идеи за пацифизъм и етично поведение са лукс, който болшинството от нас не може да си позволи. На вас този лукс се разрешава единствено с надеждата, че от него може да произлезе философия, която един ден да направи всяко същество в Галактиката порядъчно и наистина добро.

– Никога не съм знаел това – обърка се Конуей. – Но... но... вие ни... искам да кажа, вие ме карате да се чувствавам съвсем непотребен...

– И няма откъде да сте знаели – заобяснява търпеливо Уилямсън. Конуей недоумяваше как бе възможно един толкова млад човек да разговаря така снизходително с него, без това да го обижда – очевидно

Мониторът всяваше някакъв респект. – Вие вероятно сте били затворен и неразговорлив човек – продължи той, – погълнат изцяло от високите си идеали. Не че в тях има нещо лошо, но разбирате ли, на живота може да се гледа и от малко по-различен ъгъл. Съвременната ни култура – продължи той, като се върна към основната нишка на разговора – е изградена върху принципа на пълната свобода на личността. Всяко същество може да върши всичко, каквото си поиска, стига то да не вреди на останалите. Единствено Мониторите се отказват от правото си на тази свобода.

– А какво ще кажете тогава за ограничените свободи на „нормалните“? – прекъсна го Конуей. Най-сетне Мониторът бе казал нещо, на което той можеше решително да възрази. – Охранявани от Монитори и изпращани на заточение в резервати – това ли наричате свобода?

– Сигурно знаете – отвърна Уилямсън, – че „нормалните“ са онези срещани почти на всяка планета групи, чиито членове смятат, че за разлика от жестоките Монитори и жалките естети именно те са истинските представители на своите раси. Но ако помислите по-внимателно, ще разберете, че те не са заточени. Напротив, те сами са се събрали в колонии и именно в тези колонии на самозвани „нормални“ Мониторите трябва да са винаги нащрек. „Нормалните“ разполагат с пълна свобода, включително и с правото да се избиват помежду си. И Мониторите присъствуват там само за да възврат ред в случай на стълкновения, при които някой „нормален“, лишен от желанието да убива, може да пострада от войнствените си събратя.

Освен това, когато достигналото до краен предел масово безумие завладее един или повече светове, ние допускаме избухването на война на определена за тази цел планета. Обикновено уреждаме така нещата, че войната да не е нито продължителна, нито твърде кръвопролитна – Уилямсън въздъхна. – Тази война се оказа и едното, и другото. Ние ги подценихме – завърши той с горчиви нотки на самообвинение.

Разумът на Конуей упорито не желаше да приеме нещата от тази нова и коренно различна гледна точка. Преди да дойде в Болницата, той не бе имал, а и не бе търсил никакъв пряк контакт с Монитори. За него „нормалните“ от Земята бяха твърде романтични хора, които обичаха да се перчат и хвалят, но нищо повече.

Естествено, повечето от лошите неща за Мониторите той бе чул от тях, а вероятно „нормалните“ не можеха и да бъдат достатъчно обективни и честни...

– Много ми е трудно да повярвам на всичко това – заяви Конуей. –

Според вас хората от Мониторния корпус стоят в социалната стълбица на по-горно стъпало и от „нормалните“, и от нас – специалистите! – Той тръсна гневно глава. – Както и да е, сега не е най-подходящото време за философски разговори!

– Вие – каза Мониторът – започнахте пръв.

Отговор не последва.

Може би часове по-късно Конуей усети докосване по рамото си и като се изправи, видя зад себе си ГБЛЕ с отличителните знаци на медицинска сестра. Съществото държеше спринцовка.

– Тонизираща инжекция, докторе? – попита то. Изведнъж Конуей усети, че краката му едва го държат и че с мъка съсредоточава погледа си. Изтощението му трябва да е било съвсем очевидно, за да дойде сестрата сама при него. Той кимна и нави ръкава си с надебелели от умора пръсти.

– О-ох! – извика той от внезапната силна болка. – Какво сте сложили – шестинчова игла?

– Извинете – каза сестрата ГБЛЕ, – но преди да дойда при вас, инжектирах двама лекари от моята собствена раса, а както знаете, нашата кожа е по-дебела и по-твърда от вашата. Ето защо върхът на иглата се притъпи.

Умората на Конуей изчезна за секунди. Като се изключи лекото изтръпване на крайниците и сивкавият цвят на лицето му, погледът му се проясни и той се почувствува толкова бодър и физически освежен, като че ли току-що бе взел душ след десетчасов сън. Преди да привърши с поредния преглед, той бързо се огледа наоколо и с облекчение видя, че пациентите, които очакваха помощ, бяха не повече от една шепа и че броят на Мониторите в помещението бе наполовина по-малък, отколкото в началото. Ранените бяха вече настанени по отделенията, но сега Мониторите бяха станали пациенти.

Картината навсякъде бе една и съща. Мониторите, които бяха спали малко или изобщо не бяха спали до пристигането на корабите, но сърцато бяха помагали пряко силите си на претоварените с работа болнични медици, подкрепяни непрекъснато от тонизиращи инжекции, бяха вече пребити от умора. Един по един те буквално капеха по местата си. Настаняваха ги спешно в специални отделения с апаратури-роботи, които им правеха масаж на сърцето, осигуряваха им изкуствено дишане и ги хранеха с венозни системи. Конуей научи, че само един от тях бе умрял.

Като се възползваха от временното затишие, Конуей и Уилямсън се

приблжиха към илюминатора и погледнаха навън. Ятото от чакащи кораби не беше много оредяло, но той предполагаше, че това са новопристигнали. Конуей нямаше представа къде щяха да сложат всички тези пациенти – дори коридорите на Болницата бяха вече препълнени и за да се направи още място, непрекъснато разместваха болни от всички биологични видове. Но това не беше негова работа, а гобленът, който бродираха корабите, представляваше странно успокояваща гледка...

– Тревога – обади се внезапно стенният говорител. – Кораб без отличителни знаци с един пътник на борда моли за неотложна медицинска помощ. Пилотът не владее напълно управлението на кораба си, ранен е зле и връзката с него е неясна. Застанете в готовност до всички входни люкове...

„О, не – помисли си Конуей. – Тъкмо сега не!“ Усети, че му призлява и го обзема някакво ужасно предчувствие за това, което бе на път да се случи. Уилямсън впи пръсти в ръба на илюминатора.

– Погледнете – каза той с глух и отчаян глас. Един неканен гост се приближаваше с бясна скорост към скупчилите се кораби. Черен и възкълс, без отличителни знаци и с форма на торпедо, той се вряза в ядрото на кръжащите кораби, преди Конуей да успее да си поеме два пъти въздух. Корабите се разпръснаха като пилци и само по чудо избягнаха сблъскването както с него, така и помежду си. Неизвестният кораб продължаваше да фучи наоколо без определена посока. Сега на пътя му се изпречи само един кораб – мониторен транспорт, който бе получил разрешение да пристане и се бе насочил към един от входните люкове. Корабът бе голям и тромав и не бе пригоден за бързо маневриране – той нямаше нито време, нито възможност да се отдръпне. Сблъскването бе неминуемо, а бе претърпан с ранени...

Но не. В последната секунда втурналият се кораб се отклони. Те го видяха как се разминава с монитория и как се превръща в малка точка, която с шеметна скорост набъбна отново. Сега торпедото взе курс направо към тях! Конуей искаше да затвори очи, но имаше особена прелест в това да гледаш смъртта право в лицето. И двамата с Уилямсън дори не направиха опит да се втурнат за космическите си костюми – нямаше смисъл, – само няколко секунди ги деляха от това, което щеше да се случи.

Корабът бе вече над тях, когато отново се отклони, тъй като раненият пилот отчаяно се мъчеше да избегне това по-обемисто препятствие – Болницата. Твърде късно обаче – корабът се блъсна.

Страхотен двоен трус разтърси под а под нозете им – корабът се бе



врязал през двойната обшивка на сградата. Последваха го по-леки трусове, докато торпедото си проправяше път към вътрешността на огромната Болница. Избухна взрив от всевъзможни писъци, свирки, трясъци и неистови крясъци на нещастни същества, които се давеха, задушаваша и гърчеха. Вода заля сектори, които съдържаха чист хлор. Въздух нахлу през съборената стена на едно отделение, чиито обитатели никога не са познавали нещо друго освен трансплутониев мраз и вакуум – съществата се сбръчкваха като попарени, умираха и се разпадаха без остатък още при допира си с него. Вода, въздух и най-различни атмосферни елементи се сляха в някаква мръсно кафява разяждаща смес, която кипеше и във вид на облаци от пара изтичаше навън в космическото пространство. Но много преди да се случи всичко това, херметическите преградни люкове се бяха затворили, прикривайки плътно ужасната рана, издълбана от кораба-нашественик.

## VII

След погрома настъпи внезапно затишие, но миг по-късно Болницата реагира. Над главите им се разнесе с тиха сподавена ярост гласът на говорителя. Инженерите и техниците по поддържането трябваше да се обадят незабавно за получаване на задачи. Имаше повреда в неутрализиращите гравитационни решетки в отделения ЛТХО и МТХК и всички работещи в този район трябваше да поставят пациентите в защитни балони и да ги преведат във втора зала ГЪЛЕ, където бяха създадени условия на една двадесета g, тъй като имаше опасност болните да бъдат смазани от собственото си тегло. В коридор АФЖЛ имаше неоткрита пукнатина. Деветнадесето и всички отделения ГЪГЖ бяха предупредени за хлорно отравяне в района на трапезарията им. Освен това умоляваха д-р Листър да се обади.

В едно забутано кътче на съзнанието си Конуей отбеляза, че докато на всички им нареждаха да се заловят с някакви задачи, то д-р Листър го умоляваха да се обади. Изведнъж чу, че някой го вика по име, и се обърна.

Беше д-р Манън. Като се приближи енергично към Уилямсън и Конуей, той каза:

– Виждам, че в момента сте свободни. Има една работа, която бих искал да свършите.

Той изчака Конуей да кимне с глава и заговори задъхано:

– Когато врязалият се кораб стигна до средата на Болницата – обясни Манън, – затвореното от предпазните врати пространство не се ограничи само с тунела, който той издълба при катастрофата. Този пропуск се дължи на разположението на вратите – в резултат се получи огромно дърво от вакуум, което се разпростря из болничната конструкция – за ствол му послужи тунелът, пробит от кораба, а за клони – прорязаните коридори, които започват от него. Някои от тези обезвъздушени коридори свързват отделения, които имат самостоятелни херметически прегради, и е твърде вероятно в тях да има оцелели същества. Естествено, сега няма нужда да се бърза със спасяването им, тъй като за известно време те могат спокойно да преживеят там, но възниква едно допълнително усложнение. Корабът е заседнал близо до най-невралгичното място да Болницата – сектора, в който са разположени болничните контролни механизми на инсталациите за изкуствена гравитация. В момента някъде в този сектор, изглежда, има оцеляло същество – може би пациент, служител или дори пилотът на катастрофиралия кораб, – което броди из помещенията и несъзнателно поврежда гравитационните контролни механизми. Ако това продължава, то може да направи огромни поразии из Болницата и дори да причини смъртни случаи сред формите на живот в отделенията с ниска гравитация.

Д-р Манън ги молеше да отидат там и да изведат това същество, преди то неволно да причини разруха в Болницата.

– Един ПХТЙ вече отиде – добави Манън, – но в космически костюм тези същества са твърде непохватни. Ето защо ви изпращам и вас двамата, за да ускорите нещата. Готови ли сте? Тогава действайте!

Като пристегнаха върху космическите си костюми неутрализиращи гравитационни пакети, те излязоха близо до мястото на катастрофата и се спуснаха по външната обшивка на Болницата към широкия двадесет фута отвор, пробит в стената ѝ от връхлетелия кораб. Пакетите осигуряваха висока степен на маневреност при условия на безтегловност, а по маршрута, който трябваше да изминат, те се нуждаеха именно от това. Носеха също въжета и магнитни скоби, а Уилямсън – само защото това, както каза той, бе част от установеното снаряжение на Монитора – носеше и револвер. И двамата имаха въздух за по три часа.

В началото напредваха без усилия. Корабът бе издълбал гладък тунел, който минаваше през прегради на отделения, подови настилки и на места дори през масивни механизми. Конуей оглеждаше внимателно коридорите, покрай които минаваха, но никъде нямаше и следа от живот. Попаднаха на зловещи останки от обитатели на планети с високо

налягане, които биха се пръснали на парчета дори при нормалните атмосферни условия на Земята. Подложени внезапно на действието на мощния вакуум, унищожението им сигурно е било много по-ужасно. Малко по-нататък пред погледа им се разкри друга трагедия: една сестра от почти човешкия вид ГБГЖ – от онези червеникави, рунтави като мечета същества – лежеше обезглавена от затворила се херметическа врата, до която не бе успяла да се добере навреме. Неизвестно защо тази гледка го поразил много по-силно от всичко друго, което бе видял през този ден.

Все повече „чуждоземни“ останки от катастрофирания кораб – парчета от обшивката и скелета му – затрудняваха спускането им по тунела и от време на време се налагаше да си проправят път с ръце и крака.

Уилямсън вървеше напред, а на десетина ярда го следваше Конуей. Внезапно Мониторът изчезна от погледа му. По радиото, монтирано в костюма на Конуей, се разнесе вик на изненада, който рязко бе прекъснат от силен трясък. Конуей се бе хванал за една стърчаща греда и от ужас пръстите му инстинктивно се вкопчиха още по-здраво в нея. През ръкавиците си той изведнъж почувствува как гредата се залюля. Развалините от катастрофата се движеха! За миг го обзе паника, докато разбере, че най-силно бе разместването на отломъците назад, откъдето идваше, и отгоре, над главата му. Люлеенето спря след няколко минути, без руините наоколо да променят значително положението си. Едва тогава Конуей завърза здраво въжето си за гредата и се огледа за Монитора.

Полузатрупан от купчина развалини, със сгънати колене и ръце, кръстосани под главата му, Уилямсън лежеше с лице към пода на около двадесет фута по-долу. По едва доловимите хрипливи звуци в слушалките си Конуей разбра, че Мониторът е съобразил бързо да обвие с ръце главата си и така бе успял да запази невредимо защитното стъкло на шлема си. Това му беше спасило и живота. Дали обаче Уилямсън щеше да оцелее или не, зависеше от естеството на нараняванията му, а те на свой ред – от силата на притеглянето, което го бе повлякло надолу.

Постепенно причината за това разместване на руините му стана ясна – независимо от цялостното унищожаване на веригите в зоната на катастрофата решетката за изкуствена гравитация в един участък от пода продължаваше да действа. Конуей бе благодарен, че притеглянето действуваше само под прав ъгъл към повърхността на решетката, а тази част от пода бе леко наклонена. Ако бе хоризонтален, тогава и Мониторът, и Конуей щяха да пропаднат надолу, и то от височина, значително по-голяма от двадесет фута.

Като отпускаше внимателно спасителното въже, Конуей наближи свитото на кълбо тяло на Уилямсън. Когато навлезе в полето на действие на гравитационната решетка, пръстите му конвулсивно се впиха във въжето, но се поуспокои, като разбра, че силата му не бе повече от едно и половина g. Въпреки че трябваше да преодолява това притегляне, което го дърпаше надолу към Монитора, Конуей започна внимателно да се снишава, като местеше плътно една след друга ръцете си. Той, разбира се, можеше да използва и неутрализиращия пакет, който да противодействува на притеглянето, и спокойно да слезе долу при Монитора, но това можеше да се окаже рисковано. В случай че излезе от полето на действие на подовия участък, тогава пакетът щеше да го запрати отново нагоре, и то вероятно с фатални последици.

Мониторът бе все още в безсъзнание, когато Конуей се добра до него, и макар че той не бе убеден в това, тъй като Уилямсън бе облечен в космически костюм, той имаше съмнения за сложни счупвания на двете му ръце. Докато разчистваше нападалите върху безжизненото тяло отломъци, той изведнъж осъзна, че Уилямсън се нуждае от лечение, от неотложно лечение с всичките средства, с които разполагаше Болницата. Той едва сега се досети, че на Монитора му бяха слагали твърде много тонизиращи инжекции и че запасите му от сила сигурно бяха вече изчерпани. Когато дойде в съзнание, ако изобщо дойде, може би нямаше да е в състояние да преодолее сътресението.

## VIII

Конуей тъкмо се канеше да се обади за помощ, когато един метален къс с остри ръбове прелетя покрай шлема му. Той се наведе и тъкмо навреме, за да избегне удара на друго парче, което се носеше към него. Едва тогава на десетина ярда от себе си той забеляза очертанията на някаква странна фигура в космически костюм, която здраво се бе оплела в една купчина от метални жици и късове. И това същество го замеряше!

Бомбардировката спря веднага щом другият видя, че Конуей го е забелязал. Воден от убеждението, че е открил неизвестния оцелял, чието безцелно бродене си правеше шегичи със системата за изкуствена гравитация на Болницата, той забърза към него. Ала веднага забеляза, че съществото не бе в състояние изобщо да помръдне – то бе притиснато от два тежки метални блока, но като по чудо бе останало невредимо. С единствения си свободен израстък то правеше отчаяни опити да стигне задната

част на костюма си. За миг Конуей се стъписа, но после забеляза радиопакета, завързан за гърба му, и измъкнатия входящ проводник. С помощта на лейкопласт отстрани повредата и начаса неизразителният глас на трансатора изпълни слушалките му.

Това бе изпратеният ПХТЙ, който бе тръгнал преди тях да претърси мястото на катастрофата. Хванато от същия капан, на който се бе натъкнал и нещастният Монитор, съществото бе успяло да включи своя гравитационен пакет, за да овладее внезапното си падане.

Но от прекалената компенсация се бе сгромолясало и попаднало в сегашното си положение. Падането било сравнително леко, но то причинило срутването на няколко разклатени отломъка, които от своя страна го бяха затиснали и повредили радиото му.

Това ПХТЙ – същество от Иленса, дишащо хлор – се оказва здравата приклещено от развалините: опитите на Конуей да го измъкне останаха безуспешни.

Сега той имаше двама неподвижно болни вместо един. Включи радиото си и се окашля леко. Преди да заговори, в ушите му прозвуча дрезгавият настойчив глас на д-р Манън.

– Д-р Конуей! Монитор Уилямсън! Независимо кой от двамата, моля обадете се спешно!

– Точно това се канех да направя – каза Конуей и накратко докладва за трудностите си до този момент, като помоли за помощ за Монитора и свещеника ПХТЙ. Манън го прекъсна.

– Съжалявам – каза припряно той, – но не можем да ви помогнем. Гравитационните колебания тук се усилиха. Сигурно са причинили и срутване по тунела, защото над вас той е плътно задръстен от развалини. Техниците по поддържането се опитаха да прокарат път, но...

– Оставете ме аз да поговоря с него – намеси се още един глас и се чу пукот от преминаването на микрофона в нечия друга ръка. – Д-р Конуей, говори д-р Листър – продължи гласът. – За съжаление трябва да ви кажа, че здравословното състояние на двамата пострадали е от второстепенно значение. Вашата задача е да намерите онова същество в сектора за гравитационен контрол да го спрете. Ударете го по главата, ако трябва, но го спрете – то ще унищожи Болницата!

Конуей преглътна.

– Да, сър – каза той и започна да търси път през купищата от метални отломъци, които го заобикаляха. Положението изглеждаше безнадеждно.

Внезапно почувствува странично притегляне. Посегна към най-

близкия масивен отломък и се вкопчи в него като удавник за сламка. По тъканта на костюма си долови стържещия влудяващ грохот от движещ се метал. Развалините отново се разместваха. Изведнъж силата, която го дърпаше, изчезна така внезапно, както се бе и появила. В същото време откъм приклещеното ПХТЙ долетя странен лаещ вой. Конуей се извърна и видя, че на мястото, където доскоро се намираше притиснатото същество от Иленса, зееше огромна дупка, която водеше надолу към нищото. С мъка си наложи да отпусне вкопчената си ръка. Разбра, че появилото се притегляне се дължи на моментно активизиране на гравитационната решетка някъде отдолу. Ако това се повтореше, докато той се носеше така, без никакви предохранителни мерки... На Конуей дори не му се искаше да мисли за това.

Разместването не бе променило положението на Уилямсън – той продължаваше да лежи в същата поза, в която го бе оставил Конуей, но свещеникът ПХТЙ сигурно бе пропаднал надолу.

– Добре ли сте? – провикна се разтревожено Конуей.

– Да – дойде отговорът на Монитора. – Но все още се чувствавам някак си вдървен.

Конуей предпазливо се приближи до разкрилия се току-що отвор и погледна надолу. Пред погледа му се разкри просторно помещение, силно осветено от някакъв източник, който не се виждаше добре. Стените на помещението бяха извън зрителното му поле и на около четиридесет фута под себе си той видя само пода, който бе плътно застлан с тъмно-синя растителност с цилиндрични стебла и обли листа. Предназначението на това помещение позадъчи Конуей, докато накрая той се сети, че гледа басейна АФЖЛ, чиято вода бе източена. Плътната мека растителност, която покриваше дъното, служеше едновременно и за храна, и за вътрешна украса на пациентите АФЖЛ. Иленсът бе имал късмет да си намери такава мека площадка за кацане.

Съществува ПХТЙ, вече освободено от капана на развалините, заяви, че се чувствава напълно добре и е готово да помогне на Конуей при залавянето на оцелелия в сектора за гравитационен контрол. Докато се приготвяха да продължат спускането, Конуей насочи погледа си към източника на светлина, който преди малко не бе доогледал, и дъхът му секна.

Една от стените на басейна АФЖЛ бе прозрачна и през нея се виждаше коридор, временно превърнат в отделение. В леглата, наредени до едната му стена, лежаха гъсеници ГЪЛЖ. Когато мощните производни колебания минаваха на вълни по гравитационните решетки, гъсениците

една по една се удряха жестоко в пластмасовата пяна на постелите си, която ги изхвърляше нагоре във въздуха. Над пациентите бяха обтегнати набързо предпазни мрежи, които трябваше да ги задържат в леглата им. Въпреки ударите, които получаваха, положението на тези болни не беше толкова отчайващо.

През този отрязък от коридора евакуираха едно отделение и покрай другата му стена се гърчеше, пълзеше и подскачаше върволица от същества, които наподобяваха обитателите на някакъв космически Ноев ковчег. Сред тях имаше представители на всички видове дишащи кислород. Водаха ги санитарни от човешки произход и Монитори. От опит санитарите знаеха, че да стоиш или вървиш изправен бе все едно да си изпросиш счупена кост или пукнат череп – ето защо те пълзяха напред, опирайки се на длани и колене. По този начин, ако ги застигнаше внезапна вълна от три или четири g, те щяха да паднат от по-малка височина. Повечето от тях носеха гравитационни пакети, но не ги бяха включили, тъй като ги смятаха за безполезни в условия, при които постоянната гравитация бе твърде променлива величина.

Той видя няколко ПХТЙ в хлорни балони, притиснати към пода, сплескани като експонати под опитно стъкло, които само след миг отново излитаха във въздуха. Водаха пациенти от Тралтън, които въпреки здравата си броня и огромна сила бяха предразположени към вътрешни увреждания. Имаше болни ГБГЖ, ГБЛЕ, ВЛТС и други някакви същества в кълбовидни контейнери на колела, които почти видимо излъчваха студ. Проточили се в нишка, бутани и теглени или кретащи мъжествено без чужда подкрепа, съществата се влачеха напред и като пшеничени класове при силен вятър се привеждаха и изправяха от колебанията на гравитационните решетки.

Конуей отвърна поглед от тъжната върволица и продължи пътя си.

– Конуей – изхриптя отново гласът на Манън след няколко минути. – Онзи там долу вече нанесе повече щети, отколкото катастрофираният кораб. Цяло отделение с възстановяващи се ЛТХО загина от една трисекундна вълна от четири g. Какво става?

Конуей докладва, че тунелът от катастрофата непрекъснато се стеснява и че корпусът и по-леките апаратури на кораба са се откъртили преди навлизането му до нивото, на което се намираха. Това, което оставаше да намерят напред, бяха само по-обемисти неща, като генераторите на свръхсветлинния двигател и други от този род. Сигурен е, че се намират вече близо до края на тунела, както и до причинителя на цялото това опустошение.

– Добре – каза Манън, – само побързайте.

– Не могат ли инженерите да си проправят път насам? Сигурно...

– Не могат – намеси се гласът на д-р Листър. – В района около гравитационните контролни механизми колебанията стигат до десет g. Невъзможно е. Немислимо е да прокарат и път отвътре през Болницата, за да стигнат до вас. Това ще наложи евакуирането на съседните на района коридори, а всички са пълни с пациенти...

Гласът заглъхна. Сигурно д-р Листър бе извърнал глава от микрофона, но Конуей го чу да казва:

– Едва ли някакво разумно същество може да бъде дотолкова обхванато от паника, че да... О, само да ми падне в ръцете...

– Може и да не е разумно – намеси се друг глас. – Може да е някое недоносче от родилното отделение ЕЖЛИ...

– Тогава ще му извия малкото...

На това място рязко шракане прекъсна разговора и предавателят изключи. Конуей осъзна изведнъж в каква важна личност се е превърнал и се постара, доколкото му бе по силите, да ускори изпълнението на задачата.

## IX

Те слязоха още едно ниво надолу и се озоваха в отделение, където безжизнените тела на четири МТХК – крехки, трикраки, подобни на щъркели същества – се търкаляха сред разбити уреди и апаратури. Положението на телата и предметите в стаята изглеждаше неестествено, като че ли някой наскоро ги бе оставил в този безпорядък. Това бе първата следа от загадъчния оцелял, когото търсеха. След малко в едно огромно помещение с метални стени те попаднаха сред лабиринт от механизми. Масивният корабен генератор се беше забил в пода, а около него лежаха разпръснати натрошени части от контролно-измервателни уреди. Под тях се валяха останките на някаква форма на живот, която сега едва ли можеше да класифицират. В разнебитения под близо до генератора зееше огромна дупка, пробита вероятно от друга някаква част от тежката корабна апаратура.

Конуей отиде близо до нея, погледна надолу и извика:

– Ето го!

Под погледа им се разкри обширна стая, която можеше да бъде само гравитационният контролен център. Ниски метални шкафове,



подредени в плътни хоризонтални и вертикални редици, покриваха пода, стените и тавана. В това отделение никога не влизаше въздух, нямаше и притегляне. Инженери тук идваха много рядко, защото механизмите в това най-важно отделение бяха саморемонтиращи се. В момента тази им способност бе подложена на сериозно изпитание.

Едно същество, което Конуей неуверено причисли към клас ААВЛ, скочи върху три от чувствителните контролни шкафове. Други девет шкафа, чиито червени сигнални лампи мигаха отчаяно, се намираха в обсега на неговите шест, подобни на питони, пипала. Пипалата му бяха дълги най-малко двадесет фута и завършваха с рогово вещество, което вероятно, ако се съдеше по щетите наоколо, бе твърдо като стомана.

Вътрешно Конуей се бе подготвил да изпита съжаление към това злочесто създание – бе очаквал да го намери ранено, обладано от паника и полудяло от болка. Сега обаче пред него стоеше същество, което не само беше напълно здраво, но и ожесточено разбиваше гравитационните контролни механизми, и то с такава бързина, че вградените саморемонтиращи се роботи едва смогваха да ги поправят. Конуей изруга и започна да търси честотата, на която можеше да се свърже с чудовището. Изведнъж в слушалките му се чу остро, пронизително писукане.

– Хванах ли те! – каза мрачно Конуей.

Ала щом чудовището чу гласа му, писукането изведнъж рязко спря. Престанаха да се движат и зловещите пипала. Конуей отбеляза дължината на вълната, след което превключи на честотата, на която разговаряше със свещеника ПХТЙ.

– Струва ми се – каза иленсът, когато изслуша разказа на Конуей, – че съществото се бои и звуците, които е издало, са били породени от страх, в противен случай транслаторът ви щеше да ги превърне в думи на вашия собствен език. Това, че тези звуци, както и разрушителната му дейност спряха, щом то чу вашия глас, е обещаващо, но мисля, че трябва да се доближим до него бавно и непрекъснато да го успокояваме, че му идваме на помощ. Поведението му долу създава у мене впечатлението, че то се е удряло във всеки изпречил се на пътя му предмет, ето защо ми се струва, че известна предпазливост от наша страна няма да е излишна.

– Да – съгласи се Конуей.

– Тъй като не знаем в каква посока са фиксирани зрителните му органи – продължи иленсът, – предлагам да се приближим към него от две противоположни страни.

Конуей кимна. Те настроиха радиопакетите си на новата вълна и се

спуснаха внимателно през тавана на контролния център. С помощта на неутрализиращите пакети си осигуриха леко притегляне към металната повърхност, отдалечиха се един от друг по посока на две противоположни стени, слязоха по тях и оттам стъпиха на пода. Така съществото остана помежду им и те тръгнаха бавно към него.

Докато ремонтните механизми усилено поправяха повредите, причинени от шестте анаконди, съществото продължаваше да лежи неподвижно. То не само не помръдваше, но не издаваше и никакви звуци. Конуей непрекъснато си мислеше за опустошението, причинено от безразсъдството на това чудовище. Нещата, които искаше да му каже, не бяха в никакъв случай успокояващи, ето защо той остави иленса ПХТЙ да му говори.

– Не се страхувай – повтаряше иленсът за двадесети път. – Кажи ни, ако си ранен. Ние сме тук, за да ти помогнем...

Чудовището нито помръдна, нито отговори. Внезапно хрумване на кара Конуей да се включи на честотата на д-р Манън.

– Струва ми се, че оцелялото същество е от клас ААВЛ – заговори той бързо. – Можете ли да ми съобщите с каква цел е дошло тук и защо отказва да разговаря с нас?

– Ще проверя в Приемно отделение – каза Манън след кратка пауза. – Вие сигурен ли сте в тази класификация? Не си спомням да съм виждал тук ААВЛ. Да не би да е крепилиански...

– Не може да е крепилиански октопод – прекъсна го Конуей. – Има шест пипала. Сега лежи и изобщо не помръдва.

Изведнъж Конуей онемя от учудване – това, че чудовището лежи, без да помръдва, не отговаряше вече на истината. То се бе стрелнало към тавана, и то с такава скорост, като че ли се канеше да кацне в мига, в който бе излетяло. Конуей видя как още една контролна единица се разби на парчета под ударите му и как пипалата, които търсеха опора, къртеха други шкафове. В слушалките му Манън крещеше за гравитационни колебания в спокойни досега сектори на Болницата и за растящия брой на жертвите, но Конуей не бе в състояние да отговори.

Той безпомощно наблюдаваше как чудовището се готви за нов скок.

– ...Ние сме тук, за да ти помогнем – продължаваше да повтаря ПХТЙ, когато съществото скочи и се приземи безшумно на четири ярда от него. Пет зловеци пипала се заловиха здраво за пода, а шестото се протегна, описа огромна дъга, сграбчи иленса и го размаза на стената. От костюма на ПХТЙ бликна силно животворен хлор и за миг обви в

мъгла безформеното тяло, което отскочи от стената и бавно падна в средата на стаята. Чудовището започна отново да издава своите писукащи звуци.

Конуей се чу как с някакъв гузен глас докладва на Манън, после чу как Манън викаше Листър. Накрая пресипналият глас на Главния лекар достигна до него.

– Ще трябва да го убиете, Конуей – каза той.

Ще трябва да го убиете, Конуей!

Именно тези думи направиха невъзможното – те успяха да разтърсят и отрезвят Конуей. Напълно в стила на един Монитор, помисли си с горчивина той, е да избере убийството за изход. И да накара един лекар, човек, отдаден всецяло на опазването на живота, да извърши това убийство. Какво значение имаше за него, че съществото бе обезумяло от страх – то бе създадо достатъчно неприятности в Болницата, значи трябваше да бъде убито.

Конуей се бе уплашил и продължаваше да се страхува. Може би при предишното му душевно състояние само мисълта, че трябва да приложи закона на джунглата „убий или ще те убият“, щеше да го хвърли в паника. Но не и сега. Независимо от това какво щеше да се случи с него или с Болницата, той нямаше да убие разумно сродно същество, а Листър можеше да си крещи до посиняване.

С изненада Конуей осъзна, че Листър и Манън крещяха едновременно, опитвайки се да възразят на доводите му. Той сигурно несъзнателно бе разсъждавал на глас. Гневно изключи радиото.

Но въпреки това остана един глас – провлачен, шепнещ, неописуемо немощен глас, който често пресекваше, за да изохка от болка. За миг Конуей си помисли, че духът на мъртвия иленс ПХТЙ продължаваше доводите на Листър, но след това съзря, че горе нещо се движи.

Като се носеше плавно, облечената в космически костюм фигура на Уилямсън се показа през дупката в тавана. Конуей не можеше да си обясни как тежко раненият Монитор бе стигнал дотам – счупените ръце му пречеа да овладее лостовете на гравитационния пакет и той сигурно бе изминал цялото разстояние, като се е отблъсквал с крака, крепен от надеждата, че някоя все още активна гравитационна решетка няма да го събори за втори път. Конуей потрепери само като помисли колко много пъти тези натрошени ръце е трябвало да разчистват пътя надолу! И въпреки това единствената мисъл, която вълнуваше Монитора, бе да убеди Конуей да убие чудовището. Чудовището, което се намираще съвсем близо до него, на разстояние, което с всяка секунда се скъсяваше...

Конуей почувствува как по гърба му изби студена пот. Безсилен да се задържи, раненият Монитор бе преминал през тавана и сега падаше плавно към пода право върху пригответилото се за скок чудовище! Докато Конуей като хипнотизиран наблюдаваше тази картина, едно от твърдите като стомана пипала започна да се размотава, заплашвайки да нанесе смъртоносен удар.

Конуей инстинктивно се хвърли по посока на падащия Монитор – не му остана време да прецени дали постъпва храбро или глупаво. Ударът от сблъсъка на телата им прокънтя глухо. Той успя да задържи Уилямсън, като обви крака около кръста му и остави ръцете си свободни, за да управляват лостовете на гравитационния пакет. Те се завъртяха бясно около общия си център на притегляне – наоколо стените, таванът, подът и чудовището препускаха така шеметно, че Конуей едва успяваше да задържи погледа си върху лостовете. Стори му се, че мина цяла вечност, докато успее да овладее въртенето и да насочи движението им нагоре към отвора в тавана и към спасението. Те почти бяха успели да се измъкнат, когато Конуей видя как дебелият като корабно въже пипало полетя стремително към него...

## Х

Нещо го блъсна в гърба с такава сила, че дъхът му секна. Със свито сърце за миг помисли, че с въздушните му бутилки е свършено, костюмът му е разкъсан и той се дави отчаяно за глътка кислород. Ала след като бе извикал от ужас, в гърдите му отново нахлу въздух. Никога преди това Конуей не бе съзнавал колко е приятен на вкус консервираният въздух.

Пипалото на чудовището само го бе закачило леко – гърбът му невредим – пострададо бе единствено радиото му.

– Добре ли се чувствувате? – попита с безпокойство Конуей, когато настани Уилямсън в горното помещение. Наложил се да допре шлема си до този на Монитора – само по този начин другият можеше да го чуе.

След няколко минути до него достигна глухият, съсипан от болка, почти шепнещ глас на Монитора.

– Болят ме ръцете. Уморен съм – с усилие мълвеше той. – Но ще ми стане по-добре, когато... ме внесат... вътре. – Уилямсън замълча, като че ли гласът му набираше отнякъде сила, и продължи след малко. – Ако разбира се, оцелее някой в Болницата, за да ме лекува. Ако вие не

спрете онова приятелче там долу...

Внезапна ярост обзе Конуей.

– По дяволите, вие винаги ли сте толкова твърдоглав? – избухна той. – Запомнете добре – аз няма да убия разумно същество! Радиото ми е повредено, така че няма да се наложи да слушам как Листър и Манън ми крещат, за да накарам и вас да млъкнете, трябва само да отдалеча шлема си от вашия.

Гласът на Монитора отново заглъхна.

– Аз обаче чувам Манън и Листър – промълви след кратка пауза той. – Съобщават, че отделенията в осми сектор са вече засегнати – това е другият сектор с ниска гравитация. И пациенти, и лекари са притиснати здраво към пода от притегляне три g. Ако това продължи още няколко минути, те никога няма да станат – нали знаете, че представителите на клас МТХК изобщо не са издръжливи...

– Млъкнете! – изкрещя Конуей. Ядосан, той се отдръпна настрана.

Когато гневът му поутихна и успя да се огледа отново, Конуей видя, че устните на Монитора вече не се движеха. Очите на Уилямсън бяха затворени, оросеното от пот лице бе посивяло и той като че ли бе спрял да диша. Въпреки че виждаше добре, защото абсорбиращите химикали в шлема му предпазваха стъклото от замъгляване, Конуей не можеше да твърди със сигурност, но допускаше, че Мониторът вече е умрял. При пълното му изтощение, многобройните тонизиращи инжекции и най-вече при тези наранявания Конуей отдавна очакваше това. Той почувствува предателска влага в очите си.

Бе видял толкова много убити и ранени през последните няколко часа и чувствителността му към страданието на другите се бе притъпила до такава степен, че реагираше вече на него просто като един медицински автомат. Това усещане за непоправима тежка загуба бе само временно съживяване на неговата чувствителност. В едно нещо обаче той бе напълно сигурен – нямаше сила, която да накара този медицински автомат да извърши убийство. Конуей бе вече убеден, че Мониторният корпус бе сторил повече добрини, отколкото злини, но той не бе Монитор.

И все пак О'Мара и Листър бяха Монитори и лекари, а единият от тях бе прочут из цялата Галактика. „А ти по-добър ли си от тях?“ – обади се заядливо някакъв вътрешен глас. „Ето че сега остана съвсем сам – продължи той. – В Болницата цари безредие. Във всяко кътче витае смъртта и причината за всичко това е чудовището там долу. И какви мислиш са ти шансовете да оцелееш? Пътят, по който дойде, е задръстен от развалини и никой не може да ти се притече на помощ. А това

означава, че и ти ще умреш. Нали така?“

Отчаян, Конуей се опита да застане твърдо зад своята непреклонност, да я обвие плътно около себе си като защитна раковина, ала му пречеше този упорит страхлив вътрешен глас. Ето защо той изпита истинско облекчение, като видя, че устните на Монитора се размърдаха отново. Бързо долепи шлемовете.

– ...Трудно е за вас, за един лекар – гласът на Уилямсън едва се чуваше, – но трябва да го направите. Представете си само, че вие сте това същество долу – полудяло от страх, а може би и от болка – и за миг идвате на себе си и някой ви разказва какво сте направили, и за жертвите, чиято смърт сте причинили... – Гласът затрептя, заглъхна и отново се чу: – Не бихте ли предпочели тогава да умрете, вместо да продължите да убивате...?

– Но аз не мога!

– Не бихте ли поискали да умрете, ако бяхте на негово място?

Конуей почувствува как защитната раковина се пропука и парчета ѝ се посипаха наоколо. Отчаяно, като се опитваше да брани своята непоколебимост и да отложи ужасното решение, той каза:

– Е, добре, но даже и да искам, аз не бих могъл да го убия – то ще ме разкъса на парчета, преди да се доближа до него...

– Аз имам револвер – каза Мониторът.

Конуей не си спомняше как бе нагласил оръжието за стрелба, нито дори как го бе извадил от кобура на Монитора. Револверът се озова в ръката му и се насочи към стоящото долу чудовище. На Конуей му приля и му стана студено. Ала той не бе отстъпил напълно. Наблизо се намираше един пулверизатор с бързо втвърдяваща се пластмаса за спешно лепене на космически костюми. Конуей възнамеряваше да рани чудовището, да го хване и върже здраво и след това да впръска втвърдителя през пробития му костюм. Това предполагаше да действа от близко разстояние и бе рисковано за самия него, но така поне нямаше да извърши предумишлено убийство.

Той внимателно повдигна другата си ръка, за да закрепил револвера, и се прицели. Дръпна спусъка.

Когато отпусна ръката си, от чудовището бяха останали само раздробени парчета от пипалата му, с които бе осеян целият под. Сега на Конуей му се искаше да бе знаел малко повече за револверите, да бе знаел, че специално този стреля с фугасни куршуми и че е зареден за непрекъснатата автоматична стрелба...

Устните на Уилямсън се размърдаха отново. Конуей машинално

допря шлемовете. Вече нищо не го интересуваше.

– Нищо страшно не се е случило, докторе – казваше Мониторът. – Това не е някой...

– Това вече е кой – прекъсна го Конуей. Той отново се залови да разглежда револвера и му се прииска да не е празен. Ако в пълнителя бе останал един куршум, само единичък поне, той знаеше как да го употреби.

– Знаем, че беше трудно – каза майор О'Мара. Сега гласът му звучеше дружелюбно, а в погледа на стоманеносивите му очи се четеше съчувствие и нещо подобно на гордост. – Един лекар обикновено не би трябвало да взема такова решение, преди да е възмъжал и да е станал по-уравновесен. Вие сте, или по-скоро бяхте, просто едно дете, пълно с блянове, може би мъничко самодоволно и самовлюбено, което дори не знаеше какво точно представлява Мониторът.

О'Мара се усмихна. Двете му едри яки ръце лежаха бащински върху раменете на Конуей. Той продължи:

– Това, което извършихте пряко волята си, можеше да разруши както кариерата, така и душевното ви равновесие. Но сега най-важното е да не се чувствувате виновен за нищо. Всичко е наред.

Конуей изпита смътно желание да отвори стъклото на шлема си и да сложи край на цялата тази история, преди инженерите да се струпат в гравитационния контролен център и да го отведат с Уилямсън при О'Мара. О'Мара сигурно бе полудял. Той, Конуей, бе нарушил основния етичен закон на професията си и бе убил разумно същество. Абсолютно нищо не беше наред.

– Чуйте ме – каза О'Мара сериозно. – Малко преди катастрофата момчетата от свързочния център са успели да заснемат пилотската кабина заедно с обитателя ѝ. Пилотът не е бил вашият ААВЛ, ясно ли ви е? Бил е АМТО – една от по-едрите форми на живот, които имат навика да отглеждат като домашно животно някое лишено от разум същество, подобно на тези от класа ААВЛ. Освен това в болницата никога не е постъпвал пациент ААВЛ. Така че чудовището, което убихте, не е нищо повече от едно побъркано от страх куче в защитен костюм. – О'Мара така разтърси Конуей за раменете, че чак главата му се олюля. – Сега по-добре ли сте?

Конуей изпита чувството, че отново живее. Той кимна мълчешком.

– Можете да си вървите – каза с усмивка О'Мара. – И легнете да се

наспите. А що се отнася до онзи преориентиrowъчен разговор, опасявам се, че нямам излишно време за такива неща. Напомнете ми за него някой път, ако смятате, че все още се нуждаете от него...

## XI

Конуей спа непробудно четиринадесет часа. През това време при-токът на постъпващите ранени значително намалѳа, а пристигна и новина-тата, че войната е свършила. Инженерите и техниците успѳа да разчис-тят останките от катастрофата и да отстранят повредите във външния корпус. Сега след възстановяването на нормалното налягане вътрешни-те ремонтни работи напредваха бързо и когато Конуей се събуди и тръг-на да търси д-р Манън, той откри, че местеха пациенти в сектор, който само допреди няколко часа представляваше мрачна, лишена от въздух и непроходима планина от развалини.

Той откри началника си в едно странично отделение близо до глав-ния сектор за спешни случаи ЕЖЛИ. Манън се трудеше над един тежко обгорѳал ГБЛЕ, чието подобно на гъсеница тяло изглеждаше още по-ни-щожно върху масата, предназначена да побира далеч по-масивните па-циенти от Тралтън. Други двама ГБЛЕ, на които бе дадено приспивател-но, лежаха като бели купчинки върху една огромна маса до стената, а трети потрепваше леко в самоходна количка за носилки близо до вратата.

– Къде по дяволите пропаднахте? – запита Манън с глас, твърде уморен, за да звучи ядосано. Преди Конуей да успее да отговори, той продължи нетърпеливо:

– Не, не ми казвайте. Всеки граби когото си поиска от чуждия пер-сонал, а младшите ординатори трябва да вършат каквото им наредят...

Конуей усети, че се изчервява. Изведнъж се засрами, че бе спал це-ли четиринадесет часа, но бе твърде голям страхливец, за да признае и-стината на Манън. Без да обяснява причината за отсъствието си, той попита:

– Мога ли да ви помогна, сър?

– Да – отвърна Манън и махна с ръка към пациентите. – Тези тук ще ни поозорѳат малко. Прободни и порезни рани, и то доста дълбоки. Металните късчета са все още в тях. Имат увреждания в корема и силен вътрешен кръвоизлив. Няма да можете да се справите без касета. Идете до Информационната зала. Но се връщайте веднага, чухте ли?



Няколко минути по-късно той беше в кабинета на О'Мара и поемаше Информационната касета ГБЛЕ. Този път не потрепна, когато го докоснаха ръцете на майора. Докато му сваляха запаметяващата лента от главата, попита:

– Как е Монитор Уилямсън?

– Ще поживее още – каза невъзмутимо О'Мара. – Счупените кости бяха наместени от Диагностик. Уилямсън няма право да умира.

Конуей се върна при Манън по възможно най-бързия начин. Той вече усещаше първите признаци на раздвоеното съзнание и трябваше да се съпротивлява на порива да пълзи по корем. Това го убеди, че касетата ГБЛЕ вече действа. Подобните на гсеници обитатели на Келгия бяха твърде близки до земните човешки същества както по обмяна на веществата, така и по нрав. Ето защо този път объркването не бе така голямо, както при по-ранния случай с тelfската касета. Сега той бе изпълнен със симпатия към съществата, които лекуваше, а това се оказа болезнено.

Връзката револвер-куршум-цел бе много проста – само насочваш револвера, дръпваш спусъка и целта пада убита или ранена. Куршумът не разсъждава изобщо, стрелецът много не се замисля, а целта... страда.

Напоследък Конуей бе видял толкова много поразени цели и парчета метал, които си бяха пробили път през тях, оставяйки зад себе си червени кратери от раздрана плът, тресчици от кости и разкъсани кръвоносни съдове. После следваше продължителният и мъчителен възстановителен период. Всеки, който причинеше подобни страдания на мислещо и чувстваващо същество, заслужаваше нещо далеч по-жестоко от мониторинга изправителна психиатрия.

Само няколко дни преди това Конуей би се засрамил от подобни мисли – той и сега се срамуваше малко. Запита се дали последните събития не бяха поставили у него началото на нравствен упадък, или той просто бе започнал да възмъжава.

Пет часа по-късно свършиха. Манън даде нареждания на сестрата да наблюдава непрекъснато четиримата пациенти, но преди това я помоли да донесе нещо за ядене. След малко тя се върна с огромен пакет сандвичи и с новината, че в тяхната трапезария се е настанило тралтското мъжко вътрешно отделение. Не след дълго, по средата на втория си сандвич, д-р Манън заспа. Конуей го натовари на една от самоходните колички и го закара до стаята му. На излизане оттам той бе отмъкнат от един тралт – Диагностик, който му нареди да отиде в спешното отделение ГБГЖ.

Този път пациентите на Конуей бяха от собствената му раса и това даде нов тласък на неговото възмъжаване или нравствен упадък. Той бе започнал да мисли, че Мониторният корпус проявява дяволска търпимост към някои хора.

Три седмици по-късно животът в Болницата отново се нормализира. Всички, освен най-тежко ранените пациенти, бяха прехвърлени в своите местни планетни болници. Повредите, причинени от сблъскването на кораба, бяха отстранени, тралтското мъжко вътрешно отделение напусна трапезарията и Конуей вече не бе принуден да се храни на крак, застанал до отрупаните с най-различни инструменти болнични колички. Но докато нещата в Болницата бяха вече наред, същото не можеше да се каже и за личните работи на Конуей.

Той бе изцяло освободен от дежурства в отделенията и бе прехвърлен в една смесена група от земни и извънземни жители, която слушаше цикъл от лекции по спасяване на космически кораб. И Конуей едва сега разбра колко е трудно да се откриват оцелели в катастрофиралите кораби, особено в тези, на борда на които продължават да действуват енергийни източници. Курсът завърши с интересна, макар и изтощителна практика, която той премина успешно. Последва нов курс с по-сложна материя от лекции по чуждопланетна сравнителна философия. Успоредно с тях се четеше и серия от лекции по спешна медицинска помощ при заразяване на околната среда: какво трябва да се направи, ако в метановия сектор се появи пукнатина и има опасност температурата да се повиши над минус четиридесет и един градуса? Какво да се предприеме, ако хлородишащо същество попадне под въздействието на кислород или ако воднодишащо се задушава от въздух или обратното? Конуей трепереше от страх, че някой от съкурсниците му може да му направи изкуствено дишане – някои от тях тежаха повече от половин тон! – но за участие в края на курса нямаше практика.

Всеки от лекторите подчертаваше значението на бързата и точна класификация на постъпващите болни, които много често не са в състояние да дадат сами информация за родовата си принадлежност. В четирибуквената система за обозначение първата буква беше ориентировъчен знак за общата обмяна на веществата, втората – за броя и разположението на крайниците и сетивните органи, а останалите две за съчетанието от необходимите налягане и притегляне, от които можеше да се съди за физическата маса и вида на защитната обвивка на съществото.

Към класификацията с начални букви А, Б и В спадаха воднодишащите. От Г до Е топлокръвните същества, дишащи кислород – в тази класификация попадаха повечето от разумните раси. Съществата от Ж до К също дишаха кислород, но бяха насекомоподобни, от планети с ниска гравитация. Л и М живееха също в условия на ниска гравитация, но бяха птицеподобни. Хлородишащите спадаха към класификациите с начални букви О и П. След тях се нареждаха най-невероятни форми на живот – консуматори на радиация, студенокръвни или кристалинни създания, същества, които по желание можеха да променят физическата си форма, и други, притежаващи различни видове свръхестествени способности. Телепатичните видове, в това число и телфите, имаха за първа буква Х. Лекторите показваха на екрана само за три секунди картина на крак или на част от кожената обвивка на някое извън земно същество и ако за това кратко време Конуей не успееше да направи бърза и точна класификация, щеше да чуе язвителни забележки по свой адрес.

Всичко това бе твърде интересно, ала Конуей започваше да се тревожи, че дори не бе виждал пациент през последните шест седмици. Той реши да се обади на О'Мара и да изясни каква е работата – разбира се, с необходимото уважение и съобразителност.

– Вие естествено искате да се върнете при болните си – каза О'Мара, когато Конуей стигна накрая до същината на въпроса. – Д-р Манън също би се зарадвал, ако се завърнете. Но може би аз имам нещо друго предвид за вас и не желая да се обвързвате никъде. А вие мислите, че тъпчете на едно място. Вие изучавате някои полезни неща, докторе. И дано ги изучавате сериозно. Край.

Докато изключваше комуникатора, Конуей си помисли, че повечето от това, което изучаваше, се отнасяше до самия О'Мара. Курс по лекции по изучаване личността на Главния психолог нямаше, но спокойно можеше да се проведе, тъй като във всяка лекция се чувствуваше присъствието на О'Мара. И Конуей едва сега започна да осъзнава колко близо е бил до изхвърляне от Болницата заради поведението си по време на историята с кораба от Телфи.

О'Мара имаше чин майор от Мониторния корпус, но Конуей бе разбрал, че да се постави граница на неговата власт в Болницата бе много трудно. Като Главен психолог той отговаряше за душевното състояние на целия персонал, състоящ се от толкова различни и многобройни индивиди и видове, както и за това да не възникват дразги помежду им.

Но дори при максималната търпимост и взаимно уважение, които проявяваха служителите, все още съществуваша случаи, когато

възникваха такива дразги. Потенциално опасни положения възникваха поради невежество или по недоразумение, или когато някой развиеше ксенофобия невроза, която влияше зле върху неговата работоспособност или душевно равновесие, а често и на двете. Някой земен лекар например, който изпитва подсъзнателен страх от паяци, няма да е в състояние да отдаде на един пациент от Иленса онова внимание, което ще е необходимо за неговото лечение. Работата на О'Мара се състоеше в откриването и изкореняването на такива неприятности и ако не можеше да се справи по друг начин, да отстранява потенциално опасния индивид, преди подобни недоразумения да се превърнат в явен раздор. Борбата с неправилното, нездраво и недопустимо отношение към другите същества бе задължение, което той изпълняваше с такова усърдие, че Конуей бе чул да го сравняват с древния Торквемада.

Извънземните същества от персонала, чиято история на родните планети не съществуваше нищо сходно с Инквизицията, го сравняваха с други неща и често открито му ги подхвърляха в лицето. В представите на О'Мара обаче една ругатня не бе признак на неправилно отношение – ето защо това им поведение нямаше сериозни последствия.

Грижата по психическите страдания на лежащо болните не влизаше в задълженията на О'Мара, но тъй като често бе невъзможно да се разграничи къде свършва една чисто физическа болка и къде започва психоматичната, то много често се консултираха с него и по тези въпроси.

Това, че майорът бе отстранил Конуей от дежурства в отделенията, можеше да означава или повишение, или понижение. Ако обаче Манън наистина го искаше да се върне, тогава работата, която имаше предвид за него О'Мара, сигурно беше по-важна. Следователно Конуей можеше да бъде напълно сигурен, че от страна на О'Мара не го заплашваше нищо и от това заключение му стана ведро на душата. Но любопитството продължаваше да го измъчва.

А на следващата сутрин той получи нареждане да се яви в кабинета на Главния психолог...

## Глава трета

### Неприятности с Емили

#### I

Това вероятно беше един от онези големи колониални транспортни кораби, които бяха превозвали между звездите четири поколения колонисти, преди свръхестествените двигатели да ги направят старомодни. Конуей си мислеше за това, докато наблюдаваше от илюминатора в кабинета на О'Мара грамадния кораб с форма на сълза, пристанал до Болницата. Като се изключи плувалата в зеленина пилотска кабина, екраните на галериите за наблюдение и илюминаторите бяха покрити с плътна метална обшивка и затегнати здраво със скоби отвън, за да могат да издържат на мощното вътрешно налягане. Дори редом с масивната конструкция на Болницата корабът изглеждаше огромен.

– Вие ще служите за връзка между Болницата, от една страна, и лекаря и пациента от този кораб, от друга – каза Главният психолог О'Мара, като го наблюдаваше внимателно. – Лекарят е твърде дребна форма на живот. Пациентът е динозавър.

Конуей едва успя да скрие учудването си. Той знаеше, че О'Мара анализира реакциите му и нарочно искаше да усложни работата на Монитора.

– Какво му е на пациента? – попита той.

– Нищо – отвърна О'Мара.

– Ако е нещо психическо, тогава...

О'Мара поклати глава.

– В такъв случай каква работа има едно здраво, нормално и разумно същество в Бол...

– То не е разумно,

Конуей бавно пое въздух. Очевидно О'Мара отново си играеше с него на гатанки. Конуей нямаше нищо против това, при условие че му се даваше наистина възможност да налучка правилните отговори. Той погледна отново към огромния преустроен кораб и се замисли.

Да се поставят свръхсветлинни двигатели в този чудовищен кораб е струвало пари, а и обширните надстройки към корпуса сигурно също не са излезли евтино. Такива значителни преустройства да се направят за

едно...

– Сетих се! – усмихна се Конуей. – Това е екземпляр от непознат за нас вид, който трябва да нарежем на части и изследваме...

– Само това не! – извика О'Мара ужасено. Той хвърли бърз, почти уплашен поглед към едно малко пластмасово кълбо, което лежеше полускрито под няколко книги върху бюрото му, и след това продължи със сериозен тон:

– Цялата тази работа е уредена на най-високо ниво – от подкомитета на Галактическия съвет. А що се отнася до въпроса в какво изобщо се състои работата – това нито аз, нито който и да било друг в Болницата знае. Може би лекарят, който придружава болния и отговаря за него, ще ви разкаже някога...

От тона, с който говореше, личеше, че О'Мара твърде много се съмнява в това...

– Както и да е – всичко, което се изисква от Болницата и от вас, е да окажем сътрудничество. Лекарят в случая е представител на открита наскоро раса – продължи да обяснява О'Мара, – на която временно е дадена класификация ХФЧЖ. Това означава, че те са същества, които притежават известни свръхестествени способности, могат да превръщат всяко вещество в енергия за своите физически потребности и умеят да се приспособяват едва ли не към всякаква околна среда. Те са дребни на вид, но почти неуязвими.

Лекарят ХФЧЖ е телепат, но етиката и неприкосновеността на тайната му забраняват да използва тази си способност при общуване с нетелепатични форми на живот, в това число и със земните обитатели. Поради тази причина ще разговаряте единствено чрез транслятора. Този лекар принадлежи към древна раса с вековна история, отразена в летописите на планетата, които разказват, че там никога не е имало война.

– Те са древна, мъдра и изключително смирена раса – каза в заключение О'Мара. – Толкова смирена, че са склонни да се подчиняват на други, не толкова покорни раси.

Конуей трябва да се държи много тактично, защото тази изключителна, тази почти смазваща покорност понякога може лесно да се изтълкува погрешно.

Конуей погледна внимателно О'Мара. Не се ли прокрадваше подигравателна искрица в тези проникателни стоманеносиви очи и не беше ли преднамерено това невъзмутимо изражение на грубо изсеченото лице? Поразен, той видя как О'Мара най-неочаквано му намигна.

Конуей се направи, че не е забелязал това, и каза:

– И тази раса, доколкото разбирам, сте решили да я лепнете на моя гръб.

Той видя как устните на О'Мара се присвиха, след което един нов глас се включи най-неочаквано в разговора им. Той се разнесе от транслятора и прозвуча глухо и безизразно:

– Смислът на последната забележка не ми е много ясен. Ние сме лепнати, залепени – но къде? – След кратка пауза гласът продължи: – Като признавам, че моите умствени способности са много посредствени, то в същото време най-смирено допускам, че грешката може изобщо да не е у мен, а да се дължи отчасти на недостойната склонност, която вие, по-младите и по-вироглави раси, проявявате – да вдигате безсмислен шум, когато изобщо не е необходимо да се вдига шум.

Едва тогава търсешият поглед на Конуей се спря върху прозрачно-то пластмасово кълбо, поставено на бюрото на О'Мара. Сега, когато го разгледа по-внимателно, той забеляза прикрепените към него ремъци, между които безпогрешно разпозна очертанията на транслятора. Вътре в контейнера плуваше нещо.

– Д-р Конуей – каза хладно О'Мара, – запознайте се с д-р Аритапек, вашия нов началник. – И добави полугласно: – И вие, с вашата голяма уста!

Нещото в пластмасовото кълбо, което най-вече приличаше на сбръчкана сушена слива, плуваща в купа сироп, бе лекарят ХФЧЖ! Конуей усети, че лицето му пламна. Добре поне че трансраторът се занимаваше само с думи, а не предаваше и тяхната емоционална окраска. В противен случай, след направената с такъв саркастичен тон забележка, той щеше да се окаже в твърде неудобно положение.

– Тъй като се изисква най-тясно сътрудничество – продължи припряно О'Мара, – а теглото на д-р Аритапек е твърде малко, вие ще го носите със себе си по време на дежурство.

О'Мара сръчно показа на дело как щеше да става това, като притегна ремъка на контейнера около рамото на Конуей. Когато свърши, той добави:

– Можете да си вървите, д-р Конуей. При необходимост ще получавате подробни заповеди директно от д-р Аритапек.

„Това може да се случи само тук“, помисли си с горчивина Конуей на излизане. И какво на практика се беше получило? Някакъв си чуждопланетен доктор бе яхнал рамото му като тресяща се прозрачна ябълка, печена в тесто, пациентът им бе як и здрав динозавър, а целта на цялата тази работа бе нещо, което колегата му не желаше да обясни.

Конуей бе чувал за сяпало подчинение, но сяпало сътрудничество бе ново и според него твърде глупаво понятие.

На път към Седемнадесети входен люк, където бе пристигнал корабът, приютил техния пациент, Конуей се помъчи да обясни на извънземния лекар как бе организирана на работата в Галактическата болница.

Д-р Аритапек задаваше от време на време по някой уместен въпрос, което показваше, че разказът го интересува.

Макар и подготвен за това, което му предстоеше да види, Конуей остана потресен от огромния вътрешен обем на преустроения кораб. С изключение на двете най-близки до корабната обшивка площадки, където сега бяха монтирани генераторите за изкуствена гравитация, инженерът-проектант от Мониторния корпус бе премахнал всичко останало и бе оставил едно грамадно кълбо от празно пространство с диаметър около две хиляди фута. Отвътре това кълбо приличаше на разорано тресавище. Огромни мръсни купища от изкоренена растителност бяха нахвърляни безразборно наоколо и се валяха в калта. Конуей забеляза, че повечето от растенията бяха съвсем смачкани и повехнали.

След ослепителната стерилна чистота, с която бе свикнал, Конуей установи, че тази гледка действа по много странен начин на нервната му система. Той започна да се оглежда за пациента.

Погледът му запълзя настрани и нагоре, преброди акрите от кал и смачкана растителност, докато се спря високо, на отвъдната страна на кълбото, където тресавището се сливаше с едно малко, но дълбоко езеро. Под неговата повърхност се долавяха смътни движения и водовъртежи. Изведнъж една малка глава, понесена от огромна извита шия, се показа над водата, огледа се и с мощен плясък се гмурна отново.

Конуей измери на око разстоянието до езерото и прецени състоянието на терена,

– Много е далеч да отидем пеша – каза той. – Ще наглася гравитационния колан...

– Това няма да е необходимо – рече Аритапек. Земята рязко отскочи от тях и те полетяха към отдалеченото езеро.

„Класификация ХФЧЖ, припомни си Конуей, когато отново успя да си поеме дъх, притежава известни свръхестествени способности.“

## II

Те кацнаха леко близо до ръба на езерото. Аритапек каза на



Конуей, че иска за няколко минути да съсредоточи мисловните си процеси, и го помоли да пази тишина и да не мърда. Няколко секунди покъсно Конуей усети сърбеж някъде навътре в ухото си. Той мъжествено се овладя да не се почеше с пръст и за да забрави за сърбежа, насочи цялото си внимание върху повърхността на езерото.

Изведнъж грамадно сивокафяво исполинско тяло разсече водната повърхност и една източена заострена шия и мощна опашка заудряха яростно по водата. За миг Конуей си помисли, че грамадното животно е изплувало като гумена топка на повърхността, но след това си каза, че на това място дъното на езерото сигурно рязко се скосява. Като продължаваше да вилнее бясно с шията, опашката и четирите си стълбовидни крака, гигантското влечуго стигна до ръба на езерото и излезе – или поскоро влезе в калта, защото затъна в нея до коленните си стави. Конуей прецени, че въпросните коленни стави се намират най-малко на десет фута от земното ниво и че диаметърът в най-широката част на туловището е около осемнадесет фута. Разстоянието от главата до опашката на животното бе повече от сто фута. Допускаше, че теглото му е около 80 000 фунта. Тялото на динозавъра бе покрито с естествена броня с изключение на върха на опашката, която за огромните си размери бе изненадващо гъвкава. Върху него се виждаше костена коруба, от която стърчаха зловещо два твърди, извити нагоре шипа.

Докато Конуей го наблюдаваше, огромното влечуго продължаваше да размесва калта с явно настървение. След това то рязко се отпусна на колене и дългата му шия се изви право настрани, после напред и се подви навътре, докато накрая главата му се завря под самия търбух. Това бе смешна, но странно трогателна поза.

– Много е уплашен – каза Аритапек. – Условията тук не възпроизвеждат точно околната среда на родната му планета.

Конуей разбираше и съчувствуваше на животното. Елементите на околната му среда бяха несъмнено точно възпроизведени, но вместо да бъдат подредени така, че да създават правдиво нейно копие, те бяха просто нахвърляни из лепкавата тинеста каша. Той си помисли, че сигурно има някаква повреда в решетките, за изкуствена гравитация, която бе причинила целия този безпорядък в пейзажа.

– От значение ли е душевното състояние на пациента за целта на вашата работа? – попита той.

– От голямо при това – отговори Аритапек.

– Тогава първата стъпка, която трябва да се предприеме, е да направим участта му по-поносима – каза Конуей и приклепна. Той взе проба

от езерната вода, калта и от няколко растителни вида. Накрая се изправи и каза:

– Имаме ли някаква друга работа тук?

– В момента не съм в състояние да върша каквото и да било – отговори Аритапек. Гласът му, предаден от транслятора, бе безизразен и естествено не се долавяха абсолютно никакви чувства, но от интервалите между думите Конуей остана с убеждението, че д-р Аритапек бе дълбоко разочарован...

Щом се върна при входния люк, Конуей се отправи с решителна стъпка към трапезарията за топлокръвни, дишащи кислород форми на живот. Той бе огладнял.

Там завари много от колегите си – гъсеници ГБЛЕ, които бяха мудни навсякъде другаде, освен в операционната зала, земни хора ГБГЖ като самия него и огромния слоноподобен тралт – класификация ЕЖЛИ – заедно с дребната форма на живот ОУТБ, живееща в симбиоза с него, който бе на път да влезе в редиците на богоизбраните Диагностици. Но вместо да се включи в разговорите им, Конуей се замисли как да получи възможно най-пълна информация за родната планета на пациента-влечуго.

За по-голямо удобство при разговора той бе извадил Аритапек от пластмасовия му контейнер и го бе поставил на масата в една пролука между картофите и сосиерата. В края на обяда Конуей с изненада откри, че съществото бе издълбало двуинчова дупка в масата!

– Намираме ли се в дълбок размисъл – отговори Аритапек, когато Конуей твърде раздражено поиска да узнае защо е направил това, – процесът на приемане и поглъщане на храната при нас е автоматичен и несъзнателен. Ние не си позволяваме лукса да се храним като вас за удоволствие – това само би разводнило качеството на нашето мислене. Ако аз обаче съм причинил някаква щета...?

Конуей веднага го успокои, че при дадените обстоятелства една пластмасова покривка не е голяма загуба, ала побърза да се измъкне от трапезарията. Той не се и опита да обясни как служителите на отдел „Обществено хранене“ щяха да се ядосват за тази своя „неголяма загуба“.

Оттам Конуей мина да вземе анализа от пробите, а след това се отправи към кабинета на началника на Техническа дирекция. Там завари едно от „мечетата-играчки“ от Нидия, което носеше обточена със златен

ширит лента на ръката си, и един Монитор-полковник, на чийто реверстоеше светкавицата – символа на инженерите. Конуей описа положението и това, което искаше да се направи, ако, разбира се, подобно нещо бе възможно.

– Възможно е – каза червеникавото мече-играчка, след като известно време си шушукаха с полковника над таблиците на Конуей, – но...

– О'Мара ми каза, че разходите са без значение – прекъсна го Конуей, кимайки към дребното същество, увиснало на рамото му. – Максимално сътрудничество – ето какво каза той.

– В такъв случай можем да го направим – намеси се оживено в разговора Мониторът-полковник. Той гледаше Аритапек едва ли не със страхопочитание. – Нека да пресметнем – ще ни трябва транспорт за превозването на материалите от родната му планета – курсът наистина е дълъг, но ще ни излезе по-бързо и по-евтино, отколкото ако синтезираме храната му тук. Освен това ще са ни нужни две роти от инженерната дивизия заедно с техните работи, които да превърнат бърлогата му в един уютен дом.

Умът му трескаво изчисляваше.

– Три дни – каза накрая полковникът. Макар че свръхсветлинните кораби развиваха изумителни скорости, Конуей си помисли, че Техническа дирекция работи наистина експедитивно. И бе доблестен да го каже. Полковникът прие комплиментата с тънка усмивка.

– Все още не сте ни казали какъв е смисълът на всичко това? – рече той.

Конуей изчака една минута, за да даде на Аритапек достатъчно време да отговори на този въпрос, но дребничкият ХФЧЖ, си замълча.

– И аз самият не знам – успя само да смотолеви Конуей и бързо излезе.

На следващата врата, към която се отправиха, се мъдреше табела с нескромнен надпис: „Главен диетик – биологични видове ГБГЖ, ГБЛЕ и ЕЖЛИ, д-р К. У. ХАРДИН.“. Щом влязоха, белокосата знаменита глава, на д-р Хардин се вдигна от някакви диаграми, които разглеждаше, и той изкрещя:

– На вас пък какво ви е притрябвало...?

Макар че харесваше и уважаваше много д-р Хардин, Конуей не се страхуваше вече от него. Той бе научил, че Главният диетик бе твърде любезен с непознати, с познатите си той бе склонен да бъде рязък понякога, а с приятелите си бе направо груб. Конуей се опита да обясни съвсем накратко какво точно му е притрябвало.

– Искате да кажете, че аз трябва да посадя отново всичките боклуци, които животното е изяло, без то да разбере, че не са пораснали по естествен път? – Тук той направи пауза. – За какъв по дяволите ме вземате? И колко изяжда тази мръсна тлъста крава?

Конуей му връчи изчисленията си.

– Три и половина тона палмови листа на ден! – изрева Хардин и буквално се покатери на бюрото си. – И нежни зелени филизи от... Милостиви боже! И ще ми разправят, че диетиката била точна наука. Три и половина тона шубраци! И това ми бяло точно, а?

В този момент те оставиха Хардин, Конуей знаеше, че всичко ще бъде наред, тъй като в поведението на Диетика нямаше и следа от любезност.

Конуей обясни на лекаря ХФЧЖ, че Хардин не е отказал да сътрудничи, но че просто характерът му е такъв. Той не по-малко от другите двама желае да помогне. В отговор на това Аритапек заяви, че подобно налудничаво поведение е естествено за представителите на такава, недо-развита и млада раса.

Последва второ посещение при пациента. Този път Конуей взе със себе си гравитационен колан, за да бъде независим от свръхестествените способности на Аритапек. Те облетяха надлъж и нашир огромната подвижна планина от плът и кости, но Аритапек нито веднъж не пожела да докосне динозавъра. Не се случи абсолютно нищо освен това, че пациентът още веднъж показва признаци на възбуда, а Конуей страдаше от периодичен сърбеж дълбоко навътре в ухото си. Той хвърли, бърз поглед към миникомпютъра, имплантиран отвътре над китката му, за да провери дали в кръвта му няма някакво чуждо тяло, но всичко бе нормално. Може би той просто бе алергичен към динозаври.

Когато се върна в Болницата, Конуей установи, че честотата и сила на прозявките му заплашваха да изместят долната му челюст, и осъзна, че е прекарал тежък ден. Понятието сън бе напълно чуждо за Аритапек, но той изобщо не възрази срещу идеята Конуей да поспи, щом това е необходимо за доброто му физическо състояние. Конуей мрачно го увери, че нещата стоят именно така, и по най-краткия път се отправи към стаята си.

Въпросът какво да прави с д-р Аритапек го разтревожи, но не за дълго. Съществува ХФЧЖ бе важна личност – той не можеше просто да го захвърли в килера или в някой ъгъл, макар че то бе достатъчно устойчива форма на живот и можеше да се чувствава удобно и при много по-сурови условия. Нито пък можеше да го остави навън за през нощта, без

жестоко да го оскърби – поне ако с него постъпеха така, той сигурно щеше да се почувствува оскърбен. Искаше му се О'Мара да му бе дал указания как да действа в такива непредвидени случаи. Накрая той настани съществото върху писалището си и там го заряза.

През нощта Аритапек сигурно бе размишлявал много задълбочено, защото на следващата сутрин върху плота на бюрото зееше триинчова дупка.

### III

На втория ден следобед между двамата лекари избухна свада. Поне Конуей го смяташе за свада, а какво можеше да мисли по този въпрос един необикновен мозък като този на Аритапек, изобщо не го засягаше.

Всичко започна, когато лекарят ХФЧЖ помоли Конуей да стои мълчаливо и неподвижно, докато той се вгълби в едно от своите размишления. Аритапек зае мястото си на рамото на Конуей, обяснявайки, че се съсредоточава по-успешно при статично положение, а не когато част от мислите му е заета с летене. Конуей се подчини на нареждането без коментарии, макар и много да му се искаше да зададе няколко въпроса: „Какво е заболяването на пациента? С какво го лекува Аритапек? И как прави това, когато нито един от двамата не бе изобщо докосвал динозавъра?“ Конуей се оказа в крайно нелепото положение на лекар, изправен пред пациент, върху който не му разрешават да приложи своето умение: разяждащо го любопитство и това го безпокоеше. Той обаче положи всички усилия да стои неподвижно.

Ала сърбежът, по-нетърпим от всякога, наново запълзя навътре в ухото му. Той вече не виждаше гейзерите от кал и вода, които вдигаше динозавърът, проправяйки се път през плитчините към брега. И когато силата на мъчителния пъплец сърбеж нарасна безмилостно, той с внезапен вик на ужас се плясна отстрани по главата и неистово зачовърка в ухото си. Това мигновено му донесе благородно облекчение, но...

– Аз не мога да работя, ако вие се въртите – каза Аритапек и само скоростта, с която бе изстрелял тези думи, издаваше чувствата му. – Моля незабавно да си отидете.

– Аз не се въртях – възрази сърдито Конуей. – Сърбеше ме ухото и...

– Сърбежът, особено този, който е в състояние да ви накара да подскочите, както току-що направихте, е симптом на физическо страдание,

което трябва да се лекува – прекъсна го д-р Аритапек. – Или пък причината за появата му е някоя паразитна или симбиозна форма на живот, която без ваше знание се е настанила някъде в тялото ви. А сега искам да заявя най-категорично, че моят асистент трябва да бъде в отлично здравословно състояние. Той не може, било съзнателно или несъзнателно, да приютява паразити – и на всичко отгоре да има лошия навик да се върти. Ако не бяхте помръднали така внезапно, аз може би щях да доведа докрай нещо много важно. А сега вървете си!

– И високомерен на всичко...

Динозавъра избра този момент за най-подходящ, за да нагази отново в плитчините, да забави ход и с всичка сила да се плъосне по корем. Кал и вода се изсипаха върху Конуей, а една малка вълна заля краката му. Станалото погълна изцяло вниманието му. Последвалото мълчание му даде възможност да размисли и разбере, че лично той не е оскърбен. Имаше много разумни същества, които приютяваха паразити – някои от тях действително необходими за здравето им, така че при тях жаргонният израз, че са възлясали или червясали, означаваше само, че са в отлично здравословно състояние. Може би Аритапек бе имал намерение да го обиди, но Конуей не можеше да бъде сигурен в това. А в края на краищата този ХФЧЖ бе много важна личност...

– И какво по-точно щяхте да доведете до край? – попита с насмешка Конуей. Той бе все още ядосан, но бе решил да се бори на професионална, а не на лична основа. Освен това той знаеше, че транслаторът ще изчисти подигравателния тон от думите му. – Какво се опитвате да доведете докрай? И как смятате да го постигнете – само като гледате пациента ли?

– Това не мога да ви кажа – отвърна Аритапек след няколко секунди. – Моята цел е... грандиозна. Тя принадлежи на бъдещето. Вие не бихте могли да разберете.

– Откъде знаете? Ако ми кажете какво точно искате да направите, аз вероятно бих могъл да ви помогна с нещо.

– Вие не можете да ми помогнете.

– Вижте какво – изгуби търпение Конуей, – вие дори не използвате пълноценно всички условия, които предоставя Болницата. Независимо от това, какво се опитвате да направите за пациента си, първото нещо, което трябва да се предприеме, е пълно изследване – обездвижване, рентгенови снимки, биопсии и всичко останало. Това би ви осигурило неоченими физиологични данни, на основата на които да изработите...

– Да не усложняваме нещата – прекъсна го Аритапек. – Според вас,

за да разберем един сложен организъм или механизъм, трябва да го разглобим на съставните му части, така че да можем да ги изучим поотделно. Моятъ раса не вярва, че един обект на изследване трябва да бъде разрушен дори частично – преди да бъде разбран като цяло. Ето защо за мен вашите жестоки методи на изследване нямат никаква стойност. Предлагам да си отидете.

Кипящ от ярост, Конуей си тръгна.

Първата мисъл, която му хрумна, бе да се втурне в кабинета на О'Мара и да каже на Главния психолог да си намери някой друг да изпълнява нарежданията на този ХФЧЖ. Ала О'Мара бе казал, че настоящата му задача е важна, и О'Мара щеше да наговори цял куп грубости, защото сигурно щеше да си помисли, че Конуей се признава за победен само от инат – поради незадоволено любопитство или наранена гордост. Имаше много лекари – особено асистенти на Диагностици – на които не им се позволяваше дори да се докоснат до пациентите на началниците си. Или да не би Конуей да се чувствава обиден от това, че има за началник същество като Аритапек...?

Ако отидеше при О'Мара в това настроение, съществуваше истинска опасност психологът да реши, че необузданият му нрав не подхожда на заемащата от него длъжност. Като изключим това, че назначението в Галактическата болница будеше уважение – работата в нея бе увлекателна и твърде достойна. Ако на О'Мара му хрумнеше, че той е неподходящ да остане тук, и го изпратеше в някоя планетна болница, това щеше да бъде най-голямата трагедия в живота на Конуей.

Но ако не можеше да отиде при О'Мара, къде другаде можеше да отиде? Натирен от едно място, без да има някаква друга задача, Конуей бе напълно свободен. Няколко минути той стоя така замислен на една пресечка. Покрай него крачеха, кретаха и прелитаха най-различни същества – истински конгломерат от всички разумни раси на Галактиката. Изведнъж Конуей взе решение. Имаше нещо, което можеше да направи, нещо, което обезателно щеше да направи, ако всичко не беше станало така набързо.

Болничната библиотека разполагаше с няколко източника на информация за праисторическия период на Земята – във вид на касети и в старомодната, но по-обременителна книжовна форма. Конуей ги натрупа върху едно писалище и се приготви да задоволи професионалното си любопитство.

Часовете отлетяха неусетно.

Още в началото Конуей откри, че динозавърът бе само общото

название, което се използваше за гигантските влечуги. По външните си физически белези, като изключим по-едрия му ръст и костеното образуване на върха на опашката, пациентът му най-вероятно спадаше към бронтозаврите, живели сред блатата на морския период. Те също бяха тревопасни, но за разлика от пациента нямаша защитни средства срещу месоядните влечуги от онова време. Имаше и изненадващо много физиологични данни, които Конуей жадно изгълта.

Гръбначният му стълб бе изграден от огромни прешлени и с изключение на опасните всички бяха кухи. От това спестяване на костен материал телесното му тегло бе относително по-ниско в сравнение с исполинския му ръст. Бронтозавърът бе яйценосен. Главата му бе дребна, а черепната кутия – една от най-малките по обем сред гръбначните животни. Освен мозъка си имаше и добре развит нервен център в областта на поясните прешлени, който бе няколко пъти по-голям от самия мозък. Смяташе се, че бронтозавърът е растял бавно, а огромният му ръст се обясняваше с факта, че вероятно е живеел повече от двеста години.

Единствената защита на бронтозаврите срещу тогавашните им врагове е била да избягат във водата и да останат там – те можели да пасат под водата и очевидно се задоволявали само с няколко глътки въздух. Започнали да изчезват, когато геологичните промени пресушили бластистите им убежища и ги оставили на произвола на естествените им врагове.

Един автор изказваше мисълта, че гигантските гущери били най-голямата несполука на природата. И въпреки това, посочва друг автор, те просъществували цели три геологични периода – триас, юра и креда, – които възлизат общо на 140 милиона години, твърде дълъг живот за една „несполука“, като се има предвид, че човекът е съществувал едва около половин милион години...

Конуей напусна библиотеката с убеждението, че е открил нещо важно, но какво точно, той не можеше да каже – чувствуваше се много объркан. Докато се хранеше набързо, реши, че му е нужна още информация и че има само един човек, който може да му я достави. Трябваше отново да се срещне с О'Мара.

– Къде е нашето малко приятелче? – запита без предисловия психологът, щом Конуей влезе в кабинета му няколко минути по-късно. – Да не би да сте имали дуел или нещо от този род?

Конуей преглътна и се постара да отговори със спокоен глас.

– Д-р Аритапек – рече той – пожела да поработи с пациента си сам за известно време, а аз реших да направя в библиотеката едно малко



проучване върху динозаврите. Бих искал да знам дали вие можете да ми дадете някаква допълнителна информация?

– Съвсем незначителна – отговори О'Мара. Той втренчи поглед в Конуей за няколко неприятни мига, след което заговори навъсено. – Наблюдателният кораб на Мониторния корпус, открил родната планета на Аритапек, снабдява жителите ѝ със свръхсветлинен кораб, след като установява високото ниво на цивилизация, постигнато от тях. На една от първите посетени от тях планети те откриват див, лишен от разумен живот свят, но една от животинските форми – гигантските гущери – привлича вниманието им. Те казват на съответните галактически власти, че ако им се осигури необходимата помощ, ще могат да направят нещо, което ще е от полза за цивилизацията като цяло, и тъй като никоя телепатична раса не умее да лъже, нито дори да разбере понятието лъжа, те получават исканата помощ и Аритапек и пациентът му пристигат в Галактическата болница.

Имаше и едно малко допълнение. Очевидно свръхестествените способности на ХФЧЖ включват и нещо като умение да виждат в бъдещето. Това изглежда да им помага много, защото то не се отнася за отделни индивиди, а само за големи групи от население. Те обаче виждат толкова надалеч в бъдещето и така безразборно, че това им умение в действителност се оказва безполезно.

След този разговор Конуей се почувствува напълно объркан.

Той продължаваше да се опитва да сглоби късчетата информация така, че да се получи нещо смислено, ала бе или много уморен, или твърде глупав. А той наистина бе уморен – през последните два дни в главата му се бе наслоила гъста изтощителна мъгла...

Трябваше да има някаква връзка между двата фактора – идването на Аритапек и тази безгранична умора, помисли се Конуей. Той бе в добро физическо състояние и никакво мускулно или умствено напрежение дотогава не бе го изтощавало до такава степен. А не бе ли споменал нещо Аритапек за сърбежа, че може и да е симптом на някакво страдание?

Изведнъж Конуей се разтревожи за собствената си безопасност. Ами ако сърбежът се дължеше на някакъв нов тип бактерии, които не се отчитаха от миникомпютъра? Той си бе помислил подобно нещо, когато помръдването му бе накарало Аритапек да го изгони, но през целия ден се бе опитвал да убеди себе си, че това не е нещо сериозно, тъй като след известно време сърбежът бе изчезнал. Сега вече си мислеше, че трябва да отиде при някой от специалистите, който да надзърне в ухото

му. И трябваше да стори това незабавно.

Ала сега бе много уморен. Обеща си, че на другата сутрин ще помоли бившия си началник, д-р Манън, да го прегледа. Освен това на следващата сутрин Конуей трябваше отново да застане от дясната страна на Аритапек. Той продължаваше да се безпокои за странната неизвестна болест, която вероятно бе хванал, и за това по какъв най-приличен начин да се извини на ХФЧЖ, когато заспа.

## IV

На сутринта върху писалището имаше двуинчова дупка и Аритапек се бе сврял в нея. Веднага щом Конуей показа, че вече се е събудил, а това той направи, като се приповдигна от леглото и седна, Аритапек заговори:

– От вчера си мисля – започна той, – че аз вероятно съм очаквал твърде много по отношение на неща като самообладание, уравновесеност и издръжливост от един индивид с относително посредствен интелект. Ето защо ще се постарая да бъда по-скромнен в изискванията си при нашите бъдещи отношения.

На Конуей му бяха необходими няколко секунди, за да разбере, че Аритапек му се извинява. Когато осъзна това, той си помисли, че бе получил най-оскърбителното извинение през живота си. А това, че той не се бе извинил пръв, говореше добре за неговото самообладание. Конуей само се усмихна и заяви, че за всичко е виновен той самият. После отидоха да видят пациента.

Промяната в интериора на огромния кораб го бе направила почти неузнаваем. На мястото на кълбото, покрито с дебел слой от кал и шума, сега пред погледа се разкриваше прекрасен мезозойски пейзаж. И макар че картината не беше точно копие на илюстрациите, които Конуей бе разглеждал предишния ден (те пресъздаваха една далечна епоха от историята на Земята, а тази растителност тук бе пренесена от родната планета на пациента), разликата бе учудващо малка. Ала най-очевидна бе промяната в небето.

Ако преди, като погледнеше нагоре, човек виждаше отвъдната страна на кълбото, то сега погледът се губеше в гълъбовобяла мъгла, през която прозираше едно съвсем истинско слънце. Централната част на кораба бе почти изпълнена с тази опалова пелена и човек се нуждаеше от остро око и проникателен ум, за да разбере, че не се намира на

истинска планета, под истинско слънце в мъгливото небе. Инженерите бяха свършили отлична работа.

– Никога не съм допускал, че при това сложно преустройство ще може да се постигне толкова много достоверност – каза внезапно Аритапек. – Заслужавате похвала. Всичко това сигурно ще окаже положително въздействие върху пациента.

Динозавърът, за който ставаше дума – необяснимо защо инженери-те упорито го наричаха Емили, – блажено си късаше клонки от върха на едно тридесетфутово, подобно на палма дърво. Това, че се намираще на сушата, а не пасеше под водата, говореше за доброто му душевно състояние, защото, заплашван от враговете си, едновременният бронтозавър неизменно е влизал във водата – единственото негово убежище. Очевидно този необронтозавър нямаше от какво да се страхува.

– Все едно че сме оборудвали едно ново отделение за някое извънземно същество – каза скромно Конуей. – Тук единствената разлика е в мащаба на извършената работа.

– Независимо от това аз съм поразен – рече Аритапек.

Първо извинения, сега похвали, каза си мрачно Конуей. Те се приближиха към пациента и Аритапек отново го предупреди да стои безмълвно и неподвижно. През това време Конуей си мислеше, че промяната в поведението на лекаря ХФЧЖ се дължи най-вероятно на добре извършената от инженерите работа. Сега, когато пациентът се намираще сред тази безупречна обстановка, възможностите за неговото успешно лекуване бяха значително нараснали...

Внезапно Конуей отново усети сърбежа. Той се появи на обичайното място – дълбоко навътре в дясното ухо, ала този път се разпростря и усили. Конуей имаше чувството, че безброй насекоми пълпят и настървено го жият по целия мозък. Усети, че го обля студена пот, и си спомни за опасенията от предишната вечер, когато бе решил да отиде при д-р Манън. Това не беше плод на въображението му, а нещо сериозно, може би изключително сериозно. Ръцете на Конуей машинално се устремиха към главата му, събаряйки на земята контейнера с Аритапек.

– Пак започнахте да се въртите – обади се ХФЧЖ.

– Моля... моля да ме извините – запъна се Конуей. Той измърмори нещо неразбрано за това, че се налага да го остави, че се касае за нещо много важно, което не търпи отлагане, и побягна презглава.

Три часа по-късно той седеше в кабинета на д-р Манън, докато

кучето на Манън ту ръмжеше яростно срещу него, ту се търкаляше по гръб и с умоляващ поглед се опитваше да го подмами да си поиграе с него. Конуей обаче нямаше настроение за обичайните закачки и боричкане, на които той и кучето се отдаваха с удоволствие, когато разполагаше с повече време. Сега цялото му внимание бе съсредоточено върху приведената глава на бившия му началник, който разчиташе резултатите от изследванията. Внезапно Манън вдигна очи.

– Нищо ви няма – каза той с категоричния тон, който пазеше за студенти и за симуланти. А след няколко секунди добави: – Не, не се съмнявам, че сте изпитали усещания като умора, сърбеж и тем подобни, но по всичко личи, че те са психоматични. Кажете ми върху какъв случай работите в момента?

Конуей започна да обяснява. На няколко пъти по време на разказа му Манън се усмихна.

– Предполагам, че това е първото ви продължително м-м-м общуване с телепатична форма на живот и че съм първият, с когото споделяте опасенията си, така ли е? – казаното прозвуча по-скоро като констатация, отколкото като въпрос. – И въпреки че сигурно чувствувате този сърбеж най-вече когато се намирате близо до Аритапек и пациента, вие продължавате да го усещате, макар и в по-слаба форма, и през останалото време.

Конуей кимна.

– Само преди пет минути го почувствувах пак, но изчезна бързо.

– Естествено действието му отслабва с увеличаване на разстояние – каза Манън. – А що се отнася до здравословното ви състояние – нямате основание за безпокойство. Причината за всичко е Аритапек, който, макар и съвсем несъзнателно, се опитва да направи от вас телепат. Ще ви обясня... Продължителното общуване с някои телепатични форми на живот възбужда определена област в човешкия мозък, която е или зачатък на телепатична функция, която може да се развие по-късно, или някаква атрофирана способност, притежавана в първобитното минало, и впоследствие изчезнала. В резултат на това се получава неприятен, но съвсем безвреден сърбеж. В много редки случаи тази болест създава у човека нещо подобно на изкуствена телепатична способност. Той например може да приема понякога мисли от телепата, под чието влияние се намира. Тази способност във всички случаи е само временна и изчезва, когато съществото, предизвикало появата ѝ, се разделя с човека.

– Случаите на предизвикана телепатия обаче са изключително редки – каза в заключение Манън – и очевидно при вас е налице само

вторичният продукт – сърбежът. В противен случай вие щяхте да узнаете с какво се занимава д-р Аритапек просто като прочетете мислите му...

Докато д-р Манън говореше, мозъкът на Конуей, освободен от страха, че е прихванал някаква неизвестна болест, работеше трескаво. Като прехвърляше някои странни случки с Аритапек и бронтозавъра и добавяше откъслечни фрази от разговори с лекаря ХФЧЖ и данните от проучването си върху земните гигантски влечуги, в главата му постепенно се оформи една картина. Тя бе налудничава – или най-малкото изкривена или незавършена, но какво друго можеше да направи Аритапек с пациент като бронтозавъра, който бе напълно здрав?

– Какво казахте, моля? – попита Конуей.

– Казах, че ако откриете с какво се занимава Аритапек, трябва незабавно да ми го съобщите – повтори Манън.

– О, аз вече знам с какво се занимава той – рече Конуей. – Или поне така ми се струва – и разбирам защо Аритапек не желае да разговаря по този въпрос. Страхува се, че ако опитите му се провалят, ще бъде изложен на присмех. Но дори само идеята да опита е нелепа. Ала все още не знам едно – защо той се занимава с това...?

– Д-р Конуей – рече Манън с привидно безобиден тон. – Ако не ми кажете какво точно имате предвид, аз, както се изразяват кратко и ясно нашите по-недодялани ординатори, ще ви направя на пух и прах.

Конуей скочи на крака. Той трябваше незабавно да се върне при Аритапек. Сега, когато имаше най-обща представа за заниманията на лекаря ХФЧЖ, той трябваше да се погрижи за някои спешни предпажителни мерки, за които едно същество като Аритапек не можеше да се досети. Той каза разсеяно:

– Извинете, сър, но нищо не мога да ви кажа. От това, което ми обяснихте, излиза, че е възможно информацията ми да произтича телепатично направо от мозъка на Аритапек. В такъв случай тя е поверителна. Сега трябва да побързам. Много ви благодаря за всичко.

Щом излезе навън, Конуей се затича към най-близкия комуникатор и повика Техническа дирекция. Обади се полковникът, с когото се бе запознал неотдавна.

– Ще може ли корпусът на онзи преустроен кораб – започна направо Конуей – да издържи на удар от тяло с приблизително тегло осемдесет хиляди фунта, което се движи със скорост, да речем, между двадесет и сто мили в час, и какви предпажителни мерки могат да се вземат срещу едно такова сблъскване!

След продължително напрегнато мълчание се обадиха:

– Вие да не би да се шегувате? Такъв удар ще изгърбуши корпуса като шперплат. Но ако се получи толкова голяма пробойна, обемът на въздуха вътре в кораба е достатъчен, за да имат време техниците да облекат костюмите си. Защо питате?

Конуей мислеше напрегнато. Искаше му се работата да бъде свършена, но не желаше да разкрие причината. Той каза на полковника, че се безпокои за гравитационните решетки, които поддържат изкуствено притегляне вътре в кораба. Те бяха толкова многобройни, че ако дори един участък случайно променеше своята полярност и отхвърлеше от себе си бронтозавъра, вместо да го притегли...

Полковникът се съгласи троснато, че гравитационните решетки могат да се включат на отблъскване или да се насочат към някой лъчев влекач или преса. Ала сериозни смущения в действието им едва ли можеха да възникнат само защото някой е решил да духне върху тях. Там има вградени предпазни устройства, които...

– Въпреки това – прекъсна го Конуей – ще се чувствавам много по-спокоен, ако настроите гравитационните решетки така, че ако падащото тяло се приближи към тях, те автоматично да превключат на отблъскване – за всеки случай, ако стане най-лошото. Възможно ли е да го направите?

– Това заповед ли е? – попита полковникът. – Или само ваши опасения?

– Боя се, че е заповед – отвърна Конуей.

– В такъв случай е възможно.

Остро шракане постави точка на разговора им. Конуей се запъти към Аритапек, за да поеме отново ролята на идеалния асистент. За тази цел той трябваше да има готови отговори, преди да му бъдат зададени въпросите. Освен това се налагаше умело да насочи Аритапек към онези въпроси, на които можеше да отговори.

## V

На петия ден от съвместната им работа Конуей каза на Аритапек:

– Убедих се, че вашият пациент не страда нито от физическо неразположение, нито от заболяване, което изисква психиатрично лечение. От това стигнах до извода, че вие се опитвате да предизвикате някаква промяна в мозъчната му структура посредством телепатични или други

някакви сродни средства. Ако изводите ми са правилни, желая да ви съобща, че разполагам с информация, която може да ви помогне или поне да ви заинтересува. В най-древни времена на моята родна планета е живяло гигантско влечуго, което прилича твърде много на пациента. От останките, открити при разкопките на археолозите, научаваме, че в областта на поясните прешлени то е притежавало или му се е налагало да притежава втори нервен център, няколко пъти по-голям от самия мозък, който вероятно е направлявал движенията на задните крака, опашката и т.н. Ако случаят се окаже същият, вие ще трябва да се занимавате с два мозъка вместо с един.

Докато очакваше отговора на Аритапек, Конуей благодари на съдбата, че лекарят ХФЧЖ принадлежи към една високо етична раса, чиито представители не използват своите телепатични способности върху същества, които не са телепати. В противен случай Аритапек щеше да разбере, че Конуей знае, че пациентът му има два нервни центъра – и го знае, защото една нощ, докато Аритапек спокойно прогризваше нова дупка в писалището, а Конуей и пациентът спяха кротко, някакъв колега на Конуей тайно бе изследвал нищо неподозиращия динозавър с помощта на рентгеново сканиращо устройство и камера.

– Изводите ви са правилни – обади се най-сетне Аритапек, – а информацията е интересна. Не допусках, че е възможно едно същество да притежава два мозъка. Това обаче ще обясни необикновените трудности, които срещам при телепатичното си общуване с това същество. Ще направя нужните изследвания.

Дълбоко навътре в главата си Конуей отново усети сърбежа, но сега, когато знаеше причината за появата му, той успя да го понесе, без „да се върти“. Сърбежът тъкмо позатихваше, когато Аритапек възкликна:

– Ето че получавам и отговор. За пръв път получавам отговор!

Сърбежът отново запълзя из черепа на Конуей, постепенно се усили, стана нетърпим...

Този път това не бяха насекомите, забили огнени пипалца в мозъчните му клетки, помисли си Конуей, докато водеше мъчителна борба със себе си да не помръдне и отклони вниманието на Аритапек, който наистина сега бе стигнал донякъде. Сега имаше чувството, че някой дълбае с ръждив гвоздей в нещастния му пламнал мозък. Никога преди това не бе изпитвал такова усещане – това бе истинско мъчение.

Внезапно в главата му настъпи едва доловима промяна. Не че сърбежът намаля, но към него се прибави нещо друго. За миг пред очите му

се мярна нещо ослепително – нещо подобно на музикална фраза от велико произведение, изсвирена на повреден грамофон, или шедьовър на изобразителното изкуство, напукан и обезобразен до неузнаваемост. Той разбра, че през изкривяващите вълни на болката за миг бе надзърнал в мислите на Аритапек.

Сега той знаеше всичко...

Лекарят ХФЧЖ продължаваше да получава отговори през целия ден – те биваха ту колебливи, ту яростни и необуздани. След като един особено драматичен отговор накара обзетия от ужас динозавър да изкорени дърветата от два акра площ и да се втурне уплашено към езерото, Аритапек прекъсна заниманията си.

– Безполезно е – рече той. – Това същество никога няма да може да използва знанията, които се мъча да му внуша. Ускоря ли малко процеса и то започва да се страхува.

В безизразните звуци, идващи от транслятора, липсваше всякакво чувство, но Конуей, който бе вече надзърнал в мислите му, знаеше какво горчиво разочарование изпитва Аритапек. Отчаяно му се прииска да помогне по някакъв начин, но знаеше добре, че нищо не може да направи – в случая Аритапек сам трябваше да извърши цялата работа. И дори докато си лягаше, Конуей продължаваше да напряга ума си и да търси решение на проблема. Точно преди да заспи, той си помисли, че го е намерил.

На следващата сутрин те откриха д-р Манън тъкмо когато влизаше в операционната зала ГЪЛЕ.

– Сър – обърна се към него Конуей, – може ли да вземем за известно време кучето ви?

– За работа или за игра? – попита подозрително Манън. Той бе силно привързан към кучето си, дотолкова, че извънземните същества от персонала подозираха някаква симбиозна връзка между тях.

– Нищо лошо няма да му направим – успокои го Конуей. – Благодаря.

Той взе кашката от израстъка на ординатора-тралт и след това се обърна към Аритапек:

– А сега обратно в стаята ми...

Десет минути по-късно кучето с яростен лай се премияше из стаята на Конуей, докато самият Конуей непрекъснато го замеряше с възглавници. Най-неочаквано една възглавница попадна в целта и



похлупи кучето. Като драскаше с лапи и боксуваше по лъскавата подова настилка, то нададе оглушителен вой.

Конуей изведнъж се озова увиснал във въздуха на около осем фута от пода.

– Никога не съм допуснал – прогърмя откъм писалището гласът на Аритапек, – че сте възнамерявали да превърнете всичко това в демонстрация на човешки садизъм. Аз съм потресен и възмутен. Незабавно пуснете това нещастно животно.

– Свалете ме на пода и ще ви обясня... – промълви Конуей.

На осмия ден те върнаха кучето на д-р Манън и отново се заловиха с динозавъра. В края на втората седмица все още продължаваха да работят и за Аритапек, Конуей и техния пациент се говореше, свиркаше, пиюкаше и ръмжеше на всички възможни езици, употребявани в Болницата. Един ден, докато седяха в трапезарията, Конуей изведнъж разбра, че стенният говорител, който монотонно предаваше съобщения някъде зад гърба му, викаше в момента неговото име.

– ...по комуникатора с майор О'Мара – повтаряше гласът. – Доктор Конуей, моля, свържете се незабавно по комуникатора с майор О'Мара...

– Моля да ме извините – каза Конуей на Аритапек, който се бе сгущил върху пластмасовото блокче, поставено с явен намек върху масата им от управителя на Трапезарията. Той стана и се отправи към най-близкия комуникатор.

– Работата не е чак толкова спешна – отговори О'Мара на въпроса му какво се е случило. – Просто искам да ми обясните някои неща. Например: защо растителността, с която се храни пациентът, засаждана и отглеждана толкова старателно от д-р Хардин, сега трябва да се пръска с някакъв химикал, който ще намали вкусовете й качества? Защо известно количество растителност, чийто истински вкус е запазен, се държи на склад? С каква цел сте поискали тридиаметрален проекционен апарат? И какво общо има с всичко това кучето на Манън? – О'Мара спря неохотно, за да си поеме дъх, и след това продължи: – А полковник Скемптън направо заявява, че на неговите инженери им е дошло до гуша да инсталират цели планини от лъчеви преси и влекачи за вас двамата. Това не го безпокои кой знае колко, но според него, ако всичките тези машинарии се насочат навън вместо навътре, от този стар негоден кораб, из който само се мотае, би могло да се получи отличен военен кръстосвач.

– А що се отнася до неговите оператори... – О'Мара напразно се

стараеше да се придържа към нормалния за един разговор тон – на повечето от тях вече им се наложи да се консултират с мен професионално. Някои просто не вярват на очите си, но те имат късмет да им се размине само с това. Другите биха предпочели да изпаднат в делириум тременс.

Последва кратка пауза, след което О'Мара продължи:

– Манън се оплака, че много си вирите носа с тази ваша етика и зададе ли ви някакъв въпрос, вие изобщо нищо не му обяснявате. Направо се чудя...

– Извинете ме, сър – прекъсна го Конуей с известно неудобство.

– Да ви вземат всички мътни на Галактиката! Но с какво все пак се занимавате? – избухна О'Мара, а след това добави: – Каквото и да е то – на добър ви час! Край.

Конуей побърза да се върне при Аритапек, за да продължат разговора оттам, откъдето го бяха прекъснали. Малко по-късно, на излизане, Конуей каза:

– Беше глупаво от моя страна да не взема под внимание ръстовия фактор. Но сега, когато имаме...

– Глупаво от наша страна, приятелю Конуей – поправи го Аритапек с безизразния си глас. – Досега повечето от вашите идеи свършиха доста добра работа. Вие ми оказахте такава неоценима помощ, че понякога ми се струва, че сте отгатнали моята цел. Надявам се, че тази ви идея също ще свърши добра работа.

– Ще стискаме палци.

Тук Аритапек не възрази както обикновено, че, първо, не разчита на късмет и, второ, че няма палци. Той определено започваше да вниква по-задълбочено в характера на хората. А на Конуей сега му се искаше надменният ХФЧЖ да прочете мислите му просто за да разбере цялата му съпричастност, да узнае за огромното му желание следобедният опит да успее.

По целия път до кораба Конуей чувствуваше как вътрешното му напрежение непрекъснато се засилва. Докато даваше последни указания на инженерите и техниците и проверяваше готовността им за действие при критични обстоятелства, той осъзна, че се шегува малко пресилено и че смехът му не звучи много искрено. Но по това време у всекиго от присъстващите се съзираха признаци на възбуда. След няколко минути обаче напрежението достигна връхната си точка и Конуей заприлича на неподвижна и външно спокойна пренавата пружина.

Беше застанал на по-малко от петдесет ярда от пациента и бе отрупан със снаряжение, като коледна елха с гирлянди – антигравитационен

пакет, пристегнат около кръста, тридиаметрален проекционен уред и малък телевизионен приемник, завързани за гърдите, и тежък радиопакет върху раменете.

– Проекторната група – готова за действие – разнесе се един глас.

– Храната – поставена на място – обади се друг.

– Всички лъчеви оператори са на позиция – докладва трети.

– Е, докторе – обърна се Конуей към колебаещия се Аритапек и внезапно облиза със сухия си език още по-сухите си устни. – Вече можете да си вършите работата.

Конуей натисна едно копче на проекционния уред и мигновено около и над него изникна безплътното изображение на един Конуей, който се извисяваше на петдесет фута от земята. Той забеляза как главата на пациента се повдигна, дочу приглушеното му цвилене – бронтозавърът цвилеше само когато е възбуден или уплашен и това контрастираше странно на огромното му туловище – и го видя как се втурна към водата. Но Аритапек излъчваше ожесточено мощни вълни от спокойствие и увереност по посока на двата малки, почти рудиментарни мозъка на бронтозавъра и гигантското влечуго утихна. Много бавно, така че да не го подплаши. Конуей направи маневра и застана зад него, после вдигна нещо от земята и го постави пред себе си. Петдесетфутовото му изображение направи същото.

Но там, където се отпусна огромната ръка, имаше сноп зеленина и когато ръката отново се повдигна нагоре, снопът я последва, насочван леко от три умело управлявани лъчеви преси. Свежият сочен сноп от трева и палмови клонки бе поставен наблизко до все още неспокойния динозавър от същата гигантска ръка, която след това се отдръпна.

След минута, която се стори на Конуей цяла вечност, масивната змиеподобна шия се изви надолу. Бронтозавърът започна да души зеленината. Започна да хрупа...

Конуей отново повтори, а след това потрети маневрата. През цялото време той и петдесет футовото му изображение непрекъснато се приближаваха към животното.

Той знаеше, че в краен случай бронтозавърът може да яде и от растителността, която се зеленееше наоколо, но тъй като пръскачката на д-р Хардин бе свършила своята работа, тя вече не беше приятна на вкус. Бронтозавърът позна, че тези стръкчета бяха от предишната, истинската сочна и дъхава трева, която той така добре познаваше, и която напоследък бе изчезнала по най-необясним начин. Хрупането му се превърна в лакомо и шумно лапане.

– Отлично. А сега етап втори... – каза Конуей.

## VI

Без да снема поглед от екрана на малкия телевизионен приемник, който показваше как изображението му насочва движенията на динозавъра, Конуей се устреми отново нагоре. Една друга, невидима лъчева преса, инсталирана високо върху насрещната стена на корпуса, заработи, синхронизирайки действието си с движенията на огромната ръка, която сега потупваше грамадната шия на пациента. Пресата оказваше постоянен, умерено силен натиск върху динозавъра. След първоначалната уплаха пациентът продължи да се храни, като от време на време леко потреперваше. Аритапек съобщи, че животното изпитва удоволствие от усещането.

– А сега – рече Конуей – играта ще позагубее.

Две исполински ръце легнаха върху едната страна на туловището и ръцете на няколко преси го катурнаха. Падайки, животното разлюля земята. Обладано от истински ужас, то се заблъска и заизвива отчаяно в напразни опити да изправи огромното тремаво тяло върху краката си. Ала вместо да му нанесат смъртен удар, огромните ръце продължиха да го потупват и милват. Бронтозавърът притихна и тъкмо когато отново започна да дава признаци на доволство, ръцете заеха ново положение. Лъчевите влекачи и преси сграбчиха полегалото на една страна тяло, изправиха го и го катурнаха на другата страна.

Включил гравитационния колан, за да увеличи своята подвижност, Конуей започна да кръжи около бронтозавъра, а Аритапек, който бе в телепатична връзка с пациента, непрекъснато докладваше за въздействието на различните дразнения. Конуей потупваше, галеше, бъхтеше с юмруци и сипеше удари по гигантското влечуго с многократно увеличените си безплътни ръце и крака. Той го дърпаше за опашката и пляскаше по шията, а през цялото време екипите на операторите следваха безпогрешно неговия ритъм...

Нещо подобно се бе случвало и преди, да не споменаваме за другите неща, за които се носеха слухове, че са накарали един инженер да се пропие и не само него, а най-малко още четирима. Но едва днес, когато бе взет под внимание ръстовият фактор и бе приложена тази панорамна тридиаметрална проекция, те успяха да получат такива обещаващи резултати. От опитите им през последните десетина дни човек оставаше с

впечатлението, че някаква мишка малтретира санбернарско куче – нищо чудно тогава, че бронтозавърът побесняваше от ужас, когато с него ставаха най-различни необясними неща. Очевидно единствената причина за това е била, че той ги е виждал като две микроскопични същества!

Но събратята на пациента бяха бродили по родната му планета в продължение на сто милиона години, а и самият той можеше да се похвали с дълголетие. Макар че двата му мозъка бяха малки по обем, той в действителност бе много по-приятен от куче, така че много скоро Конуей го накара да седне на задните и да свие умолително предните си крака.

А два часа по-късно бронтозавърът полетя.

Чудовищно тромавата и неопикуема грамада се отдели рязко от земята. Мощните крака правеха машинални движения, като че ли бронтозавърът вървеше по суша, докато огромната му шия и опашка бяха увиснали и плавно се олюляваха. Очевидно именно мозъкът в поясната област, а не този в черепа, направляваше летенето, помисли си Конуей, когато огромното влечуго се приближаваше към снопа от палмови клонки, закрепен съблазнително на височина от двеста фута. Това обаче бяха подробности – той летеше и това бе важното. Освен ако...

– Помагате ли му? – запита рязко Конуей Аритапек.

– Не!

Гласът прозвуча вяло и безизразно, но ако този лекар ХФЧЖ. бе човек, отговорът му щеше да бъде вик на истински триумф.

– Браво на Емили! – провикна се някой в слушалките на Конуей, вероятно един от лъчевите оператори, и продължи: – Вижте, тя го задминава!

Бронтозавърът не бе успял да улучи увисналия във въздуха сноп и продължаваше да се издига бързо нагоре. Минавайки покрай него, той се опита да го достигне, но от рязкото непохватно движение се преобърна. Последвалите отчаяни движения на шията и опашката само влошиха положението...

– По-добре да я свалим оттам – обади се настоятелно друг глас. – Онова изкуствено слънце може да й опърли опашката!

– ...а от това въртене направо ще подлудее – подкрепи го Конуей. – Операторите на влекачи...!

Но той се намеси твърде късно. Слънце, земя и небе се завъртяха в лудешки вихрен танц около животното, което до този момент бе

привикнало да чувствава само твърда земя под нозете си. То искаше да се спре долу или горе, или изобщо някъде. Въпреки настойчивите опити на Аритапек да го успокои, то отново се понесе.

Конуей видя как чудовищната планина от плът и кости полетя със скорост поне четири пъти по-голяма от първоначалната.

– Техниците от сектор „3“! – изкрещя той. – Притиснете го полекичка!

Операторите на лъчеви преси обаче не разполагаха нито с време, нито с пространство, за да убият постепенно скоростта му. За да го предпазят от фатално сгромолясване върху земята, където той нямаше да се спре, а щеше да пробие обшивката на кораба и да излети навън в космоса, те се видяха принудени да намалят рязко скоростта му, а на бронтозавъра това внезапно спиране сигурно бе подействувало като физически удар. Той се понесе отново.

– Сектор „В“ – насочва се към вас!

Но в сектор „В“ се повтори случилото се в сектор „3“ – животното се подплаши и се стрелна в друга посока. Положението оставаше същото – огромното влечуго кръжеше вихрено ту към едната страна на кораба, ту към другата, когато...

– Тук Скемптън – заговори отривисто и властно един глас. – Техниците ми докладваха, че постаментите на лъчевите преси няма да издържат. Не са закрепени добре. Обшивката на корпуса се пропука на осем места.

– Не можете ли да...

– Правим всичко възможно да заварим по-бързо пукнатините – прекъсна го Скемптън, отговаряйки на въпроса на Конуей, преди другият да го е задал. Ала този бяс ще натроши кораба на парчета.

На това място се намеси д-р Аритапек.

– Доктор Конуей – заговори той. – Очевидно пациентът показва изненадващо влечение към новата си способност. Възпира го единствено неговият страх и обърканост. Убеден съм, че този драматичен опит ще причини непоправимо увреждане на мисловните му процеси...

– Конуей, пази се!

Гигантското влечуго се бе спряло на около двестатриста ярда от земната повърхност, но внезапно започна да се спуска под прав ъгъл точно към мястото, където стоеше Конуей. Той видя как сгромолясващото се тяло се накланя и върти в резултат на отчаяните усилия на лъчевите оператори да овладеят скоростта му. Изведнъж могъщото туловище се вряза в ниските гъсти дървета и като изора широка, недълбока

бразда в рохкавата блатна пръст, се спря в една огромна купчина от изкоренена растителност – Конуей стоеше точно насреща му.

Преди да успее да дръпне лоста на антигравитационния пакет, земята под нозете му се надигна и сгромоляса отгоре му. Няколко минути той бе твърде зашеметен, за да осъзнае ясно защо не може да се помръдне. След малко видя, че е затънал до кръста в лепкава каша от счупени клони и тиня. Достигащите до него земни трусове идваха от бронтозавъра, който се изправяше на краката си. Конуей вдигна очи нагоре и съзря извисилото се над него огромно туловище. Видя го да се обръща тромаво и когато чудовищните могъщи нозе нагазиха до колене в калта и шубраците, дочу шум от клокочене и прашене.

Бронтозавърът отново се отправи към езерото, а по средата на пътя му стоеше Конуей...

Той закрещя и с отчаяни усилия се помъчи да привлече вниманието на околните, тъй като антигравитационният пакет и радиото му бяха разбити, а самият той бе затънал здравата. Исполинското влечуго идваше към него. Чудовищната, плавно поклащаща се шия затулваше светлината. И тъкмо когато един гигантски преден крак замахна, за да го убие и погребее с един удар, Конуей най-неочаквано полетя нагоре към една сбръчкана сушена слива в купа сироп, която се носеше из въздуха.

– От прекомерно вълнение – започна Аритапек – бях забравил, че се нуждаете от механически средства за телепренасяне. Моля да приемете извиненията ми.

– Ня-няма нищо – каза с треперещ глас Конуей. Докато полагаше усилия да се успокои, погледът му се спря върху застаналите отдолу лъчеви оператори.

– Донесете друго радио и проекционен уред, по-бързо! – провикна се той.

Десет минути по-късно, макар и изтощен от преживяването, той бе отново готов да продължи. С Аритапек, увиснал на рамото му, Конуей застана на брега на езерото и петдесетфутовото му изображение отново се извиси нагоре. Лекарят ХФЧЖ, който поддържаше връзка със скрития под водата бронтозавър, съобщи, че шансовете за успех или провал са равни. Пациентът бе претърпял нещо като духовно крушение, но това, че сега се намираще под водата (а тя за него означаваше безопасност), както и телепатичната утеха на Аритапек му оказваха успокояващо въздействие.

Обземаан ту от надежда, ту от пълно отчаяние, Конуей стоеше в очакване. От време на време под напора на чувствата си той

изругаваше. Нещата нямаше да се развият така зле и нямаше да са от толкова голямо значение за него, ако той не бе надзърнал в намеренията на Аритапек и ако не се бе привързал така силно към това надутото и свръхснизходително кълбо петмез. Но всяко същество, надарено с такъв ум, което така всеотдайно се е заловило да осъществи намеренията си, има право да бъде снизходително.

Огромната глава рязко се подаде над водната повърхност и чудовищното тяло се измъкна на брега. Бавно и тромаво задните крака се прегънаха на две и дългата заострена шия се изпъна нагоре. Бронтозавърът отново искаше да си играе.

Нещо заседна в гърлото на Конуей. Погледът му обгърна десетките снопове сочна зеленина, разхвърляни за примамка. Той махна с ръка и извика:

– Дайте му ги всичките, той си ги заслужи...

– Така че когато Аритапек видял условията на планетата на пациента – каза Конуей с леко надут тон – и неговата способност да вижда в бъдещето му подсказала каква най-вероятно ще бъде съдбата на бронтозавъра, той просто решил, че трябва да се опита да я промени.

Конуей се намираше в кабинета на Главния психолог на предварителен устен доклад в обкръжението на О'Мара, Хардин, Скемптън и Главния лекар на Болницата, които го слушаха внимателно. Това го караше да се чувствава неловко. Той се поокашля и продължи:

– Но Аритапек принадлежи към древна и горделива раса и освен че е много чувствителен, той е и телепат, а телепатите наистина усещат какво си мислят околните за тях. Това, което Аритапек бе решил да направи, бе толкова смело, че в случай на неуспех той рискуваше да изложи на открит присмех не само себе си, но и цялата си раса. Ето защо всичко трябваше да остане в тайна. Условията на планетата на бронтозавъра показват, че след като изчезнат гигантските влечуги, там никога няма да възникнат форми на разумен живот, а от геологична гледна точка тяхното изчезване няма да се забави много. Събратята на пациента са съществували вече твърде дълго време – благодарение на тази бронирана опашка и природата си на земноводни те са надживели много по-хищни и устойчиви свои съвременници, – но климатичните промени са неминуеми. Те не могат да се придвижат към по-топлите райони към екватора, защото планетата им е покрита от безброй много островни континенти. Един бронтозавър не може да прекоси океан. Ако гигантските



влечуги обаче могат да развият у себе си свръхестествената способност за телепортиране, океанът ще отпадне като препятствие, а заедно с това и опасността от нахлуването на студа и недостига от храна. Ето това успя да постигне д-р Аритапек.

На това място се намеси О'Мара.

– Щом Аритапек е успял да внуши телепортна способност на бронтозавъра посредством пряко въздействие върху мозъка му, защо не може да направи същото и за нас?

– Вероятно защото ние се справяме добре и без нея – отвърна Конуей. – На пациента, от друга страна му бе показано и обяснено, че тази способност е необходима за неговото оцеляване. Щом веднъж се осъзнае това, способността ще бъде използвана и предавана и в следващите поколения, защото тя е залегнала в почти всички животински видове. Сега, когато Аритапек доказва, че идеята му е осъществима, всички от неговата раса ще пожелаят да се заловят с внедряването ѝ. Насърчаването на развитието на разум у обитателите на една планета, която иначе би се превърнала в мъртъв свят, е наистина грандиозен проект, който приляга на тези горди същества...

Конуей си мислеше за онзи мигновен поглед, който бе хвърлил в мислите на Аритапек, за цивилизацията, която щеше да се развие на планетата на бронтозаврите, и за чудовищните, но по своему грациозни летящи същества, които щяха да я обитават в някой далечен бъдещ ден. Но той не изрази гласно тези си мисли. Задоволи се само да каже:

– Като повечето телепати Аритапек бе не само придирчив, но и склонен към подценяване на чисто физическите методи на изследване. Отношението му се промени едва когато му представих кучето на д-р Манън и му доказах, че един отличен начин да накараш дадено животно да използва някаква нова способност е да го учиш на най-обикновени номера, свързани с нея. Показах му онзи номер, при който замерям кучето с възглавници и след като то се боричка с тях известно време, ги подрежда в една купчинка и ми позволява да го хвърля върху нея. По този начин му демонстрирах, че умствено недоразвитите същества приемат в известни граници и по-груби закачки...

– Ето какво значи сте правели – започна да разсъждава на глас О'Мара с поглед, впит в тавана – през свободното си време...

Полковник Скемптън се окашля.

– Излиза, че в цялата тази работа сте преследвали собствени цели – рече той. – И хрумването ви да натъпчем онова старо корито с лъчеви влекачи и преси...

– Има само едно нещо, което трябва да изясня, преди да се разделя с Аритапек – прекъсна го припряно Конуей. – Той чул, че някои от техниците наричат пациента Емили. Би искал да знае защо.

– Виж го ти! – каза възмутено О'Мара. Той присви устни и продължи: – Очевидно някой от техниците, който изпитва влечение към старинна художествена проза – сестри Бронте – Шарлот, Емили и Ан, за да бъдем по-точни, – е нарекъл нашия пациент Емили Бронтозавър. Държа да съобщя, че изпитвам патологичен интерес към един мозък, който може да мисли по този начин... – О'Мара сбърчи нос, като че ли в стаята нахлу някаква воня.

Конуей въздъхна с облекчение. Като се обърнала да си тръгне, той си помисли, че последната му и най-трудна задача ще бъде да обясни този каламбур на високомерния д-р Аритапек.

На следващия ден Аритапек и динозавърът си заминаха. Мониторът, който отговаряше за доставките на Болницата, отрони гръмка въздишка на облекчение, а Конуей се озова отново включен в дежурства по отделение. Сега обаче той се чувствуваше нещо повече от обикновен техник. Направиха го завеждащ сектор в детско отделение и макар че му се налагаше да взема сведения, лекарства и анамнези от Торнстър, Главния диагностик на патологията, той нямаше пряк началник. Сега можеше да обхожда сектора си и да казва, че това са неговите отделения. А О'Мара дори му бе обещал асистент...!

– Още от самото ви идване тук стана ясно – бе казал майорът, – че общувате с много по-голяма охота с извънземни същества, отколкото с представители на собствената си раса. Възложената ви задача с д-р Аритапек бе първият ви изпит, който издържахте с чест, а асистентът, който ще ви дам след няколко дни, може да се окаже вторият.

О'Мара бе замълчал, после бе поклатил учудено глава и бе продължил:

– Вие не само че се сработвате изключително добре с чуждопланетни същества, но до мен все още не е стигнал по „агенция партенка“ нито един слух, че преследвате дамите от собствената си раса...

– Нямам време за такива работи – бе рекъл сериозно Конуей. – И се съмнявам дали някога ще имам...

– Да, точно така, женомразството е поносима невроза – бе отвърнал О'Мара, след което бе започнал да разисква въпроса за новия асистент. Впоследствие Конуей се бе върнал в отделението си и бе започнал да

работи много по-упорито, отколкото ако бе имал за началник дори старши терапевт.

Той бе твърде зает, за да даде ухо на плъзналите слухове за приемането на някакъв странен пациент за наблюдение в Трети сектор.

## Глава четвърта Специалният посетител

### I

Въпреки широкия спектър от терапевтични и хирургични възможности, получили признание във всяко кътче на цивилизованата Галактика, понякога в Болницата пристигаше случай, за който абсолютно нищо не можеше да се направи. Такъв особен пациент бе съществото с класификация ТСУУ – биологичен вид, който никога дотогава не бе попадал в Болницата. Той бе амебоид, притежаваше способността да си създава всякакви крайници, сетивни органи или защитна обвивка, необходими за околната среда, в която попадеше, и имаше такава свършена приспособяемост, че преди всичко бе трудно да си представи човек как подобно същество е могло да се разболе.

Липсата на симптоми бе най-загадъчната страна на случая. Нямаше данни нито за видими обезпокоителни признаци на функционални смущения, към които повечето от извънземните видове бяха предразположени, нито пък за наличието на някакви бактерии в по-значителни, счигани за вредни количества. И въпреки това съществото просто се топеше – тихо и кротко, без да нервничи или да се притесняват като бучка лед, оставена в топла стая, тялото му буквално се превръщаше във вода. Никое от приложените средства не бе повлияло на този процес. И докато продължаваха с още по-голямо настървение да търсят изход. Диагностите и младшите лекари, водещи случая, бяха започнали да осъзнават с известна доза печал, че митът за чудесата, които се вършеха с такава еднообразна последователност в Галактическата болница в Сектор дванадесети, бе на път да рухне.

И именно поради тази причина едно от най-строгите правила на болничния ред бе временно пренебрегнато.

– Смятам, че най-добре ще бъде да започнем от самото начало – каза д-р Конуей, като се старееше да не поглежда към дъгоцветните и не напълно закрънели криле на новия си асистент, – от Приемно отделение, където се занимават с проблемите на постъпващите болни.

Конуей забави ход, изчаквайки да разбере дали асистентът му няма

някакви възражения, и продължи по посока на набеязания обект. Вместо да върви редом със спътника си, той крачеше на два ярда пред него – не защото искаше да го обиди, а по простата причина, че се страхуваше да не му нанесе някаква тежка физическа повреда, ако скъси това разстояние.

Новият асистент, същество с класификация ЖЛНО – шесткрако, екзоскелетно и насекомоподобно, притежаваше емпатична способност<sup>4</sup>, произхождаше от планетата Цинрус. Притеглянето на родната му планета бе дванадесет пъти по-малко от нормалното земно и поради тази причина насекомите там бяха пораснали до такива размери и се бяха превърнали в преобладаваща форма на живот. Ето защо той носеше два антигравитационни колана, за да неутрализира привличането, което в противен случай би го превърнало в размазано петно върху пода на коридора. Един неутрализиращ колан бе напълно достатъчен, ала Конуей не обвиняваше ни най-малко асистента си в проява на излишна предпазливост. Той представляваше вретеновидна, непохватна и изключително крехка форма на живот и се наричаше д-р Приликла.

Бяха уведомили Конуей, че Приликла не е съвсем новак и има натрупан известен опит от работата си както в планетарните, така и в помалките междузвездни болници. Той обаче неминуемо щеше да се стъписа от мащабите на Галактическата болница. За известно време Конуей трябваше да изпълнява ролята на негов съветник и наставник, а по-късно, когато изтечеше срокът му на завеждащ детски сектор, той трябваше да прехвърли тези си задължения на Приликла. Очевидно Главният лекар бе решил, че привикналите към ниска гравитация форми на живот със своята изключителна чувствителност и деликатност ще могат по-добре да лекуват и се грижат за крехките чуждопланетни деца.

И това беше правилно решение, помисли си Конуей, като застана бързо между Приликла и един ординатор-тралт, който мина тромаво покрай тях върху шестте си слонски крака, – ако Приликла изобщо успееше да си сътрудничи със своите по-едри и тежкоподвижни колеги.

– Сигурно разбирате – каза Конуей, водейки Приликла към Контролния център на Приемното отделение, – че вкарването на пациентите в Болницата е само по себе си проблем. Това не се отнася в такава степен за дребните на ръст болни, но тралтите и четиридесетфутовите АФЖЛ от Чалдърскол... – На това място Конуей внезапно прекъсна обясненията си и каза: – Ето че пристигнахме.

---

4. (псих.) способността да се долавят и споделят чувствата на друг човек. Б.пр.

През една широка прозрачна стена се виждаха три огромни пулта. В момента работеше само единият от тях. Съществото, седнало зад него, бе нидиан, а светлините на няколко индикатора показваха, че то току-що бе установило връзка с приближаващ се към Болницата кораб.

– Извинете... – започна Конуей.

– Моля да съобщите кой сте – каза червеникавото „мече-игралка“ на своя отривист лаещ език, който през транслятора на Конуей прозвуча като гладък и безизразен английски и достигна до Приликла като лишен от всякакво чувство цинрусински. – Какъв сте – пациент, посетител или служител в Болницата? От кой биологичен вид сте?

– Посетител – гласеше отговорът. – Човек.

Последва кратка пауза.

– Моля, съобщете биологичната си класификация – продължи покритият с червено кожухче дежурен и намигна на Конуей и Приликла. – Всички разумни същества смятат себе си за човеци, а останалите за нечовеци, така че казаното от вас няма никакъв смисъл...

Конуей почти не чу останалата част от разговора, защото се помъчи да си представи как може да изглежда същество с подобна класификация. Двойното У означаваше, че както формата, така и физическата му характеристика бяха променливи. С – че можеше да издържа на висока температура и налягане, а Т – в подобна комбинация показваше, че...! Ако Конуей не знаеше, че това същество се намира отвън, пред Болницата, той никога не би повярвал, че подобно необикновено чудовище може да съществува.

Освен това посетителят очевидно бе важна личност – дежурният спешно се зае да съобщи новината за неговото пристигане на различни същества в Болницата – повечето от които Диагностици. Изведнъж Конуей бе обзет от силното желание да види това толкова необикновено същество, но си помисли, че ако вместо да се залови за работа, тръгне да задоволява любопитството си, това би се оказало лош пример за Приликла. Освен това той още не познаваше характера на асистента си – Приликла можеше да се окаже един от онези чувствителни индивиди, които смятат, че да зяпаш по други същества само за да задоволиш собственото си любопитство, е сериозно оскърбление...

– Ако това няма да попречи на някои по-спешни задачи – разнесе се от транслятора равният глас на Приликла, – много бих искал да видя този посетител.

Слава богу! – помисли си Конуей, но външно си придаде вид, че обмисля предложението на Приликла.

– При други обстоятелства не бих допуснал подобно нещо – каза той накрая, – но тъй като люкът, през който ще влезе това ТСУУ, е недалеч оттук, мисля, че този път можем да задоволим вашето любопитство. Моля, последвайте ме, докторе.

Като махна за довиждане на рошавия дежурен, Конуей си помисли колко бе хубаво, че транслаторът на Приликла не можеше да предаде ироничния подтекст на последните му думи и асистентът нямаше как да се досети, че Конуей го подиграва. Изведнъж го поразил една мисъл. Стана му неловко, като си помисли, че Приликла е емпат. Откакто неотдавна се бяха запознали, Приликла не бе говорил много, но всичко, което бе казал, съответствуваше удивително на чувствата на Конуей. Новият му асистент не бе телепат – той не можеше да чете чужди мисли, – но имаше способността да улавя чувства и усещания и следователно бе доловил любопитството на Конуей.

Конуей не можеше да си прости, че е забравил за тази емпатична способност, и му стана криво, като си помисли кой на кого се беше подиграл.

Остана му утехата, че новият му асистент бе поне сговорчив, за разлика от някои негови колеги, с които бе работил напоследък – като д-р Аритапек например.

До Шести входен люк, откъдето трябваше да влезе посетителят ТСУУ, можеше да се стигне само за няколко минути, ако Конуей бе избрал по-прекия път през пълния с вода коридор, който водеше до операционната зала АФЖЛ и пресичаше хлорното хирургическо отделение ПХТЙ. Но в такъв случай те трябваше да ползват за защита леки водолазни костюми. Процедурата по обличането и събличането на костюма изобщо не представляваше никаква трудност за Конуей, но той се съмняваше дали многокракият Приликла ще може да се справи с нея. Ето защо се наложи да тръгнат по обиколния път и да побързат.

На едно място ги застигнаха тралт със златистата лента на Диагностик и един инженер по поддържането. Първият се носеше като танк, а човекът подтичваше, за да не изостане назад. Конуей и Приликла се отдръпнаха до стената не само за да сторят път на почетния Диагностик, но и за да не бъдат смачкани. След това продължиха пътя си. От онова, което дочуха от разговора им, разбраха, че тралтът и инженерът са членове на комисията по посрещането на ТСУУ, а от хапливата забележка на земния инженер стана ясно, че посетителят пристига по-рано, отколкото са го очаквали.

Когато завиха зад един ъгъл и се озоваха близо до грамадния

входен люк, пред очите на Конуей се разкри гледка, която го накара неволно да се усмихне. По всичките три коридора на това ниво, водещи до камерата на входния люк, както и в коридорите на долното и горното ниво, които се свързваха с нея посредством полегати рампи, се суетяха членовете на комисията по посрещането. Тук освен тралта и инженера, застигнали ги преди малко, се виждаха и още един тралт, две гъсеници ГБЛЕ и обвитото в прозрачен защитен балон ципесто тяло на един иленс, който току-що се бе измъкнал от близкия, пълен с хлор коридор на сектор ПХТЙ. Те всички бързаха към вътрешната преграда на камерата, която вече се отваряше, за да пропусне очаквания посетител. Цялата тази суматоха се стори дяволски смешна на Конуей и той си представи как всички от тази полудяла менажерия се сблъскват едновременно в една точка.

Но докато се усмихваше на тази си мисъл, изведнъж и без всякакво предупреждение комедията се превърна в трагедия.

## II

Когато посетителят влезе в камерата и люкът зад него се затвори, пред Конуей изникна подобно на крокодил същество, от което се подаваха пипала с рогови окончания. Такова нещо Конуей никога не беше виждал. Посетителят се отдръпна от втурналите се към него посрещачи и внезапно се хвърли върху най-близкия, и както по-късно се разбра, най-дребния от тях – съществото ПХТЙ. Изведнъж всички закрещяха толкова силно в един глас, че от пренатоварване транслаторите им издаваха само ужасен пронизителен вой.

Виждайки пред себе си зъбите и роговите пипала на връхлитания посетител, иленсът несъмнено си бе помислил за тънката материя на балона си, пълен с животворна хлор, и се втурна към люка на коридора, който водеше към неговия сектор ПХТЙ. На пътя на посетителя изведнъж се изпречи един тралт, който се мъчеше да го успокои, но гостът успя да го заобиколи и се хвърли към същия люк...

Всички люкове между коридорите бяха снабдени с бързо действащ механизъм, който в критичен случай можеше да отвори едната врата и едновременно с това да затвори другата, без да е необходимо да се изчаква камерата да се напълни с другия въздух. Бягащият ПХТЙ, преследван от разярения посетител, реши, че неговият случай е критичен, и включи механизма. Още повече че костюмът му бе вече раздран от



зъбите на ТСУУ и той се намираше в непосредствена смъртна опасност от кислородно отравяне. Вероятно той бе силно уплашен, за да забележи, че посетителят все още не бе успял да се промъкне през първата врата, а отвореше ли се втората, вътрешната врата, външната щеше да пререже госта наполовина...

Наоколо цареше такава суматоха, че Конуей не успя да види кой най-бързо се досети как да спаси живота на посетителя, като включи друг запасен механизъм, който отваряше едновременно и двете врати. Посетителят остана невредим, но сега през отворените врати от сектор ПХТЙ заприждаха гъсти облаци от хлорен газ. И преди Конуей да успее да направи, нещо, детекторите в стените на коридора нададоха сигнал за тревога и едновременно затвориха всички херметически врати наоколо. Всички се оказаха в капан.

В първия миг Конуей с мъка се овладя да не се хвърли към херметическите врати и да заудря по тях с юмруци. След това реши да се промъкне през отровната мъгла към другия люк, който се намираше в дъното на коридора. Но видя, че там вече се намираха един техник по поддържането и една гъсеница ГБЛЕ, дотолкова изтощени от хлорните пари, че Конуей го обзе съмнение дали няма да умрат, преди да успеят да облекат костюмите. Запита се мрачно дали той може да се добере дотам. Отсреща, в херметическата камера, съгласно правилата за безопасност имаше и шлемове със запаси от кислород за десет минути, но за да стигне дотам, той трябваше да задържи дъха си за не по-малко от три минути и да затвори здраво очите си, защото попаднеше ли дори мъничко от този газ в дробовете или очите му, той щеше сериозно да пострада. Но как със затворени очи можеше да се промъкне през движещата се планина от тралтски крака и пипала, която задръстваше коридора...?

Изведнъж той чу гласа на Приликла:

– Моля да ме извините, но хлорът е смъртоносен за мен.

Приликла се занимаваше с нещо много странно. Дългите му разчленени крака се размахваха и извиваха, като че ли изпълняваха някакъв див ритуален танц, а две от четирите му манипулатора, притежанието на които бе донесло на расата му славата на хирурзи, извършваха сложни движения с неща, които приличаха на рула от прозрачно фолио. Конуей не успя да види как точно се случи това, но най-неочаквано неговият асистент ЖЛНО се оказа обгърнат от лека прозрачна обвивка, през която провря навън шестте си крака и два от манипулаторите. Тялото, крилете и другите два манипулатора, които сега ловко впръскваха течна лепило в отворите за краката, останаха вътре в обвивката. Тя се изду и се

опъна. Обвивката беше херметическа.

– Не знаех, че имате... – започна Конуей и изведнъж сърцето му се изпълни с надежда. – Слушайте ме добре. Направете това, което ще ви кажа. Трябва да ми донесете шлем, бързо...

Но докато даваше указания на асистента си, надеждата угасна така внезапно, както се бе и появила. Приликла несъмнено можеше да му намери шлем, но как щеше да се добере до люка, където се намираха шлемовете, през скупчените на пода тела? Само един удар бе достатъчен да му откъсне някой крак или да смачка крехкия му външен скелет като черупка на яйце. Той нямаше право да моли Приликла за това – то бе равносилно на убийство.

Вече се канеше да отмени дадените указания и да каже на асистента си да се отдръпне настрана и да се погрижи за собствения си живот, когато Приликла пресече коридора, покатери се диагонално по стената и като тръгна по тавана, изчезна в хлорната мъгла. Конуей си спомни, че много от насекомите имат смукатели на краката си, и надеждата отново се върна. Сега той дори можеше да се огледа наоколо.

Някъде наблизо до Конуей стенният говорител съобщаваше на всички в Болницата, че има отравяне на атмосферата в района на Шести входен люк. В същото време съседният комуникатор рязко бръмчеше и червената му лампичка мигаше бързо – очевидно от отдел „Поддържане“ се опитваха да установят дали има някой в замърсената зона. Хлорният облак бе вече съвсем близо до него, когато Конуей вдигна слушалката.

– Тихо! – изкрещя той. – Слушайте! Обажда се Конуей от Шести люк. Два ЕЖЛИ, два ГБЛЕ и един ГБГЖ – всички с хлорно отравяне, но все още живи. Един ПХТЙ с повреден защитен костюм и кислородно отравяне, а вероятно и ранен, и още един...

Внезапно Конуей усети, че му пари на очите, и бързо захвърли слушалката. Заотстъпва назад, докато гърбът му се опря в херметическата врата, и започна да наблюдава как жълтата мъгла се приближава към него. Вече не виждаше нищо от това, което ставаше в коридора, и му се стори, че мина цяла мъчителна вечност, преди на тавана над главата му да се появи странната, клатушкаща се фигура на Приликла.

### III

Донесеният от Приликла шлем всъщност представляваше маска,

която, като се притиснеше плътно върху лицето, отделяше кислород. Запасите ѝ стигаха за много кратко време – само за десетина минути, но като си я постави и временно отстрани смъртната опасност, Конуей установи, че е в състояние да мисли много по-трезво.

Първото нещо, което направи, бе да отиде при отворения люк, водещ към хлорния сектор. Раненият ПХТЙ лежеше неподвижно и по кожата му бяха избили сиви петна – ранен симптом на рак на кожата. За съществува ПХТЙ кислородът бе смъртно опасен. Съвсем внимателно той внесе иленса в собствения му сектор и го остави в едно съседно складово помещение, за което си спомни. Налягането в този сектор бе малко по-високо от нормалното за топлокръвните, дишащи кислород същества, а въздухът тук бе достатъчно чист за ПХТЙ. На излизане от помещението Конуей взе няколко тъкани пластмасови листа, които в този сектор се използваха за спално бельо. От посетителя ТСУУ тук нямаше и следа.

Като се върна в коридора, той обясни на Приликла какво се готвеше да направи. Конуей не можеше да очаква помощ от техника, когото бе зърнал преди малко – въпреки че бе облякъл защитен костюм, той вървеше слепешком, а от очите му се стичаха сълзи и ожесточено кашляше. През налягалите на пода тела – някои едва помръдващи, други – безжизнени – Конуей си проправи път до камерата на Шести входен люк и я отвори. Вътре по стената стояха старателно подредени бутилки с кислород. Той взе две от тях и се измъкна навън.

Приликла бе вече покрил с пластмасов лист едно същество, което се намираще в безсъзнание. Конуей отвъртя вентила на кислородната бутилка и я пхна под листа, видя как той леко се набръчка и изду под напора на изтичащия отдолу въздух. Това бе най-примитивната форма на кислородна палатка, помисли си Конуей, но и най-добрата, която можеше да се направи в този момент. Той отиде да донесе още бутилки.

След третото си отиване до камерата Конуей започна да забелязва обезпокоителни признаци. Потеше се обилно, главата му се цепеше, а пред очите му заиграха черни петна – запасът му от кислород бе на привършване. Беше крайно време да свали шлема и като другите да пхне глава под някой лист, докато пристигнеха спасителите. Той направи няколко крачки към най-близката, покрита с лист фигура и рухна на пода. Сърцето лудо биеше в гърдите му. Дробовете му горяха и изведнъж той разбра, че няма сили дори да свали шлема...

Силна болка извади Конуей от гълбините на това странно приятно замайване – нещо упорито се мъчеше да смачка гръдния му кош. Конуей се стараеше да превзмогне болката, но когато тя стана нетърпима, той отвори очи и закрещя:

– Махнете се от гърдите ми, по дяволите. Вече съм добре.

Мощният ординатор, който ентусиазирано му правеше изкуствено дишане, се изправи.

– Като пристигнахме тук – рече той, – вашата дългоножка ми каза, че сте хвърлили топа. Разтревожих се за вас – е, не чак толкова. – Той се усмихна и добави: – Ако сте в състояние да си служите с краката и езика, О'Мара иска да ви види.

Конуей изсумтя и се изправи на крака. Поставените в коридора вентилатори и филтри бързо почистваха въздуха от последните остатъци от хлор. Пострадалите бяха изнесени – кои на носилки с опънати над тях кислородни палатки, кои подкрепяни от спасителите. Той опита с пръст драскотината на челото си – бяха му свалили много рязко шлема – и след това на няколко пъти си пое дълбоко въздух – просто за да се убежда, че кошмарът бе вече свършил.

– Благодаря ви, докторе – каза сърдечно той.

– Няма защо, докторе – отвърна ординаторът.

Намериха О'Мара в Информационната зала. Главният психолог нямаше време за предисловия. Той посочи стол на Конуей, а на Приликла – нещо подобно на сюрреалистично канцеларско кошче и изръмжа:

– Как стана всичко?

Стаята тънеше в полумрак – просветваха само светлините на информационния пулт и лампата на писалището на О'Мара. Преди да започне разказа си, Конуей видя само силните опитни ръце на психолога, които се подаваха от ръкавите на тъмнозелената униформа и двете стоманеносиви очи на останалото в сянка лице. Ръцете не помръднаха, а очите не слязоха от лицето на Конуей, докато той разказваше.

Когато свърши, О'Мара въздъхна, помълча няколко секунди и след това заговори:

– По това време при Шести люк са се намирали четирима от нашите най-известни Диагностици, които Болницата не може да си позволи да загуби. Бързите ви действия са спасили живота поне на трима от тях. Така че можем да считаме и двама ви за герои. Но аз не желая да ви карам да се изчервявате сега и няма да говоря повече по този въпрос. Нито пък възнамерявам – добави сухо той – да ви тревожа с въпроса как изобщо сте попаднали там?

Конуей се окашля.

– Това, което бих искал да знам – допълни той, – е защо това ТСУУ побесня така? Да предположим, че се е уплашило от втурналите се насреща му посрещачи. Добре, но никое разумно същество не би се държало по този начин. Единствените посетители, които се допускат тук, са членове на правителството или гостуващи специалисти и никой от тях не би се изплашил от външния вид на някое чуждопланетно същество. А преди всичко – защо имаше толкова много Диагностици на посрещането?

– Те бяха там – отговори О'Мара, – защото искаха да видят как изглежда едно ТСУУ тогава, когато не се опитва да прилича на нищо друго. Тази информация може да им помогне за лечението на болния, с който се занимават сега. Освен това, когато се сблъскваме с непозната форма на живот като тази, е невъзможно да разберем кое го е накарало да се държи така. И накрая той наистина не е от онези посетители, които обикновено допускаме тук. Този път се наложи да нарушим правилника, защото неговият родител е на лечение в Болницата. И положението му е безнадеждно.

– Разбирам – каза тихо Конуей. В този момент в стаята влезе един лейтенант Монитор и се насочи бързо към О'Мара.

– Извинете, сър – каза той. – Натъквам се на една подробност, която може да ни помогне при издирването на посетителя. Медицинска сестра ГЪЛЕ съобщи, че е видяла един ПХТЙ да се отдалечава от мястото на произшествието малко след инцидента. От гледна точка на гъсениците ГЪЛЕ съществата ПХТЙ изобщо не блестят с красотата, но сестрата казва, че този иленс е бил повече от грозен – направо урод. Такъв урод, че сестрата го взела за пациент, болен от някакво ужасно...

– Проверихте ли дали някой от пациентите ПХТЙ не страда от подобно заболяване?

– Да, сър. В Болницата няма такъв случай.

Внезапно лицето на О'Мара стана мрачно.

– Много добре, Карсън, знаете как да действувате нататък.

С кимване на главата той освободи офицера.

Конуей с мъка се съдържаше по време на този разговор, но щом лейтенантът си излезе, той избухна:

– Съществото, което видях да излиза от камерата на Шести входен люк, имаше пипала и... и... то в никакъв случай не приличаше на ПХТЙ. Знам, разбира се, че ТСУУ могат да видоизменят физическата си структура, но че могат да правят това така радикално и толкова

бързо...!

Неочаквано О'Мара се изправи.

– Ние в действителност не знаем нищо за тази форма на живот – казва той, – нямаме представа какви са способностите, потребностите и емоционалните реакции на това същество и трябва спешно да изясним това. Сега ще попитаме малко Колинсън от отдел „Свързки“, за да видя какво ще успее да изкопае той. Интересуват ме въпроси като околната му среда, произход, еволюция, културни и социални влияния и така нататък. Ние не можем да оставим един посетител да се разхожда на воля из Болницата – той може да направи някоя пакост от невежество.

– Ето какво искам от вас двамата – продължи той. – Внимателно наблюдавайте за появата на някой странен на вид пациент или дете в Детския сектор. Лейтенант Карсън току-що отиде до Информационния център, за да разгласят тези указания. Ако случайно срещнете някого, който прилича на изчезналия ТСУУ, приближете се внимателно до него. Опитайте се да го успокоите, избягвайте резки движения и се постарайте да не го подплашите. Добре ще е да му говори само единият от вас. И веднага ми се обадете.

Когато излязоха навън, Конуей реши, че е време за обедна почивка и като отложи за по-късно визитацията в отделенията си, се отправи с Приликла към огромното помещение, което служеше за трапезария на всички топлокръвни, дишащи кислород служители в Болницата. Както винаги, трапезарията бе претъпкана и въпреки че бе разделена на секции за различните форми на живот, Конуей видя, че около много маси се бяха разположили, при това не съвсем удобно, представители на три-четири вида, които бяха седнали заедно, за да разискват професионални въпроси.

Конуей се отправи към една свободна маса, но първо я посочи на Приликла, за да може крилатият му асистент да изпревари двамата техници, които също се бяха запътили към нея. За миг няколко глави се обърнаха да проследят петдесетярдовия му полет, но той не им направи особено впечатление – присъстващите тук бяха свикнали да виждат далеч по-необикновени неща.

– Надявам се, че храната ни ще се окаже подходяща за вашата обмяна на веществата – каза Конуей, докато седнаше. – Но може би имате някои по-особени предпочитания?

Оказа се, че Приликла има предпочитания и Конуей едва не се задави, като ги чу. Потресе го не комбинацията от варени спагети и сурови моркови, а начинът, по който асистентът му се зае със спагетите,

когато му ги сервираха. Като действуваше ловко с всичките си четири манипулатора, Приликла направи от спагетите нещо подобно на въже и напъха края му в човката си. Обикновено Конуей не обръщаше внимание на такива неща, но сега от тази гледка започна да му се повдига.

– Изглежда, че моят начин на хранене ви притеснява – каза най-неочаквано Приликла. – Ще се преместя на друга маса...

– В никакъв случай – побърза да каже Конуей, разбрал, че емпатът бе доловил чувствата му. – Уверявам ви, че това не е необходимо. Ала добрият тон изисква, когато някой се храни в подобно разнородно общество, да използва същите прибори, с които си служи неговият домакин или началник. И така – ще можете ли да се храните с вилица?

Оказа се, че Приликла може да се храни с вилица. Конуей никога не бе виждал по-светкавично опразнена чиния със спагети.

От темата за храненето разговорът премина на други теми – за Диагностиците и Информационната касетъчна система, без чиято помощ тези височайши особи – и не само те, но и всички в Болницата – не можеха да си вършат работата.

Диагностиците заслужено се ползуваха с всеобщо уважение и симпатия, но понякога ги и съжеляваха. Защото Информационната касета не им даваше само знания. При нейното внушаване им се предаваше цяло и личността на съществото, което е съхранило тези знания. В резултат на това Диагностиците съзнателно рискуваха да развият сложна шизофрения от най-драстичен вид. От всички тези толкова разнообразни внушения, с които мозъците им бяха буквално натъпкани, те много често се държаха като смахнати.

Но общият знаменател на техните усилия бе успешният изход от лечението на всеки пациент.

Сега на съседната маса седеше един Диагностик ГБГЖ, който пряко волята си се насилваше да изяде чудесния бифтек. Конуей случайно бе узнал, че в момента този човек се занимава с пациенти, чието лечение изисква огромни познания из областта на тралтската физиология. Те му бяха внушени от тралтската Информационна касета, но сега той бе принуден умствено да съжителствува с тралта, който бе съхранил тези познания, а тралтите изобщо не понасяха месо...

## IV

След като се наобядваха, Конуей поведе Приликла към първото от

отделенията, за които отговаряше. По пътя той продължи да въвежда асистента в работата – съобщаваше му статистически данни и му даваше необходимите обяснения. Болницата се състоеше от триста осемдесет и четири нива, в които точно се възпроизвеждаха околните среди на шестдесетте и осем различни форми на разумен живот, известни на Галактическата федерация. Конуей не се опитваше да поразии Приликла с огромните мащаби на Галактическата болница, нито пък да се хвали, въпреки че беше неизказано горд, че работи в такова забележително здравно заведение. Той просто не бе уверен, че асистентът му ще успее да се защитава от трудностите, с които тепърва щеше да се сблъсква...

Той обаче нямаше основания да се тревожи. Приликла му демонстрира как лекият, почти прозрачен костюм, спасил живота му при Шести входен люк, може да се заякчи отвътре посредством едно приспособление от вида на силовите полета, употребявани при метеоритни заслони на междузвездните кораби. При необходимост асистентът можеше да свие така краката си, че те да останат вътре в защитния балон.

Докато се преобличаха, за да влязат в Детско отделение АФЖЛ, Конуей започна да разказва историята на заболяването на обитателите му.

Възрастните екземпляри от биологичния вид АФЖЛ достигаха на дължина до четиридесет фута, бяха яйценосни и подобно на рибите покрити с люспи. Обитаваха планетата Чалдърскол II. Съществата, които сега се намираха под наблюдение в отделението, излюпени само преди шест седмици, бяха дълги едва три фута. Двете предишни люпила на същата майка били нормални във всяко едно отношение. Малките изглеждали напълно здрави и въпреки това два месеца по-късно всички умрели. Протоколът от аутопсията, направена на родната им планета, посочва като причина за смъртта пълното калциране на ставните хрущяли във всички стави на тялото им, но не обяснява причината за това явление. Малките от последното, трето люпило бяха взети за наблюдение в Галактическата болница и Конуей се надяваше, че те ще оцелеят.

– За сега ги наобикалям всеки ден – продължи Конуей, – а на всеки три дни вземам касета АФЖЛ и им правя пълни изследвания. Сега, когато вие сте мой асистент, ще вършим това заедно. Но отсега ви съветвам да изличавате веднага след прегледа Информационната касета, освен ако не искате половината ви мозък да е убеден, че сте риба, и да ви кара да се държите като риба...

– От мен и от риба наистина би се получил един невероятен хибрид – отбеляза Приликла. Сега цялото му тяло бе плътно затворено в лекия



защитен балон – навън се подаваха само два манипулатора. Като видя, че и Конуей е готов, Приликла включи отварящия люка механизъм и когато двамата влязоха в огромния басейн АФЖЛ, пълен с топла зеленикава вода, той попита:

– А има ли подобрение в състоянието на пациентите?

Конуей поклати глава. След това съобрази, че жестът му едва ли говори нещо на Приликла, и каза:

– Все още сме на етапа на проучванията – лечението още не е започнало. Аз имам някои идеи, които бихме могли да обсъдим утре, като вземем и двамата касети АФЖЛ, но определено смятам, че двама от тримата пациенти ще оживеят. Третият ще ни послужи за опитно свинче, за да спасим другите двама

– Симптомите се появяват и развиват твърде бързо – продължи той – и това ме кара да мисля, че трябва да учестим наблюденията си. Сега, когато приближава опасният период за появата на болестта, смятам, че трябва да ги посещаваме на всеки три часа. Ще направя график, за да не бъде ошетен в почивката си никой от двама ни. Колкото по-рано открием първите симптоми, толкова повече време ще имаме, за да се борим за спасяването и на тримата. Много ми се иска да направим този хет-трик.

Най-вероятно бе Приликла да не знае какво е това хек-трик – помисли си Конуей, но се успокои, че скоро асистентът му щеше да се научи да тълкува израженията, жестовете и сравненията му. Самият Конуей се бе сблъскал със същата трудност в началото на лекарската си практика, когато трябваше да разгадава смисъла на казаното от чуждопланетните си началници. И винаги се бе учудвал защо някой не се заложи да направи касета с най-трудно разбираемите думи в Галактиката за улеснение на младшите ординатори. Но това той си мислеше така, между другото. А някъде навътре в съзнанието му една упорита и натрапчива мисъл не му даваше покой – мисълта за стокостни плочки, които се движеха свободно в ставите си и така осигуряваха не само подвижността и дишането на едно съвсем невръстно същество, но изграждаха и неговия скелет. Същият скелет, който много скоро щеше да се превърне във вкаменена затворническа килия...

– С какво мога да ви помогна в момента?

Въпросът на Приликла рязко върна мислите на Конуей от близкото бъдеще към настоящето. Асистентът наблюдаваше как трите тънки фигурки с аеродинамична форма се стрелкат из огромния басейн и очевидно недоумяваше как може да спре някоя от тях, за да я прегледа.

– Много са игриви, нали? – добави той.

– Да, и освен това са много крехки – рече Конуей. – Плашат се лесно и всеки опит да се приближиш до тях ги изпълва с такъв ужас, че започват да плуват ожесточено, докато се изтощят или наранят в стените на басейна. Ето какво трябва да направим...

Конуей набързо обясни и показа как трябваше да се разположат разтворимите във вода капсули с упойка и как след това да се насочат внимателно пациентите към тях. По-късно, когато преглеждаха трите малки упоени същества и Конуей видя как нежно, точно и бързо действуваха умът и манипулаторите на Приликла, той отново започна да се надява, че и трите малки ще бъдат спасени.

След това те напуснаха топлия и приятен басейн АФЖЛ и се отправиха към „горещото“ отделение на сектора. Тук извършиха прегледа и изследванията на пациентите с помощта надистанционно-управляеми уреди. В това отделение нямаше тежко болни и преди да го напуснат, Конуей посочи на Приликла сложната плетеница на тръбната инсталация, която опасваше стените му. Той обясни, че отдел „Поддържане“ използва „горещото“ отделение като аварийен генератор на Болницата.

През това време стенните говорители непрекъснато съобщаваха за хода на издирването на посетителя ТСУУ. Той все още не бе открит, но продължаваше да се увеличава броят на задържаните по погрешка и на онези, на които се бе сторило, че са видели беглеца. Откакто бяха напуснали кабинета на О'Мара, Конуей бе почти забравил за изчезналия ТСУУ. Но сега при мисълта какво можеше да направи беглецът в детското отделение, да не говорим за това, какво можеха да направят някои от невръстните пациенти с него, Конуей започна сериозно да се безпокои. Само ако знаеше малко повече за посетителя или поне да имаше представа какво му е противопоказано! Той реши да се обади на О'Мара.

В отговор на молбата му за повече информация Главният психолог каза:

– Последните ни сведения са, че формата на живот ТСУУ е възникнала на планетата с ексцентрична орбита. Геологичните, климатичните и температурните ѝ колебания са били такива, че за да оцелеят, нейните обитатели е трябвало да си изработят изключителна приспособяемост. До възникването на цивилизацията техните средства за защита са били две – или да приемат вид, който да всява страх и ужас, или да прекопират външния облик на нападателите си, за да не могат да бъдат разкрити. С течение на времето защитната мимикрия се превърнала за тях в единствения начин да избягват опасностите и тъй като често прибегвали

до нея, накрая започнали да променят външния си вид несъзнателно. Разполагаме и със сведения за големината и размерите на различните възрастови групи. Те живеят много дълго. Всички тези данни, които според мен нямат особена стойност, са взети от доклада на наблюдателния кораб, открил планетата им. В заключение там е казано, че тези същества никога не боледуват.

О'Мара направи кратка пауза и изсумтя.

– Тук има нещо, което може да обясни поведението на посетителя при пристигането му – продължи той. – Съществата ТСУУ имат следния обичай – когато умира родителят, при него трябва да бъде най-малкото по възраст от децата му, а не най-голямото. Между родителя и най-малкото дете съществува необикновено силна емоционална връзка. Големината на нашия беглец показва, че той е твърде млад. Той, разбира се, не е дете, но е далеч и от зрялата си възраст.

Докато Конуей премисляше чутото, майорът продължи:

– А що се отнася до това, което му е противопоказано, бих казал, че метановият сектор е твърде студен за него, а радиоактивните отделения – твърде горещи. Същото се отнася и за онази прословута турска баня на осемнадесето ниво, където ще трябва да диша горещи пари. Въоръжен с тази информация, сега не по-зле от мен можете да предположите къде би следвало да се появи.

– Добре ще е, ако мога да видя родителя ТСУУ – каза Конуей. – Възможно ли е това?

След продължителна пауза О'Мара отговори:

– Няма да е много лесно. Около пациента буквално гъмжи от Диагностици и други таланти от висок ранг... Но все пак елате, като свършите визитацията си, и ще се опитам да уредя нещо.

– Благодаря ви, сър – каза Конуей и изключи комуникатора.

Безпокойството, свързано с посетителя ТСУУ, не го напускаше – измъчваше го мрачно предчувствие и угризението, че все още не се е справил с този малолетен престъпник. Може би работата в детско отделение – помисли си той – е събудила у него бащински инстинкт, но само при мисълта за хаоса, който можеше да причини избягалият ТСУУ, му приляваше. Той си представи изпотрошените съоръжения и апаратури, прекъснатите важни оздравителни процеси и ранените, а и убити крехки форми на живот.

Това, че все още не са успели да заловят беглеца, показваше, че този ТСУУ не е нито толкова млад, нито толкова глупав, щом знае как се отварят люковете между отделните сектори...

Конуей се опита да потисне тревогата си и започна да обяснява на Приликла какви пациенти има в отделението, което щяха да посетят, и какви предохранителни мерки и терапевтични процедури трябваше да се прилагат за тяхното лечение.

В това отделение се намираха двадесет и осем невръстни хъдлърти от класификация ЕСОВ – ниски, тантурести и изключително силни същества, чиято груба кожа беше като гъвкава броня. Възрастните екземпляри със своята огромна маса бяха бавни и тромави, но малките се движеха изненадващо бързо, въпреки условията на мощно притегляне и високото налягане, при които живееха. Като защитно средство в това отделение се използваше тежък космически костюм и лекарите и сестрите влизаха тук само при крайна необходимост. За да бъдат прегледани, пациентите се повдигаха с кран и багер до един контролен пункт, разположен близо до тавана, където им поставяха упойка, преди да се разтворят челюстите на багера. Това ставаше с помощта на дълга и много здрава игла, която се забиваше в едно от малкото меки места по тялото на хъдлърита – между предния крак и корема му.

– Предполагам, че ще счупите много игли, докато свикнете – добави Конуей. – Но не се безпокойте за това и не мислете, че им причинявате болка. Тези приятелчета са толкова издръжливи, че дори наблизко да избухне бомба, на тях изобщо няма да им мигне окото.

Мълчешком те поеа бързо към отделение ЕСОВ. Тънките като мολив, разчленени крака на Приликла като че ли изпълваха целия коридор, но въпреки това оставаха невредими. Конуей вече не се страхуваше, че може да ги настъпи, и когато вървеше редом с асистента си, нямаше чувството, че ходи бос по натрошени стъкла, нито пък се опасяваше, че Приликла може да се разпадне на парчета само ако го докосне. На няколко пъти Приликла бе демонстрирал умението си да избягва физически опасните за него сблъсъци и бе правил това много умело и грациозно.

В края на краищата, помисли си Конуей, човек свиква да работи с всекиго.

– Но да се върнем към нашите дебелокожи приятелчета – обади се той. – Те са физически издръжливи, но особено по-младите индивиди имат слаба устойчивост към микробни или вирусни заболявания. По-късно си изработват необходимите антители и вече като възрастни са поразително здрави, но малките...

– ...са предразположени към всякакви заболявания – продължи мисълта му Приликла. – И като че ли само изчакват да бъде открита някоя

нова болест, за да я пипнат веднага и нея.

Конуей се засмя.

– Забравих, че във всяка планетарна болница винаги се намира по някой и друг хъдлърит и че вие вече имате опит с тях. Сигурно знаете и това, че от тези заболявания малките рядко умират, но тяхното лечение е продължителен, сложен и неблагодарен процес, защото те веднага се разболяват от нещо друго. В отделението нямаме тежки случаи и причината да държим тези двадесет и осем пациенти тук, а не в местните болници, е, че се опитваме да създадем ваксина, която ще изгради у тях имунитет към някои бъдещи инфекциозни заболявания, и така... Спрете!

Макар че Конуей произнесе шепнешком последната дума, тя прозвуча остро и настоятелно. Приликла замръзна на мястото си и тънките му крака се приковаха към пода. Двамата с Конуей впериха поглед в съществуването, което се бе появило на следващата пресечка на коридора.

На пръв поглед то приличаше на иленс. Безформеното бодливо тяло и сухите шумолящи ципи, които свързваха горните и долни израстъци, несъмнено принадлежаха на дишащи хлор ПХТЙ, но то имаше и две пипала, като че ли присадени от ЕЖЛИ, покрити с козина гърди като на ГБГЖ, и също като тях дишаше въздух, наситен с кислород.

Това можеше да бъде само беглецът.

Противно на всички закони на физиологията Конуей почувствува как сърцето му отчаяно бие в гърлото и като си спомни за изричната заповед на О'Мара да не подплашат посетителя, се опита да потърси за него някакви по-дружелюбни и успокояващи думи. Но щом беглецът ТСУУ съзря Конуей и Приликла, веднага се втурна да бяга и Конуей успя само да извика: – Бързо след него!

Те се спуснаха подире му, стигнаха до пресечката и свърнаха по коридора, по който беглецът бе поел. Приликла бягаше по тавана, надалеч от тежко стъпващите крака на Конуей. Но това, което видяха пред себе си, накара Конуей да забрави за всички заповеди на О'Мара и да изкрещи:

– Спри се, глупако! Не влизай там...!

Беглецът се намираще пред входа на Отделение ЕСОВ.

Те стигнаха твърде късно до външния люк и безпомощно видяха през илюминатора как беглецът отвори вътрешната херметическа врата и как, повлечен от четворно по-голямото притегляне в отделението, изчезна от погледа им. Вътрешната врата се затвори автоматично и едва тогава Приликла и Конуей успяха да влязат в камерата, за да се

преоблекат.

Конуей светкавично се напъха в тежкия си костюм, който държеше в шкафа на камерата, и бързо нагласи антигравитационния си колан така, че да компенсира притеглянето вътре в отделението. През това време Приликла се занимаваше със своето защитно облекло. Докато проверяваше закопчалките и клапаните на костюма си и ругаеше, че губят ценно време, Конуей хвърли поглед през илюминатора на вътрешната врата и изтръпна от това, което видя.

Приелият облика на иленс беглец лежеше сплескан на пода и леко помръдваше. Един от по-едрите хъдлърити вече тромаво се приближаваше към него, за да изследва този странен на вид предмет. Огромният му крак сигурно щеше да стъпче проснатия ТСУУ, защото той скочи и започна бързо и невероятно да се променя. Немошните ципести израстъци на ПХТИ направо потънаха в тялото, което придоби формата на гущер, и от него се проточиха пипалата с роговите окончания, които вече бяха видели при Шести входен люк. Това, изглежда, бе най-смразяващият вид, който беглецът можеше да си придаде.

Но малкият хъдлърит беше поне пет пъти по-едър от чудовището и изобщо не се изплаши от него. Той наведе мощната си глава и блъсна беглеца, който отхвъркна на двадесет фута и се удари в металната стена. Малкият ЕСОВ само искаше да си поиграе.

Конуей и Приликла излязоха от камерата и се изкачиха до галерията над залата, откъдето се виждаше по-добре. Сега беглецът отново бързо променяше своя вид. Очевидно при притегляне четири g формата на гущер с пипала не бе се оказала достатъчно страшна, за да уплаши тези грамадни животни, и той бе решил да се видоизмени в нещо друго.

Малкият хъдлърит отново се бе приближил до него и го гледаше като хипнотизиран.

## V

– Докторе, можете ли да управлявате багер? – запита припряно Конуей. – Чудесно! Тогава застанете на пулта...

Приликла се изкачи бързо до контролния пункт, а Конуей нагласи антигравитационния си колан на нула.

– Ще ви давам команди отдолу – извика и както беше в състояние на безтегловност, скочи към пода.

Малкият хъдлърит не само че отлично познаваше Конуей, но

вероятно и не обичаше този дребосък, който му бе омръзнал, защото знаеше само една игра – да те бодне с големи игли, докато те стискат здраво, за да не мърдаш. Ето защо, въпреки че Конуей викаше и ръкомахаше срещу него, хъдлъритът не му обърна никакво внимание. Другите обитатели на отделението обаче проявяваха жив интерес, но не към Конуей, а към госта, който продължаваше да се променя...

– Не! – изкрещя Конуей, ужасен от вида, който приемаше беглецът.  
– Спри! Не се превръщай в това...!

Ала беше твърде късно. Всички хъдлърити се нахвърлиха върху промененото ТСУУ. Избухна взрив от радостни възглasi: „Кукла! Кукла! Ах, каква хубава кукла...!“

Като се издигна нагоре, за да не попадне под краката на хъдлъритите, Конуей погледна към скупчените им на пода тела и разбра, че нещастният ТСУУ ще трябва да се прости с живота си. Но не. Беглецът успя някак си да се измъкне изпод тъпчещите крака и нетърпеливите муцуни и се прилепи плътно до стената. Беше се измъкнал почти смачкан, но запазил вида, който бе приел, воден от пагубната мисъл, че превръщането му в едно миниатюрно копие на хъдлърит ще му осигури необходимата безопасност.

– Бързо! Хващайте! – извика отдолу Конуей.

Но и Приликла не губеше време. Разтворените челюсти на багера висяха точно над омаломощения ТСУУ и щом Конуей извика, те се спуснаха надолу и поеа беглеца. Конуей се хвана за едно от дебелияте въжета на крана и докато се издигаха нагоре заедно с ТСУУ, той започна да му говори:

– Вече няма нищо страшно. Вие сте в безопасност. Не се плашете. Аз искам само да ви помогна...

В отговор съществото ТСУУ така рязко се изви, че едва не се изплъзна, и най-неочаквано се превърна в рядка мазна слуз, която се проточи през зъбите на челюстите на багера и цопна на пода. Малките хъдлърити отново нададоха викове и се спуснаха към беглеца.

Този път сигурно няма да оцелее, помисли си Конуей, обхванат от ужас, съжаление и погнуса. Съществото, което се беше изплашило още с пристигането си в Болницата и оттогава не бе спряло да бяга, беше обхванато от такава паника, че оставаше още само една възможност. О'Мара сигурно жив щеше да го одере за това, но поне засега щеше да спаси живота на ТСУУ, ако го пуснеше да избяга.

На стената срещу входния люк, откъдето те с Приликла бяха влезли, имаше врата, през която внасяха в отделението пациентите

хъдърити. Тя водеше към операционната зала ЕСОВ и бе най-обикновена врата, тъй като притеглянето и налягането в коридора бяха същите като тези в отделението. Конуей прелетя през залата до контролното табло на вратата и я отвори. Съществуващото ТСУУ, което явно не бе дотолкова оглупяло от страх, за да пропусне тази възможност за бягство, се промъкна през вратата и изчезна. Конуей затвори отново вратата и тъкмо навреме, защото някои от малките хъдърити също искаха да се измъкнат навън. След това той се отправи към контролния пункт, за да докладва за цялата тази ужасна каша на О'Мара.

Сега положението бе много по-лошо, отколкото си го бяха представяли. Докато се намираше в другия край на отделението, Конуей бе забелязал нещо, което многократно увеличаваше трудностите по залавянето и укротяването на беглеца и обясняваше млчанието му. Това бе разбитият и повреден транслатор на посетителя.

Ръката на Конуей лежеше върху копчето на комуникатора, когато той чу гласа на Приликла:

– Извинете, сър, не ви ли безпокои моята способност да долавям чувствата ви? Или може би ви е неприятно, като споменавам гласно нещата, които ви тревожат?

– Моля? За какво става въпрос? – рече Конуей. Той си помисли, че сигурно излъчва мощни вълни на безпокойство, щом Приликла е решил да му задава такива въпроси! В първия миг изпита желание да среже асистента си, но след това реши, че обаждането до О'Мара може и да почака малко, а вероятно Приликла смяташе, че трябва незабавно да получи отговор. Колко бяха смешни понякога тези чуждопланетни същества!

– И на двата ви въпроса ще отговоря отрицателно – отвърна кратко Конуей. – Макар че, що се касае до втория, ще ми бъде неприятно, ако при известни обстоятелства направите вашите открития достояние на трето лице. Защо питате?

– Защото долових, че се безпокоите за това какво може да направи беглецът с пациентите ви – отвърна Приликла, – и се опасявам, че ще усиля вашето безпокойство, като ви разкажа за вида и силата на чувствата, които току-що долових в мозъка на беглеца.

– Хайде, говорете. Нещата не могат да станат по-лоши, отколкото са сега.

Но се оказа, че те могат да бъдат и по-лоши.

Когато Приликла завърши своя разказ, Конуей рязко дръпна ръката си от копчето на комуникатора, като че ли то имаше зъби и се канеше да



го захапe.

– Не мога да му кажа това по телефона – избухна той. – Само това остава – да го чуе някой от пациентите или дори от персонала и веднага да настъпи паника. – Той се поколеба за миг, но взе решение и извика: – Да тръгваме! Трябва да отидем при О'Мара.

Главният психолог не беше в кабинета си, нямаше го и в Информационната зала. Един от асистентите ги упъти къде могат да го намерят и те побързаха към четиридесет и седмо ниво в Лабораторна зала №3.

Това беше просторна зала с висок таван, в която температурата и налягането отговаряха на изискванията на топлокръвните, дишащи кислород същества. Лекарите ГБГЖ, ГБЛЕ и ЕЖЛИ използваша тази зала за предварителни прегледи на по-необикновените случаи. Ако атмосферните условия тук се окажеха неподходящи за пациентите, тогава ги поставяха в прозрачни кабинки, подредени до стените на залата, която бе известна в Болницата с прозвището „Зрелище и размисъл“. В средата на залата Конуей видя група лекари от всевъзможни видове и форми. Те бяха заобиколили един стъклен контейнер. Това трябва да беше умиращият ТСУУ. Сега обаче Конуей се интересуваше единствено от О'Мара.

Той забеляза психолога до пулта за свързка и се отправи бързо към него.

О'Мара го слушаше невъзмутимо и на няколко пъти отваряше уста, като че ли да го прекъсне, но всеки път присвиваше все по-плътнo устните си. Ала когато Конуей стигна до счупения транслатор, О'Мара с жест го накара да замълчи и натисна копчето на комуникатора.

– Свържете ме с полковник Скемптън от Техническа дирекция – изръмжа той. – Полковник, нашият беглец се намира в Детско отделение ЕСОВ. Но има едно усложнение – страхувам се, че си е счупил транслатора... – Последва кратка пауза и О'Мара продължи. – И аз нямам представа как ще го укротите, като не можете да разговаряте с него, но направете каквото можете, а през това време аз ще поговоря с момчетата от „Свързки“.

Той отново поиска линия.

– Колинсън от отдел „Свързки“... Ало, Колинсън? Искам да ме свържете с мониторинговата работна група на родната планета на ТСУУ... Да, точно така, с тази, с която се свързахте преди няколко часа. Ще свършите ли тази работа? Предайте им да подготвят запис на един текст на местния език ТСУУ... Аз ще ви продиктувам текста сега... Да! И да предадат записа незабавно. Обезателно да запишат някой възрастен ТСУУ. Диктувам текста...

Прекъсна го гласът на майор Колинсън. Началникът на „Свързки“ напомняше плахо, че планетата ТСУУ се намира на другия край на Галактиката, че субкосмическото радио е чувствително към смущения, като всяко друго радио, и че по това време всяко слънце по безкрайното трасе ще деформира сигнала и докато стигне до тях, съобщението ще бъде съвсем неразбираемо.

– Ще ги накарате да повторят сигнала – каза О'Мара. – Все ще уловим някои думи и изрази и като ги съединим, ще можем да възстановим изпратеното от тях съобщение. Това ни е крайно необходимо и ще ви обясня защо...

– Съществата ТСУУ живеят изключително дълго, – бързо започна да обяснява О'Мара. – Те се възпроизвеждат еднополово. Интервалите между отделните раждания са много продължителни, а самите раждания са извънредно болезнени и тежки. Ето защо между родителя и децата съществува силна сърдечна връзка. Но има и нещо друго, което е много важно за случая – децата се подчиняват безусловно на родителите си. Освен това се смята с положителност, че независимо от това какви промени настъпват във външния облик на всяко ТСУУ, то винаги запазва гласните си и слухови органи, за да може да се свързва с близките си.

И така, ако някой възрастен ТСУУ от тяхната родна планета се обърне с няколко общи забележки, отправени към по-младите, които се държат зле, и този запис се получи в Болницата и се пусне по стенния говорител, тогава вроденото послушание на беглеца към по-старите ще може да го укроти.

– ...А по този начин – обърна се О'Мара към Конуей, като изключи комуникатора – ние ще можем да преодолеем тази криза. С малко повече късмет след няколко часа ще можем да успокоим нашия посетител. Така че вашите тревоги свършиха, можете да си отдъхнете...

Тук О'Мара млъкна, вгледа се в изражението на Конуей и попита тихо:

– Има ли още нещо?

Конуей кимна. Като посочи асистента си, той каза:

– Д-р Приликла е емпат и той долови чувствата на беглеца. Трябва да разберете, че неговото психическо състояние е плачевно. Чувствата му са много объркани – скръб, породена от близката смърт на родителя, уплаха от преживяното при Шести входен люк, когато всички се втурнаха към него, а сега към всичко това се прибави и сътресението, което получи в Детско отделение ЕСОВ. Този ТСУУ е още млад и неопитен и това, което му се случи, събуди животинското у него и... – Конуей

облиза сухите си устни. – А някой замислял ли се е кога за последен път е ял беглецът?

О'Мара изведнъж разбра колко важно е това. Той преbledня и отново включи комуникатора.

– Свържете ме пак със Скемптън. Спешно!... Ало, Скемптън?... Полковник, не ми се иска да разигравам мелодрама, но ще имате ли добрината да включите заглушителя на вашия апарат? Възникна още едно усложнение...

Като се отдалечи от О'Мара, Конуей започна да се двоуми – дали да хвърли един поглед на умиращия ТСУУ, или да побърза да се върне в сектора си. Приликла бе доловил в мозъка на беглеца силен глад, примесен с уплаха и объркване, и именно от тези му чувства първо Конуей, а след това О'Мара и Скемптън бяха разбрали в каква смъртна заплаха се бе превърнал посетителят. Конуей знаеше, че децата от всички раси са егоистични, жестоки и неразумни, но свирепият глад можеше да превърне това дете в канибал. При сегашното си объркано душевно състояние младият ТСУУ вероятно нямаше да осъзнае какво върши, но от това на жертвите му едва ли щеше да стане по-леко.

Поне питомниците му да не бяха толкова малки, беззащитни и... апетитни.

От друга страна, ако се спреше да погледа стария ТСУУ, може би щеше да му хрумне някакъв начин да обуздае по-младия. Любопитството му към безнадеждния случай ТСУУ естествено тук нямаше нищо общо, макар че...

Конуей започна да си пробива път към контейнера с пациента, като едновременно се стараше да не блъсне лекаря, който бе застанал пред него и му пречеше да вижда. Най-неочаквано лекарят се обърна и гневно попита:

– Какво, по дяволите, сте решили? Да се качите на гърба ми ли?... А, здравейте, Конуей. Да не би да се каните да направите поредното си невероятно предположение?

Оказа се, че това е д-р Манън, който преди време беше началник на Конуей. Сега Манън бе Старши терапевт и скоро щеше да стане Диагностик. Той се бе отнесъл приятелски към Конуей при постъпването му на работа в Болницата, защото, както бе обяснявал неведнъж, имал слабост към бездомни кучета, котки и ординатори. Напоследък бяха разрешили на д-р Манън да съхранява постоянно в паметта си три Информационни касети – една на тралтски експерт по микрохирургия и две на хирурзи – специалисти по живеещите в условията на ниска гравитация

видове ЛТХО и МТХК. Ето защо през по-голямата част на деня реакциите му бяха напълно човешки. Сега той гледаше слисано Приликла, който летеше ниско над тълпата.

Конуей започна да обяснява подробно характера и способностите на новия си асистент, но бе прекъснат от гръмкия глас на Манън:

– Достатъчно, приятелю. Всичко това ми звучи като импровизирана приветствена реч. Сръчност и емпатична способност – това може да е само от полза при сегашната ви работа. Признавам това. Но трябва да се съгласите, че винаги сте си избирали най-невероятни приятели: летящи сушени сливи, насекоми, динозаври и какви ли не още от този род. Изключение прави единствено онази медицинска сестра от двадесет и трето ниво и мога само да ви поздравя за добрия вкус...

– Има ли някакъв напредък в лечението на този болен, сър? – запита Конуей с твърдото намерение да върне отново разговора към основната му нишка. Манън бе най-приятният човек на света, но имаше досадния навик понякога дотолкова да се увлича в своите шеги, че да проглуши ушите на събеседника си.

– Никакъв – отвърна Манън. – А това за невероятните предположения не беше шега. Напоследък ние тук работим само с необикновени догадки и хипотези. При този случай обичайните диагностични методи са напълно несъстоятелни. Само погледнете!

Манън се отдръпна, за да не пречи. Едно нежно докосване по рамото подсказа на Конуей, че Приликла е зад гърба му и е проточил шия напред, за да види болния ТСУУ.

## VI

Да се опише съществуването, поставено в контейнера, бе невъзможно поради простата причина, че по времето, когато бе започнало да се топи, то очевидно се бе опитвало да приема няколко форми наведнъж. От него се подаваха твърди израстъци и пипала, по набръчканата му обвивка се редуваха ивици, покрити с люспи, бодли и кожа, а на муцуната му се виждаха хриле и нещо подобно на уста. И всичко това бе така чудовищно размесено, че гледката представляваше истински кошмар. Освен това нито една част от ужасното му тяло не бе ясно очертана, защото цялата тази отпусната маса бе омекнала и протекла като нагрятая восъчна фигура. От тялото на пациента непрекъснато капеше вода и се събираше на дъното на контейнера, където нивото ѝ бе достигнало почти

шест инча.

Конуей преглътна и каза:

– Имайки предвид високата приспособяемост на тези същества и тяхната устойчивост към физически увреждания, както и чудовищната форма на тялото на пациента, бих казал, че е най-вероятно в основата на заболяването да лежат психически причини.

Манън бавно го измери с унищожителен поглед от главата до петите и каза язвително:

– Психически причини, така ли? Поразително! А какви други причини биха могли да засегнат едно същество, което е устойчиво към физически увреждания и има имунитет към бактериални инфекции? Какво друго би могло да го доведе до това състояние, освен нещо объркано в главата му? Или може би вие ще ми обясните по-конкретно?

Конуей почувствува как шията и ушите му пламнаха. Той нищо не отговори.

Манън изсумтя и продължи.

– Той се превръща във вода, именно във вода, в която се съдържат безвредни организми в малки количества. Ние изпробвахме всички възможни методи на физическо и психическо лечение, но резултат няма. Преди малко някой предложи да замразим пациента – от една страна, да спрем процеса на топене, а от друга – да имаме време да измислим нещо друго. Това предложение бе отхвърлено, защото при това му състояние подобно нещо би могло да убие болния. Помолихме някои от нашите колеги телепати да се включат на честотата на биовълните на пациента и да му помогнат да дойде на себе си. А О'Мара дори се върна в далечното минало и приложи варварския метод на електрошоковата терапия, ала нищо не помогна. Поотделно и заедно приложихме всички средства, известни на цивилизованата Галактика, и въпреки това до този момент не можем да установим от какво е болен пациентът...

– Ако заболяването е психическо – намеси се Конуей, – тогава би следвало телепатите да...

– Не – прекъсна го Манън. – При тази форма на живот мозъкът е разпределен равномерно по цялото тяло, а не е съсредоточен в черепната кутия, защото в противен случай тези същества не биха могли да видоизменят в такава степен своя физически облик. В момента мозъкът на нашия пациент изчезва, стопява се и се раздробява на все по-малки частици – толкова малки, че телепатите не могат да работят с тях.

– В името на истината тези ТСУУ са невероятни същества – продължи замислено Манън. – Те, разбира се, са произлезли от морето, но

по-късно на сушата започват да изригват вулкани и да стават земетресения. Повърхността на планетата се покрива със сярата и дяволът знае с какво още, докато накрая едно незначително изместване на слънцето я превръща в пустиня, каквато е и до ден днешен. За да оцелеят, нейните обитатели е трябвало да се приспособяват. Да вземем и начина на тяхното възпроизводство – те се размножават чрез пъпкуване и откъсване на малкото от тялото на родителя, в резултат на което той загубва значителна част от масата си. Това също е интересно, като се има предвид, че новороденото е част от телесно-мозъчните клетки на родителя. Но в него не преминава съзнателната памет на възрастния ТСУУ. Малкото обаче съхранява подсъзнателно онази памет, която му позволява да се приспособява...

– Но в такъв случай – възкликна Конуей, – ако родителят дава на малкото част от своите телесномозъчни клетки, тогава подсъзнанието на всеки индивид сигурно се връща...

– А именно подсъзнанието е люлката на всички психози – прекъсна го О'Мара, който неочаквано бе изникнал зад тях. – Ни дума повече по този въпрос – продължи той. – Само при мисълта за този пациент ми се привиждат кошмари. Представете си само как може да се анализира пациент, чието подсъзнание се връща петдесет хиляди години назад...

Впоследствие разговорът бързо замря и Конуей, който продължаваше да се безпокои от мисълта за опасния беглец, побърза да се върне в Детския сектор. Навсякъде гъмжеше от техници и Монитори в зелени униформи, но беглецът повече изобщо не беше се мяркал. Пред отделение АФЖЛ Конуей постави една дежурна сестра ГБГЖ, облечена във водолазен костюм (същата, за която Манън обичаше да го поднася), защото именно тук очакваше неприятни изненади. След това тръгна с Приликла на посещение в Детско метаново отделение.

Сред студенокръвните пациенти в това отделение също нямаше тежко болни и докато извършваха обичайния преглед, Конуей обсипа Приликла с въпроси за емоционалното състояние на възрастния ТСУУ. Информацията на асистента бе твърде оскъдна – той бе доловил стремеж към разтопяване, но се затрудняваше да го обясни на Конуей, тъй като не познаваше категорията, към която да отнесе това чувство.

Когато излязоха навън, те откриха, че Колинсън не бе стоял със скръстени ръце. От стенните говорители, на фона на мощни космически шумения, се долавяше смътно чужда реч. По всяка вероятност това бе записът на планетата ТСУУ. Конуей си помисли, че ако той бе на място на малкия изплашен беглец и някой се опитваше да му говори под

акомпанимента на този ужасен вой, това едва ли би го успокоило. Освен това атмосферата на родната планета на ТСУУ сигурно притежаваше различна плътност и това още повече влошаваше качеството на звука. Той не каза нищо на Приликла, но си помисли, че ще бъде истинско чудо, ако тази какофония доведе до очаквания от О'Мара резултат.

Вривата неочаквано заглъхна и говорителят съобщи на английски: „Умолява се д-р Конуей да се обади по комуникатора.“ Оглушителният шум продължи с нестихваща сила. Конуей побърза към най-близкия апарат.

– Обажда се сестра Мърчисън от отделение АФЖЛ – чу той разтревожен женски глас. – Един човек, искам да кажа някакво същество, току-що мина покрай мен. В първия миг ми се стори, че сте вие, но когато съществото отвори вътрешния люк и влезе в басейна, без да си облече костюм, разбрах, че това е беглецът ТСУУ. – Тя се поколеба и продължи: – За да не тревожа пациентите в басейна, реших да не вдигам тревога, преди да се посъветвам с вас, но мога да повикам...

– Правилно сте постъпили, сестра – прекъсна я бързо Конуей. – Идвайте веднага.

Когато след пет минути пристигнаха в камерата, сестрата вече му бе приготвила костюм. Конуей отиде до вътрешния люк и започна да разглежда през наблюдателното стъкло съществото, което плуваше в басейна.

То приличаше много на него. Беглецът беше улучил цвета на косата и на кожата и също като Конуей бе облечен в бяло. Но чертите на лицето бяха несъразмерни и ужасно размазани, а шията и ръцете му се бяха превърнали в яка и ръкави на бялата престилка. Той му напомняше за оловно човече – грубо излято и боядисано набързо.

Конуей съзнаваше, че в момента съществото ТСУУ не представлява опасност за живота на малките пациенти в отделението, но то започваше да се видоизменя. Ръцете и краката му бавно се сраснаха и по тялото му се появиха подутини, от които се подаваха перки. Човек трудно можеше да улови някой от пациентите АФЖЛ, но за беглеца, който с лекота се приспособяваше към тяхната околна среда и бързина, това не представляваше никаква трудност.

– Трябва да влезем в басейна! – извика Конуей. – Трябва да го прогоним преди...

Приликла обаче не помръдна, нито пък се залови с приготвянето на защитния си балон.

– Долавям интересна и качествено нова промяна в неговите чувства

– обади се внезапно асистентът. – Той продължава да е все така уплашен, объркан и измъчван от глад...

– Глад...! – до този момент сестра Мърчисън не бе подозирала в каква смъртна опасност се намират пациентите.

– Но има и нещо друго... – продължи Приликла. – Бих могъл да го определя единствено като приятно усещане, съчетано със същия онзи стремеж към разтопяване, който преди малко открих у неговия родител. Сега обаче съм твърде объркан, за да изтълкувам тази внезапна промяна.

Мислите на Конуей бяха заети с тримата малки пациенти. Безпокоеше го и формата на хищник, която приемаше беглецът.

– Вероятно събитията напоследък – започна той нетърпеливо – са оказали пагубно влияние върху разсъдъка му и може би това негово приятно усещане е свързано с водата...

Изведнъж той млъкна – мисълта му препусна така шеметно, че не смогваше да я изрази с думи. Главата му трескаво кипеше от данни, решения и налудничави догадки. Внезапно мислите му спряха лудешкия си бяг, потекоха плавно и гладко и стигнаха до... отговора.

Конуей бе убеден, че никой от онези прехвалени експерти в Лабораторната зала не би могъл да се досети за този отговор. По простата причина, че нито един от тях нямаше асистент емпат, с когото да стои до басейн с топла зеленикава вода и да наблюдават как из него се гмурка млад, доведен до умопомрачение от страх и скръб ТСУУ...

Когато едно разумно същество, постигнало своята физическа и умствена зрелост, се сблъска с множество неприятни и до жестокост болезнени събития, у него се поражда неистово желание за бягство от действителността. Първоначалният му порив е да се върне към спокойните и безгрижни дни на детството. Но впоследствие, разочаровано и излъгано в надеждите си, то осъзнава, че може да намери покой в забрава единствено в утробата, в която е заченат, и в унеса на летаргията. Но при техния начин на размножаване за един възрастен ТСУУ е трудно да се върне към летаргично състояние на зародиша, защото да се превърне в зародиш, би означавало само да стане отново частица от тялото на своя родител. Защото всяка клетка от тялото на ТСУУ е същевременно и мозъчна клетка и какво друго може да се получи, освен чисто механично деление, когато всички клетки са равностойни?

Можеш ли да разделиш водата от една чаша, без да отлееш от нея в друг съд?

Ето защо болното същество ще е принудено да се връща още и още



назад и в стремежа си да намери тази несъществуваща утроба ще трябва непрекъснато да се видоизменя и приспособява. То ще се върне далеч, много далеч в миналото, докато накрая намери онзи покой, за който е жадувало, и едва тогава неделимият му от тялото мозък ще може да се откъсне и ще се превърне в топлата, гъмжаща от едноклетъчни форми на живот вода, от която той първоначално е произлязъл.

Сега Конуей знаеше причината за бавното стопяване на безнадеждно болния ТСУУ. И дори нещо повече – бе убеден, че е открил начина за лечението му. Ако само можеше да се опре на предположението си, че заболяването на мозъка е по-динамичен процес при възрастните индивиди, отколкото при по-младите...

Конуей като насън отиде до комуникатора и се обади на О'Мара. Смъртно видя, че Мърчисън и Приликла се приближиха, за да чуят какво говори. Той свърши и зачака отговора на О'Мара. Ала докато О'Мара вникна в смисъла на казаното от Конуей, минаха цели няколко минути.

– Това е изключително издържана теория, докторе – каза развълнувано О'Мара. – И дори нещо повече – мисля, че всичко е станало точно така и не е необходимо да го теоретизираме. Жалкото е, че това откритие не може да помогне с нищо на болния...

– Сега според мен – прекъсна го нетърпеливо Конуей – най-неотложен е проблемът с беглеца. Ако в най-скоро време не го заловим и обуздаем, ще има много жертви сред персонала и пациентите – ако не в другите, то поне в моя сектор. За съжаление, по технически причини вашата идея да го укротим с помощта на записа на родния му език до този момент не се оказа твърде резултатна...

– Най-меко казано – вметна О'Мара.

– Но... – продължи Конуей – ако ние малко видоизменим тази идея и накараме бащата да поговори успокояващо на беглеца, можем да разчитаме на успех. Следователно, ако първо излекуваме възрастния ТСУУ...

– Да го излекуваме ли? А вие какво, по дяволите, мислите, че правим през последните три седмици? – запита гневно О'Мара. Но като разбра, че Конуей нито се опитва да се шегува, нито пък се прави на глупак, а напротив, говори съвсем сериозно, О'Мара каза: – Говорете, докторе!

И Конуей продължи да говори. Когато свърши, от комуникатора се разнесе гръмка въздишка.

– Мисля, че сте намерили вярното решение. Независимо от рисковете, за които споменахте, трябва да опитаме тази възможност – каза

разпалено О'Мара. Изведнъж тонът му стана делови: – Поемете грижата за нещата в сектора си, докторе. Вие най-добре знаете какво трябва да се направи. Можете да използвате залата за оздравяващи ГБЛЕ на петдесет и девето ниво – тя е близо до вашия сектор, а и бързо ще я опразним. Всички съоръжения, които са ви необходими, ще бъдат доставени там не по-късно от петнадесет минути. Ще можете да започнете, когато пожелаете, Конуей...

Преди да остави слушалката, Конуей чу гласа на О'Мара, който нареждаше на всички Монитори и на целия персонал в детския сектор да се поставят на разположение на д-р Конуей и д-р Приликла. Когато се обърна, той видя, че в камерата вече влизат облечени в зелена униформа Монитори.

## VII

Трябваше по някакъв начин да принудят беглеца да влезе в залата ГБЛЕ, където бе поставен капан за него. Но преди всичко трябваше да го изкарат от басейна АФЖЛ. Дванадесет Монитори в тежки костюми се заеха с тази задача. Ругаейки, те го преследваха ожесточено, докато накрая го заградиха в едно такова място, единственият изход от което бе люкът към залата ГБЛЕ.

Облечени в защитни облекла, осигуряващи им достъп до всяко едно от отделенията, в които преследва нето можеше да ги отведе, Конуей, Приликла и друга група Монитори го причакаха навън в коридора. Сестра Мърчисън също бе изявила желание да тръгне с тях, за да види с очите си, както се бе изразила тя, как ще убият беглеца. На това Конуей бе отговорил ядосано, че нейната работа е да наблюдава тримата пациенти АФЖЛ, а не да се занимава с други неща.

Той не бе искал да се държи грубо с Мърчисън, но търпението му се беше изчерпало. Ако идеята, която така разпалено изложи пред О'Мара, не успееше, тогава безнадеждно болните ТСУУ щяха да станат двама вместо един, а и думите й „да види с очите си как ще убият беглеца“ звучаха чудовищно.

Беглецът отново промени вида си. Този път инстинктът за самосъхранение му подсказа облика на преследвачите и той се превърна в някакво подобие на човек. Сега той бягаше тромаво по коридора с омекнали крака, прикачени към тялото на най-невероятни места. А люспестата сивокафява кожа, която покриваше тялото му в басейна, се опъваше,

сбръчкваше и отново се изглаждаше, приемайки розовия цвят на човешката плът и белотата на лекарската престилка. Конуей спокойно можеше да гледа което и да било извънземно същество, страдащо и от най-отвратителната болест, ала видът на беглеца, който, бягайки, се опитваше да се превърне в човек, го изпълни с погнуса.

Беглецът внезапно свърна по едно отклонение към коридора МТХК. Това изненада преследвачите и като се сблъскаха един в друг, те се скупчиха пред вътрешния люк на преходната камера. Съществата МТХК бяха трикраки и приличаха донякъде на щъркели. Те живееха в условия на ниска гравитация и формите на живот ГБГЖ, към които принадлежеше и Конуей, не можеха да се приспособяват бързо към тях. Но докато Конуей бавно се носеше из помещението, трениралите Монитори бързо стъпиха на крака. Беглецът отново се отправи към кислородния сектор.

Конуей трябваше да преживее няколко неприятни минути, но си помисли с облекчение, че ако беглецът бе изчезнал тук, сред непрогледната мъгла, която съществата МТХК наричаха атмосфера, те трудно щяха да го намерят. Ако това се бе случило на този етап от преследването... Конуей предпочиташе да не мисли за това.

Сега залата ГБЛЕ се намираше само на няколко минути път и младият ТСУУ бягаше право към нея. Той отново промени вида си в нещо ниско и трмаво, което се движеше на четири крайника. Тялото му като че ли се сви и смали, а на гърба му се появи нещо като коруба на костенурка. В този миг двама Монитори излязоха от една пресечка и крещейки и размахвайки ръце, го погнаха към коридора, който водеше към залата ГБЛЕ...

Но коридорът се оказа празен!

Конуей гневно изруга. Шестима Монитори трябваше да завардят коридора, за да му преградят пътя, но беглецът бе стигнал дотук толкова бързо, че те не бяха успели да застанат по местата си. Вероятно те все още се намираха в залата и разполагаха съоръженията. Сега беглецът щеше да се вмъкне при тях.

Но Конуей не бе предвидил бързите рефлексии на Приликла. Асистентът бе схванал положението едновременно с началника си. Дребничкият ЖЛНО се втурна по коридора, настигна беглеца и литна към тавана, за да го изпревари. Конуей се опита да предупреди Приликла, да му извика, че едно крехко ЖЛНО не може да спре същество, което сега се е превърнало в огромен и гъвкав брониран краб. Че това бе равно на самоубийство. Но за миг разбра какво си бе наумил неговият асистент.

В една ниша, на около тридесет фута пред беглеца, стоеше самоходна количка за носилки. Той видя как Приликла се спусна към нея, включи двигателя и я подкара. Приликла не беше храбър до безразсъдство, а просто съобразителен и бърз, което при създалите се обстоятелства бе много по-важно.

Количката излезе от нишата и рязко препречи пътя на беглеца. Разнесе се грохот, а от разбитите акумулатори се проточи жълт и черен дим. И преди вентилаторите да успеят да прочистят въздуха. Мониторите обкръжиха замаяния и почти вцепенен беглец и го отведоха в залата ГБЛЕ.

Малко по-късно до Конуей се приближи офицер Монитор. С кимване на глава той посочи към различните съоръжения и уреди, внесени в залата само преди няколко минути, а също и мъжете в зелена униформа, застанали плътно до стената с лице към центъра на просторното помещение, където на пода бавно се въртеше младият ТСУУ, търсейки пролука да избяга. Очевидно офицерът гореше от любопитство, но гласът му прозвуча преднамерено нехайно:

– Вие ли сте, д-р Конуей? Добре, а сега ни кажете какво трябва да правим?

Конуей облиза устните си. Досега той не се беше замислял за този етап на операцията – беше си представял нещата по-лесни, воден от убеждението, че беглецът е твърде опасен за Болницата като цяло и най-вече за Детския сектор. Сега той обаче изпитваше съжаление към малкия. В края на краищата той беше само едно дете, загубило разсъдъка си от мъка, неопитност и уплаха. Ами ако планът им не успееше?...

Конуей отърси от себе си съмненията и колебанията и каза рязко:

– Виждате ли онзи звяр в средата на стаята? Искам да го уплашите до смърт.

Естествено наложи се да обясни по-подробно, но Мониторите бързо схванаха идеята му и се заловиха с ентузиазъм и усърдие с поставените съоръжения. Докато ги наблюдаваше мрачно, Конуей разпозна най-различни предмети и уреди, използвани за пречистване на въздуха и за свързка, както и посуда от диетичните кухни, които сега изпълняваха функции, съвсем различни от предназначението им. Някой от тях пищяха оглушително или виеха пронизително като сирени, а други звъняха гръмко като чинели. Към този грохот се прибавяха и виковете и крясците на мъжете, които обслужваха твърде гласовитите съоръжения.

Всичко това несъмнено изплаши беглеца. През цялото време Приликла докладваше за емоционалното му състояние. Но младият ТСУУ

все още не беше достатъчно изплашен.

– Тишина! – неочаквано извика Конуей. – Пристъпете към беззвучната атака.

Предшествуващата какофония беше само встъплението. Сега идваше ред на истински зловещото оръжие – но всичко трябваше да се извърши при пълна тишина, за да може да се чуе и най-слабият звук, отропен от беглеца.

Около треперещото в средата на залата същество лумнаха пламъци – ослепително ярки, но не изгарящи. Едновременно с тях заработиха и лъчевите влекачи и преси, които започнаха ту да придърпват, ту да отблъскват жертвата, да я търкалят по пода и дори от време на време да я подхвърлят из въздуха или да я запращат към тавана. Лъчите работеха на същия принцип като неутрализиращите гравитационни колани, но имаха по-фина настройка и можеха да се съсредоточават в една точка. Други оператори започнаха да мятат към замаяното, съпротивляващо се същество ракети и мълнии, като в последната секунда ги отклоняваха от него.

Сега беглецът бе наистина уплашен, дотолкова уплашен, че не беше необходимо да си емпат, за да го разбереш. Седмици наред Конуей щеше да вижда в кошмарите си различните форми, които примаше сега ТСУУ.

Конуей доближи микрофон до устните си и натисна копчето.

– Горے има ли вече някаква реакция?

– Все още нищо – прогърмя от стенните говорители гласът на О'Мара. – Трябва да го попритиснете по-здраво...

– Но той е вече в състояние на крайна възбуда... – започна Приликла.

Конуей се обърна рязко към асистента си:

– Ако гледката не ви понася, можете да напуснете.

– Спокойно, Конуей – сръза го гласът на О'Мара. – Предполагам как се чувствувате сега, но припомнете си, че крайният успех ще оправдае всичко това...

– Но ако от тази работа не излезе нищо? – възрази Конуей. После се обърна към Приликла и каза: – Моля да ме извините.

Само след миг той попита застаналия до него офицер:

– Можете ли да предложите някакъв друг начин, по който да му окажем по-силен натиск?

– В никакъв случай не бих искал да съм на неговото място – отвърна сдържано офицерът, – но бих предложил да добавим силно въртене.

Някой същества понасят всякакви изпитания, но въртенето може напълно да ги извади от строя...

Към изтезанията на лъчевите преси бе прибавено и въртенето. Това не беше обикновено въртене, а диво, шеметно и неравномерно движение, от което на Конуей му се зави свят само като гледаше. Светлините на връхлитащите пламъци и кълбовидни мълнии продължаваха да кръжат около беглеца като полудели луни около своите планети. Повечето от присъстващите бяха загубили първоначалния си ентузиазъм, а поклащаният се на шестте си тънки крака Приликла бе обхванат от порива на една емоционална буря, която заплашваше да го помете.

Не трябваше да включват Приликла в тази операция, помисли си с яд Конуей. Един емпат не бива да преживява подобен ад. Той бе допуснал грешка от самото начало, защото целият този план бе жесток, садистичен и лъжовен. А той самият бе по-лош и от чудовище...

Младият ТСУУ, който се бе превърнал в едно неясно петно, въртящо се в средата на залата, започна да надава остри, зловещи крясъци.

От стенните говорители се разнесе ужасен трясък, викове, шум от чупене и тропот на бягащи нозе, а всичко това се сливаше в някакъв протяжен и безкраен вой. Чуваше се как О'Мара с цяло гърло дава обяснения някому, а след това един глас им извика:

– Хей, вие долу, спрете, за бога! Таткото се събуди и започна да чути каквото му попадне...!

Бързо и внимателно те спряха беглеца и го спуснаха на пода. Викове и грохота в Лабораторна зала №3 продължаваха да се сипят от говорителите с неотслабваща сила. Те стигнаха до връхната си точка и постепенно започнаха да затихват. Долу, в залата за оздравяващи ГБЛЕ, хората стояха безмълвно и гледаха ту един към друг, ту към скимтящото на пода същество, ту към стенните говорители. Оглеждаха се и чакаха.

Звукът, който се раздаде, приличаше на чуждопланетната реч – на онази от записа, предадена преди няколко часа по говорителите, – само че този път тя звучеше ясно, без воя на атмосферните смущения и предадена по транслаторите им, тя стигаше до тях на английски.

Това бе гласът на възрастния ТСУУ, който бе оздравял и отново придобил физическата си цялост. Той говореше на малкия едновременно ласкаво и строго. Обясняваше му, че се държи като лошо дете, че незабавно трябва да прекрати този бяг и да престане да безпокои останалите. Уверяваше го, че повече нищо лошо няма да му се случи и че ако е послушен, те двамата много скоро ще си тръгнат за дома.

Конуей знаеше, че за беглеца това бе ужасно поражение. Може би всичко се бе оказало далеч не по силите му. Той напрегнато следеше с поглед как младият ТСУУ, чийто вид продължаваше да е нещо средно между риба, звяр и птица, прекоси залата. И когато беглецът нежно и покорно започна да трие глава в коленете на един Монитор, от гърдите на всички се изтръгна такъв радостен вик, че без малко отново не изплаши невръстния ТСУУ.

– Когато Приликла ми обясни в какво се състои заболяването на възрастния ТСУУ, аз разбрах, че трябва да се приложи радикално лечение – обърна се Конуей към Диагностичите и Старши терапевтите, насядали около писалището на О'Мара.

Това, че се намираше сред такова височайше обкръжение, бе сигурен признак, че работата му е одобрена. Но въпреки всичко, когато продължи да говори, гласът му потрепваше от вълнение.

– Съдейки по физическото състояние на пациента, неговото връщане към летаргичния унес на зародиша – което ще рече разпадане на индивида в първичния океан до самостоятелни и лишени от разум клетки – беше в напреднал стадий. Майор О'Мара бе вече опитал различни методи на шокова терапия, но със своята необикновена приспособяемост пациентът бе успял да преодолее тяхното въздействие. Аз реших да използвам тясната физическа и емоционална връзка, която съществува между възрастния ТСУУ и най-малкото от децата му.

Конуей направи пауза. Погледът му се отмести и зашари по опустошената зала. Имаше чувството, че в Лабораторна зала №3 бе избухнала бомба. Помисли си, че сигурно е станало доста „горещо“ след излизането на възрастния ТСУУ от летаргичния му унес. Той се окашля и продължи:

– Ето защо ние хванахме в капан младия ТСУУ в залата за оздравяващи ГЪЛЕ и се постаряхме да го изплашим колкото е възможно повече. Звучите, които издаваше малкият, бяха предавани тук в залата, за да може да ги чува родителят. И успяхме. Възрастният ТСУУ не можеше да лежи спокойно, докато най-малкото и най-любимото му дете са намира в смъртна опасност. Родителската обич и привързаност надделяха у него, изтръгнаха го от унеса и го принудиха да се върне към настоящата действителност. Той успя да успокои малкото и това донесе на всички ни огромна радост.

– Постигнатото от вас, докторе, е отличен пример за дедукция –

каза искрено О'Мара. – Заслужавате най-висока...

Прекъсна го бръмченето на комуникатора. Сестра Мърчисън съобщаваше, че у тримата пациенти АФЖЛ се забелязват първите признаци на вкостеняване, и молеше д-р Конуей незабавно да отиде в отделение-то. Конуей помоли да внушат Информационна касета АФЖЛ на него и на Приликла и обясни на присъстващите, че случаят е спешен. Докато им внушаваха касетите, Диагностиците и Старши терапевтите започнаха да се разотиват. С известно разочарование Конуей си помисли, че обаждането на Мърчисън го бе лишило от неговия малък триумф.

– Не се разстройвайте, докторе – каза весело О'Мара, четейки както обикновено мислите му – Ако сестрата се беше обадила пет минути по-късно, главата ви щеше да се е подула от хвалебствия и нямаше да можем да ви внушим касетата...

След два дни между Конуей и Приликла възникна първият и единствен спор. Конуей настояваше, че без помощта на емпатичната способност на Приликла – едно толкова прецизно и полезно средство за диагностиране – и без бдителността на сестра Мърчисън тримата пациенти АФЖЛ нямаше да бъдат излекувани. Асистентът възрази, макар че не беше в неговия стил да спори с началника си, че в случая д-р Конуей дълбоко греши. Мърчисън заяви, че ѝ е било приятно да бъде полезна с нещо, и помоли за отпускане.

Конуей даде съгласието си и продължи спора с Приликла, макар и да бе сигурен, че няма шансове да го спечели.

Конуей бе напълно убеден, че без помощта на дребничкия емпат той не би могъл да спаси и тримата невръстни АФЖЛ. Но той беше началникът, а когато един началник постигнеше заедно с асистента си някакъв успех, заслугата се приписваше изцяло на първия.

Спорът, ако така можеше да се нарече подобна дружеска препирня, се разгаряше дни наред. Нещата в Детския сектор вървяха добре и едва ли имаше нещо, което да ги тревожи. Никой от двамата и не подозираше, че към Болницата се приближава кораб, претърпял крушение, и че на борда му има някакво същество. Конуей не знаеше и това, че само след две седмици всички служители в Болницата щяха да го презират...



## Глава пета

### Амбулаторно болният

#### I

Кръстосвачът на Мониторния корпус „Шелдън“ се измъкна от хиперпространството и спря на около петстотин, мили от Галактическата болница в Дванадесети сектор. Причината за идването му тук бе катастрофиралият кораб, който сега бе здраво швартован за корпуса на кръстосвача в зоната на действие на свръхсветлинните му генератори. От това разстояние огромната, ярко осветена конструкция, която се носеше из междузвездното пространство, в периферията на Галактиката, изглеждаше като неясно светло петънце, но капитанът на кръстосвача не се решаваше да се приближи до Болницата. Някъде навътре в разбития кораб бе оцелял член от неговия екипаж, който се нуждаеше от спешна медицинска помощ. Но като Монитор и пазител на реда капитанът се опасяваше, че подобно решение може да се окаже пагубно за някои случайни минавачи – в случая служителите и пациентите на най-голямата в Галактиката междузвездна солница.

Като побърза да се свърже с Приемно отделение, той обясни положението и получи уверения, че веднага ще се заемат със случая. Сега, когато съдбата на пострадалия се намираше в сигурни ръце, капитанът реши, че с чиста съвест може да се заеме с изследването на катастрофиралия кораб, който заплашваше всеки миг да избухне.

Д-р Конуей седеше като на тръни в едно много меко кресло в кабинета на Главния психолог на Болницата и през отрупаното писалище наблюдаваше ъгловатото изсечено лице на О'Мара.

– Отпуснете се, докторе – каза внезапно О'Мара, доловил както винаги мислите му, – Ако ви бях повикал, за да ви мъмря, щях да ви дам по-твърдо кресло. Напротив, имам нареждане да ви погалья по гърба. Вие сте повишен, докторе. Поздравявам ви. От днес, бог да ни закриля, вие сте Старши терапевт.

Ала преди Конуей да успее да отвори уста, О'Мара вдигна една квадратна длан.

– По мое лично мнение е допусната досадна грешка – продължи

той. – Но очевидно вашите успехи с топящия се ТСУУ и участието ви в обучението на динозавъра да лети са направили впечатление на началството. Те са си въобразили, че всичко това се дължи не на чист късмет, а на вашите способности. А що се отнася до мен – завърши той, усмихвайки се, – лично аз не бих поверил на вашия скалпел дори апендикса си.

– Много сте любезен, сър – каза сухо Конуей.

О'Мара отново се усмихна.

– А вие какво очаквахте, да ви похвали ли? Моята работа е да тегля уши, а не да им шепна хвалебствия, за да пораснат. А сега ще трябва да ви дам една минута, за да свикнете с новия си ореол...

Конуей много добре разбираше какво означава за него това повишение. Новината определено го ласкаеше – бе очаквал да получи това звание едва след две години. Но в същото време тя го и плашеше.

От днес той щеше да носи обточената с червен шнур лента и всички освен неговите колеги Старши терапевти и Диагностиците щяха да му правят път по коридорите и в трапезариите. На негово разположение щяха да бъдат всички уреди и съоръжения, от които се нуждаеше за работата си. Той щеше да носи пълната отговорност за всеки поверен му пациент и нямаше да може нито да се измъква, нито да прехвърля другиму вината. Личната му свобода щеше да бъде по-ограничена. Щеше да му се наложи да изнася лекции пред сестри, да обучава младши ординатори и почти сигурно да участва в някое продължително групово изследване. Новите му задължения щяха да изискват постоянното използване на една, а вероятно и на две Информационни касети. А всичко това нямаше да е много весело.

Старшите терапевти, които се занимаваха с преподавателска дейност, бяха длъжни да съхраняват постоянно в паметта си една или две от тези касети. А това, доколкото бе известно на Конуей, не беше шега. Утешаваше го единствено мисълта, че ще е в по-завидно положение от Диагностиците – онези изключителни същества, чиято памет се смяташе достатъчно устойчива, за да съхранява постоянно шест, седем, а понякога дори десет Информационни касети едновременно. Техните натъпкани с информация умове се занимаваха с оригинални изследвания в областта на чуждопланетната терапевтика и с диагностирането и лечението на някои непознати форми на живот.

В Болницата се ширеше известният афоризъм, чието авторство се приписваше на Главния психолог, че всеки здравомислещ, който иска да стане Диагностик, е луд.

Защото при внушаването на Информационните касети не се предаваха само физиологични познания, а и паметта, и личността на съществата, съхранили тези познания. По този начин Диагностичите доброволно се излагаха на риска да развият сложна шизофрения от най-драстичен тип...

Внезапно гласът на О'Мара прекъсна мислите му.

– ...А сега, когато се чувствувате с една глава над другите – каза психологът, – имам за вас една работа. Докараха катастрофирал кораб с ранен на борда. Стана ясно, че не можем да го измъкнем от разбития кораб по обичайния начин. Биологичната му класификация е неизвестна – не успяхме да установим нито откъде е летял корабът, нито какво яде, какво диша и как изглежда пациентът. Искам да отидете дотам и да изясните нещата с оглед незабавното пренасяне на съществото в Болницата за лечение. Съобщиха ни, че сега пациентът едва дава признаци на живот – неочаквано завърши той, – ето защо считайте този случай за спешен.

– Да, сър – каза Конуей и бързо се изправи. На вратата той се спря за миг. По-късно се учудваше сам на себе си откъде събра дързостта да каже това на Главния психолог и реши, че неочакваното повишение бе завъртяло главата му. Преди да си излезе от кабинета, той с ликуващи очи се обърна към О'Мара:

– А вашият проклет апендикс е у мен. Келермън ви го е изрязал преди три години. Поставил го във формалин и го обяви за шахматен трофей. аз го спечелих и сега се намира в библиотеката ми...

О'Мара само сведе глава като човек, комуто правят комплимент.

Навън в коридора Конуей отиде до най-близкия комуникатор и потърси Транспортен отдел.

– Обажда се д-р Конуей – каза той. – Имам спешен амбулаторен случай. Моля да ми осигурите скутер и една сестра, която може да работи с автоматичен анализатор. Освен това желателно е да има опит от спасителни операции. След няколко минути да бъде при Осми входен люк...

По пътя до входния люк на Конуей не му липсваха и приятни преживявания. На едно място се наложи да се притисне плътно до стената на коридора, за да даде път на Диагностика-тралт, който мина разсеяно покрай него върху шестте си слонски крака. Дребната форма на живот ОУТБ, която живееше в симбиоза с тралта, се беше вкопчила здраво в могъщия му гръб и бе изпаднала в дълбок унес. Конуей не се поколеба да отдаде нужната почит на един Диагностик, още повече че тралтската

комбинация ЕЖЛИ-ОУТБ бяха най-добрите хирурзи в Галактиката. Беше му приятно, че съществата, които срещаше по пътя си – най-вече сестри от класификация ГБЛЖ и няколко подобни на птици ЛТХО – се отдръпваха, за да му сторят път. А това показваше колко оперативна е „агенция партенка“ в Болницата, защото той все още не носеше лентата си на Старши терапевт.

Когато стигна до Осми входен люк и видя съществото, което го очакваше, приповдигнатото настроение на Конуей бързо се изпари. Това бе една от онези, покрити с козина, многокраки медицински сестри ГБЛЕ, която, щом видя Конуей, започна да вика и да хленчи. Родният език на сестрата бе неразбираем, но транслаторът на Конуей превърна думите ѝ в английска реч, така както превръщаше всевъзможните мърморения, чуруликания и крякания, които се разнасяха из Болницата.

– Вече повече от седем минути ви чакам тук – заяви медицинската сестра. – Казаха ми, че се касае за много спешен случай, а виждам, че се мотааете, като че ли разполагате бог знае с колко време...

Подобно на всички предадени от транслатора думи, и тези бяха лишени от всякакво чувство. Сестрата може би се шегуваше, намекваше нещо или просто констатираше очевиден факт без никакво намерение да уязви лекаря. Конуей обаче се съмняваше в последното си предположение, ала знаеше, че ще е безсмислено да избухне тъкмо сега.

Той пое дълбоко въздух и каза:

– Можех и да съкратя периода на вашето чакане, ако бях тичал през целия път. Аз обаче съм против бягането, защото излишното бързане на човек в моето положение може да направи лошо впечатление. Околните ще започнат да мислят, че съм се поддал на паника и че не се чувствавам уверен в собствените си способности. А за ваше сведение – завърши той със служебен тон – аз не се мотаех, а вървах с уверена, отмерена крачка.

Звукът, който издаде в отговор сестрата ГБЛЕ, беше непреводим.

Следван от сестрата, Конуей мина по переходния тунел и само след няколко секунди те се отделиха от люка. В задния екран на скутера проблясващите светлини на огромната Галактически болница се сливаха и стопяваха и Конуей започна да се безпокои.

Това не беше първото му повикване при катастрофирал кораб и той си знаеше добре урока. Но изведнъж осъзна, че отговорността за случая щеше изцяло да легне върху него – ако сега се объркаше нещо, той не можеше да търси ничия помощ. Не че беше търсил някога помощ, но самата мисъл, че в случай на необходимост винаги може да я получи, му

действуваше успокояващо.

Изведнъж го обхвана силно желание да раздели с някого отговорността, с д-р Приликла например – внимателния паякоподобен емпат, който му беше асистент в Детското отделение – или с някой друг от своите колеги.

По време на полета сестрата ГБЛЕ, която му съобщи, че се нарича Кърсед, непрекъснато поставяше на изпитание търпението му. На нея ѝ липсваше всякакъв такт и макар че знаеше причината за това, Конуей едва я понасяше.

Съществата ГБЛЕ не бяха телепати, но можеха с голяма точност да отгатват мислите на събеседника си само като наблюдаваха неговото изражение. Със своите четири очи, две слухови антени и козина, която можеше да бъде гладка като коприна или да настръхне на кичури като на току-що изкъпано куче, тези подобни на гъсеници същества не бяха и чували за дипломатия. Те винаги говореха точно това, което си мислят, защото себеподобните им бяха вече прочели мислите му и щеше да бъде глупаво, ако кажеха нещо различно.

Неочаквано пред погледа им изникна Мониторният кръстосвач и привързаният към него катастрофирал кораб.

Освен по яркооранжевия си цвят по нищо не се отличаваше от другите претърпели катастрофа кораби, помисли си Конуей. В това отношение корабите си приличаха с хората – насилствената смърт им отнемаше всякаква индивидуалност. Той нареди на Кърсед да обиколи корабя няколко пъти и сам застана до илюминатора.

От злополуката корабът се бе разцепил вертикално на две половини и отблизо се виждаше обшивката от тъмен на цвят и съвсем обикновен на вид метал. От това Конуей си направи извода, че корпусът е боядисан. Той грижливо съхрани тази информация в паметта си, защото от цвета на боята, използвана от дадено същество, можеше да се правят заключения за обсега на зрителния му апарат, както и за плътността на неговата планета. След няколко минути, като реши, че един външен оглед едва ли би му дал нещо повече, той даде сигнал на Кърсед да се отправи към люка на „Шелдън“.

Входната камера на кръстосвача бе малка, а изпълнена от Мониторите в зелени униформи, тя изглеждаше още по-гясна. Мониторите разглеждаха и внимателно опипваха някакъв странен механизъм, очевидно свален от разбития кораб, който сега лежеше на пода. Въздухът в помещението бръмчеше от техническите термини, които си разменяха специалистите, и никой не обърна внимание на лекаря и сестрата. Наложиха се

Конуей да се изкашля силно два пъти. Едва тогава един слаб, посивял офицер с пагони на майор се отдели от останалите и се приближи до тях.

– Съмърфийлд – рече той отривисто, – капитан на кръстосвача. – И като не сваляше поглед от предмета на пода, той продължи: – А вие, доколкото разбирам, сте медицинското началство от Болницата?

Конуей се ядоса. Той разбираше чувствата на тези хора – разбит междузвезден кораб, принадлежащ към неизвестна култура, беше наистина рядка находка, технологическо съкровище, чиято стойност трудно може да се определи. Но мислите на Конуей бяха насочени в друга посока и произведенията на чуждопланетната техническа мисъл по значение се нареждаха далеч зад спасяването на живото същество. Ето защо той веднага пристъпи към действие.

– Капитан Съмърфийлд – каза той рязко, – необходимо ни е спешно да установим и възпроизведем в Болницата, а и на борда на скутера обичайните условия за живот на пострадалия. Бихте ли ни дали някой, който да ни разведе из катастрофиралия кораб? Желателно е това да е опитен офицер, който да е запознат с...

– Разбира се – прекъсна го Съмърфийлд. Той понечи да каже още нещо, но само помръдна рамене, обърна се и извика: – Хендрикс!

Към тях се приближи един лейтенант с доста измъчен вид, който бе облякъл само долната част на космическия си костюм. Капитанът го представи с няколко думи и се обърна към лежащия на пода механизъм.

– Ще ни бъдат необходими тежки защитни костюми – каза Хендрикс. – За вас, д-р Конуей, ще се намери един, но за д-р Кърсед...

– Моля ви, не се безпокойте за мен – прекъсна го сестра Кърсед. – Моят костюм е в скутера. Нужни са ми само пет минути.

Сестрата се изви и закрета към входния люк, а козината ѝ настръхваше и падаше на бавни вълни, които се спускаха от мъхната ѝ шия до бухналата ѝ опашка. Конуей понечи да разсее заблудата на Хендрикс относно ранга на Кърсед, но изведнъж осъзна, че титлата „доктор“ бе предизвикала мощен емоционален отзвук у гъсеницата – тези леки вълни по козината ѝ очевидно изразяваха нещо! Конуей не би могъл да каже дали това бе удоволствие или гордост. А може би в резултат на тази грешка всяко едно от тридесет и четирите крачета на гъсеницата се тресе от смях. Конуей реши, че това недоразумение не е толкова съществено, и си замълча по въпроса.

## II

Следващия път, когато Хендрикс нарече Кърсед „доктор“, бе при влизането им в пострадалия кораб, но сега изражението на сестрата ГЪЛЕ бе скрито зад шлема на космическия ѝ костюм.

– Какво е станало тук? – попита Конуей, като любопитно се оглеждаше наоколо. – Злополука, сблъскване или нещо друго?

– Нашата теория – отговори лейтенант Хендрикс – е, че една от двете двойки генератори, с помощта на които корабът може да развива в хиперпространството скорости по-големи от светлинната, по някаква причина е отказала. Едната половина от кораба веднага е излязла от хиперпространството, което означава, че скоростта ѝ автоматично е спаднала значително под скоростта на светлината. В резултат на това корабът се е разцепил на две. Другата половина с отказалите генератори е продължила да се движи, защото след аварията втората двойка генератори е продължила да функционира още една-две секунди. Автоматичните предпазни устройства сигурно са се включили, за да херметизират пострадалия участък, но от сътресението корабът се е разбил на парчета и те не са успели да направят много. За щастие ние уловихме автоматичния сигнал за бедствие и когато намерихме кораба, очевидно някъде вътре в него бе останал въздух, защото чухме, че нещо се движи. Но една мисъл не ми дава мира – завърши тъжно Хендрикс, – какво е станало с другата половина от кораба. От нея не бе излъчен сигнал за бедствие, защото ние щяхме да го уловим. Може би и там някой е останал жив.

– Ще бъде жалко, ако е така – рече Конуей и продължи решително: – Но нека спасим поне този. Как мога да се приближа до него!

Хендрикс провери антигравитационните колани на костюма си и бутилките с въздух и каза:

– Това е невъзможно. Поне засега. Последвайте ме и ще ви покажа защо.

Конуей си спомни, че О'Мара бе споменал за някакви трудности при измъкването на пострадалия. Тогава обаче си беше помислил, че става въпрос за развалините от катастрофата, които обикновено задръстват пътя. Но като знаеше колко са компетентни Мониторите, Конуей разбра, че това нямаше да бъдат обичайните трудности.

И въпреки всичко, когато навлязоха по-навътре в кораба, установиха, че помещенията са напълно проходими. Наистина навсякъде из въздуха се носеха най-различни предмети, но никъде нямаше сериозно

задръстване. Едва когато се вгледа по-внимателно наоколо, Конуей успя да осъзнае размаха на катастрофата. Нямаше нито една тръба, подпорка или секция от обшивката, която да не беше изкъргена, напукана или изкривена по шевовете. На отсрещната стена на помещението се виждаше тежка врата с прогорено отворстие. Около него личаха следи от бързо действащия втвърдител, който се използваше за направата на временни люкове.

– Ето това е нашият проблем – каза Хендрикс в отговор на въпросителния поглед на Конуей. – Целият корпус е пропукал от злополуката. Ако не е състоянието на безтегловност, корабът ще се разпадне на парчета.

Той направи пауза, за да помогне на Кърсед да се промъкне през отворстието във вратата, и след това продължи:

– При авария всички херметически врати се затварят автоматично, но когато корабът е в такова състояние, затворената врата не означава, че от другата ѝ страна има налягане. И като смятаме, че сме измислили как да отворим вратите, ние не можем да бъдем напълно сигурни, че ако отворим една от тях, това няма да доведе до отварянето на всички врати на кораба, от което пострадалият да загине.

В слушалките на Конуей се разнесе кратка тежка въздишка.

– Видяхме се принудени – продължи лейтенантът – да поставим отвън на всяка корабна преграда херметически люк. Ако от вътрешната страна на преградата е останал някакъв въздух, когато прогорим отворстие в нея, налягането ще спадне само частично. Тази работа обаче изисква много време и е невъзможно да съкратим сроковете, без да изложим на риск живота на пострадалия.

– Тогава трябва да увеличите броя на спасителните групи – рече Конуей. – Ако вие не разполагате с достатъчно хора, можем да извикаме спасителни групи от Болницата. По този начин ще съкратим времето, необходимо да...

– Не, докторе! – възрази разпалено Хендрикс. – Защо мислите, че застанахме на петстотин мили от Болницата? Разполагаме с данни, че някъде из развалините се намират значителни запаси от енергия. И докато не разберем къде точно и в какви количества са те, трябва да работим по-бавно. Ние наистина искаме да спасим пострадалия, но в същото време не желаем и да хвъръкнем всички заедно с него във въздуха. Не ви ли предупредиха за това в Болницата?

Конуей поклати глава.

– Може би не са искали да ме тревожат.



Хендрикс се засмя.

– Аз също не искам да ви тревожа. Ако трябва да говорим сериозно, опасността от взрив е сравнително малка, при условие че се вземат необходимите предпазни мерки. Но ако тук се струпат много хора и всички те плъзнат да дълбаят и разглобяват кораба, опасността ще стане напълно реална.

През това време те минаха през две други помещения и по един къс коридор. Конуей забеляза, че всяко помещение е боядисано в различен цвят. Той си помисли, че расата, към която принадлежи пострадалият, сигурно има много странен усет към цветовете.

– И кога смятате, че ще можете да се доберете до него? – попита Конуей.

Хендрикс започна да обяснява, че това е един прост въпрос, който изисква дълъг и сложен отговор. Те откриват оцелялото същество по шума, или по-точно по вибрациите на корабния корпус, предизвикани от неговите движения. Но състоянието на кораба и това, че движенията на пострадалия стават все по-редки и слаби, не дава възможност да се определи неговото точно местоположение. Сега те си пробиват път към центъра на кораба, предполагайки, че там някъде има запазено невредимо херметическо помещение. Освен това шумът, който вдига спасителната група, им пречи да доловят движенията на пострадалия.

Грубо пресметнато, това щеше да им отнеме от три до седем часа.

Конуей си помисли, че след като се доберат до съществото, той трябва да вземе проби от атмосферата, да я анализира и възпроизведе, да установи какви са неговите изисквания към налягане и притегляне, да го подготви за пренасяне до Болницата и да му окаже първа помощ.

– Твърде дълго – каза потресеният Конуей, Едва ли можеше да се очаква, че в това отчаяно състояние пострадалият щеше да оцелее. – Ще се наложи да подготвим помещение, без изобщо да видим пациента – друг изход нямаме. Ето какво ще направим...

Конуей бързо нареди да се разкъса подовата настилка и да се оголят решетките за изкуствена гравитация. Самият той не разбираше много от тези неща, но се надяваше, че лейтенантът ще може да определи приблизително тяхната мощност. В Галактиката бе известен само един начин за неутрализиране на гравитацията. Ако расата на пострадалия използваше някакъв друг – тогава нищо не можеше да се направи.

– ...Физическите характеристики на всяко едно същество – продължи той – могат да се определят от храната, която използва, от размера и мощността на решетките за изкуствена гравитация и от състава на

въздуха, останал случайно в някоя тръба. Ако съберем тези сведения, ние ще успеем да възпроизведем условията му за живот...

– Някои от летящите наоколо предмети може да са контейнери с храна – неочаквано го прекъсна Кърсед.

– Това е идея – съгласи се Конуей. – Но преди всичко трябва да вземем проби и да определим състава на атмосферата. По този начин ще получим обща представа за обмяната на веществата на пострадалия и ще можем да разберем в кои контейнери има боя и в кои сироп...!

След няколко секунди започнаха огледа и проучването на въздушната инсталация на пострадалия кораб. Конуей знаеше, че във всяко помещение на един космически кораб е нормално да има множество тръби, но броят на тръбите, които минаваха и през най-малкото помещение, тук направо го изуми. Гледката му напомняше смътно за нещо, но, изглежда, мозъчните му центрове бяха силно затормозени, за да може да стигне до някакъв извод.

За отправна точка им служеше хипотезата, че щом помещенията са отделени с херметически прегради, тогава тръбите, които придават въздух, трябва да имат клапани както на входа, така и на изхода на всяко помещение. Следователно откриването на отрязък от тръба, който съдържа въздух, бе само въпрос на време. Но сложната плетеница включваше и тръби, захранващи помещението с енергия, и някои от тях сигурно продължаваха да функционират. Ето защо трябваше да проследят всеки отрязък от тръбите до мястото на прекъсването им, за да се убедят, че дадена тръба не принадлежи към въздушната инсталация. Този процес на елиминиране се оказа продължителен и изтощителен и вътрешно Конуей кипеше при вида на този механичен ребус, от чието бързо решение зависеше животът на пациента. Надяваше се, че спасителната група скоро ще стигне до пострадалия и вместо да изпълнява ролята на инженер с две леви ръце, той ще може да се върне към лекарските си задължения.

Изминаха два часа и накрая кръгът на възможностите се стесни до една дебела тръба, която по всяка вероятност отвеждаше отработения въздух, и до един сноп от по-тънки метални тръби, които сигурно вкарваха въздуха в помещението.

Ала захранващите тръби се оказаха седем на брой!

– Същество, на което са нужни седем различни химически... – започна Хендрик и объркано спря.

– Само една тръба подава главната съставка на въздуха – рече Конуей. – Останалите сигурно доставят необходимите добавъчни елементи

или инертни компоненти, подобни на азота в нашия въздух. Ако тези регулиращи клапани, които виждате на всяка тръба, не са се затворили, когато налягането в помещението е спаднало, ние ще можем да разберем какъв е бил съставът на въздуха.

Конуей говореше с уверен тон, но самият той не се чувствуваше толкова уверен. Имаше лоши предчувствия.

В това време напред пристъпи Кърсед. От чантата си за принадлежности сестрата извади малка горелка и на нейния пламък нажежи до бяло шестинчова игла. След това внимателно пъкна иглата в една от седемте входни тръби. Конуей се приближи с един отворен контейнер за проби.

От тръбата неочаквано излетя жълтеникава пара и Конуей инстинктивно се отдръпна. В контейнера не беше попаднал много от този газ, но количеството щеше да бъде достатъчно за анализа. Кърсед се залови със следващата тръба.

– Съдейки по външния му вид, бих казала, че това е хлор – каза сестрата ГЪЛЕ, като продължаваше да работи. – А ако хлорът е основният компонент на тяхната атмосфера, тогава можем да преустроим едно от отделенията ПХТЙ и да настаним в него пациента.

– Опасявам се, че това няма да бъде толкова просто – рече Конуей.

Той едва бе успял да довърши мисълта си, когато от тръбата излетя силна струя от бяла пара и изпълни помещението с мъгла. Кърсед инстинктивно отскочи назад, като отдръпна пламъка от отверстието на тръбата. Парата се превърна в кипяща прозрачна течност, от която се разлетяха безброй димящи мехури. Конуей си помисли, че мехурите приличат на водни, и събра част от течността в друг контейнер.

Попадайки в струята на газа, който излизаше от третата тръба, пламъкът на горелката рязко се усили. При тази реакция не можеше да се допусне грешка.

– Кислород – каза Кърсед, изразявайки с думи мислите на Конуей. – Или газ с високо съдържание на кислород.

– Водата не ме смущава – обади се Хендрикс, – но една смес от хлор и кислород едва ли би могла да се диша.

– Съгласен съм с вас – каза Конуей. – Едно същество, дишащо хлор, само за няколко секунди умира от кислорода и обратното. Но може единият от тези два елемента да е в съвсем незначително количество в атмосферата и да е само неин примес. Възможно е и двата елемента да са само примеси в главния компонент на атмосферата, който ние все още не сме открили. За няколко минути пробиха отверстия в останалите

четири тръби и събраха проби от тях. През цялото това време Кърсед обмисляше думите на Конуей. Преди да се отправи към скутера, където се намираше автоматичният анализатор, сестрата се поспря.

– Ако тези газове са само примеси – разнесе се от транслятора безизразният ѝ глас, – защо тогава тези инертни елементи и кислородът не се смесват предварително и не се изпомпват заедно само по една тръба, така както е при нас и при другите разумни раси? А в същото време излизат само по една тръба.

Конуей изсумтя. Същият въпрос измъчваше и него и колкото и да се опитваше, не можеше да намери отговор.

– Сега ми е нужен само анализът на пробите и ви моля незабавно да се заемете с тях. Ние с лейтенант Хендрикс ще се опитаме да изчислим размерите на това същество и да установим какво атмосферно налягане му е необходимо. И не се тревожете – завърши сухо той. – Постепенно всичко ще се изясни.

– Да се надяваме, че нещата ще се изяснят по време на лечението, а не на аутопсията – отвърна на удара с удар Кърсед.

Без да чака да му напомнят, Хендрикс започна да маха огъналата се подова настилка, за да се добере до решетките за изкуствена гравитация. Като си помисли, че лейтенантът има вид на човек, който безпогрешно знае какво прави, Конуей го остави и тръгна да търси някакви останали здрави мебели.

### III

Обикновено при космически катастрофи всички предмети на борда на кораба както движимите, така и онези, които се смятат за неподвижни, се откъсват от мястото си и политат по посоката на удара. Тук обаче катастрофата бе унищожила свързващите сили на кораба и беше променила положението на всеки негов болт, нит и шев. Мебелите, които винаги се повреждаха лесно, бяха пострадали най-много.

От един стол или маса можеше да се съди за формата, стойката и броя на крайниците на съществото, което ги е ползвало. Освен това можеше да се разбере дали тялото му е покрито с плътна обвивка, или то предпочита мебели с по-мека тапицерия. Изучаването на материала и формите на мебелите може да изясни какво притегляне е нормално за това същество. Но на Конуей не му провървя.

Някои от парченцата и късовете, които се носеха плавно из

помещенията, бяха явно останки от мебели, но те бяха толкова натрошени и размесени, че да се опита да направи от тях цял предмет бе по-трудно, отколкото да подреди обърканите триъгълничета и квадратчета на шестнадесет игри-мозайки. Конуей реши да се обади на О'Мара, но размисли и се отказа от това намерение. Майорът едва ли би проявил интерес към неговата безпомощност.

Той се ровеше из останките от цяла редица шкафчета, изпълнен с надеждата да попадне на находка във формата на дреха или фотография на някое хубаво чуждопланетно момиче, когато се обади Кърсед.

– Анализът е готов – докладва сестрата. – Ако се разгледат поотделно различните елементи, пробите не представляват нищо особено. Но тяхната смес ще бъде смъртоносна за всяко същество, което притежава дихателни органи. Независимо как се смесват, резултатът е един и същ – лепкава отровна рядка каша.

– Моля ви бъдете по-конкретна – срязва я Конуей. – Нужни са ми данните от анализа, а не мнения.

– Що се отнася до вида на газовете – отвърна Кърсед, – те са амониак, въглероден двуокис и два инертни газа. В комбинация помежду си или може би с други някои елементи те образуват плътна, отровна и непрозрачна атмосфера...

– Не може да бъде! – възрази рязко Конуей. – Вие сама видяхте боядисаните помещения на кораба. Тези същества явно имат слабост към пастелните цветове. А същества, които живеят в непрозрачна атмосфера, не могат да са чувствителни към нюансите на цветовете...

– Доктор Конуей – прекъсна го извиняващият се глас на Хендрикс. – Проверих гравитационните решетки. Доколкото успях да установя, те са нагласени на гравитация пет g.

Притегляне, петорно по-мощно от земното, означаваше и пропорционално високо атмосферно налягане. Следователно това същество дишаше гъста отровна супа – или по-точно бульон, помисли си гневно Конуей. А от това той можеше да си направи и други, още по-зловещи изводи.

Той се обърна припряно към Хендрикс:

– Кажете на хората от спасителната група да си отворят очите на четири, но това естествено не означава да намаляват темпото. Всяка твар, която живее при пет g, обезателно притежава яки мускули, а понякога спасителите изпадат в паника.

– Разбирам – разтревожено каза Хенрикс и изключи. Конуей поднови разговора с Кърсед.

– Вие чухте какво каза лейтенантът – започна той спокойно. – Опитайте комбинации при високо налягане. И запомнете – на нас ни е нужна чиста атмосфера!

След дълго мълчание сестрата каза:

– Не възразявам. Само искам да ви кажа, че не обичам да си губя времето, дори когато със заповед ме принудят да правя това.

В продължение на няколко секунди Конуей отчаяно се бореше със себе си да не избухне, докато едно щракване в слушалките му подсказа, че гъсеницата ГБЛЕ бе прекъснала връзката. След това той изрече няколко думи и дори емоционалният филтър на транслятора не можеше да ги пречисти от вложената в тях ярост.

Но постепенно гневът на Конуей, породен от глупостта, суетата и наглостта на сестрата, започна да затихва. А може би Кърсед не беше и толкова глупава. Може би тя бе права в извода си за непрозрачността на атмосферата. И докъде щяха да стигнат с този извод?

Само до следващото противоречие.

Целият кораб беше пълен с противоречия, помисли си уморено Конуей. Нито формата, нито конструкцията на кораба подсказваха, че обитателите му живеят в условия на висока гравитация, и въпреки това гравитационните решетки бяха настроени на пет g. Цветовете, в които бяха боядисани помещенията, показваха, че тяхното зрение не се различава много от зрението на Конуей. Но според Кърсед за атмосфера като тяхната бе необходим радар, а не зрителни органи. И ако към всичко това прибавим и сложната плетеница на въздушната инсталация, както и яркооранжевия корпус...

За кой ли път Конуей безуспешно се мъчеше да сглоби една смислена картина от сведенията, с които разполагаше! Но може би, ако подождеше към проблема от друга гледна точка...

Внезапно той включи радиото си и каза:

– Лейтенант Хендрикс, моля ви, свържете ме с Болницата. Трябва да поговоря с О'Мара. И бих искал капитан Съмърфийлд, вие и сестра Кърсед да участвувате в този разговор. Мога ли да разчитам на връзка?

– Почакайте така една минутка – отговори Хендрикс.

Конуей слушаше как прекъсваният от звън, пукот и бръмчене глас на Хендрикс повика радиста на „Шелдън“, как радистът се свърза с Болницата и помоли Съмърфийлд да отиде до радиостанцията, и как се обади равният, безизразен, предаден от транслятора, глас на чуждопланетния оператор в Болницата. Преди обещаната минута суматохата заглъхна и познатият строг глас на О'Мара произнесе:

– Главният психолог слуша. Говорете.

Конуей съвсем накратко изложи положението на борда на пострадалия кораб, спомена за противоречията, на които са се натъкнали, и не скри, че операцията е в застои. След това продължи:

– Спасителната група напредва към центъра на кораба, защото най-вероятно там се намира пострадалото същество. Но не е изключено то да се е скрило и в някое странично помещение. Ето защо може да се наложи да претърсим целия кораб, докато го намерим. А това би отнело няколко дни. Ако пострадалият е все още жив, той сигурно се намира в много тежко състояние. Следователно не разполагаме с много време.

– И какво възнамерявате да правите, докторе?

– Как да ви кажа – отвърна уклончиво Конуей, – може би една обща картина на положението ще ни бъде от полза. Ако капитан Съмърфийлд например ни разкаже при какви обстоятелства е намерен корабът – за неговото положение и курс и за своите лични впечатления. Може би посоката на полета ще ни помогне да открием планетата, от която е стартирал? А това би разрешило...

– Боя се, че не, докторе – прозвуча гласът на Съмърфийлд. – Ние се опитахме да проследим пътя на кораба в обратна посока и установихме, че той е трябвало да мине през една полуоткъсната слънчева система. Ние открихме тази система преди повече от сто години и още тогава я отбелязахме като възможен обект за колонизация, което, както знаете, означава, че в нея липсва разумен живот. Няма цивилизация, която може само за сто години да измине пътя от нулата до космическите полети. Следователно корабът не е могъл да стартира оттам. Продължението на линията на курса напред водеше в пустошта – по-точно в междугалактическото пространство. Според мен катастрофата е предизвикала рязка промяна в курса и от това, в какво положение е бил намерен корабът, едва ли бихте узнали нещо.

– Няма как – ще се наложи да се откажем от тази идея – рече тъжно Конуей и продължи с малко по-уверен глас: – Но някъде в космоса се намира другата половина от кораба. Ако успеем да я намерим и ако на нея се намират все още телата на другите членове на екипажа, това би ни помогнало да разрешим всички проблеми. Признавам, че този път е доста обиколен, но съдейки по сегашното ни темпо, той може да се окаже най-бързият. Настоявам да започне търсенето на другата половина от кораба.

Конуей завърши и изчака да се разрази бурята. Капитан Съмърфийлд показа нагледно какво означава да имаш бързи реакции и пръв

заговори:

– Това е невъзможно! Вие нямате представа какво искате! Ще се наложи да мобилизираме повече от двеста кораба – цялата флота на сектора, за да пребродят този участък за по-кратко време. И за какво ще е всичко това? За да намерите някакъв си мъртвец, да го анализирате и да лекувате друг астронавт, който по това време може да е също вече мъртвец. Знам, че за вас животът на всяко едно същество е най-важното материално съображение – продължи Съмърфийлд с малко по-спокоен тон, – но вашето искане граничи с безумието. Освен това аз нямам право не само да започна, но дори и да предложа подобна операция...

– Такова право има Болницата – намеси се грубо О'Мара. – Вие, докторе – обърна се той към Конуей, – си слагате главата в торбата. Ако търсенето се увенчае с успех и в резултат на това пострадалият астронавт бъде спасен, не мисля, че някой ще повдигне въпрос за цялата врява и разходите по търсенето. Напротив, Мониторите дори ще ви потупат по гърба, че сте ги насочили към нова, непозната цивилизация. Но ако астронавтът умре или ако е вече умрял, цялата отговорност, докторе, ще падне върху вас.

Ако си сложеше ръката на сърцето, Конуей не би могъл да каже, че е заинтересован повече от обичайното за спасението на пациента, но не и дотолкова, че да пожертвува кариерата си. Водеше го не само някакво гневно любопитство, но и смътното усещане, че противоречивите факти бяха само част от едно цяло, което включваше много повече от един катастрофирал кораб и неговия единствен пътник. Чуждопланетните същества не строяха кораби специално, за да объркват земните лекари, и очевидно тези противоречиви данни сигурно означаваха нещо.

За миг на Конуей му се стори, че е намерил отговора. Някъде дълбоко в съзнанието му се оформяше един мъгляв и все още неясен образ... заличен изцяло и окончателно от възбудения глас на Хендрикс, който се разнесе в слушалките му:

– Докторе, намерихме пострадалия!

Когато след няколко минути се присъедини към хората от спасителната група, Конуей установи, че те вече бяха монтирали временен люк. Хендрикс и останалите мъже разговаряха, допрели шлемовете си, без да използват радио. Но най-приятната гледка за Конуей бе издутата мембрана на люка.

Вътре в помещението имаше налягане. Неочаквано Хендрикс включи радиото и каза:

– Влезте, докторе. Сега, когато го открихме, можем вече да



отваряме вратата, а не да я режем. – Той посочи към мембраната и добави. – Налягането в помещението е около дванадесет фунта.

Това не беше чак толкова много, помисли си Конуей, особено като се имаше предвид, че нормалното притегляне за пострадалия е пет g, а на подобна убийствена гравитация съответствуваше и огромно налягане. Той се надяваше, че въздухът в помещението е достатъчен, за да поддържа живота на пациента. Помисли си, че след катастрофата огнякъде бавно изтича въздух. Но може би вътрешното налягане на съществото ще успее да компенсира спадането на външното налягане.

– Бързо изпратете на Кърсед проба от въздуха – нареди Конуей. Ако откриеха състава му, лесно можеха да увеличат налягането на скутера, с който щяха да откарат пострадалия в Болницата. И бързо добави: – Искам четирима спасители да останат на скутера. При изваждането на пациента може спешно да ни потрябва някое специално съоръжение.

Придружен от Хендрикс, той мина през малкия люк. Лейтенантът провери затворите, хлопна внимателно външната врата и се изправи. По скърцането на костюма си Конуей разбра, че налягането се покачва в резултат на нахлуването на въздух от помещението. Той със задоволство отбеляза, че въздухът е прозрачен и нямаше нищо общо с предсказаната от Кърсед плътна непрогледна мъгла. Херметическата врата се откряна, като че ли се колебаеше, и след това рязко се отвори напълно.

– Не влизайте, докато не ви повикам – каза тихо Конуей и влезе вътре. Хендрикс измърмори нещо в знак на съгласие, а веднага след това се чу и гласът на Кърсед, която съобщи, че включва запис.

Винаги, когато погледнеше за пръв път същество от неизвестен биологичен вид, Конуей виждаше пред себе си неясно и размазано петно. Разумът му настояваше да съпостави чертите на това новооткрито същество с нещо познато, а за това му бе необходимо малко време.

– Конуей – прогърмя гласът на О'Мара. – Вие какво, заспахте ли там?

Конуей бе забравил за О'Мара, Съмърфийлд и различните радисти, които поддържаха връзка с него. Той се окашля и започна припряно да обяснява:

– Съществото е пръстеновидно и много прилича на напомпана автомобилна гума. Диаметърът на пръстена е около девет фута, а дебелината му е между два и три фута. Масата му очевидно е четири пъти по-голяма от моята. Не се забелязват никакви движения, нито следи от значителни телесни увреждания.

Той пое дълбоко въздух и продължи:

– Външната обвивка е гладка, блестяща и сива на цвят, на места покрита с дебела кафеникава кора. Петната, покрита с тази кора, заемат повече от половината от цялата кожа и създават впечатление за ракови образувания, но спокойно биха могли да бъдат и някаква естествена защитна окраска. Възможно е и да са възникнали от декомпенсацията. На външната страна на пръстена се виждат два реда къси пипала, които в момента са здраво притиснати към тялото. Пипалата са общо пет чифта, но по нищо не личи каква е тяхната функция. Освен това не виждам нито зрителни органи, нито никакви органи за гълтане. Ще се наложи да го огледам по-отблизо.

Приближаването му не предизвика никаква външна реакция у съществото и Конуей започна да се безпокои, че помощта им е закъсняла. Той все още не виждаше нито очи, нито уста, но различи малки, подобни на хриле отверстия и нещо, което приличаше на ухо.

Той протегна ръка и лекичко докосна едно от пипалата.

Съществото като че ли се взриви.

Конуей отлетя настрана. Цялата му дясна ръка бе изтръпнала от удара, който, ако не беше тежкия защитен костюм, щеше да смаже китката му. Той трескаво включи антигравитационния колан, за да не излети от пода, и бавно започна да отстъпва към вратата. Постепенно от всичките въпроси, които бръмчаха в слушалките му, останаха само най-важните два: Защо е извикал? И каква е била тази суматоха в помещението?

Конуей отговори с треперещ глас:

– Ами... аз... установих, че пострадалият е жив...

Хендрик, който наблюдаваше през илюминатора, избухна в смях.

– Кълна се – провикна се лейтенантът, – че никога през живота си не съм виждал по-жив пациент.

– Не можете ли да говорите като хората! – изрева О'Мара. – Какво става там?

Ето един въпрос, на който трудно можеше да се отговори, помисли си Конуей, като наблюдаваше как пръстеновидното същество ту се търкаля, ту подскача из помещението. Физическият контакт с пациента бе предизвикал у него паника. И докато първоначално причината бе Конуей, то сега съприкосновението с всяко нещо – стени, под и предмети, плаващи из въздуха – предизвикваше у пациента същата реакция. Пет чифта мощни гъвкави пипала се размахваха в радиус от два фута, а съществото се плъзгаше из помещението. И без значение коя част на едрото пръстеновидно тяло се докосваше до предметите, пипалата

неотменно се размахваха ожесточено.

Когато настъпи благоприятният момент, Конуей успя да се скрие в камерата: съществото безпомощно увисна във въздуха в средата на помещението и подобно на старинна космическа станция се завъртя около собствената си ос. Но то постепенно се приближаваше към една от стените и трябваше да се вземат бързи мерки, преди да започне отново да се блъска из помещението. Конуей разпореди бързо:

– Ще ни трябва тънка здрава мрежа, пети размер, пластмасов чувал, който може да побере мрежата, и комплект помпи. В това си състояние пациентът не може да ни окаже никакво въздействие. Когато го поставим в чувала, ще вкараме с помпите въздух в него и така ще го пренесем до скутера. Дотогава Кърсед ще е готова с анализа. Но по-бързо донесете мрежата!

Конуей не можеше да си обясни как същество, живеещо в условия на такова мощно притегляне, може да се движи с такава лекота в разреден въздух.

– Кърсед, докъде стигнахте с анализа? – запита внезапно той.

Сестрата забави отговора и Конуей бе вече решил, че тя не е чула въпроса му, когато най-неочаквано бавният безцветен глас отговори:

– Анализът е готов. Съставът на въздуха в помещението на пострадалия е такъв, че ако си свалите шлема, докторе, можете и вие самият да дишате от него.

„А това – помисли си слисаният Конуей – бе вече най-невероятното противоречие.“ Кърсед бе сигурно не по-малко изумена. И изведнъж Конуей се засмя. Той си представи как изглежда сега козината на сестрата...

## IV

След шест часа въпреки отчаяната му съпротива по време на целия път пациентът бе пренесен до отделение 310 Б и настанен в едно неголямо помещение с операционна зала, недалеч от Хирургическо отделение ГБЛЕ. По това време Конуей не беше вече сигурен какво желае по-силно: да излекува пациента, или да го убие на място. Като съдеше по коментарите на Мониторите и Кърсед по време на пътуването, те се бореха със същите чувства. Конуей направи предварителен преглед, доколкото това бе възможно под мрежата, и накрая взе проби от кръвта и кожата. Изпрати пробите в Патологията, като залепи на тях червени

етикети – знак за изключителна спешност. Кърсед предпочете да ги занесе сама до лабораторията, вместо да ги изпрати по пневматичната тръба, защото лаборантите от Патологията проявяваха удивителна цветна слепота по отношение на етикетите. Накрая Конуей нареди да се направят рентгенови снимки и като остави пациента под наблюдението на Кърсед, се отправи към О'Мара.

Като го изслуша, О'Мара каза:

– Най-трудното вече мина. Предполагам, че вие ще поемете случая?

– Не... не съм убеден, че трябва да направя това – отвърна Конуей.

О'Мара се намръщи.

– Ако искате да зарежете пациента, кажете го направо. Не понасям увъртанията.

Конуей пое въздух през ноздрите си и след това заговори бавно, като наблягаше на всяка своя дума:

– Аз искам да поема случая. Съмненията, които току-що изразих, не означават, че се колебая да направя това, а са свързани с вашето погрешно становище, че най-трудното е вече минало. Това не е истина. Аз направих предварителния преглед и когато резултатите от изследванията са готови, възнамерявам да направя още по-обстоен преглед. Смятам това да стане утре и бих искал д-р Манън, д-р Приликла, полковник Скемптън и лично вие да присъствувате на този преглед.

О'Мара повдигна учудено вежди.

– Странно съзвездие от таланти, докторе – каза той. – Бихте ли ми обяснили за какво сме ви необходими?

Конуей поклати глава.

– Предпочитам засега да не говоря за това.

– Добре, ще дойдем – каза О'Мара, опитвайки се насила да бъде любезен. – И моля да ме извините, че преди малко допуснах да приема вашето колебание за увъртане, но вие така мънкахте под носа си, че от три ваши думи разбирах едва една. А сега идете и се наспете, докторе, преди да съм ви засегнал отново с нещо.

Едва сега Конуей осъзна колко е уморен. Той с усилие се добра до стаята си с походка, в която нямаше и следа от бодрата отмерена крачка на Старши терапевт.

На следващата сутрин Конуей прекара два часа около пациента, преди да свика консилиума, за който бе помолил О'Мара. От всичко, което бе установил, а то не бе твърде много, той дойде до извода, че без

помощта на експерти не може да направи нищо за пациента.

Д-р Приликла, паякоподобното и изключително крехко създание от класификация ЖЛНО, пристигна пръв. О'Мара и полковник Скемптън, Главният инженер на Болницата, дойдоха заедно. Последен се появи д-р Манън, когото някаква работа бе задържала в Операционната зала ГБЛЕ. Той се втурна почти тичешком в стаята, спря се и бавно обиколи пациента два пъти.

– Прилича на поничка – каза той – с мустачки.

Всички погледи се устремиха към него.

– Това не са мустачки и съвсем не са безобидни – заяви Конуей, като приближи към пациента рентгеновия сканиращ апарат. – Момчетата от патологичната лаборатория смятат, че това е злокачествено образувание. А ако погледнете на екрана, ще видите, че формата на пациента няма нищо общо с поничка. Той притежава най-обикновена анатомия, характерна за класификация ГБЛЕ – цилиндрично тяло със слабо изразен скелет и силна мускулатура. Самото същество не е пръстеновидно. Грешното впечатление се създава от това, че по известна само нему причина то се опитва да глътне собствената си опашка.

Манън се наведе и внимателно се вгледа в екрана, изсумтя скептично и се изправи.

– Типичен омагьосан кръг – измърмори той и след това добави: – Затова ли сте поканили О'Мара? Да не би да подозирате, че на пациента му хлопа някоя дъска?

Конуей не взе на сериозно този въпрос и го пропусна покрай ушите си.

– Образованието е най-плътно на онова място – продължи той, – където се съединяват устата и опашката. Всъщност тази област е изцяло покрита от масата му и ние трудно можем да ги разграничим. Очевидно този оток е болезнен или най-малкото предизвиква у пациента непоносим сърбеж. Може би именно този сърбеж го е накарал да захапе така здраво опашката си. От друга страна, това му положение може да се дължи на породено от отока неволно свиване на челюстните мускули, нещо от рода на епилептичните гърчове...

– На мен ми допада повече втората идея – намеси се Манън. – За да може отокът да се разпростре от устата до опашката или обратното, челюстите сигурно са били от дълго време стиснати така здраво.

Конуей кимна с глава и продължи:

– Въпреки че на катастрофиралия кораб съществуваше съоръжение за изкуствена гравитация, аз установих, че условията за живот на

пациента като въздух, налягане и притегляне са много близки до нашите. Тези отверстия отзад на главата, които засега не са обхванати от отока, служат за дишане. А по-малките отвори, покрити частично от мускулни снопчета, са уши. Следователно пациентът може да чува и диша, но не може да яде. Надявам се всички ще се съгласите с мен, че първата стъпка трябва да бъде освобождаването на устата.

Манън и О'Мара изразиха съгласието си с кимване. Приликла разпери четирите си манипулатора – жест, който имаше същото значение, а полковник Скемптън вторачи поглед в тавана, разсъждавайки най-вероятно по въпроса за какъв дявол го бяха поканили и него. Без да губи време, Конуей се зае да му обясни причината.

Докато той и Манън обсъждат на кой оперативен метод да се спрат, полковникът и д-р Приликла трябва да се заемат с въпроса за свързката. Докато Приликла със своята емпатична способност долавя емоционалните реакции на пациента, двама от транслаторните техници на Скемптън ще провеждат звукови опити. Щом открият слуховия обхват на болния, ще могат да модифицират транслатор, който да бъде походящ за него, и тогава самият болен ще може да помага на лекарите за установяването на диагнозата и провеждането на лечението.

– Тук и без мен е достатъчно многолюдно – заяви решително полковникът. – Ще се справя и сам.

Той отиде до комуникатора, за да поръча необходимите му съоръжения. Конуей се обърна към О'Мара.

– Не, не ми казвайте нищо. Аз сам ще отгатна – каза Главният психолог, преди Конуей да си отвори устата. – За мен сте оставили най-лесната задача – щом се намери начин за общуване с пациента, аз ще трябва да го успокоя и да го убедя, че двамата касапи, застанали пред него – вие, докторе, и д-р Манън, – не искат да му сторят никакво зло.

– Точно така – потвърди Конуей с усмивка и побърза да посвети цялото си внимание на болния.

Приликла докладва, че пациентът изобщо не ги забелязва и че емоционалните му реакции са изключително слаби. Той смяташе, че болният е или в безсъзнание, или е в състояние на пълно физическо изтощение. Въпреки това Конуей ги предупреди изобщо да не докосват болния.

Конуей бе виждал злокачествени образувания у всякакви пациенти, но с този оток щяха да се справят трудно.

Подобно на дебела влакнеста кора на дърво той изцяло покриваше мястото, където се съединяваха устата и опашката на болния. Допълнителна трудност представляваше и структурата на челюстните кости,

които щяха да им бъдат основна грижа по време на операцията. Те изобщо не се виждаха на екрана, тъй като кората, която ги покриваше, почти не пропускаше рентгеновите лъчи. Очите на пациента също се намираха някъде под кората, а това от своя страна изискваше особено внимание при операцията.

Манън посочи неясното петно на екрана и гневно заяви:

– Не мисля, че е искал да се почеше, за да облекчи сърбежа си. Зъбите му така здраво са стиснати, че той направо си е отхапал опашката! Абсолютно ясно е – това е епилептичен статус. Или път е някакво желание за самонараняване, което може да се дължи на психическо разстройство...

– Гениално! – възкликна с отвращение застаналият зад тях О'Мара.

В това време пристигнаха съоръженията на Скемптън и Приликла и полковникът започнаха да калибрират транслатор за болния. Тъй като пациентът се намирал в безсъзнание, наложи се звуковите проби да се правят с оглушителна сила, а това принуди Манън и Конуей да отидат в операционната зала, за да довършат на спокойствие разговора си.

Половин час по-късно Приликла влезе при тях, за да им каже, че вече могат да разговарят с пациента, макар че той все още не беше дошъл напълно в съзнание. Те бързо отидоха в стаята на болния.

О'Мара бе пристъпил към своята задача и обясняваше на пациента, че той се намира сред приятели, които го харесват и съжаляват и ще направят всичко възможно, за да му помогнат. Той говореше тихо в своя транслатор, а от другия транслатор, поставен близо до главата на пациента, гърмяха неразбираеми писъци и крясъци. В паузата между отделните изречения на О'Мара Приликла докладваше за емоционалното състояние на болния.

– Объркване, ярост и силен страх – звучеше гласът на лекаря ЖЛНО по неговия собствен транслатор. Изминаха няколко минути, но силата и видът на емоционалните реакции не се променяха. Конуей реши да предприеме следващата крачка.

– Предайте му, че се готвя да влезе във физически контакт с него – каза той на О'Мара. – Моля да ме извини, ако това се окаже неприятно за него, но му кажете, че нямам намерение да му сторя нищо лошо.

Той взе една дълга заострена сонда и леко я допря до мястото, където образуването бе най-плътното. Приликла съобщи, че в отговор на това няма никаква реакция. Очевидно пациентът изпаднаше в ярост само когато го докосваха в онези участъци от кожата, които не бяха обхванати от отока. Конуей почувствува, че все пак успяха да стигнат до нещо.

Като изключи транслятора на пациента, той каза:

– На това се и надявах. Ако засегнатите участъци са нечувствителни към болка, ще можем с помощта на пациента да освободим устата, без да прибягваме към упойка. Освен това нямаме никаква представа за неговата обмяна на веществата и ако му дадем упойка, рискуваме да го убием. А вие сигурен ли сте – обърна се той неочаквано към Приликла, – че пациентът чува и разбира това, което му говорим.

– Да, докторе – отвърна Приликла, – той разбира всичко, когато му говорите бавно и ясно.

Конуей включи отново транслятора и започна с тих глас:

– Ние се каним да ви помогнем. Първоначално искаме да ви позволим да възстановите естественото си положение, като освободим устата ви, а след това ще отстраним това злокачествено...

Внезапно мрежата се размърда и пет чифта пипала започнаха яростно да се размахват във всички посоки. Ругаейки, Конуей отскочи настрани. Той се сърдеше на пациента, но още повече се сърдеше на себе си, защото бе постъпил прибързано...

– Страх и ярост – докладва Приликла и добави: – Това същество... струва ми се, че то има причина за такава реакция.

– Но защо? Аз само искам да му помогна...!

Съпротивата на пациента достигна до невероятна ярост. Крехкото тяло на Приликла потрепваше под напора на емоционалната буря, бушуваща в мозъка на болния. Едно от пипалата на пациента, което се подаваше от покрит с кора участък, се заплете в мрежата и се откъсна.

Такава сляпа безпричинна паника, помисли си уморено Конуей. Но Приликла бе казал, че пациентът има основание за тази емоционална реакция. Конуей изруга. Дори мисловната дейност на пациента бе противоречива.

– А сега? – запита Манън, когато болният отново утихна.

– Страх, гняв и ненавист – докладва Приликла. – Мога съвсем определено да кажа, че той не желае нашата помощ.

– Очевидно попаднахме на много болен звяр – обади се мрачно О'Мара.

Тези думи прокънтяха като ехо в мозъка на Конуей.

Те имаха огромно значение. О'Мара, разбира се, бе имал предвид душевното състояние на пациента, но това нямаше значение. Много болен звяр – това беше ключът към ребуса и останалите му части започнаха да застават на местата си. Все още нещо липсваше, но и това, което вече знаеше, бе достатъчно, за да изпълни Конуей със страх – такъв



ужасен страх, какъвто той никога през живота си не бе изпитвал.

Когато заговори, той едва разпозна собствения си глас:

– Благодаря ви, господа. Ще трябва да се спра на друг подход към пациента. Когато съм готов с решението си, ще ви уведомя...

Искаше му се всички да си отидат и да го оставят да обмисли въпроса. Изпитваше и желанието да избяга нанякъде и да се скрие, макар че едва ли в цялата Галактика можеше да се намери кътче, където би могъл да се скрие от това, което го плашеше.

Сега всички бяха втренчили поглед в него и лицата им изразяваха изненада, тревога и объркване. Много пациенти не желаеха да бъдат лекувани, но това не означаваше, че при първите признаци на съпротива от тяхна страна докторът ще прекъсне лечението. Очевидно те решиха, че Конуей се е уплашил от предстоящата крайно неприятна и технически сложна операция и всеки по свой път се опита да го окуражи. Дори Скемптън предлагаше, различни варианти.

– ...Щом ви тревожи най-много въпросът с упойката – говореше Скемптън, – нима не е възможно патолозите да създадат наркоза въз основа на данните, получени от умряло или ранено същество? Непрекъснато си мисля за търсенето на другата половина от кораба, което предложихте преди малко. Струва ми се, че сега вие имате всички основания да настоявате за започването му. Искате ли да...

– Не!

Сега вече наистина всички погледи се втренчиха в него. У О'Мара се събуди професионален интерес. Конуей припряно заговори:

– Пропуснах да ви кажа, че разговарях със Съмърфийлд. Той заяви, че според последните изследвания намерената от Мониторите половина от кораба при катастрофата е пострадала повече от другата. Втората половина според него не се е разпаднала на парчета, а напротив, добрала се е до родната им планета на собствен ход. Следователно търсенето й би било безпредметно.

Конуей отчаяно се надяваше, че Скемптън няма да си направи труда да провери тази информация. Съмърфийлд наистина се беше обадил от кораба, но неговите изводи не бяха така категорични, както ги представи Конуей. Сега, когато имаше ключа към ребуса, Конуей се обля в студена пот само при мисълта, че корабите на Мониторите щяха да претърсят целия участък.

Но Скемптън само кимна и смени темата. Конуей си отдъхна и бързо каза:

– Д-р Приликла, бих искал да поговоря с вас относно

емоционалното състояние на пациента през последните няколко минути. Не, не сега – малко по-късно. Искам да ви благодаря още веднъж, господа, за вашите съвети и помощ...

Той направо ги гонеше от стаята и по израженията на лицата им се досети, че те разбраха това – навярно щеше да му се наложи да отговаря на цял куп неприятни въпроси, които О'Мара щеше да му зададе във връзка със сегашното му поведение. Но в този миг Конуей не мислеше за това. Когато всички си отидоха, той помоли Кърсед да наглежда пациента на всеки половин час и да му се обади, ако има промяна в състоянието му. След това се отправи към стаята си.

## V

Конуей често се бе оплаквал от теснотата на стаята, в която спеше, държеше малкото си лични вещи и нарядко канеше на гости колегите си. Но сега именно тази теснота му действуваше успокоително. Той седна, защото нямаше как да се поразходи из малката стая. Опита се да сглоби и запълни белите петна в картината, която само за миг се бе мернала в съзнанието му там, в отделението.

Всичко е било така поразително ясно още от самото начало. На първо място решетките за изкуствена гравитация – той лекомислено бе пренебрегнал това, че не е задължително те да работят с пълния си капацитет, а можеха да се настройват на всяка степен от нула до пет g. На второ място въздушната инсталация изглеждаше противоречива, защото той не бе приел, че може да е предназначена за няколко различни форми на живот, а не само за една. Накрая трябваше да се прибави и физическото състояние на пациента, както и цветът на корпуса – наситено яркочервен. Земните кораби от този тип по традиция се боядисват в бяло.

Катастрофиралият кораб беше космическа линейка.

Но междузвездните кораби са продукти на напреднала в техническо отношение цивилизация, която обхваща или се готви да обхване множество слънчеви системи. А когато една цивилизация достигне такава степен на развитие, при която корабите се строят със специално предназначение, тогава тя наистина е много напреднала. В Галактическата федерация такава степен на развитие са достигнали единствено цивилизацията на Иленса, Тралтън и Земята. Как тогава е могла тази толкова напреднала цивилизация да остане неизвестна?

Конуей имаше отговор и на този въпрос.

Съмърфийлд бе казал, че намерената половина е била по-зле пострадалата при катастрофата, а вероятно другата бе продължила на собствения ход до най-близката ремонтна база. В такъв случай секцията с пациента се е откъснала и е продължила в пространството по същия курс, по който е летял корабът преди възникването на катастрофата.

Следователно корабът е идвал от планета, която е регистрирана като необитаема. Но за сто години някой е могъл да основе на нея база или дори колония. А космическата линейка е излетяла от тази планета по посока на междугалактическото пространство...

Ако една цивилизация може да преодолее междугалактическото пространство и да основе колония в периферията на друга галактика, то към нея трябва да се отнасят с уважение. И с предпазливост. Особено като се има предвид, че единственият ѝ представител, въпреки всичките им усилия, не можеше да се причисли към сговорчивите същества. А на неговите сънародници, които сигурно са напреднали значително в областта на медицината, никак не би им харесало това, че някой лекува през пръсти техния болен събрат. И изобщо при това положение те едва ли биха се отнесли добре към каквото и да било или когото и да било.

Конуей знаеше, че времето на междувездните завоевателни войни е безвъзвратно отминало. Но все още на места, между отделни воинствени раси избухваха унищожителни войни, които сееха разруха и превръщаха планетите във вечни пустини, в които никога не можеше отново да възникне живот. Припомняйки си своя последен контакт с пациента, Конуей започна да се безпокои, че той може би принадлежи именно към една от тези свирепи и воинствени раси.

Неочаквано комуникаторът избръмча. Обаждаше се сестра Кърсед, която искаше да му съобщи, че пациентът е спокоен, но че отокът се разпространява бързо и заплашва да покрие едно от дихателните отвори. Конуей отговори, че идва незабавно. Той се свърза с д-р Приликла и отново седна.

Конуей не смееше да съобщи никому за своето откритие. Направеше ли това, корабите на Мониторите щяха да плъзнат и да установят с колонистите преждевременен контакт – именно преждевременен от негово гледна точка. Беше твърде възможно първата среща между две цивилизации да свърши с някакъв сблъсък и ударът можеше да се смекчи само ако Федерацията успееше да докаже, че те са направили всичко, за да спасят и излекуват един от междугалактическите колонисти.

Разбира се, не беше изключена и възможността пациентът да не е типичен за своята раса, да е умствено разстроен, както предполагаше

О'Мара. Конуей обаче се съмняваше дали в очите на колонистите това ще бъде достатъчно оправдание, че той не е излекуван. Това предположение се оборваше и от факта, че пациентът имаше по своему основателни причини да се страхува и ненавижда лицето, което се опитва да му помогне. За миг на Конуей му хрумна невероятната мисъл дали във Вселената не съществува някаква антиземна логика, по чиито закони помощта предизвиква не благодарност, а ненавист. Дори това, че бяха намерили пострадалия в космическа линейка, не можеше да докаже противното. За хората линейката бе символ на алтруизъм, милосърдие и така нататък. Но много раси, някои от които влизаха дори във Федерацията, гледаха на болестните състояние като на физическа непълноценност.

Напускайки стаята си, Конуей все още нямаше никаква представа по какъв начин ще излекува болния. Не знаеше също дали ще има и достатъчно време за това. Засега вниманието на капитан Съмърфийлд, Хендрикс и на останалите от екипажа на „Шелдън“ бе изцяло погълнато от разрешаването на множество загадки и те не можеха да мислят за нищо друго. Но след няколко дни или дори няколко часа те щяха да стигнат до онези заключения, до които бе стигнал и Конуей.

Без да губят време, Мониторите щяха да установят контакт с колонистите, които естествено ще поискат да узнаят за съдбата на своя болен брат, който дотогава би трябвало или да е оздравял, или да е в процес на оздравяване.

Или освен ако...

Мисълта, която Конуей се мъчеше отчаяно да прогони от съзнанието си, бе: „А какво ли, ако пациентът умре...?“

Преди да пристъпи към следващия преглед, той разпита Приликла за емоционалното състояние на пациента, но не научи нищо ново. Същевото лежеше неподвижно и очевидно се намираще в безсъзнание. Когато с помощта на транслатора Конуей се обърна към него, емоционалната му реакция бе страх, въпреки че според уверенията на Приликла то разбираше всяка дума, казана от Конуей.

– Аз няма да ви сторя нищо лошо – говореше бавно и отчетливо Конуей, приближавайки се към пациента. – Но трябва да ви докосна. Повярвайте ми, не искам да ви причиня нищо лошо... – Той погледна въпросително Приликла.

Емпатът каза:

– Страх и... безпомощност. Също и покорност, примесена със заплахи... не, с предупреждения. Очевидно той вярва на думите ви, но се опитва да ви предупреди за нещо.

Това вече бе обещаващо, помисли си Конуей. Съществото искаше да го предупреди и не възразяваше срещу евентуален физически контакт. Той се приближи още малко и със защитената си от ръкавицата ръка леко докосна съществото в един от участъците, необхванати от отока.

Той извика от жестокия удар, който отхвърли ръката му настрана. Отскочи бързо назад и разтривайки удареното място, изключи транслятора, за да даде изблик на чувствата си.

След като помълча известно време от приличие, Приликла се обади:

– Успяхме да получим много важни сведения, д-р Конуей. Въпреки физическата реакция чувствата на пациента към вас с нищо не са се променили. Те са същите, както и преди да го докоснете.

– И какво от това? – попита раздразнено Конуей.

– От това следва, че реакцията е инстинктивна.

След миг Конуей схвана мисълта на Приликла и каза с болка:

– Но това означава, че дори да разполагаме с подходяща наркоза, ние пак не можем да прибегнем до обща упойка, тъй като при това положение сърцето и белите дробове се ръководят от несъзнателно свиващи се мускули. Това е още едно усложнение. Ние не можем да му дадем упойка...

Той се приближи до контролния пулт и натисна няколко копчета. Скобите, които държаха мрежата, се разтвориха и самата мрежа се свлече настрана. Конуей продължи:

– Той непрекъснато си причинява травми, блъскайки се в тази мрежа. Както виждате, за малко не загуби още едно от пипалата си.

Приликла възрази срещу свалянето на мрежата, като каза, че сега, когато пациентът ще се движи свободно из стаята, опасността от наранявания ще се увеличи. Конуей изтъкна, че така, както е захапал опашката си и насочил пипалата си навън, пациентът едва ли ще може да се движи много свободно. Сега му хрумна мисълта, че тази поза на болния прилича твърде много на отбранителна. Тя му напомняше за позата на котка, която при схватка ляга на едната си страна, така че и четирите ѝ лапи да са готови за действие. Сега пред него лежеше една десетлапа котка, която можеше да се защитава от всички страни.

Вродените рефлексии бяха продукт на еволюцията. Но защо му бе необходимо на съществото да заема такава отбранителна поза и да не допуска никого до себе си дори тогава, когато най-много се нуждае от помощ...?

Изведнъж в съзнанието му просветля – Конуей бе намерил

отговора на своя въпрос. Не, побърза да се поправи той – бе почти сигурен, че е намерил отговора.

Всички от самото начало бяха допуснали грешка в предположенията си за същността на заболяването. Неговата нова теория отчиташе, че бяха стигнали и до грешно заключение – просто и единствено, лежащо в основата на диагнозата. Тази теория обясняваше враждебността на пациента и неговото физическо и душевно състояние. Тя дори посочваше единствения възможен метод на лечение. Но най-хубавото в теорията бе онова, което даваше основание на Конуей да повярва, че пациентът не принадлежи към никоя жестока и войнствена раса.

Единствената слабост на тази нова теория, бе че тя също можеше да се окаже погрешна.

Първоначалният му ентузиазъм угасна, а увереността му чувствително намаля. Безпокоеше го и това, че не можеше да обсъди с никого набелязания нов курс на лечение. Ако разкриеше някому замисъла си, това би означавало понижение. Заемеше ли се с неговото изпълнение и болният умреше, това би означавало уволнение.

Конуей отново се приближи към пациента и включи транслатора. Той предварително знаеше каква ще бъде реакцията му и може би това, което се канеше да направи, бе акт на жестокост, но той трябваше да се убеди в правотата на теорията си. Той каза:

– Не се тревожете, млади приятелю, ей сега ще възвърнем предишния ви вид...

Реакцията на пациента бе толкова бурна, че д-р Приликла, комуто се предаваха с пълна сила чувствата на пациента, се видя принуден да напусне стаята.

Едва тогава Конуей взе окончателно решение.

През следващите три дни Конуей редовно посещаваше болния. Отбелязваше акуратно темповете на растежа на плътната влакнеста кора, която вече покриваше две трети от тялото на пациента. Нямахше съмнение, че тя не само се разпространяваше бързо, но ставаше все по-плътна. Той направи биопсия и изпрати материала в патологичната лаборатория, откъдето отговориха, че пациентът страда от особена и изключително злокачествена форма на рак на кожата и питаха какво ще предприемат – радиоактивна терапия или хирургическа интервенция. Конуей отговори, че и едното, и другото крият опасност за живота на пациента.

През тези три дни Конуей направи решителна крачка – издаде

заповед никой, който се свързва с пациента посредством транслатора, да не утешава болния. Съществото бе вече пострадало достатъчно много от тази форма на доброжелателна глупост. Ако Конуей имаше право да забрани достъпа в отделението за всички освен за себе си, Кърсед и Приликла, той щеше да го стори без колебание.

През по-голямата част от времето Конуей убеждаваше само себе си, че постъпва правилно.

От деня на консилиума той съзнателно избягваше д-р Манън. Не искаше старият му приятел да обсъжда с него развитието на болестта, защото Манън бе достатъчно умен, за да се остави да го подведат, а Конуей дори и на него не можеше да каже истината. Най-доброто разрешение бе капитан Съмърфийлд да има достатъчно работа на кораба, за да не може да мисли за друго нещо, О'Мара и Скемптън да забравят за съществуването на Конуей, а Манън да не си пъха носа в чуждите работи.

Но толкова хубави неща не се случваха обикновено.

Когато на петия ден Конуей направи второто си сутрешно посещение в отделението, той завари д-р Манън, който го очакваше. По всички правила Манън го помоли за разрешение да види пациента. Когато приключи с тази формалност, той каза:

– Вижте какво, нагли младежо, дойде ми до гуша всеки път, когато ме срещнете, да ви виждам как си забивате носа в земята или го вдигате към тавана. Ако нямах кожа, дебела като на тралт, сигурно щях да се за-сегна от това. Знам, че новоизлюпените Старши терапевти малко се престарават през първите няколко седмици, но вашето поведение минава границите на приличието.

Той вдигна ръка и преди Конуей да успее да заговори, продължи:

– Приемам вашите извинения. А сега да преминем към работа. Разговарях с Приликла и с момчетата от Патологията. Те ми казаха, че образуването вече е покрило цялото тяло, че то не пропуска рентгеновите лъчи, така че за разположението и функционирането на вътрешните органи сега можем само да гадаем. Оказва се, че не можете да прибегнете и до упойка при една евентуална операция, защото ще парализирате пипалата, а това може да спре сърцето. От друга страна, ако тези пипала непрекъснато се размахват, вие няма да сте в състояние да оперирате. В същото време пациентът слабее и ще продължава да слабее, ако не го нахраните, но вие не можете да направите това, докато не освободите устата му. И за да бъдем изчерпателни, последните изследвания показват, че отокът не само че се разпростира много бързо, но и става все по-плътен, а от това следва, че ако не оперирате незабавно, устата напълно

ще се срасне с опашката. В общи линии това е положението, нали така?

Конуей кимна. Манън си пое дълбоко въздух и продължи:

– Да допуснем, че вие ампутирате пипалата и отстраните отока от главата и опашката, като замените кожата с подходящ синтетичен материал. Когато пациентът започне да се храни и укрепне достатъчно, можете да повторите операцията и върху останалите участъци от тялото. Признавам, че начинът е твърде драстичен, но при създалите си обстоятелства той е единственият, по който можете да спасите живота на пациента. Освен това винаги има възможност за успешно присаждане или протезиране...

– Не! – извика Конуей и по начина, по който го погледна Манън, разбра, че е пребледнял. Ако теорията му бе правилна, то всяка операция на този стадий щеше да бъде съдбоносна. Ако ли не, ако пациентът се окажеше такъв, какъвто изглеждаше на пръв поглед – злобен, крив и непреодолимо враждебен, – и ако другарите му дойдеха да го потърсят...

Конуей се поуспокои и каза:

– Да допуснем, че ваш приятел с тежко кожно заболяване попадне в ръцете на някакъв чуждопланетен лекар и единственото нещо, което този доктор може да измисли, е да го одере жив и да му отреже ръцете и краката. Когато го намерите в такова състояние, вие ще се ядосате. Дори да предположим, че сте цивилизован, търпелив и склонен към компромиси – качества, които още не можем да припишем на нашия пациент, – осмелявам се да предположа, че това ще ви накара да излезете от кожата си.

– Не можете да правите такива сравнения – разпалено възрази Манън. – В някои случаи се налага и да рискуваме. Това е един от тези случаи.

– Не! – повтори още веднъж Конуей.

– Може би имате някакво по-добро предложение?

Забавяйки отговора си, Конуей внимателно подбираше думите си:

– Имам една идея, но засега не искам да я обсъждаме. Ако успея с нея, вие ще бъдете първият, който ще узнае това. Ако не успея, вие и без друго ще узнаете. Всички ще узнаят.

Манън помръдна рамене и си тръгна. Спря се на вратата и каза:

– Независимо от това какво правите, то сигурно е нещо много сериозно, щом го държите в тайна. Но запомнете едно, ако се заемем двама-та със случая и се провалим, ще делим вината наполовина...

„Това се казва истински приятел“ – помисли си Конуей. За миг се



изкуши да му разкаже всичко. Но д-р Манън бе любопитен, добър и много способен Старши терапевт, който винаги бе гледал и винаги щеше да гледа много сериозно на професията си на лечител, макар че често се шегуваше на тази тема. Той едва ли можеше да направи това, за което щеше да го помоли Конуей, и едва ли щеше да го запази в тайна, ако Конуей се заловеше да го направи.

Конуей със съжаление поклати глава.

## VI

Когато Манън си отиде, Конуей се върна при пациента. Външно съществуването все още приличаше на поничка, помисли си той, но поничка, която бе сбръчкана и изсъхнала като изкопаема вкаменелост. Трудно му беше да повярва, че от приемането на пациента бе изминала едва една седмица. Петте чифта пипала, които вече бяха обхванати от отока, стърчаха под различни ъгли от тялото и приличаха на изсъхнали клони от мъртво дърво. Осъзнавайки, че отокът ще покрие дихателните отвори, Конуей бе поставил в тях тръбички, които осигуряваха нормално дишане. Тръбичките успешно изпълняваха предназначението си, но въпреки това дишането бе станало по-бавно и повърхностно. Прослушването със стетоскопа показва, че ударите на сърцето са вече по-слаби, но са станали по-чести.

Обзе го нерешителност.

Защо това не бе обикновен пациент, помисли си с яд Конуей, пациент, когото открито можеш да лекуваш и свободно да обсъждаш курса на лечението му? Но положението се усложняваше и от това, че болният бе представител на напреднала и вероятно враждебна раса и Конуей не можеше да се довери на някого, без да рискува да го отстранят от случая, преди да докаже теорията си. Освен това току-виж се оказало, че теорията му е изцяло погрешна. Можеше да се окаже, че той бавно и сигурно убиваше пациента си.

Като нанесе пулса и честотата на дишането в картона на болния, Конуей реши, че е време да увеличи посещенията си при пациента, и ги насрочи в часове, когато Приликла, зает напоследък в Детско отделение, можеше да го съпровожда.

Кърсед го наблюдаваше внимателно, докато той напускаше отделениято, и с козината ѝ ставаха странни неща. Конуей не си направи труда да предупреди сестрата да държи в тайна заниманията му с пациента,

защото това би означавало да я подтикне само към повече клюки. Той и без това се бе вече превърнал в злободневна тема за разговор сред медицинския персонал и бе забелязал известно охладняване в поведението на някои старши сестри от сектора. Но с малко повече късмет началниците му нямаше да разберат за заниманията му поне още няколко дни.

Три часа по-късно той се върна в 310 В заедно с д-р Приликла. Отново провери пулса и дишането, докато ЖЛНО се занимаваше с емоционалните реакции на пациента.

– Болният е много отпаднал – докладва Приликла замислено. – Все още дава признаци за живот, но толкова слаби, че можем да го смятаме в безсъзнание. Като се имат предвид почти недоловимото дишане и слабият учестен пулс... – Мисълта за смърт беше непоносима за един емпат и чувствителното малко същество не намери сили у себе си да довърши изречението.

– Само като си помисля на какви изпитания трябваше да го подложим – разсъждаваше на глас Конуей. – То не можеше да се храни и ние го принудихме да изразходва запасите си от сила, от които ще има огромна нужда. Но трябваше да се защитава...

– Но защо? Нали ние само се опитвахме да помогнем на пациента?

– Несъмнено – отвърна Конуей с хаплив саркастичен тон, за който предварително бе убеден, че няма да бъде предаден от транслатора. Той тъкмо се канеше да продължи прегледа, когато неочаквано го прекъснаха.

Съществото, чието огромно туловище с труд се провря през вратата на отделението, беше тралт, биологична класификация ЕЖЛИ. В очите на Конуей всички тралти поразително си приличаха, но този тралт той познаваше добре. Това не беше кой да е, а сам Торнастър, Главният диагностик на Патологията.

Диагностикът изви две от очите си по посока на Приликла и гласът му прогърмя:

– Моля ви да излезете. И вие също, сестра. – После насочи и четирите си очи към Конуей.

– Реших да поговоря с вас насаме – каза Торнастър, когато останаха само двамата, – защото някои от моите забележки ще засегнат професионалното ви поведение, а нямам намерение да ви карам да се чувствувате още по-неудобно, като ги направя в присъствието на свидетели. Ще започна с една добра новина. А именно, че успяхме да получим препарат срещу нарастването на отока. Той не само ще преустанови процеса, но от него ще омекнат и засегнатите от отока участъци. Освен това

препаратът ще възстанови тъканта и засегнатите кръвоносни съдове.

„По дяволите!“ – помисли си Конуей, а на глас каза:

– Забележително постижение! – И това бе самата истина.

– Ние нямаше да успеем да го получим, ако не бяхме изпратили на катастрофиралия кораб наш лекар с поръчение да ни изпрати всичко, което може да хвърли светлина върху обмяната на веществата на пациента – продължи Диагностикът. – Очевидно вие напълно сте пренебрегнали този източник на информация, докторе, защото образците, които доставихте, бяха взети от единственото ви посещение, а това бе наистина само една частица от това, което се намиреше там. Чисто ваш пропуск, докторе, и само доброто ви досие ви спаси от понижение и отстраняване от случая... Успяхме да синтезираме този препарат, защото там намерихме добре обзаведена аптечка – продължи Торнастър. – Като изследвахме внимателно съдържанието ѝ, а така също и допълнителната информация от оборудването на кораба, ние стигнахме до извода, че това трябва да е била някаква космическа линейка. Тази новина развълнува особено много хората от Мониторния корпус...

– Кога им казахте това? – запита рязко Конуей. Кулата, която бе построил, изведнъж рухна. Конуей почувствува, че му става студено. Но може би все още имаше възможност да накара Скемптън да отложи установяването на контакта. – Кога им казахте, че това е космическа линейка?

– Подобна информация едва ли би ви заинтересувала особено – отвърна Торнастър, изваждайки от чантата си голяма колба. – Вашата основна грижа е и трябва да бъде пациентът. На вас ще ви е необходимо значително количество от този препарат и ние правим всичко възможно да ускорим синтезирането му. Това количество тук ще е достатъчно за освобождаването на главата и устата. Направете вливането според указанията. След около час ще имате резултат.

Конуей внимателно вдигна колбата. Като се стараше да печели време, той попита:

– Какви са страничните ефекти? Не бих искал да рискувам...

– Докторе – прекъсна го Торнастър, – имам чувството, че вашата предпазливост се превръща в излишно и дори престъпно презастраховане. – Гласът на Диагностика, предаден по транслятора на Конуей, бе безизразен, но едва ли Конуей трябваше да е емпат, за да отгатне, че тралът бе изключително сърдит. Начинът, по който Торнастър хлопна вратата, недвусмислено показва това.

Конуей изруга мрачно. Мониторите бяха на път да се свържат с

колонистите, ако вече не са и сторили това. Много скоро чуждопланетните същества щяха да нахълтат в Болницата и да разпитват как той лекува пациента си. Ако дотогава болният не вървеше към подобрене, Конуей щеше да си има неприятности независимо от това какви хора щяха да се окажат колонистите. А преди идването им той щеше да си има неприятности в самата Болница, защото със своите професионални способности не бе успял да направи някакво впечатление на Торнастър.

В ръката си Конуей държеше колбата, чието съдържание по думите на Главния патолог щеше да излекува пациента. За миг Конуей се поколеба, но след това реши да се придържа към решението, което бе взел преди няколко дни. Той успя да скрие колбата преди завръщането на Приликла.

– Слушайте ме внимателно – каза с отчаяние Конуей – и не ме прекъсвайте, докторе. Не желая да слушам никакви коментари по курса на лечението на този пациент. Мисля, че знам какво правя, но ако аз греша и вие участвувате в лечението на болния, ще пострада професионалната ви репутация. Разбирате ли?

Когато Приликла заговори, шестте му тънки крачета трепереха. Но не думите вълнуваха дребното създание, а чувствата, които влагаше в тях. Конуей само се досещаше какво е емоционалното излъчване на Приликла в този миг.

– Разбирам – каза Приликла.

– Много добре – рече Конуей. – А сега да се заловим за работа. Ще ви помоля да проверите пулса и дишането, а също така и емоционалното състояние на пациента. Скоро в него трябва да настъпи промяна и не бих искал да я пропуснем.

В продължение на два часа те прислушваха и наблюдаваха внимателно болния, но в състоянието му не се забелязваше никаква промяна. По едно време Конуей остави пациента на грижите на Приликла и Кърсед, за да се опита да се свърже с полковник Скемптън. Отговориха му, че полковникът е напуснал Болницата спешно преди три дни, като е оставил координатите си, но че в надмеждузвездните разстояния е невъзможно да се установи връзка с кораб, докато той е в движение. Съжаляваха, но можеха да предадат съобщението на Конуей едва когато полковникът стигне до местоназначението си.

Беше вече много късно да предотврати установяването на контакт с колонистите. Единственото, което можеше да направи сега, бе да „излекува“ пациента.

Ако получеше разрешение...

Стенният говорител се окашля и заговори:

– Доктор Конуей, незабавно идете в кабинета на майор О'Мара.

Конуей си помисли с горчивина, че Торнастър не си е губил времето напразно и е успял да направи оплакване срещу него. В този момент Приликла каза:

– Дишането почти изчезна. Пулсът е неравномерен.

Конуей включи комуникатора и извика в микрофона:

– Обажда се Конуей. Кажете на О'Мара, че съм зает! – след това се обърна към Приликла: – Прав сте. Какво е емоционалното състояние?

– По време на колебанията в пулса емоционалното излъчване се усили. Сега отново е в рамките на нормалното. Организмът продължава да отслабва.

– Добре. Бъдете нащрек.

Конуей взе проба от въздуха от едно от дихателните отвори и я пусна в анализатора. Дори като се вземеше под внимание повърхностното дишане на пациента, резултатът, както и другите, получени през последните дванадесет часа, не оставяше никакво съмнение. Конуей се почувствува малко по-уверен.

– Дишането почти изчезна – обади се Приликла. Преди Конуей да отговори, О'Мара нахлу в стаята.

Като се спря на шест инча от Конуей, той заговори със заплашително спокоен глас.

– И с какво по-точно сте зает, докторе?

Конуей едва го свърташе от нетърпение.

– Вашата работа не може ли да почака? – запита той умолително.

– Не.

Конуей знаеше, че няма да може да се отърве от психолога, без да му даде някакво обяснение за поведението си напоследък, а много му се искаше да не бъде обезпокояван през следващия час. Той отиде бързо при пациента и през рамо разказа с няколко думи на О'Мара за своите съображения относно чуждопланетната космическа линейка и колонизираната планета, от която бе излетяла. Накрая се обърна с молба към психолога да се свърже със Скемптън и да му нареди да отложи установяването на първия си контакт, докато не се изясни състоянието на болния.

– Значи от една седмица вие сте знаели всичко това и не сте ни казали – рече замислено О'Мара. – Сега разбирам кои са причините да искате да запазите всичко в тайна. Но Мониторите и друг път са установявали първоначален контакт и са се справяли с това съвсем прилично.

Ние разполагаме с хора, които са специално обучени за тази цел. Вие обаче сте действували като шраус – скрили сте главата си с надеждата, че проблемът ще се разреши от само себе си. Но този проблем се отнася до една напреднала цивилизация, която е в състояние да преодолява междугалактическото пространство, а този факт е твърде значим, за да го пренебрегнем. Такъв проблем трябва да се реши бързо и положително. В идеалния случай ние можем да засвидетелствуваме добрите си чувства, като им върнем оцелелия жив и здрав...

Гласът на О'Мара премина в гневен шепот и той се приближи така близко, че Конуей почти усещаше дъха му в тила си.

– А това ни връща отново към въпроса за пациента, съществува, което вие би трябвало да лекувате. Погледнете ме, Конуей!

Конуей се обърна, за да се увери, че Приликла продължава да наблюдава внимателно пациента. Той гневно се учудваше защо нещата изведнъж се объркаха, вместо да се развият спокойно и последователно.

– При първия преглед – продължи спокойно О'Мара – вие избягахте в стаята си, преди да сте направили и крачка напред. Това ми изглеждаше като професионална уплаха, но бях склонен да ви оправдая. По-късно д-р Манън ви предложи курс на лечение, който макар и драстичен, бе не само единственият допустим, но и определено показаният за състоянието на пациента. Вие отказвахте да предприемете каквото и да било. Патолозите разработиха препарат, който може да излекува пациента само за няколко часа, вие не пожелахте да използвате и това средство!

– Обикновено аз не давам ухо на слухове и клюки в Болницата – продължи О'Мара вече по-силно, – но когато те станат настойчиви и се разпространяват нашироко, особено сред сестринския персонал, а сестрите обикновено знаят за какво говорят, тогава аз ги вземам под внимание. Стана ми напълно ясно, че въпреки постоянното наблюдение върху пациента, честите прегледи и многобройните образци, които изпращате в патологичната лаборатория, вие не сте направили абсолютно нищо повече за пациента. А той е умирал, докато вие сте се престрували, че го лекувате. Вие така много сте се страхували от провал, че не сте могли да вземете и най-простото решение...

– Не – възпротиви се Конуей. Обвинението на О'Мара го засегна, макар че бе изградено на неточна информация. А много по-неприятно от думите бе изражението на лицето на майора – изражение на гняв, презрение и болка от това, че някой, комуто си вярвал и като на специалист, и като на приятел, те е разочаровал така дълбоко. О'Мара

обвиняваше за станалото и себе си наравно с Конуей.

– Предпазливостта може да доведе и до задънена улица, докторе – каза почти тъжно О'Мара. – Понякога човек трябва да бъде смел. Ако е необходимо да се вземе рисковано решение – трябва да го вземете и да го отстоявате независимо какво...

– А какво по дяволите – запита Конуей яростно – мислите, че права?

– Нищо – изкрещя О'Мара. – Абсолютно нищо!

– Правилно! – извика Конуей в отговор.

– Дишането спря – каза тихо Приликла.

Конуей се обърна към пациента и натисна копчето на звънеца за Кърсед. После попита:

– Сърдечна дейност? Мозъчна?

– Пулсът се ускорява. Емоционалното излъчване постепенно се усилва.

Кърсед пристигна и Конуей започна да дава указания. Бяха му нужни инструменти от съседната операционна зала ГБЛЕ и той уточни какво точно му е необходимо. Нямаше да има никакви асептични процедури, нито упойка. Бяха му нужни само голям брой от режещи инструменти. Сестрата изчезна и Конуей се обади в Патологията. Попита какъв коагулант могат да препоръчат за пациента в случай, че е необходима по-продължителна хирургическа интервенция. Отговориха му, че разполагат с такъв и обещаха да му го изпратят след няколко минути. Когато се отстрани от комуникатора О'Мара заговори:

– Цялата тази бурна дейност и показност не доказват нищо. Пациентът престана да диша. Ако все още не е умрял, той всеки миг може да направи това. И за всичко сте виновен вие, докторе. Бог да ви е на помощ, защото тук няма кой да ви помогне.

Конуей поклати глава.

– За съжаление сте прав, но се надявам, че той няма да умре – каза той. – Сега не мога да ви обясня, но можете да ми помогнете, като се свържете със Скемптън и го помолите да не бърза в установяването на контакт с колонистите. Необходимо ми е време, но точно колко – и аз самият не зная.

– Не знаете кога точно ще вдигнете ръце от случая – рече ядосано О'Мара, но въпреки това отиде до комуникатора. Докато уреждаше връзката, Кърсед влезе в стаята, тикайки количка с инструменти. Конуей разположи количката близо до пациента и каза през рамо на О'Мара:

– Ето нещо, върху което можете да помислите. През последните

дванадест часа от дробовете на пациента излизаше съвсем чист въздух. Пациентът дишаше, но не променяше състава на въздуха в организма си...

Той се наведе бързо, нагласи стетоскопа си и се заслуша. Сърдечните тонове бяха малко учестени, помисли си той, и по-отчетливи. Пулсът обаче оставаше неравномерен. Звучите, които долитаха през дебелата почти непроницаема кора, бяха усилены и деформирани. Конуей не можеше да определи точно дали това беше биенето на сърцето, или се дължеше на други някакви органични движения. Това го тревожеше, защото не знаеше кое е нормално за пациент в такова положение. Освен това болният се е намирал на борда на космическа линейка, което означава, че е имал някакво заболяване в добавка към сегашното си състояние...

– Какво си бърбите? – намеси се грубо О'Мара и Конуей разбра, че е разсъждавал на глас. – Да не би да искате да кажете, че пациентът не е болен!...

Конуей разсеяно отговори:

– Преди раждане една майка може да страда, но това не значи, че е болна...

Искаше му се да знае повече за процесите в организма на пациента. Ако ушите на съществото не бяха напълно покрити от отока, той би могъл отново да опита с транслятора. Всичките тези шумове сигурно означаваха нещо.

– Конуей! – започна О'Мара и пое така шумно въздух, че това можеше да се чуе из цялото отделение. После се опита да заговори с нормален тон. – Свързах се с кораба на Скемптън. Те вече са стигнали планетата и са установили контакт с колонистите. Отидоха да повикат полковника... – Той направи пауза и добави: – Ще увеличи звука, че да можете да чувате какво казва.

– Да не е много силно – каза Конуей и се обърна към Приликла: – Какво е емоционалното излъчване?

– Много по-силно. Отново долавам отделни чувства. Нетърпение, объркване и страх – вероятно клаустофобия – близко до паника.

Конуей внимателно и продължително огледа пациента. У него не се забелязваше никакво движение. Изведнъж Конуей каза:

– Не мога да рискувам повече. Сигурно е много слаб, за да се справи сам. Параван, сестра.



Параванът бе необходим, за да бъде изолиран О'Мара. Ако психологът видеше какво върши Конуей, той можеше да стигне до още по-неправилни изводи и да отиде още по-далеч, като попречи със сила на Конуей да извърши операцията.

– Безпокойството му нараства – обади се внезапно Приликла. – Болка липсва, но започнаха интензивни контракции...

Конуей кимна. Той взе скалпел и започна да реже отока, опитвайки се да установи дебелината му. Отокът бе станал мек като корк и не оказваше никакво съпротивление на острието. На дълбочина осем инча той разкри нещо подобно на сивкава маслена податлива мембрана, но в операционното поле не се появи никаква течност. Конуей въздъхна с облекчение, отдръпна скалпела и повтори разреза в друг участък. Този път мембраната бе зеленикава на цвят и слабо вибрираше. Той продължи да реже.

Очевидно средната дебелина на отока бе осем инча. Като работеше с трескава бързина, Конуей направи девет разреза в отока, на еднакви интервали около пръстеновидното тяло, след което погледна въпросително Приликла.

– Сега е много по-зле – рече ЖЛНО. – Силно душевно объркване и страх от... от задушаване. Пулсът се учестява и става неравномерен – съществено натоварване на сърцето. Пациентът отново губи съзнание...

Преди емпатът да се доизкаже, Конуей грабна скалпела. С решителен замах той съедини разрезите, които бе направил. Всичко се принасяше в жертва на бързината. Нямахте въображение, което да си представи, че това е хирургическа операция – всеки месар с тъп сатър би могъл да извърши тази операция по-внимателно.

Като свърши, той впери поглед в пациента за две-три секунди, но у него не се забелязваха никакви признаци на движение. Конуей остави скалпела и започна да разкъсва отока с ръце.

Изведнъж гласът на Скемптън изпълни отделението. Той оживено описваше кацането на колонизираната планета и установяването на контакт с колонистите. След това продължи:

– ...И чуйте, О'Мара, социалната им структура е направо невероятна – никога не съм виждал подобно нещо. При тях има две различни форми на живот...

– Но и двете принадлежат към един и същ биологичен вид – вметна Конуей, без да прекъсва работата си. Сега пациентът показваше явни признаци на живот и започна сам да си помага. На Конуей му се искаше да изкрещи от възбуда, но продължи спокойно:

– Едната форма е нашият десетокрак приятел тук, но, разбира се, без да е захапал опашката си с уста, защото това е само преходно състояние...

– Другата форма е... е... – Конуей замълча, за да разгледа по-задълбочено появилото се на бял свят същество. Останките от отока, който го покриваше, лежаха на пода. Част от тях бе отрязал й захвърлил там Конуей, а от останалите се бе освободило само новороденото. Той продължи: – Да, дишашо кислород, разбира се. Яйценосно. Дълго, но гъвкаво тяло, което притежава четири насекомоподобни крака, манипулатори, обичайните сетивни органи и три чифта крила. Класификация ЖКНМ. По външен вид прилича на водно конче. Съдейки по грубите пипала, бих казал, че първата форма върши по-тежкия труд. Докато не премине през стадия на „какавида“, за да се превърне в по-подвижното и красиво като водно конче същество, не може да се смята, че тя е достигнала своята зрелост и е способна да върши отговорна работа. Предполагам, че именно в резултат на това се е стигнало до създаването на сложно общество...

– Тъкмо се канех да кажа – намеси се полковник Скемптън, а в гласа му се долавяше разочарованието на човек, комуто са отнели възможността да направи сензация, – че две такива същества ще дойдат с нас, за да се погрижат за пациента. Те настояват нищо да не се предприема, докато...

В този миг О'Мара се напъха зад паравана. С широко отворени очи той наблюдаваше пациента, който бе зает с опъване на крилата си, и на психолога му бе малко трудно да дойде на себе си.

– Предполагам, че ще приемете извиненията ми, докторе. Но защо не казахте никому за това?...

– Нямах сигурно доказателство, че теорията ми е правилна – отвърна сериозно Конуей. – Когато пациента на няколко пъти го обземаше паника винаги, щом му предложех своята помощ, тогава започнах да подозирам, че отокът му е някакво нормално състояние. Една гъсеница би се възпротивила всекиму, който реши да махне преждевременно обвивката на нейната какавида, по простата причина, че това би я убило. Имах и други съображения. Липсата на хранителни органи, пръстеновидното положение с издадени навън пипала – очевидно защитен механизъм, съхранен от онези времена, когато естествените врагове са заплашвали новото същество, скрито под бавно втвърдяващата се обвивка. Накрая фактът, че в последните стадии въздухът, издишван от дробовете, не беше видоизменен, доказва, че дробовете и сърцето, които

прослушвахме, нямат вече пряка връзка с организма.

Конуей продължи да обяснява, че в първоначалните стадии на лечението не е бил уверен в своята теория, но не бил и достатъчно разколебан, за да се вслушва в съветите на Манън или Торнастър. Той бил вече решил, че състоянието на пациента е нормално или поне сравнително нормално и най-добрият курс на лечение бил да не се предприема нищо. Както и бе постъпил.

– Но нашата Болница се гордее с това, че в нея се върши всичко възможно за доброто на пациента – продължи Конуей – и аз не можех да си представя, че д-р Манън, вие или който и да било друг ще стои със скръстени ръце, докато пациентът очевидно умира. Може би някой щеше да приеме теорията ми и да се съгласи с прилагането ѝ, но как можех да бъда сигурен в това? А ние трябваше да излекуваме този пациент, защото не знаехме към каква раса принадлежи...

– Добре, добре – намеси се О'Мара, като вдигна ръце. – Вие сте гений, докторе, или нещо от този род. А сега какво?

Конуей потри брадичката си и каза замислено:

– Трябва да си припомним, че пациентът се е намирал на борда на космическа линейка, така че вероятно нещо с него не е било в ред. Той беше твърде отпаднал, за да излезе сам от какавидата си, и трябваше да му се помогне. Може именно тази слабост да е била заболяването му. Но ако е било нещо друго, Торнастър и неговите сътрудници ще успеят да го излекуват сега, когато успяхме да установим връзка с планетата му и можем да получим съдействие.

– Ако само – продължи той внезапно разтревожен – нашите предишни опити да го успокоим не са му причинили някакво душевно разстройство. – Той включи транслатора, прехапа устни и се обърна към пациента:

– Как се чувствувате?

Отговорът бе кратък, но конкретен. Такъв отговор можеше да стопли всяко лекарско сърце:

– Гладен съм – каза пациентът.

**КРАЙ**

© 1962 Джеймс Уайт  
© 1984 Виолета Чушкова, превод от английски

James White  
Hospital Station, 1962

Източник: <http://sfbg.us>

**Публикация:**

ГАЛАКТИЧЕСКА БОЛНИЦА. 1984. Изд. Георги Бакалов, Варна. Биб. Галактика, No.56. Роман. Превод: Виолета ЧУШКОВА [Hospital Station, James WHITE (1962)]. Предговор: С измеренията на хуманизма – Светослав СЛАВЧЕВ – с. 5–8. Художник: Текла АЛЕКСИЕВА. Печат: ДП Балкан, София. Формат: 70×100/32. Печатни коли: 19.50. Страници: 310. Цена: 2.00 лв.

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/424>]